

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ФЕДЕРАЦІЯ АУДИТОРІВ, БУХГАЛТЕРІВ І
ФІНАНСИСТІВ АПК УКРАЇНИ
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ
НАУК– SGGW (ПОЛЬША)
УНІВЕРСИТЕТ ім. ЯНА КОХАНОВСЬКОГО В
КЕЛЬЦЯХ (ПОЛЬША)
ІНСТИТУТ АГРОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
(ФРАНЦІЯ (ПАРИЖ))
НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІЧНИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ (МОЛДОВА)**

ЗБІРНИК ТЕЗ

І МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЯ «МІЖНАРОДНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ»

16-17 вересня 2021 р.

Київ 2021

«МІЖНАРОДНІ ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ»: тези доповідей I Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції (м. Київ, 16-17 вересня 2021 року) – 371 с.

*Збірник підготовлено за загальною редакцією завідувача кафедри обліку та оподаткування, д.е.н., професора **Гуцаленко Л.В.***

Рекомендовано до друку кафедрою обліку та оподаткування НУБіП України
(протокол № 2 від 21 вересня 2021 р.)

Збірник містить матеріали I Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Міжнародні тенденції формування професійної компетентності фахівців з обліку і оподаткування» з глибокого вивчення сучасних проблем обліку, оподаткування, контролю та аналізу й визначення пріоритетних аспектів подальшого розвитку науки

Відповідальність за достовірність та якість
поданого матеріалу несуть учасники конференції

© Колектив авторів, 2021
© НУБіП України, 2021

ЗМІСТ

Секція 1. Міжнародний та національний досвід розвитку обліку та системи оподаткування в умовах глобалізації та євроінтеграції

<i>Андрійчук Н., Слесар Т.М.</i> РОЗБЛОКУВАННЯ ПОДАТКОВИХ НАКЛАДНИХ ТА РАХУНКІВ КОРИГУВАНЬ.....	11
<i>Бабенко Н.П., Данілочкіна О.В.</i> РУХ ЗАПАСІВ ТА ЇХ ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ.....	14
<i>Баклан А., Данілочкіна О.В.</i> ПЕРЕДУМОВИ ТА ВИКЛИКИ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ.....	16
<i>Бельдій А.М., Гуцаленко Л.В.</i> ДОКУМЕНТУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З НЕМАТЕРІАЛЬНИМИ АКТИВАМИ.....	18
<i>Бабошина О.М., Гуренко Т.О.</i> ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДІВ СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ.....	21
<i>Біляєва Я.І., Гуренко Т.О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ.....	24
<i>Боярова О.А.</i> РИЗИК-ІНДИКАТОРИ В ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЛЯХ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ МОНІТОРИНГУ.....	27
<i>Будяк К.І., Гуренко Т.О.,</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	30
<i>Ваноян А., Мельянова Л.В.</i> ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	34
<i>Воляк Л.Р.</i> РОЛЬ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ОБСЛУГОВУВАННІ СИСТЕМИ ВЕЛИКИХ ДАНИХ (BIG DATA).....	36
<i>Гайдученко Т.М., Калюга Є.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ СТАНДАРТІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ПРАКТИКУ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	38
<i>Ганяйло О.М., Савченко Н.М.</i> ОСОБЛИВІ ПОДАТКОВІ РЕЖИМИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	41
<i>Гнатюк А.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ АКТИВІВ.....	44
<i>Hurenko T.O., Wasilewski N.</i> DEVELOPMENT OF ACCOUNTING IN UKRAINE IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION.....	47
<i>Gutsalenko L. V., Wasilewski M., Zabolotnyy S.</i> COMPONENTS OF FUNCTIONS OF THE ACCOUNTING SYSTEM UNDER RISK.....	50

<i>Десякіна А.Р., Дерев'янка С.І.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДОДАТКОВОЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ.....	52
<i>Дем'янчук М. І., Гуцаленко Л.В.</i> ДИСКУСІЇ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ МСФЗ ДЛЯ МСП.....	55
<i>Дерій В.А.</i> ОСНОВНІ ЗДОБУТКИ НАУКИ І ПРАКТИКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЇЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗА ЧАСІВ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ.....	58
<i>Дубініна М.В., Сиздікова Е.Ж.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТУ – ФОРЕНЗІК.....	61
<i>Євтушок Г.О., Калюга Є.В.</i> РОЗМІР СЕРЕДНЬОЇ ТА МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В ЄВРОПІ У 2021р.....	64
<i>Жук В.М.</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗМІНИ СТАТУСУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ХХІ СТОЛІТТІ.....	67
<i>Здирко Н.Г.</i> ЕНЕРГЕТИЧНИЙ АУДИТ В УКРАЇНІ: ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	74
<i>Калюга О.О., Кузик Н.П.</i> ОБЛІК ВИПЛАТ ПРАЦІВНИКАМ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ МСФЗ.....	77
<i>Килівник К.М., Ленетан І.М.</i> ДОКУМЕНТУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ОБ'ЄКТАМИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	80
<i>Kolesnikova E.N.</i> FEATURES OF THE ACCOUNTING POLICIES FORMATION IN TODAY'S CONDITIONS.....	84
<i>Colesnicova T., Gutium T.</i> ASSESSMENT OF THE IMPACT OF THE CURRENT SYSTEM OF PERSONAL INCOME TAX IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA.....	87
<i>Криворот О. Г.</i> ОБЛІК ПОСЛУГ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ.....	90
<i>Kubaščíková Z., Juhászová Z., Tumpach M., Stanley R.</i> INCOME TAX WEDGE ANALYSIS IN SLOVAKIA FROM YEAR 1993.....	93
<i>Kryshtopa I.I., Nikolenko L.A.</i> COUNTRY-BY-COUNTRY REPORTING IMPLEMENTATION: APPLICATION OF INTERNATIONAL EXPERIENCE IN UKRAINE.....	102
<i>Лазар В.М., Мельник З. Ю.</i> ВПЛИВ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ В ПЕРВИННИХ ДОКУМЕНТАХ НА ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ.....	105
<i>Лашко А.О., Шевчук К.В.</i> ФІНАНСОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЗА КРЕДИТАМИ: ВИЗНАННЯ ТА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК.....	109
<i>Левченко Д.В., Дерев'янка С.І.</i> ОЦІНКА ВІДХОДІВ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ.....	112

<i>Литвин Н.М., Мельянова Л.В.</i> ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	115
<i>Матвієнко А.С., Шевчук К.В.</i> МИТО ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ.....	118
<i>Марчук У.О., Шаповал К.</i> ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ.....	121
<i>Marchuk U.O., Khmelnitsky S.</i> THE MEANING OF ACCOUNTING POLICY AND ITS FUNCTION WITHIN AN ENTITY.....	123
<i>Микитенко А.В., Дерев'янюк С.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ДИСКОНТНИХ ПРОГРАМ ЛОЯЛЬНОСТІ.....	126
<i>Митюк І.М., Ганяйло О.М.</i> НОВІ ПРАВИЛА ОБЧИСЛЕННЯ СЕРЕДНЬОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗРАХУНКИ З ПРАЦІВНИКАМИ.....	129
<i>Моргунова М.С., Гуцаленко Л.В.</i> ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБЛІКУ ОРЕНДНИХ ОПЕРАЦІЙ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ.....	132
<i>Моторко В.В., Данілочкіна О.В.</i> ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ МАЛОЦІННИХ ТА ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ	134
<i>Мурга В.В., Дерев'янюк С.І.</i> КЛАСИФІКАЦІЯ ОРЕНДНИХ ОПЕРАЦІЙ.....	136
<i>Ніколенко М.С., Гуцаленко Л.В.</i> ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ В УМОВАХ ЗАКОНОДАВЧИХ НОВАЦІЙ В УКРАЇНІ	139
<i>Овчаренко Д.О., Гуцаленко Л.В.</i> ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	141
<i>Озеран А.В., Коршикова Р.С.</i> ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ДИСКОНТУВАННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	143
<i>Олійник С.О.</i> ОБЛІК ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ: АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ.....	147
<i>Охай В.О., Кузик Н.П.</i> МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ.....	150
<i>Пастухова А.В., Правдюк Н.Л.</i> РОЛЬ ОБЛІКОВОГО СУПРОВОДУ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ.....	153
<i>Петришин Л.П., Волкова О.А.</i> МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ: ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ У СВІТІ ТА В УКРАЇНІ.....	155
<i>Пилипенко Л.М., Демська Ю.В.</i> МЕТА, ЗАВДАННЯ І ФУНКЦІЇ КОНТРОЛЮ РЕЗЕРВІВ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ.....	159

<i>Полякова Т.В., Дерев'янюк С.І.</i> БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	161
<i>Попіль О.М.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ З ЄС.....	164
<i>Попова О.О.</i> УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ – ДЖЕРЕЛО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	167
<i>Ракітіна В.В., Миськів Л.П.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	169
<i>Ревенко Р.О., Слесар Т.М.</i> ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА В ТВАРИННИЦТВІ	171
<i>Сербін А.О., Литвиненко В.С.</i> ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ПІДЗВІТНИМИ ОСОБАМИ У СЕРЕДОВИЩІ ПРИКЛАДНИХ ПРОГРАМНИХ РІШЕНЬ.....	174
<i>Сирцева С.В., Чебан Ю.Ю.</i> РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО КОМПЛАЄНСУ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	177
<i>Соляр Д.Р., Гуренко Т.О.</i> ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ЯК ОБ'ЄКТ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ.....	180
<i>Сістук Є.В., Литвиненко В.С.</i> ОБЛІК ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	183
<i>Суліменко Л. А., Малюга Н.М.</i> ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	185
<i>Трачова Д.М.</i> ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ БЛОКЧЕЙН В ОБЛІКУ І КОНТРОЛІ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ.....	188
<i>Угненко І.І., Колеснікова О.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИКОРИСТАННЯ ПІДЗВІТНИХ СУМ.....	192
<i>Черниш В.О., Лепетан І.М.</i> УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВ.....	194
<i>Чекан І.Ю., Ганяйло О.М.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ПІДРЯДНИКАМИ	199
<i>Чистова А.Г.</i> ПИТАННЯ ВІДОБРАЖЕННЯ РІЗНИЦЬ В ПОДАТКОВІЙ ЗВІТНОСТІ КОМПАНІЙ.....	202
<i>Чухно К. В., Кузик Н.П.</i> ОБЛІК ВИПЛАТ ПРАЦІВНИКАМ У МІЖНАРОДНІЙ ТА НАЦІОНАЛЬНІЙ ОБЛІКОВІЙ ПРАКТИЦІ.....	205
<i>Шевчук В.О.</i> STEM-ACCOUNTING-EDUCATION: РЯТІВНІ МОЖЛИВОСТІ НОВІТНЬОЇ ОБЛІКОВОЇ ПАРАДИГМИ.....	208

<i>Шевчук К.В.</i> ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА: ПРАКТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	210
<i>Шевчук М.І, Дерев'янюк С.І.</i> ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ГОТІВКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	214
<i>Шматок І., Мельянюк Л.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОФОРМЛЕННЯ ВІДЧУЖЕННЯ ЧАСТКИ У СТАТУТНОМУ КАПІТАЛІ	216
<i>Щербатюк Я.В, Мельянюк Л.В.</i> ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ОБЛІКУ ПДВ.....	219
<i>Федонюк О.В., Кузик Н.П.</i> КОНТРОЛЬ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ.....	226
<i>Яковенко С.А., Кузик Н.П.</i> ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ	225

Секція 2. Реалізація потенціалу конкурентоспроможності фахівця з обліку і оподаткування в умовах кризового стану ринку праці

<i>Калюга Є.В.</i> ОЦІНКА ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ PhD: 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ».....	228
<i>Костюк А. О.</i> ВИПРОБУВАЛЬНИЙ ТЕРМІН ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ: ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	231
<i>Мороз Ю. Ю.</i> ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ПРИ ФОРМУВАННІ ЗАМОВЛЕННЯ НА ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ	233
<i>Стецюк П.А.</i> ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНА СКЛАДОВА ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ З ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ.....	236
<i>Пісоченко Т. С., Лугова О. І.</i> ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ В УКРАЇНІ НА ПЕРІОД ВСТАНОВЛЕНОГО КАРАНТИНУ	238
<i>Попко Є. Ю., Шендерівська Ю. Л.</i> ПЕРЕДУМОВИ ПЕРЕГЛЯДУ ПРЕДМЕТУ І НАЗВИ ПРОФЕСІЇ БУХГАЛТЕР.....	241
<i>Потапчук О., Мартинова І.</i> ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ	243
<i>Савчук В.К.</i> АНАЛІТИЧНА ПІДГОТОВКА – ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ЧИННИК ФАХОВОСТІ БУХГАЛТЕРА	246
<i>Умерова Г.В., Калюга Є.В.</i> АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР	248

<i>Цаль-Цалко Ю. С.</i> ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГО ГОПОДАРСТВА.....	250
<i>Царук Н. Г.</i> ЕФЕКТИВНІСТЬ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ КАРАНТИНУ.....	253
<i>Червінська А-М. Р., Миськів Л.П.</i> ЗАРУБІЖНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ОСОБИСТІСНИХ НАВИЧОК ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ.....	257
<i>Шара Є. Ю.</i> ОРГАНІЗАЦІЙНІ РЕГЛАМЕНТИ З ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ.....	259
<i>Яремчук О.М.</i> РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ ОБЛІКОВИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ.....	262

Секція 3. Дуальна форма здобуття освіти як модель удосконалення якості підготовки фахівців з обліку і оподаткування

<i>Andre Torre, Kuzyk N., Kireitseva O.</i> INTERNATIONAL EXPERIENCE IN THE INTRODUCTION OF DUAL EDUCATION IN THE TRAINING OF SPECIALISTS IN ACCOUNTING AND TAXATION.....	266
<i>Грубінка І.І.</i> ДУАЛЬНА ФОРМА ОСВІТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ В ФАХОВИХ КОЛЕДЖАХ.....	269
<i>Дерев'янюк С.І.</i> ДУАЛЬНА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	271
<i>Книш І.І.</i> ДУАЛЬНА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ ЯК МОДЕЛЬ УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ.....	274
<i>Талько Т.В.</i> ДУАЛЬНА ОСВІТА – ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ.....	277

**Секція 4. Освітні технології у забезпеченні конкурентоспроможності
майбутніх фахівців**

<i>Алексєєнко О.А.</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ.....	281
<i>Миськів Л.П.</i> НОВІТНІЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН.....	284
<i>Мулик Т.О.</i> ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ.....	287
<i>Садовська І. Б., Нагірська К.Є.</i> ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ З ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ.....	290
<i>Пилипенко А.А.</i> ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСТНОГО ПІДХОДУ В ПІДГОТОВЦІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ.....	292
<i>Слесар Т.М.</i> РОЛЬ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	294
<i>Стрільчук Л.В.</i> ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ – ЗАПОРУКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ НА РИНКУ ПРАЦІ.....	297
<i>Щегоцька Н.М.</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	300

**Секція 5. Модернізація підготовки фахівців з обліку і оподаткування в умовах
цифрової трансформації економіки**

<i>Галайдіда О.В.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІКТ В ЕКОНОМІЧНІЙ ОСВІТІ – КАТАЛІЗАТОР ФОРМУВАННЯ ПРОЦЕСУ ОТРИМАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТАМИ.....	303
<i>Данілочкіна О.В.</i> ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНОГО БУХГАЛТЕРСЬКОГО КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ.....	305
<i>Жлуховська Р.С.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЛАТФОРМИ CLASSTIME ПРИ ВИКЛАДАННІ ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИХ ДИСЦИПЛІН.....	307

<i>Іванова С.М., Гурська Л.Л.</i> МОДЕРНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	310
<i>Литвиненко В.С.</i> ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ.....	312
<i>Пронь М.Б.</i> ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЙ – ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	315

Секція 1. Оподаткування діяльності суб'єктів господарювання: проблеми та напрями удосконалення

УДК 657.1

**РОЗБЛОКУВАННЯ ПОДАТКОВИХ НАКЛАДНИХ ТА РАХУНКІВ
КОРИГУВАНЬ**

Андрійчук Н.Л., магістр
Слесар Т. М., к.е.н., доцент
***Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ***

Всі підприємства, які є платниками ПДВ мають реєструвати ПН/РК в ЄРПН. Якщо підприємство продає товар або надає послуги воно зобов'язане скласти ПН/РК на вартість наданих послуг або поставлених товарів на дату, яка відбулася раніше: відвантаження товарів або зарахування коштів за товар.

Постачальник відправляє на реєстрацію ПН/РК в ЄРПН в такі терміни:

- 1) якщо ПН/РК складена з 1 до 15 числа календарного місяця (включно), то надіслати на реєстрацію її потрібно до останнього дня цього календарного місяця (включно);
- 2) якщо ПН/РК складена з 16 по останній день календарного місяця (включно), то надіслати на реєстрацію її потрібно до 15 календарного дня (включно) наступного календарного місяця;
- 3) для зведених ПН/РК, за умови, що вони складені за визначеними п.198.5 ст.198 та п.199.1 ст. 199 ПКУ операціями, реєстрація проходить протягом 20 календарних днів місяця, що настає за останнім днем місяця, в якому їх було складено[1].

Підтвердження факту реєстрації ПН/РК в ЄРПН є квитанція № 2 про прийняття або неприйняття, або зупинення реєстрації. Якщо квитанція № 2 не надійшла протягом операційного дня, то така ПН/РК вважається зареєстрованою [1].

Але трапляються випадки, коли ПН/РК блокують і потрібно їх розблокувати. В квитанції № 2 (про зупинення реєстрації) вказується причина через яку ПН/РК було заблоковано. Для розблокування потрібно написати детальне пояснення про те, як цей товар потрапив до вас, що ви з ним робили та кому продали з відповідним пакетом документів. Податківці радять використовувати підхід «звідки, хто, де та кому». Пояснення потрібно писати як можна детальніше, для цього варто залучити юриста та бухгалтера для того, щоб все було правильно з юридичної точки зору та зрозуміло податківцям. Пояснення можна подавати протягом 365 днів після дати виникнення податкового зобов'язання. Копії документів мають бути завірені і мати всі необхідні реквізити. [3] Пояснення і копії документів подаються в електронному вигляді через програмне забезпечення М.Е.Дос. Копії документів – документи довільного формату мають бути в PDF форматі розміром не більше 2 мб.

Копії документів, які потрібно подавати:

- 1) документи, підтверджують отримання товару від постачальника: договори, додатки до договорів, додаткові угоди, специфікації, рахунок фактура, видаткова накладна, акт наданих послуг, товарно - транспортні накладні, реєстри ттн, аналізні картки, складські документи, платіжні доручення та банківські виписки, які підтверджують оплату товару, послух постачальника, податкові накладні з квитанціями на куплені товари, послуги, акт звірки взаєморозрахунків з постачальником;
- 2) документи щодо наявних (власних чи орендованих основних засобів) офісу, складу, цеху, а саме: договір оренди; акт надання послуг; платіжні доручення та банківські виписки, які підтверджують оплату оренди; акт звірки взаєморозрахунків;
- 3) документи, які підтверджують реалізацію товару покупцю, а саме:
 - договори, додатки до договорів, додаткові угоди, специфікації; рахунок фактура; видаткова накладна, акт надання послуг; банківська виписка; акт звірки взаєморозрахунків.

Також потрібно надати документи, які підтверджують всі дії, які відбувалися над придбаним товаром від постачальника та статутні документи свої та контрагентів [2].

В одному поясненні можна просити розблокувати одночасно декілька ПН/РК за умови, якщо вони складені по одному договору і на одного контрагента або в ПН/РК мають бути зазначені однотипні операції.

Варто пам'ятати, що пояснення і наданий пакет документів мають підтвердити реальність здійсненої операції, яка зазначена у ПН/РК.

Якщо після подачі пояснення ПН/РК не розблокують, то можна подати скаргу протягом 10 днів від моменту отримання рішення про відмову у розблокуванні (в ньому зазначена причина, відповідно до якої комісія прийняла рішення відмовити у реєстрації ПН/РК). Якщо після подачі скарги знову не розблокують то потрібно звернутися до суду і уже в судовому порядку це питання буде остаточно вирішено.

Отже, в розблокуванні ПН/РК головне пам'ятати, що ми маємо довести податківцям, що зазначені операції в ПН/РК реальні, а не фіктивні і для підтвердження цього надати всі первинні документи.

Список використаних джерел:

1. Вісник офіційно про податки. Граничні строки реєстрації ПН/РК в ЄРПН припадають на вихідний, святковий або неробочий день: коли реєструвати ПН/РК в ЄРПН? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100021981-granichni-stroki-reyestratsiyi-pn-rk-v-yerpnpripadayut-na-vikhidniy-svyatkoviy-abo>.

2. Заблокували ПН: що потрібно для успішного розблокування? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://news.dtki.ua/taxation/pdv/64592>

3. Розблокування податкових накладних. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://law-sankam.com.ua/bloh/rozblokuvannia-podatkovykh-nakladnykh>.

УДК: 657.1

РУХ ЗАПАСІВ ТА ЇХ ДОКУМЕНТАЛЬНЕ ОФОРМЛЕННЯ

Бабенко Н.П., магістр
Данілочкіна О.В., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Запаси є ваговою складовою не лише активів підприємства, а й національного багатства країни в цілому, оскільки, запаси посідають провідне місце, при виготовленні продукції та займають домінуючі позиції у структурі витрат підприємства.

Питання обліку запасів має важливе значення для розвитку підприємства, в тому числі процес документування.

Документуванням є процес створення первинного документа для підтвердження факту здійснення господарської операції. Первинний документ може складатися в паперовому або електронному вигляді.[1]

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» в обліку слід відображати лише ті дані, що підтверджені документально.[2]

Надходження товарно-матеріальних цінностей на підприємство відбувається різними шляхами: від постачальника; з виробництва; від замовника як давальницька сировина для переробки; як внесок до статутного капіталу; у результаті розбирання основних засобів.

На рис.1 наведено первинні документи при отриманні ТМЦ.

Для обліку й контролю за ТМЦ, що надійшли, ведеться Журнал обліку вантажів, що надійшли, типової форми № М-1.

Записи до журналу заносить відділ постачань у міру надходження запасів на склад. Записи відбуваються на підставі товарно-транспортних документів, прибуткових ордерів, актів приймання матеріалів.

Надходження ТМЦ від постачальника

- Прибутковий ордер типової форми № М-4; ТТН зі штампом "оприбутковано"

Надходження давальницької сировини на переробку

- Акт про приймання матеріалів типової форми № М-7

Надходження ТМЦ з виробництва

- Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів типової форми № М-11

ТМЦ надійшли як внесок до статутного капіталу підприємства

- Прибутковий ордер типової форми № М-4, акт про приймання матеріалів типової форми № М-7, ТТН

ТМЦ отримані від розбирання ОЗ

- Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів типової форми № М-11

Запаси, отримані безоплатно

- Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів типової форми № М-11, акт про приймання матеріалів типової форми № М-7, прибутковий ордер типової форми № М-4, ТТН

Рисунок 1. Документальне оформлення надходження запасів

Джерело: сформовано автором на основі [3]

Документування є невід'ємною складовою ведення обліку запасів, адже первинні документи є головною підставою відображення господарських процесів в обліку.

Список використаних джерел:

1. Положення про ведення касових операцій у національній валюті України, затв. Постановою Національного банку України від 29 груд. 2017 р. №148. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text> (дата звернення: 14.09.2021).
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV, із змінами і доповненнями. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 14.09.2021).
3. Рух запасів: оформляємо первинні документи.: веб-сайт. URL:<https://balance.ua/news/post/dvizhenie-zapasov-oformlyaem-pervichnie-dokumenti> (дата звернення: 14.09.2021).

УДК 657.4.012.2

ПЕРЕДУМОГИ ТА ВИКЛИКИ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ

Баклан А. магістр
Данілочкіна О.В. к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Загальна капіталізація ринку криптовалют, станом на середину серпня 2021 року, становить більше 2 трильйонів доларів США[1]. Добовий обіг криптовалюти в Україні становить 1 млрд. грн. на добу[2]. Для порівняння, ця цифра більша в 50 разів за суму вкладів в українські гривневі акції та цінні папери. Дані факти свідчать про необхідність правильного і грамотного законодавчого регулювання криптовалют в Україні.

Щодо позиції України на міжнародному ринку, то вона у 2021 році зайняла четверте місце в рейтингу глобального індексу сприйняття криптоактивів. Україна також увійшла до переліку з 10 країн, які найбільше заробили на біткоїні у 2020 році.

Показник того, що серед учасників світового ринку криптовалюти Україна має найбільшу кількість транзакцій, свідчить про необхідність правового регулювання обігу та операцій з віртуальними активами, адже надзвичайно великі обсяги грошових коштів залишаються поза обліком, тобто «в тіні».

Ще до вересня 2021 року криптовалюта не була легалізована в Україні. Це означає, що вона і не була заборонена, але одночасно і правила її обігу не були затверджені. Це сприяло росту тіньової економіки в надзвичайних масштабах.

8 вересня 2021 року Верховна Рада України ухвалила проект закону №3637 «Про віртуальні активи». Але Закон набуде чинності не раніше ніж за півроку. Згідно з даним нормативним актом віртуальний актив – це нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражене сукупністю даних в електронній формі[3]. В

документі також регламентовані питання обігу віртуальних активів, а також права та обов'язки учасників ринку, деякі питання державної політики.

Законом внесено зміни до низки законодавчих актів. Зокрема, розділ III Цивільного кодексу доповнено главою 151 «Віртуальні активи».

Закон «Про віртуальні активи» дасть можливість відкривати рахунки в фінансових установах для операцій з криптовалютою, а також працювати біржам, які спеціалізуються на криптовалюті, та іншим профільним компаніям. Великою перевагою є те, що біржі будуть зобов'язані зареєструватися й регулярно подавати звіти в державні органи, а також розкрити, хто є їхніми власниками.

Регуляторна функція покладена на Міністерство цифрової трансформації. Саме цей орган буде видавати дозволи компаніям, що матимуть бажання працювати на криптовалютному ринку України, вести їхній реєстр, збирати інформацію, яку вони подаватимуть у звітах тощо [4].

Цей закон є лише першим кроком до регулювання ринку криптовалюти в Україні. Для повного врегулювання даного питання необхідно розробити ще ряд нормативних документів, які будуть детально описувати порядок здійснення вищезазначених процедур.

Легалізація криптовалюти повинна позитивно відобразитись на бюджеті України, адже планується прийняти також і зміни до Податкового кодексу, щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами. В Україні відбувається надзвичайно багато транзакцій з криптовалютою щодня. Прописаний в законодавстві порядок їх оподаткування допоміг би збільшити надходження до державного бюджету України [5].

Отже, в зв'язку великим обсягом ринку криптовалюти в Україні виникла необхідність його легалізації з метою регулювання та оподаткування. На початок вересня 2021 року уже прийнятий закон, який став першим кроком до вирішення проблеми та детінізації бізнесу. Для налагодження процесу обліку криптовалюти необхідно прийняти ряд нових нормативних документів та змін в уже існуючі, адже прийнятий закон описує лише основні правила регулювання без їхньої деталізації.

Список використаних джерел:

1. Капіталізація ринку криптовалют. URL :<https://ru.investing.com/crypto/charts>
2. Мінцифри підрахувало добовий обіг криптовалют в Україні
URL:<https://finclub.net/ua/news/kryptovaliutnyi-obih-v-ukraini-stanovyt-1-mlrd-hrn-za-dobu.html>
3. Проект Закону про віртуальні активи
URL:https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69110
4. З Bitcoin по хліб? В Україні (майже) легалізували криптовалюту — що зміниться. URL:<https://hromadske.ua/posts/z-bitkoyinom-po-hlib-v-ukrayini-majzhe-legalizovali-kriptovalyutu-sho-zminitsya>
5. Верховна Рада легалізувала віртуальні активи <https://www.dw.com/uk/verkhovna-rada-lehalizovala-virtualni-aktyvy/a-59123150>

УДК 657.246

ДОКУМЕНТУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З НЕМАТЕРІАЛЬНИМИ АКТИВАМИ

Бельдій А. М., аспірантка
 Гуцаленко Л. В., д.е.н., професор
*Національний університет біоресурсів і
 природокористування України, м. Київ*

Облік нематеріальних активів підприємств є важливою складовою облікового політики господарюючих суб'єктів, незважаючи навіть на те, що нематеріальні активи займають незначну частку в структурі Балансу. Проте, останнім часом спостерігається, що нематеріальні активи становлять особливий інтерес для підприємств, оскільки їх частка зростає, оскільки саме вони є візитівкою господарюючих суб'єктів, а вартісна оцінка нематеріальних активів засвідчує їх визнання у суспільстві окремих держав та у міжнародному просторі.

Дослідженню проблем з облікового забезпечення операцій з нематеріальними активами присвячено праці як зарубіжних так і українських вчених-економістів,

зокрема: Н. М. Бразілій, Ф. Ф. Бутинця, О. В. Гамової, Л. В. Гуцаленко, І. М. Лепетан тощо. Однак залишається питання що потребують вивчення.

Бухгалтерській облік нематеріальних активів ведеться щодо кожного активу за групами – сукупністю однотипних за призначенням та умовами використання прав на об'єкти. Первинний облік надходження, створення, руху, продажу та ліквідації нематеріальних активів починається з раціонального документування таких господарських операцій. Підприємства України застосовуються типові форми первинних документів, проте вони не мають специфічних даних, необхідних для більш повного обліку нематеріальних активів. Автори О. В. Гамова та Е. С. Данько пропонують на підприємстві використовувати наступний розроблений документ з прийому нематеріальних активів, які створено власними силами (табл. 1). Використання розробленого документу дозволить керівництву мати більше облікової інформації щодо нематеріального активу та приймати вірні управлінські рішення [1].

Таблиця 1

Документ з обліку нематеріальних активів створених власними силами

Вид нематеріального активу	Дата початку робіт	Витрати оплати праці на розробку	Витрати на соціальні заходи	Витрати матеріалів на розробку	Інші витрати	Дата закінчення робіт	Всього витрат
Сума, грн.		66	65	20			X
Синтетичний рахунок (КТ)							X
Первинний документ (назва, дата, №)							
Підпис відповідальних осіб							
Здав (підпис та ПІБ відповідальної особи) _____							
Прийняв (підпис та ПІБ відповідальної особи) _____							

Відображення нематеріальних активів, як особливого виду об'єкта бухгалтерського обліку, повинно бути забезпечено документацією, яка б враховувала

специфічні ознаки кожного з таких об'єктів. Раціональна організація носіїв облікової інформації має вплив на прийняття управлінських рішень та проведення економічного аналізу діяльності підприємства. Обліковий процес відображення прав інтелектуальної власності передбачає насамперед вибір форм первинної документації та технологію оброблення даних по цих об'єктах. В. М. Диба пропонує групувати документи, які використовують для операцій з об'єктами нематеріальних активів за трьома видами:

- 1) документи, які підтверджують права власності на об'єкти інтелектуальної власності (патенти, свідоцтва);
- 2) документи, які відображають передачу прав користування об'єктами нематеріальних активів (ліцензійні договори);
- 3) документи, які характеризують рух об'єктів нематеріальних активів на підприємстві (надходження, вибуття) [2, с. 6-7].

Узагальнюючи вище викладене можна дійти висновку, що пропонований документ відображує вартісну оцінку нематеріальних активів створених власними силами та забезпечує їх оприбуткування, а також дозволяє управлінському персоналу отримати необхідну інформацію для прийняття релевантних рішень, а визнаний «гудвіл» забезпечить стійкість вартісної оцінки господарюючого суб'єкта.

Список використаних джерел:

1. Гамова О. В., Козачок І. А., Данько Е. С. Шляхи вдосконалення обліку та аудиту нематеріальних активів на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2019. № 1. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6833> (дата звернення: 23.08.2021). DOI: [10.32702/2307-2105-2019.1.37](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2019.1.37)
2. Диба В. М. Організація облікового процесу операцій з нематеріальними активами суб'єктів господарювання. *ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана*. 2013. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32607118.pdf> (дата звернення: 25.08.2021).

УДК 657.1

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДІВ СКЛАДАННЯ ЗВІТУ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Бабошина О.М., магістр,

Гуренко Т.О., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Для ефективного управління будь-якого суб'єкта господарювання необхідні грошові кошти. Вони являються найліквіднішими активами підприємства і забезпечують безперервне функціонування його діяльності, що дозволяє підтримувати постійну платоспроможність й раціональне використання коштів в господарських цілях. За допомогою аналізу грошових коштів можна визначити, в якому стані знаходиться суб'єкт господарювання та прийняти рішення щодо фінансових операцій, а саме щодо інвестування та кредитування. Але, незважаючи на велику кількість наукових робіт, проблеми оптимізації управління грошовими потоками в сучасних умовах господарювання на основі даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності залишаються не до кінця розкритими.

Основним інформаційним ресурсом для здійснення аналізу, контролю та управління грошовими коштами (і грошовими потоками) підприємства є Звіт про рух грошових коштів. Формування даного Звіту регламентовано Н(П)СБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», із прийняттям якого втратив чинність П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів». Відповідно до НП(С)БО 1, звіт про рух грошових коштів – це звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів (грошей) протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності [3]. Показники даного звіту дають можливість проаналізувати відповідну інформацію: 1) джерела надходження грошових коштів та їх еквівалентів, відповідно від постачальницької, виробничої й збутової видів діяльності та вказує, де їхня частка є

найбільшою; 2) основні напрямки та цілі використання грошових коштів та їх еквівалентів, тобто куди і на які потреби були використані грошові кошти за звітний період та в порівнянні з попереднім аналогічним періодом; 3) виявлення причин розбіжності між отриманими фінансовими результатами за звітний період та сумою наявних грошових коштів у залишку.

Згідно з НП(С)БО 1 та МСБО 7 існує 2 методи складання Звіту про рух грошових коштів: прямий та непрямий [2, 3] (табл. 1).

До переваг прямого методу можна віднести: простоту та доступність для сприйняття, зручність та наочність для використання інформації системою управління, більш легка форма для заповнення. Переваги непрямого методу полягають у взаємозв'язку отриманого прибутку зі зміною оборотних активів і поточних зобов'язань та забезпечень.

Таблиця 1

Особливості прямого і непрямого методів Звіту про рух грошових коштів

Прямий метод	Непрямий метод
базується за даними операцій, джерелами надходження та напрямками витрачання грошових коштів, які виникають у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності за звітний період	полягає в поетапному коригуванні показників прибутку чи збитку від основної діяльності до оподаткування: на суму амортизації необоротних активів, збільшення або зменшення забезпечень, оборотних активів, поточних зобов'язань, прибутку або збитку від нереалізованих курсових різниць, неопераційної діяльності та інших негрошових операцій
за його допомогою можна провести аналіз напрямків грошових потоків на підприємстві	другий та третій розділи Звіту заповнюються за прямим методом
дозволяє дослідити важливу інформацію як для зовнішніх, так і внутрішніх користувачів, як: вид діяльності переважно з якої надходять грошові кошти на підприємство і шляхи їх списання; стабільність та періодичність грошових потоків, методика проведення контролю; зазначення причин неплатоспроможності підприємства та розмір достатнього рівня для конкретного виду діяльності в даний період часу; про рух грошових коштів, і на його основі визначення чистого грошового потоку та його структури.	змога відслідкувати причини зміни залишку грошових коштів та їх перетворення на різні форми активів

Поряд із перевагами необхідно зазначити і недоліки. Варто виокремити: неможливість проаналізувати реальні грошові потоки в розрізі операційної діяльності підприємства; є складним для розуміння управлінським персоналом та складним для заповнення бухгалтерів; досить трудомісткий через необхідність здійснення значної кількості розрахунків для визначення.

Отже, можна зробити висновок, що застосування прямого методу складання Звіту про рух грошових коштів дає змогу користувачам більш чітко проаналізувати напрямки надходження та використання коштів в розрізі трьох основних видів діяльності. Це дозволяє оцінити динаміку та структуру чистого грошового потоку, визначити ефективні способи управління найбільш ліквідними активами задля платоспроможності підприємства та достатності грошових коштів для погашення своїх зобов'язань. Що ж стосується непрямого методу, то він включає елементи аналізу, оскільки базується на співставленні змін різних статей балансу за звітний період, що характеризують майновий та фінансовий стан підприємства. Також містить аналіз руху основних засобів, їх амортизацію, аналіз руху запасів та методи вибуття і інші показники, які неможливо отримати з даних балансу. Це надає ряд переваг при аналізі фінансових показників діяльності підприємства.

Тому, підтримаємо думку деяких науковців, що доцільним є удосконалення форми Звіту про рух грошових коштів, шляхом поєднання двох методів (прямого та непрямого) для ефективнішого управління грошовими коштами з метою прийняття управлінських рішень, а також забезпечення постійного контролю з боку бухгалтерів та керівників за грошовими потоками щоквартальним складанням Звіту про рух грошових коштів [4], а не тільки в кінці року.

Список використаних джерел:

1. Лаговська О. А., Легенчук С. Ф., Кузь В. І., Кучер С. В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навч. посіб. Житомир: Житомирський державний технологічний університет, 2017. 416 с.

2. МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» № 929-019 від 01 сія. 2012 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019#Text (дата звернення: 21.08.2021).

3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07 лют. 2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0336-13> (дата звернення: 23.08.2021).

4. Чабанюк О. М., Балецька Т. І. Звіт про рух грошових коштів та його місце в управлінні підприємством. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». № 721, 2012. С. 250 – 255.

УДК 657.446:658.784

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Біляєва Я.І., магістр

Гуренко Т.О., к.е.н., доцент,

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

В сучасних умовах головною метою діяльності підприємств є задоволення потреб споживача та отримання прибутку для реалізації власних можливостей. Основним джерелом прибутку є збут готової продукції, яка як об'єкт оподаткування формує прибуткову частину бюджету держави. У зв'язку з цим виникає необхідність правильно нараховувати та сплачувати податки, оскільки від цього залежить стабільність та економічна безпека підприємства.

Оподаткування готової продукції є важливою темою, тому багато проблемних питань було розглянуто в працях таких вчених-економістів, як: А.М. Герасимович, Л.К. Сук, П.Л. Сук, В.В. Сопко, В.В. Бутинець, М.Ф. Огійчук, Т.М. Білуха та багато інших.

В Інструкції № 291 «Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» [2] до готової продукції належить продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла

випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками і відповідає технічним умовам і стандартам.

Операції, пов'язані з продажем готової продукції напряму впливають на фінансовий результат до оподаткування, який визначений у фінансовій звітності у тому звітному періоді, в якому відображаються доходи від її реалізації та витрати, які були здійсненні для отримання таких доходів. Як зазначає Сидоренко О.О., «в умовах постійного підвищення конкуренції на ринку виробництва та продажу готової продукції все частіше підприємства для збільшення обсягів продажу, розширення власної клієнтської бази та реклами своєї продукції здійснюють акційні продажі готової продукції, наприклад реалізація готової продукції за 1 грн., реалізація готової продукції зі значною знижкою або її розіграш. Водночас такі продажі мають різні обліково-податкові наслідки...» [3].

При оподаткуванні операцій, які пов'язані з реалізацією готової продукції, особливу увагу варто звернути на оподаткування продукції за ціною, яка є нижчою від звичайної ціни. Під звичайною ціною розуміється ціна продукції, яка визначена сторонами договору [4]. У бухгалтерському обліку реалізація продукції за ціною, яка є нижчою від собівартості відображається наступним чином: договірна вартість відноситься до доходів (Дт 361 Кт 701), відповідно собівартість буде списана на витрати (Дт 901 Кт 26). Дані операції мають вплив на деякі види податків [1] (табл. 1).

Варто зазначити, якщо продаж за ціною нижчою за собівартість було здійснено з такої причини як втрата продукцією споживчих якостей або знижка призначена для всіх покупців, то знижка вже не вважається індивідуальною, тому як наслідок на дану суму податок утримуватись не буде.

Також, якщо платник податку на додану вартість реалізує самостійно вироблену готову продукцію за ціною нижчою від звичайної ціни, то в такому разі постачальнику необхідно скласти та зареєструвати дві податкові накладні: одну – на суму, яка розрахована виходячи з фактичної ціни постачання продукції, іншу накладну – на суму, розраховану виходячи з перевищення звичайної ціни над фактичною. Продавець

також може скласти зведену податкову накладну, з урахуванням сум податку, які розраховані виходячи з перевищення бази оподаткування над фактичною ціною, але не пізніше останнього дня місяця в якому було зроблено таку реалізацію.

Таблиця 1

Оподаткування реалізації готової продукції, пов'язані з непов'язаними особами

Вид податку	Особливості оподаткування відповідно до законодавства
Податок на прибуток	база оподаткування визначається як різниця доходів та витрат; дохід визначається за сумою договірної вартості продажу (ПС(Б)О 15); витрати визнаються на собівартість готової продукції (ПС(Б)О 16)
Податок на додану вартість	при реалізації самостійно виробленої готової продукції платником податку на додану вартість (ПДВ) за ціною нижчою від звичайної ціни, необхідно нарахувати ПДВ з бази оподаткування, що є не нижчою за звичайну ціну на таку продукцію; сума податкових зобов'язань із ПДВ від реалізації готової продукції має бути не меншою, ніж сума податкових зобов'язань із ПДВ, визначених за звичайними цінами реалізованої продукції
Податок на доходи фізичних осіб	слід звернути увагу на особливість надання індивідуальної знижки на придбання продукції; якщо фізичній особі надається індивідуальна знижка, то дана знижка є доходом, з суми якої утримується податок на доходи фізичних осіб
Військовий збір	базою оподаткування є суми знижки звичайної ціни (вартості) товарів, індивідуально призначеної для такого платника податку

Податковим кодексом України визначені дати виникнення податкових зобов'язань з податку на додану вартість з постачання готової продукції. Такою вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше:

- дата зарахування коштів від покупця на банківський рахунок платника податку як оплата товарів або послуг, що підлягають постачанню;
- дата відвантаження товарів [1].

Підсумувавши всю вище наведу інформацію, можна зробити висновок, що чітке розуміння особливостей оподаткування готової продукції дасть змогу суб'єкту господарювання уникнути помилок, покращити свій фінансовий стан та спрямовувати свою діяльність на підвищення економічного потенціалу підприємства. Недооцінка

впливу рівня оподаткування на діяльність підприємства в свою чергу призведе до значного зниження результативності і ефективності діяльності суб'єкта господарювання.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України. Кодекс України від 02 гру. 2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17> (дата звернення: 23.08.2021).
2. Про застосування [Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій](#): Наказ Міністерства фін. України № 29130 лист. 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0893-99> (дата звернення: 09.09.2021).
3. Сидоренко О.О. Облік та оподаткування реалізації готової продукції за цінами нижче звичайних цін. *Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова*. № 8 (73). Т. 23. 2018. С. 182 – 186. URL: <https://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/18147> (дата звернення: 09.09.2021).
4. Сук Л.К., Сук П.Л. Фінансовий облік: навчальний посібник. Київ: Знання, 2012. 647 с.

УДК 657:339.338-047.36

РИЗИК-ІНДИКАТОРИ В ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЛЯХ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ МОНІТОРИНГУ

Боярова О.А., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Обсяг державних закупівель в Україні щороку зростає і становить близько 13% ВВП. Публічні закупівлі постійно удосконалюються відтоді, як запрацювала система Prozorro. Реформи, що відбуваються направлені на поліпшення процесу проведення

публічних закупівель, що робить державні тендери прозорішими, ефективнішими та простішими. Одним із нововведень є моніторинг публічних закупівель.

Моніторинг проводить Державна аудиторська служба України та її міжрегіональні територіальні органи. Він представляє собою аналіз дотримання замовником законодавства у сфері публічних закупівель від проведення процедури закупівлі до виконання договору про закупівлю з метою запобігання порушенням законодавства у цій сфері.

Підстави для початку моніторингу визначені ч. 2 ст. 8 Закону № 922 «Про публічні закупівлі» [1]. Перша і ключова підстава для початку моніторингу є ризик-індикатори, перелік яких представлено в наказі Мінфіну від 28.10.20 р. № 647 «Про затвердження Методики визначення автоматичних індикаторів ризиків, їх переліку та порядку застосування» [2]. Наказом № 647 затверджено методику визначення автоматичних індикаторів ризиків, їх перелік та порядок застосування.

Розрахунок індикаторів здійснюється ризик-системою за допомогою програмного забезпечення, яке використовує алгоритми розрахунку згідно із заданими показниками. Окрім цього ризик-система може використовувати інформацію, що розміщена або оприлюднена у таких джерелах:

- електронна система закупівель;
- єдині державні реєстри;
- бази даних, відкриті для доступу центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного фінансового контролю.

Ризик-система після спрацювання одного або кількох індикаторів за окремою процедурою закупівлі автоматично здійснює підрахунок загальної умовної ваги індикаторів. У разі спрацювання індикатора (індикаторів) за конкретною процедурою закупівлі (або окремим лотом) та залежно від загальної умовної ваги цих індикаторів ризик-система закупівель автоматично присвоює процедурі закупівлі ранг ризику (рис.1).

Під час обрання ДАСУ процедур закупівель для здійснення моніторингу насамперед обирають процедури закупівлі, що мають найвищий пріоритет у черзі. При

всій відкритості та прозорості системи публічних закупівель замовник не бачить роботу ризик-індикаторів, поки не отримає повідомлення про проведення моніторингу. Він також не може ознайомитися з методологією обчислення ризиків.

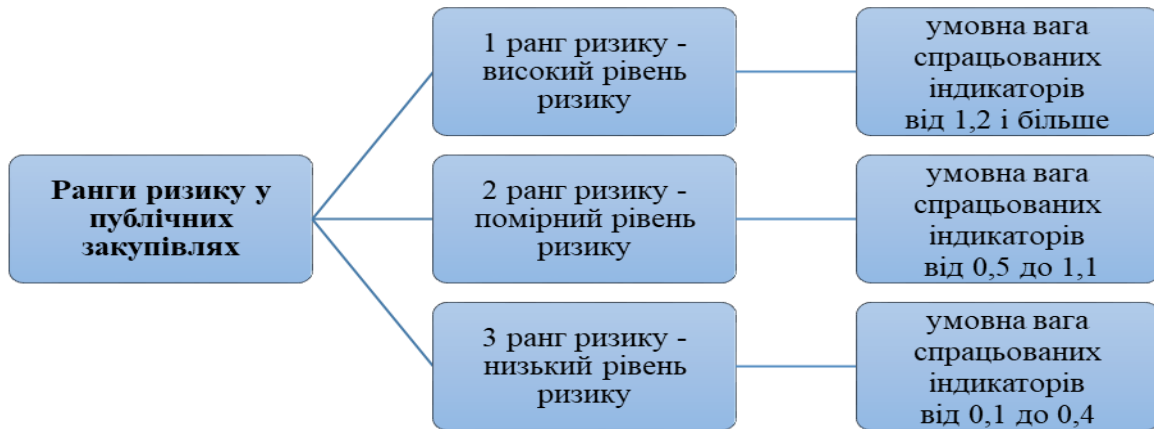

Рисунок 1. Ранги ризику у публічних закупівлях та умовна вага індикаторів ризику

Під час спрацювання ризик-індикаторів прийнято рішення про проведення моніторингу, в результаті якого виявлено порушення. Одним із варіантів виправлення порушень у процедурі закупівлі може бути скасування замовником процедури закупівлі або визнання її такою, що не відбулася. Але Замовник в такому випадку має оголосити нові торги на закупівлю, яка вкрай важлива, а це все час, і невчасна закупівля, наприклад насіння або добрив, негативно вплине на діяльність Замовника. Окрім цього, Учасник може оскаржити в Антимонопольному комітеті України відміну торгів, це ще одна проблема для Замовника і в подальшому небажання Учасників приймати участь в тендерних закупівлях. Тому відкритість спрацювання ризик-індикаторів у системі Прозоро надасть можливість Замовнику усунути порушення до початку моніторингу, тому перевірка може і не розпочатися, оскільки всі порушення, за якими спрацювали індикатори, усунуто.

Отже, для отримання сучасної дієвої системи публічних закупівель, яку використовують Замовники, Учасники, контролюючі органи, громадськість слід вжити таких заходів:

- продовжити гармонізувати українське законодавство з найкращими європейськими практиками;
- залучити реальний бізнес до участі в державних закупівлях, для створення широкої конкуренції;
- спросити систему моніторингу публічних закупівель.

Список використаних джерел:

1. Про публічні закупівлі : Закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
2. Про затвердження Методики визначення автоматичних індикаторів ризиків, їх переліку та порядку застосування: наказ Міністерства фінансів України від 28.10.2020 № 647: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1284-20#Text>

УДК 657.01:331/330.34

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УМОВАХ СТАЛОГО
РОЗВИТКУ**

Будяк К.І., магістр

Гуренко Т.О., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Найважливішим засобом підвищення зацікавленості працюючих у результатах своєї праці є гідна заробітна плата. Витрати на оплату праці займають значну частину у складі загальних витрат при виробництві готової продукції та наданні послуг. Тому,

повинна бути сформована правильна і чітка організація обліку заробітної плати на підприємстві.

Як зазначає Шепель І.В., під організацією заробітної плати слід розуміти її побудову, тобто приведення її елементів у певну систему, що забезпечує взаємозв'язок кількості і якості з розмірами заробітної плати [3].

Отже, система організації заробітної плати повинна включати:

- укладання індивідуальних та колективних договорів на рівні підприємства;
- формування умов договорів з найманими працівниками;
- визначення розміру заробітної плати, відповідно до умов роботи, рівень професійної кваліфікації, виду робіт тощо;
- складання посадових інструкцій та виконання її вимог;
- визначення та вибір форм та систем оплати праці;
- визначення рахунку з оплати праці, відповідно до Плану рахунків, яке застосовує суб'єкт господарювання та його субрахунків з більш детальним відображенням видів оплати праці та умов звільнення працівників;
- застосування вимог НП(С)БО 26 «Виплати працівникам», Кодекса законів про працю, Закону України «Про оплату праці» та інших нормативних документів;
- визначення переліку первинних документів для обліку оплати праці працівників підприємства;
- визначення регістрів бухгалтерського обліку для зведення інформації з обліку праці та її оплати, нарахувань та утримань із заробітної плати; забезпеченість працівників бухгалтерії інструкцією щодо їх складання;
- складання графіка документообігу, дотримання термінів подачі документів відповідно до нього;
- формування управлінських бухгалтерських документів з обліку праці та її оплати з поєднанням синтетичного та аналітичного обліку;
- ознайомлення працівників з умовами та охороною праці тощо.

Останнім часом в Україні певна увага стала приділятися питанню сталого розвитку. З погляду підприємства на високі показники економічної діяльності, необхідно звертати увагу і на соціальні проблеми, які існують як на мікро-, так і макрорівні. При організації умов праці та рівня заробітної плати потрібно враховувати антидискримінаційні підходи до оплати праці жінок і чоловіків (гендерна рівність). Також, підвищення мінімальної заробітної плати (на державному рівні) повинна сприяти росту матеріального становища населення, але при умові, що ріст цін на товари не буде підніматися такими швидкими темпами, як це спостерігається в Україні останнім часом.

На думку Шевців Л.Ю. та Курій І.Я., ефективний облік і організація заробітної плати мають здійснюватися в поєднанні із умовою соціально-економічною, податковою та ціновою політикою. Заходи, спрямовані на удосконалення оплати праці, включають забезпечення залежності розмірів заробітної плати від особистого внеску працівників у результати праці [2].

Також, з урахуванням підтримки працівників, суб`єкти господарювання повинні:

- чітко розрахувати особовий склад працівників на всіх ділянках виробництва, управління та ін.;
- здійснювати організацію контролю за рухом робочої сили на підприємстві;
- проводити аналіз фонду оплати праці з виконаними поставленими плановими завданнями;
- проводити політику матеріального стимулювання працівників та здійснювати оцінку його доцільності та ефективності;
- надання послуг з перевезення працівників з до та від місця роботи;
- здійснення доплат, премій як у вигляді додаткової заробітної плати, так і різних компенсаційних виплат;
- врахування та оцінка впливу кожної пропозиції працівників різних рівнів (категорій) щодо покращення розвитку підприємства.

Отже, гідна заробітна плата та чіткий контроль за організацією оплати праці призведе до підвищення попиту на державному рівні та впевненості суспільства у майбутньому, що й відповідатиме вимогам концепції сталого розвитку.

Можна підтримати думку Левченко З.М., Тютюнник С.В. та Дугар Т.Є., що організація контролю праці та її оплати повинна бути нерозривно поєднана з проведенням внутрішнього контролю та аналітичних процедур. Така система даватиме можливість не лише попереджати порушення трудового законодавства, що, власне, повинна виконувати вся система контрольних заходів, а й прогнозувати подальший розвиток трудових відносин, упровадження прогресивних форм і систем оплати праці, зокрема на основі погодинної форми, планувати розвиток підприємства у цілому [1].

Список використаних джерел:

1. Левченко З.М., Тютюнник С.В., Дугар Т.Є. Організація контролю, обліку та аналіз праці й її оплати. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. № 51, 2021. С. 315 – 323. DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct51-51>. URL: www.market-infr.od.ua/journals/2021/51_2021_ukr/53.pdf (дата звернення: 21.08.2021).
2. Шевців Л.Ю., Курій І.Я. Дослідження сучасних аспектів обліку і аналізу розрахунків з оплати праці в умовах сталого розвитку. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. № 1, 2018. С. 281 – 287. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/20667> (дата звернення: 19.08.2021).
3. Шепель І.В. організація обліку і контролю оплати праці на аграрних підприємствах та запропоновані шляхи їх удосконалення. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. № 35, 2018. С. 151 – 158. URL: https://bses.in.ua/journals/2018/35_2_2018/30.pdf (дата звернення: 19.08.2021).

УДК 657.1

ПОДАТОК НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Ваноян А. С., студент

Мельянкова Л.В. к.е.н., доцент

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м.Київ**

Головний податок через який реалізується соціальна політика в розвинених країн є податок на доходи фізичних осіб (далі — ПДФО). До переваг цього податку відносять його соціальну справедливість, оскільки він ставить рівень оподаткування в пряму залежність від обсягу доходу платників. Крім того, за допомогою пільг в оподаткуванні можна зменшувати податкове навантаження для малозабезпечених верств населення. В умовах змін законодавства України щодо оподаткування доходів громадян актуальною та соціально значимою є тема нарахування та сплати податку на доходи фізичних осіб працівників підприємств, якій треба приділяти більше уваги з точки зору планування ефективності економічної діяльності кожного підприємства.

Ефективне управління підприємством передбачає вибір системи оподаткування, а саме планування, організацію нарахування та сплати обов'язкових платежів, контроль за правильністю їх обчислення, своєчасність сплати до відповідного бюджету. Важливе місце в діяльності підприємства відводиться податку на доходи фізичних осіб (далі — ПДФО) працівників підприємства, який втілює фінансові відносини між державою в особі фіскальних органів та працівників, а також роботодавців.

Підприємство в умовах обмежених фінансових ресурсів, при плануванні і використанні фінансових потоків повинно враховувати всі норми, що встановлюються законодавством щодо оподаткування доходів фізичних осіб. Податок на доходи фізичних осіб прямо впливає на визначення розміру заробітної плати найманих працівників і навпаки, від рівня заробітних плат залежать податкові платежі підприємств та надходження до державного та місцевого бюджетів. Основним законом, який регулює питання ПДФО є Податковий кодекс України,

який регулює відносини в сфері податків і зборів та визначає їх вичерпний перелік, серед яких є податок на доходи фізичних осіб, представлений у розділі IV. ПДФО є загальнодержавним податком, разом з тим, відіграє значну роль у міжбюджетних відносинах, забезпечуючи доходами як державний так і місцеві бюджети .

Податок на доходи фізичних осіб в Україні за сучасних умов не використовується в повному обсязі як регулятор соціально-економічних процесів, перетворившись на фіскальний інструмент, що забезпечує зростання податкових надходжень до державного та місцевого бюджетів в умовах політико-економічної нестабільності. Так, у 2020 році ПДФО надходження досягли свого найбільшого значення 6,8% ВВП, поступившись тільки податку на додану вартість. В останні роки відбуваються регулярні зміни в податковому законодавстві стосовно оподаткування доходів громадян. Це зумовлено як внутрішніми чинниками — реагуванням на економічно-соціальну ситуацію, так і зовнішніми — необхідністю отримувати фінансування від МВФ та інших міжнародних організацій, збільшувати витрати на оборону. В 2014 році відбулись суттєві зміни в оподаткуванні доходів громадян: запроваджено оподаткування пасивних доходів і пенсій, введено військовий збір, що збільшило сумарно ставку відрахувань з заробітної плати та інших прирівняних до неї доходів до 19,5%.

Діюча модель ПДФО не достатньо виконує свою соціально-економічну функцію, не забезпечує соціальносправедливого розподілу доходів між різними верствами населення. Зміни податкового законодавства призвели до звуження сфери застосування податкової соціальної пільги. Тому перспективними напрямками майбутніх досліджень має бути розробка і вдосконалення механізму оподаткування доходів громадян у контексті забезпечення їх соціально-економічних інтересів.

Список використаних джерел:

1. Лемешук А.В Податок на доходи фізичних осіб у системі прямого оподаткування та його фіскальна ефективність [Електронний ресурс]:URL http://www.rusnauka.com/7_NMIV_2010/Economics/60028.doc.htm
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI(зі змінами і доповненнями).[Електронний ресурс].URL:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/page23>

УДК 004:657.6

РОЛЬ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ОБСЛУГОВУВАННІ СИСТЕМИ ВЕЛИКИХ ДАНИХ (BIG DATA)

Воляк Л.Р., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Діяльність суб'єктів господарювання, їх фінансова-економічна стійкість та розвиток залежать в першу чергу від інформаційного забезпечення щодо різних сторін суспільно-економічних процесів на усіх рівнях. Відповідно, фінансові результати діяльності підприємств тісно корелюють з системою інформаційно-аналітичного забезпечення управління, що включає відповідні процеси з формування, обробки, контролю, передачі та зберігання інформації. Особливо актуальним в даному напрямі є належна організація бухгалтерського обліку з використанням новітніх технологій, документальне оформлення та їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку. Важливість означеного питання підкреслюється постійним зростанням кількості інформації яку потрібно опрацьовувати для прийняття ефективних управлінських рішень.

Організація інформації із використанням систем великих обсягів даних (Big Data) здійснюється з метою підвищення її продуктивності, збільшення аналітичності та суттєвого скорочення часу без втрати якісних показників [2]. Як результат, поліваріантність та гнучкість сценаріїв бізнес-процесів дозволяє оптимізувати економічну ефективність. Однак, на даний час системи великих обсягів даних поки повністю не адаптовані до вимог, установлених системою бухгалтерського обліку до інформації. Нішею для їх використання є управлінський облік, звітність, аналіз договорів на дотримання нормативних вимог та визначення рівня ризику. Вчені зазначають, що до 2025 р. понад 20% усіх даних буде знаходитися в «хмарі». Для управлінських бухгалтерів кількість доступних даних до 2025 р.

виросте раз у десять порівняно з кількістю даних, яка є зараз, і складнощі виникнуть із відсіюванням цінних даних з усієї цієї кількості [1].

Інформаційна система бухгалтерського обліку побудована на основі технології роботи з великими даними (Big Data) ґрунтується на таких основних принципах роботи, як:

- горизонтальна масштабованість (диференціація та деталізація повинна відбуватись без погіршення продуктивності);
- відмовостійкість (зростання навантаження на обчислювальну техніку внаслідок зростання обчислювальних вузлів та необхідність застосування превентивних заходів);
- локальність даних (облікові дані розподілені між чисельними обчислювальними вузлами та можуть використовуватися різні сервери для зберігання та обробки даних).

Відповідно до цього розглядають підходи і технології роботи з Big Data на предмет їх застосування у сфері бухгалтерського і, зокрема, управлінського обліку. Наприклад, методи аналізу великих даних від Міжнародної консалтингової компанії McKinsey, що спеціалізується на розв'язанні задач стратегічного управління: методи класу Data Mining; змішання та інтеграція даних; імітаційне моделювання; візуалізація аналітичних даних та інші [4].

Як зазначають експерти [4], на підприємствах великі дані генеруються також внаслідок впровадження технологій Інтернету речей. Оснащення основних механізмів датчиками, виконавчими і контролюючими пристроями та процесорами під час виробничого процесу дає змогу здійснювати постійний збір аналітичних даних. При їх подальшому опрацюванні та відображенні в інформаційній системі бухгалтерського обліку автоматично формуватиметься база даних про стан обладнання та відповідні виробничі процеси. Це виключить необхідність складання і передачі первинних документів традиційним шляхом та дозволить забезпечити високу достовірність і оперативність збору первинних даних. Відповідно, даний сегмент потребує удосконалення також організації первинного обліку.

Отже, перспективи розвитку та впровадження у бухгалтерський облік системи Big Data та Інтернету речей ґуртуються на вимогам сьогодення, які продиктовані

розвитком інформаційних технологій. Застосування новітніх технологій вимагає реорганізації бухгалтерського обліку й аудиту на підприємстві, веде до автоматизації окремих сфер професійної діяльності бухгалтерів та аудиторів і ставить завдання здобуття ними нових вмінь і навичок, постійного вдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Бочуля Т. обслуговування облікової інформації: архіви, база даних, системи великих обсягів даних (Big Data) / Т. Бочуля, К. Безверхий. // бухгалтерський облік і аудит. – 2014. – №8. – С. 29–37.
2. Король С. Я. Цифрові технології в обліку й аудиті / С. Я. Король, А. О. Клочко // Держава та регіони. – 2020. – URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2020/1_2020/31.pdf.
3. Плікус І. Й. Модель професії бухгалтера в епоху цифрових трансформацій: ключові напрями компетентностей бухгалтера / І. Й. Плікус, Т. А. Жукова, О. О. Осадча // Приазовський економічний вісник. – 2019. – URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/1_12_uk/38.pdf.
4. Технології та Інновації. Big Data. URL: [https:// www.it.ua/knowledge-base/technology-innovation/big-data-bolshie-dannye](https://www.it.ua/knowledge-base/technology-innovation/big-data-bolshie-dannye).

УДК 657.1

ОСОБЛИВОСТІ УДОСКОНАЛЕННЯ СТАНДАРТІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ПРАКТИКУ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Гайдученко Т.М., магістр
Калюга Є.В., д.е.н., професор
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Глобалізаційні, а також інтеграційні процеси, інтенсифікуючись, продовжують зумовлювати необхідність відповідних позитивних змін у всіх сферах життєдіяльності країни. Особливої уваги потребує сфера бухгалтерського обліку, який є аналітичним

відображенням усіх наявних процесів, а саме – бухгалтерського обліку пенсійного забезпечення, оскільки саме цей інститут є важливою складовою фінансово-економічної структури держави, відповідальною за рівень життя людей похилого віку, інвалідів та інших непрацездатних осіб.

Над розвитком бухгалтерського обліку пенсійного забезпечення задля прогресивних євроінтеграційних змін працювали Бачо Р.Й., Гільорме Т.В., Калюга Є.В., Ценклер Н.І., Цибульник М.О. та ін. вчені. Проте, подальша потреба в гармонізації та уніфікації облікових процесів у даній сфері вимагає нових досліджень для необхідного реформування і вдосконалення.

Наразі трирівнева пенсійна України є фактично дворівневою, оскільки функціонують лише солідарна система (дотована з Державного бюджету) та недержавне пенсійне забезпечення (послугами якого користується лише 5% громадян країни). Облік пенсійного забезпечення у Пенсійному фонді України, що уособлює собою солідарну систему, регламентується (крім Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (надалі – Закон «Про бухгалтерський облік») та інших нормативних актів) з 01.2017 р. Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі (надалі – НП(С)БО ДС), напрацьованими на основі Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі (надалі – МСБО ДС) та впровадженими задля необхідної гармонізації облікових процесів.

Регламентация обліку доходів відбувається відповідно до НП(С)БО ДС 124 «Доходи» (надалі – НП(С)БО ДС 124), розробленого згідно МСБО ДС 9 «Дохід від операцій обміну» (надалі – МСБО ДС 9) та МСБО ДС 23 «Дохід від необмінних операцій» (надалі – МСБО ДС 23). Облік витрат регламентує НП(С)БО ДС 135 «Витрати» (надалі – НП(С)БО ДС 135), що містить класифікацію витрат (від обмінних операцій і від необмінних операцій). У міжнародній практиці використовують МСБО ДС 5 «Витрати на позики» (надалі – МСБО ДС 5), що регламентує облік витрат на позики. Тобто, відповідності між НП(С)БО ДС 135 та МСБО ДС 5 немає. Термін

«витрати» НП(С)БО ДС 135 не регламентується, що може призводити до неточності даних бухгалтерського обліку. НП(С)БО ДС 124 містить значні відмінності від МСБО ДС 9 та МСБО ДС 23, оскільки застосовується водночас до двох видів доходів, тоді як у міжнародних Стандартах кожен вид доходу регламентується окремо. Крім того, існують розбіжності між Стандартами щодо складу доходів [1].

У недержавних пенсійних фондах (надалі – НПФ) бухгалтерський облік пенсійного забезпечення регулюється, від 01.2013 р., Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 26 «Облік та звітність щодо програм пенсійного забезпечення» (надалі – МСБО 26), Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам» (надалі – МСБО 19) (у частині виплат по закінченні трудової діяльності) та іншими чинними законодавчими актами. Національним Стандартом, відповідним МСБО 19, є Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» (надалі – П(С)БО 26). Проте, порівняно з МСБО 19, П(С)БО 26 має значно менший інформативний зміст, а також чималі розбіжності. МСБО 26 не має відповідного йому національного Стандарту. Тому законодавче рішення, відображене у Законі «Про бухгалтерський облік», використовувати в обліку недержавного пенсійного забезпечення для його регламентації міжнародні Стандарти було дуже своєчасним та сприяло необхідним процесам гармонізації та уніфікації бухгалтерського обліку.

Варто зауважити, що оскільки в Україні законодавчо врегульоване функціонування лише НПФ з визначеними внесками, можливості МСБО 26 не використовуються повністю, що негативно впливає як на розвиток системи бухгалтерського обліку в Україні (тому що перешкоджає процесам його уніфікації), так і на розвиток пенсійної системи (оскільки програми з визначеними виплатами є більш привабливими для учасників). Крім того, при застосуванні МСБО 26 та МСБО 19 важливим є використання послуг актуарія [2], тоді як адміністратори НПФ в процесі обліку вказаними послугами користуються вкрай рідко.

Отже, з метою гармонізації і уніфікації облікових процесів в галузі пенсійного забезпечення необхідним є напрацювання відповідних змін до НП(С)БО ДС 124 та НП(С)БО

ДС 135, що сприятиме значному вдосконаленню бухгалтерського обліку доходів та витрат в солідарній системі. Також існує нагальна потреба в розвитку та популяризації інституту актуаріїв і використанні можливостей цих фахівців в процесі обліку недержавного пенсійного забезпечення, що значно допоможе в досягненні поставленої мети. Важливим є і створення умов для впровадження НПФ з визначеними виплатами та їх затвердження на законодавчому рівні.

Список використаних джерел:

1. Гільорме Т.В., Лень А.В. Особливості обліку доходів у бюджетній установі в умовах законодавчих змін. Економіка. Фінанси. Право. 2017. №12. С. 37-40.
2. Калюга Є.В., Гайдученко Т.М. Перспективи розвитку бухгалтерського обліку в недержавних пенсійних фондах. Актуальні проблеми розвитку обліку, аналізу, контролю і оподаткування в контексті Європейської інтеграції та сучасних викликів глобалізації: матеріали ІХ міжнародн. наук.-практ. конф. (Львів, 14-15 травня 2021 р.). Львів: ЛТЕУ, 2021. С. 58-61.

УДК 336.22:004

ОСОБЛИВИ ПОДАТКОВІ РЕЖИМИ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Ганяйло О.М., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
 природокористування України, м.Київ*
 Савченко Н.М., к.е.н., доцент
Поліський національний університет, м.Житомир

Розвиток сучасної економіки передбачає використання новітніх технологій, створення нових матеріалів, аналіз великих масивів даних, розробку нових систем

управління, які, у свою чергу, потребують детального вивчення ключових компонентів і аспектів цифрової економіки.

Найчастіше цифрову економіку визначають як економіку, яка базується на мережевому використанні цифрових інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), хоча, незважаючи на те, що термін «цифрова економіка» з'явився ще понад 20 років тому, до цього часу в світі загальноприйнятого і гармонізованого її визначення немає.

Цифрову економіку визначають як господарську діяльність, у якій ключовим фактором виробництва є дані у цифровому вигляді або діяльність зі створення, поширення і використання цифрових технологій та пов'язаних із ними продуктів чи послуг. Цифрова економіка основана на нових методах генерування, обробки, збереженні, передачі даних, а також цифрових комп'ютерних технологій. Головними технологіями цифрової економіки являються великі данні, штучний інтелект, технологія блокчейн, квантові технології, робототехніка, віртуальна реальність, тощо.

Оскільки інноваційні технології сприяють розвитку цифрової економіки, кожна країна намагається забезпечити необхідні умови для ведення цієї діяльності. При цьому потрібно не обмежуватись лише наданням пільг інноваційному бізнесу та інвесторам у технології, а також створити більш гнучке правове регулювання для залучення капіталу, охорони прав інтелектуальної власності, віддаленої та попроєктної роботи, залучення іноземних талантів, укладення договорів онлайн, а також забезпечити свободу договору та безпеку ведення інноваційного підприємництва"[1].

Для стимулювання розвитку цифрової економіки України Міністерство цифрової трансформації пропонує низку кардинальних нововведень.

Оскільки, одним із найважливіших секторів для розвитку цифрової економіки є ІТ-бізнес, для подальшого його розвитку було створено та запускається проєкт Diia City, який сприяє розвитку інноваційного та технологічного бізнесу в Україні. Базовий закон про спеціальний правовий режим для ІТ-галузі " Diia City " ВРУ ухвалила 15 липня 2021 року.

Diia City – це віртуальна вільна економічна зона зі спеціальним податковим, фінансовим і правовим режимом.

На думку міністра цифрової трансформації М. Федорова Diia City є однією з найкращих податкових та правових зон у світі для цифрової індустрії[1].

Проте, на ключове питання ІТ-галузі щодо податкового навантаження поки що відповіді немає, оскільки податкова частина законопроекту Diia City ще розробляється.

На сьогодні, більшість ІТ компаній, працюють на умовах спеціального податкового режиму, який передбачає спрощену систему оподаткування, обліку і звітності. Працівники галузі зареєстровані як ФОП, а це означає, що максимальна ставка податку для них - 5%.

Розробники Diia City декларують, що податкове навантаження становитиме:

- на оплату праці - 5% ПДФО, ЄСВ у 22% з мінімальної заробітної плати та 1,5% військового збору;

- на діяльність компанії і її учасників - 9% податку на виведений капітал (замість 18% податку на прибуток), 0% на доходи фізичної особи, отримані як дивіденди, якщо вони не розподілялись два і більше роки;

- для стимулювання ангельських інвестицій (інвестиції у стартап в обмін на конвертований борг або частку у компанії) – податкова знижка з ПДФО на суму інвестиції в українські стартапи, 0% на доходів фізичної особи, від продажу частини у стартапі, якщо фізична особа володіла ним більше року.

Серед обов'язків резидентів Diia City виділяють необхідність щорічного подання до Мінцифри звіту про відповідність вимогам зазначеного режиму, у свою чергу, такий звіт має бути підкріплений незалежним аудиторським висновком.

Приєднання до Diia City буде добровільним, тому компанії можуть просто залишити все, як є, тобто, і на далі працювати за системою ФОП.

І хоча застосування спеціального податкового режиму надасть низку переваг, на основні застереження, щодо зазначеного режиму вказують ІТ-фахівці, зокрема:

- 1) можливість введення нової схеми оптимізації податкового навантаження (застосування компаніями, які безпосередньо не по'язані з ІТ-бізнесом режиму Diia City через створення ІТ-підрозділу);

- 2) порушення принципів податкового законодавства щодо рівності усіх платників перед законом (не всі учасники ІТ-галузі мають однакові податкові умови);
- 3) вимога аудиту на щорічній основі може стати додатковим фінансовим тягарем для резидентів режиму Diia City;
- 4) можливість у майбутньому підвищення ставок податку та інше.

Отже, режим Diia City це, у першу чергу, спосіб стимулювання ІТ-бізнесу та упорядкування відносин з тими, хто працює у цій галузі. Також це має бути абсолютно нова система оподаткування, яка міститиме як податки, що вже застосовується, так і кардинально нові (податок на виведений капітал). Але введення зазначеного режиму ще потребує ґрунтовного дослідження, аби запобігти негативним явищам на які вказують фахівці ІТ-галузі.

Список використаних джерел:

1. Для чого Мінцифри створює Diia City та як вона розвиватиме ІТ-бізнес в Україні? URL: <https://business.diia.gov.ua/cases/tehnologii/dla-cogo-mincifri-stvorue-diia-city-ta-ak-vona-rozvivatime-it-biznes-v-ukraini>

УДК 657.421.1

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ АКТИВІВ

Гнатюк А.А., к.е.н., доцент

*ВСП «Рівненський коледж національного
університету біоресурсів і природокористування України», м. Рівне*

Для ефективного функціонування, сучасні підприємства, потребують гнучких систем оцінки й аналізу їх діяльності. Саме з позиції управління дуже важливо теоретично переосмислити методи бухгалтерської науки, розробити спеціальні методи дослідження. У сучасних умовах господарювання, оцінка активів, не сформувалась у

комплексний методичний прийом через недостатнє вироблення методичних основ, невизначеність законів, функцій і предмета досліджень. Саме оцінка активів, залишається основним завданням та умовою подальшого розвитку бухгалтерського обліку, для отримання достовірної інформації.

Оцінка, як спосіб вартісного вимірювання явищ є одним із складових або елементів методу бухгалтерського обліку. При проведенні оцінки необхідно використовувати грошовий вимірник, без якого в умовах товарного виробництва та обміну системний бухгалтерський облік стає неможливим.

Перш за все, розглянемо як змінюється вартість активу через дію інфляційного чинника. Ще Г. Свіней – засновник стабілізаційної економіки, пропонував постійно перераховувати облікові об'єкти, відповідно до індексів цін і вважав «що не можна складати на одному рахунку товари, куплені по 20 дол. США за бушель, з такими ж товарами, але купленими за вищою або нижчою цінами» [1, с.238].

До введення в дію національних стандартів в Україні, проводилась дооцінка основних засобів, яка називалася індексацією балансової вартості основних засобів. Метою індексації було не доведення залишкової вартості об'єктів основних засобів до розміру ринкової, а тільки її збільшення з метою відображення результатів знецінювання грошової одиниці.

Відповідно до п. 16 П(С)БО 7 «Основні засоби» підприємство може переоцінювати об'єкт основних засобів, якщо залишкова вартість цього об'єкта суттєво відрізняється від його справедливої вартості на дату балансу [2]. Щодо критерію суттєвості та порядку переоцінки основного засобу, необхідно керуватись Листом Міністерства фінансів України від 29.07.2003 р. № 04230-4108, у якому порогом суттєвості з метою відображення переоцінки або зменшення корисності об'єктів обліку може прийматись величина, що дорівнює 1 відсотку чистого прибутку (збитку) підприємства, або величина, що дорівнює 10 - відсотковому відхиленню залишкової вартості.

Методика проведення переоцінки зводиться до визначення індексу переоцінки та збільшення чи зменшення первісної вартості і зносу активу з одночасною зміною додаткового капіталу.

Наявні деякі розбіжності між індексацією та переоцінкою, а саме:

- індексація тільки збільшує залишкову вартість основних засобів, а переоцінка може, як збільшувати (до оцінювати), так і зменшувати (уцінювати). Логічним поясненням цьому є те, що на розмір справедливої вартості майна підприємства впливає стан ринку основних засобів, а ринкові ціни, як відомо, можуть коливатись в ту чи іншу сторону;

- коефіцієнт індексації розраховується, виходячи з офіційно встановленого індексу інфляції, як співвідношення рівня цін на основні товари поточного року до рівня цін на основні товари базового року; індекс переоцінки розраховується самостійно як співвідношення рівня цін на конкретні об'єкти основних засобів на дату балансу до залишкової вартості цих об'єктів на ту саму дату;

- при індексації розмір проіндексованої залишкової вартості визначається залежно від коефіцієнта індексації, а при переоцінці, навпаки, переоцінена залишкова вартість, що прирівнюється до справедливої, впливає на розмір індексу [2].

Приведені розбіжності доводять, що, хоча індексація і переоцінка служать для відображення зміни вартості основних засобів, вони є різними процедурами, які застосовуються для досягнення різних цілей [2].

Список використаних джерел:

1. Соколов Я.В. История развития бухгалтерского учета: Москва: Финансы и статистика, 1985. – 367 с.
2. Наумчук О.А. Основні засоби: методика обліку і формування облікової політики: дис. ... канд. екон. наук: 08.06.04./ Львівська комерційна академія. Львів, 2005. 168 с.

УДК 339.9:657(477)

DEVELOPMENT OF ACCOUNTING IN UKRAINE IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION

Hurenko T.O., candidate of Economic Sciences, Associate Professor
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv

Wasilewska N., Dr hab., Professor, Dean of
the Branch in Piotrkow Trybunalski, Jan Kochanowski
University in Kielce, Poland

Considerable attention has always been paid to the issue of accounting efficiency. The development of accounting in recent years is gradually losing its historical roots and ceases to be considered only as a system of simple records. Preference is given to logical thinking, the ability to make quick economic decisions in modern conditions using the principle of predominance of essence over form. The basis should be that without violating the requirements of the law, it is necessary to apply more effective for the company methods of valuation of assets and liabilities, taxation system, accounting policies, improving the management accounting system and more.

Thus, the greatest impact of globalization has had on accounting, both theoretically and practically. Globalization, at one time, Kireitsev G.G. considered as the formation of global information support of global governance, including accounting information [3].

With each passing year, information technologies in the areas of automated accounting, trade, corporate governance, etc. are rapidly developing. On the one hand, it somewhat simplifies the processing of information and faster its submission to management, and on the other hand, requires constant training of employees and adaptation to various changes in the legal framework (not always effective) when filling out primary documents, accounting records and financial reporting forms. Only for the period from 2010, tax documents, reports on the single social contribution and others have undergone significant changes. There was a repeal of some of the primary documents and a change in the structure of others. Such

changes, in our opinion, do not allow accounting staff to achieve stable accounting skills. Therefore, the accounting system must adapt to modern business requirements, user needs, but have some stability.

Golov S. identified the prerequisites for further development of accounting in Ukraine: revision of the theoretical foundations of accounting, taking into account the complexity of management, the growing role of intellectual capital as a key factor in competitiveness, modern information technology, study of modern theories, revision of the subject and method of accounting; differentiation of financial reporting requirements; reunification of accounting and reporting; continuing professional education, certification of accountants, which contributes to the growth of accounting skills and prestige of the profession, harmonization of the Ukrainian system of professional training of accountants with international standards; active position of the accounting community, namely professional organizations of accountants and auditors, mass media, etc.; formation of a modern paradigm of accounting and reporting, the purpose of which is to create an information infrastructure adequate to the requirements of a market economy in the interests of all members of society [1].

The analysis of the issue of certification of accountants needs special attention. In the conditions of constant changes in accounting and taxation system, instability of requirements of the legislation the accountant constantly passes advanced training. But the negative phenomenon is the high payment for consulting services for changes in the accounting system, the Tax Code of Ukraine, the transition to international standards of accounting and financial reporting. Also, the certification of accountants is not carried out at the request of the employees themselves, but more by the decision of the International Federation of Accountants and various international projects.

Zhuk V.M. identifies the main international approaches to the education of an accountant and notes that the basis of the IFAC and the national professional accounting organization places data on such an accountant in the electronic network, helps to improve the material and social conditions of his work [2]. But note that the test system is not always convenient and effective for the certification of accountants and does not always fully reveal the high training of specialists in

this field. Also, employees of the accounting department are involved in various areas of production, such as trade, agriculture, industry, transport companies, construction and more. Therefore, the question arises whether this test program meets such requirements. The disadvantage is the high cost of certification and the lack of information on specific accounting issues. Although the Federation of Auditors, Accountants and Financiers of Ukraine has been taking care of the issue of accounting in the agro-industrial complex since 2006 and has developed its own program of advanced training and certification of agro-industrial complex accountants, there are still many issues that need separate consideration.

Thus, we can conclude that the globalization of accounting should include:

- the creation of a global model of accounting to provide services to large enterprises;
- expansion of accounting capabilities with constant implementation of international standards of accounting, reporting and auditing; search for new ways of accounting development that would meet the needs of current generations (users of accounting information) and do not jeopardize the ability of enterprises to meet their own needs;
- expanding the use of sustainable development accounting management methods on environmental, social and economic issues;
- support of dynamic, electronic, situational and strategic accounting in the system of accounting and analytical support.

References:

1. Голов С. Ретроспективний погляд на реформування бухгалтерського обліку в Україні. Антиміфологія. Бухгалтерський облік і аудит. № 2. 2006. С. 3 – 13.
2. Жук В.М. Сертифікація бухгалтерів: організаційно-методологічні підходи. Облік і фінанси АПК. № 1-2. 2007. С. 114 – 116. URL: faaf.org.ua (дата звернення: 06.08.2021).
3. Кирейцев Г.Г. Глобализация экономики и унификация методологии бухгалтерского учета. 6-я Международная научная конференция «Научные исследования в сфере бухгалтерського учета, контролю и анализа: теоретико-методологическое значение и направления дальнейшего развития». Житомер: ЖГТУ. 2007. 68 с.

УДК 657.1

COMPONENTS OF FUNCTIONS OF THE ACCOUNTING SYSTEM UNDER RISK

Gutsalenko L. V., Doctor of Economics, Professor

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine in Kyiv

Wasilewski M., Doctor of Science, Professor

Warsaw University of Life Sciences – SGGW

Zabolotnyy S., Ph.D., Assistant Professor

Warsaw University of Life Sciences - SGGW

The volatility of economic conditions, uncertainty, and constant risks in the market environment prove the necessity of the continuous adaptation of business using the information accounting base in the management system, which consists of management principles, functions, methods, instruments, organizational structure and personnel, as well as technical means of collecting, processing and storing data.

In a market environment, management effectiveness is achieved by building modern and efficient information systems. One of them is an accounting system that provides managers at all levels with information to make relevant managerial decisions.

In the economic literature, scholars have identified various components of an accounting system that supports an information management system, including accounting, finance, management (production), operational and environmental components. The accounting system, through its elements, generates information on the internal and external environment of the enterprise in operational, tactical, and strategic dimensions.

Scientists are actively debating the effectiveness of an integrated accounting system, which is time-consuming and implies the quick reaction of management staff to rapid development and the influence of the macro-environment on the performance of economic agents. Moreover, managers must make rational decisions using reliable, relevant, up-to-date information through an accounting system, adequately influencing economic agents' performance and overall development strategy.

According to M. C. Wells' research, there are seven paradigms in accounting theory:

- 1) anthropological is the traditional approach to accounting, where the practices of accountants determine the theory of accounting and the accounting profession;
- 2) market theory of accounting is based on the needs of the market economy;
- 3) event-oriented (situational) approach sees the purpose of accounting not the recording of facts of economic life, but the development of the predictive function of accounting;
- 4) procedural - focused on business process research and management decision-making;
- 5) idealized - reduces accounting theory to measuring business performance;
- 6) informative - subject to the evaluation of information in the economic environment;
- 7) behavioral - studies the behavior of those making managerial decisions.

These assumptions suggest that most accounting paradigms aim to meet the information needs of management personnel, basing on economic facts and their potential influence on managerial decisions.

Applying the accounting theory in modern research requires scientists to adopt new approaches and complement the science of accounting with new methods of learning, which allow the formation of knowledge generalizations about new functions of an effective accounting system providing innovative managerial solutions.

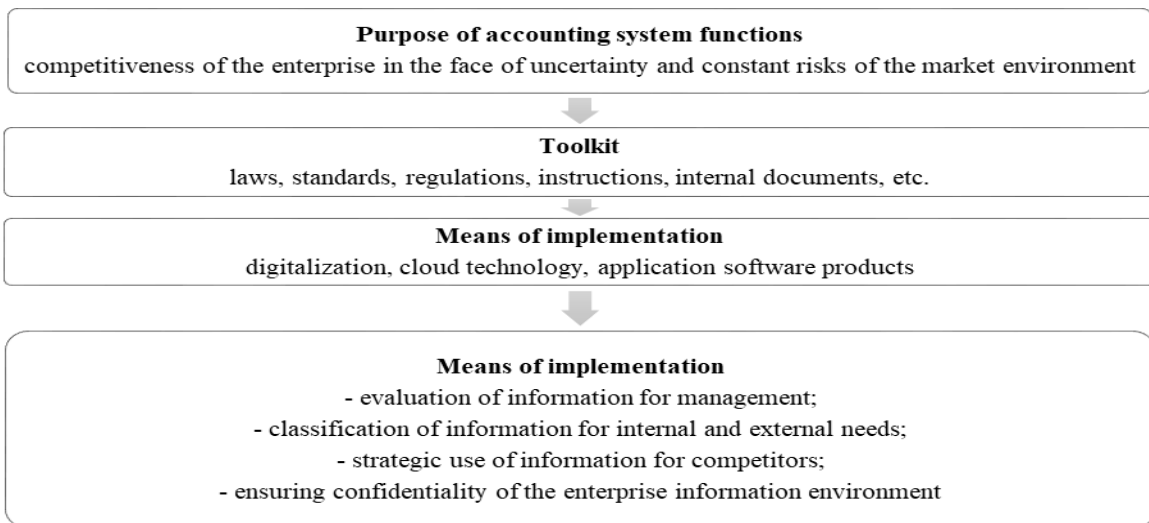

Figure. **Components of functions of the accounting system under uncertainty and risk**

To sum up, in a situation of uncertainty and constant risks in the market environment, the functions of the accounting system in the management system are carried out according to the stated purpose and using defined instruments, methods, and means of its implementation.

УДК 657:331.313.6-048.78

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДОДАТКОВОЇ ОПЛАТИ ПРАЦІ

Демякіна А.Р., магістр
Дерев'янку С.І., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Однією з головних проблем українського ринку праці є відтік кваліфікованих кадрів за кордон. Основною причиною виїзду спеціалістів є неадекватно низька заробітна плата на українських підприємствах. Запобігти цьому можливо за рахунок удосконалення оплати праці. Одним із можливих його напрямів – підвищення матеріальної зацікавленості працівників, їх преміювання, надбавки, надання відпусток тощо. Крім того, особливу увагу слід приділити підвищенню кваліфікації співробітників. Підприємство має бути зацікавленим у кваліфікованих фахівцях, які зможуть забезпечити виконання різних за складністю завдань.

Додаткова заробітна плата є одним із головних факторів для мотивації та залучення до роботи працівників на всіх підприємствах. На нашу думку, облік виплат працівникам, пов'язаних зі стимулюванням праці, доцільно вести на окремих субрахунках, щоб зручно було аналізувати їх вплив на продуктивність праці. Це дасть можливість більш детально аналізувати фонд додаткової заробітної плати на підприємстві.

З точки зору спонукання персоналу підприємства до ефективної діяльності слід враховувати всю різноманітність людських потреб як первинних, так і вторинних та конкретних засобів їх задоволення, які працівник вважає цінними, насамперед, для себе. До цього можна віднести заробітну плату, премії, просування по службі, службовий кабінет або автомобіль, досягнуті результати, конкурентність на ринку праці, визнання, додатковий відпочинок та інше. Якщо ж говорити про фінансову мотивацію персоналу підприємства, то настрій на тривалу плідну співпрацю створюють системи довгострокового заохочення, які передбачають для працівників додаткову винагороду за досягнення певних фінансових або виробничих показників в перспективі певного проміжку часу. Наявність таких систем надає основним співробітникам хорошу мотивацію в збільшенні продуктивності власної праці та впевненість у завтрашньому дні.

Слід зауважити, що найбільш впливовими мотиваційними формами для персоналу являються освіта та підвищення кваліфікації, а особливо тоді, коли це відбувається за рахунок коштів підприємства, на якому людина хоче працювати або вже працює.

Реалії сьогодення вносять свої корективи як в наше життя, так і в роботу підприємств. Підприємцям необхідно виконувати усі протиепідемічні заходи, що вводяться на території того чи іншого міста країни у зв'язку із поширенням коронавірусної хвороби COVID-19. Однією з нагальних проблем на сьогоднішній день є проблема мотивації трудової діяльності, а саме удосконалення системи мотивації персоналу на підприємствах. Особливої гостроти проблема мотивації персоналу набула саме під час пандемії, коли в країні запроваджується карантин, і багато хто з підприємців змушений обмежувати діяльність своїх підприємств. У період пандемії робота для багатьох підприємств стала, насамперед, прагненням вижити в сучасних умовах. Проте, незважаючи на дану ситуацію, необхідно все ж пам'ятати, що найбільш складним та цінним ресурсом для кожного підприємства являються працівники. Наразі вагома частка підприємств продовжує свою діяльність саме завдяки самовіддачі та наполегливій праці персоналу.

Оскільки на даний час у всьому світі все ще продовжується пандемія COVID-19 та все більше робітників працюють дистанційно, то дуже важко відстежити, коли працівник почав роботу, а коли закінчив або чи взагалі сідав він працювати. В даній ситуації доцільним би було запровадити для всіх працівників бухгалтерії вхід у програму 1С через персоналізацію кожного окремого працівника. Наприклад, під час входу в програму працівник вносить свої данні та заходить у власний кабінет. За допомогою даної системи програма фіксує присутність працівника та час його роботи, що в подальшому дасть змогу сформуванню звіту та перевірити якість та кількість роботи, яку він виконав, і вже на основі наведених даних нараховувати йому заробітну плату. Враховуючи можливості програми, можна відслідковувати продуктивність праці по кожному працівнику, перевиконання наданих завдань, понаднормову працю тощо, за які нараховують додаткову заробітну плату.

Слід зауважити, що працівник, перебуваючи вдома, має ще й додаткові витрати на електроенергію, знос комп'ютера, за яким він працює тощо. На нашу думку, дані витрати має відшкодувати підприємство, як додаткову заробітну плату за дистанційну роботу. Систему мотивації потрібно постійно пристосовувати до нових умов існування, при цьому орієнтуючись на нові можливості та цілі. Для удосконалення обліку та аналізу додаткової оплати праці, доцільності та раціональності використання фонду додаткової заробітної плати слід було б вести облік виплат працівникам, пов'язаних зі стимулюванням праці на окремих субрахунках 6611 «Преміювання», 6612 «Надбавки за класність» тощо.

Для удосконалення обліку додаткової оплати праці в сучасних реаліях за умови пандемії та економічної кризи слід шукати нові підходи до мотивації персоналу при мінімізації витрат. Облік розрахунків з додаткової оплати праці на підприємстві має бути організований так, щоб сприяти підвищенню продуктивності праці. Додаткова заробітна плата має пропорційно залежати від результатів праці й у той же час впливати на його показники, мати змогу мотивувати персонал, стимулювати розвиток виробництва, ефективність роботи, підвищувати кількісні та якісні результати праці.

УДК 657.37:006.32

ДИСКУСІЇ ЩОДО ВПРОВАДЖЕННЯ МСФЗ ДЛЯ МСП

Дем'янчук М. І., магістр
Гуцаленко Л. В., д.е.н., професор
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Оскільки розвиток малого бізнесу є одним із чинників розвитку ринкової економіки постає потреба максимального сприяння і створення умов з боку влади для розвитку малого підприємства, що сприятиме економічному і соціальному розвитку держави. В умовах глобалізації бізнесу існує потреба, щоб фінансова звітність була зрозумілою всім користувачам, в т.ч. й іноземним інвесторам.

Метою даної роботи є відображення потреби складання фінансової звітності МСП за МСФЗ.

Частка МСП в експорті товарів удвічі менша за частку сектору у ВВП – причиною може бути те, що в Україні висока вартість ведення зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) – 74-те місце у світі згідно зі звітами Doing Business за 2020 рік, що зменшує активність МСП в експортних операціях.

Серед проблем, які перешкоджають МСП вийти на зовнішній ринок, учасники фокусгруп, організованих в межах дослідження програми USAID KEY, визначили, серед іншого, відсутність досвіду і знань, складність у комунікації із зовнішніми партнерами, проходження процедур сертифікації та необізнаність про можливості участі у закордонних виставках та закупівлях. Ті ж учасники фокус-груп, які мали нагоду співпрацювати з Офісом з просування експорту, дуже високо оцінили рівень його діяльності та підтвердили, що за допомогою цього ресурсу дійсно вирішуються проблемні моменти при здійсненні МСП експортної діяльності. Зокрема, наразі окрім консалтингового й інформаційно-аналітичного напрямку Офіс ефективно функціонує як освітня платформа, майданчик для пошуку партнерів та сприяє діалогу між бізнесом,

владою та експертним середовищем. Мінекономіки було організовано опитування бізнесу щодо державної підтримки експорту, у якому взяло участь 145 компаній, з яких 73% — представники МСП з 23-х областей, у частині оцінки рівня поінформованості. Так, половина респондентів зазначила, що отримує інформацію про послуги з підтримки експорту та міжнародної торгівлі, але недостатньо, третина вказала, що не отримує, тоді як повною інформацією про доступну державну підтримку володіє лише десята частина опитуваних [1, с.39].

Загально визнаними є переваги звітності, складеної за МСФЗ: якість, прозорість, порівнянність – це робить її корисною та зрозумілою для користувачів. Перехід на МСФЗ – це складна та недешева процедура. Тому малі та середні компанії вдаються до неї доволі рідко, проте існує МСФЗ для МСП, який для багатьох українських підприємців став найоптимальнішим вибором. Цей стандарт затверджено авторитетною міжнародною організацією, і витрати на його практичне запровадження набагато менші, ніж, витрати на перехід до застосування повного пакету МСФЗ. Адже обсяг розкриття фінансової інформації, відповідно до МСФЗ для МСП може бути вдесятеро меншим за обсяг, який має бути розкритий, згідно з повним пакетом МСФЗ. Цей стандарт є по суті спрощеною версією МСФЗ [2].

У Наказі від 09 липня 2021 року № 385 «Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України з бухгалтерського обліку» зазначено, що у НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» «абзац другий пункту 1 розділу IV виключити», проте це не означає, що застосування Міжнародного стандарту фінансової звітності для малих і середніх підприємств під заборону.

МСФЗ для МСП за визначенням Закону «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» є міжнародним стандартом фінансової звітності. Текст офіційного перекладу МСФЗ для МСП оприлюднено на сайті Мінфіну. Відповідно до статті 12-1 цього ж Закону, для складання фінансової звітності застосовуються міжнародні стандарти, які викладені державною мовою та офіційно оприлюднені на веб-сторінці центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує

державну політику у сфері бухгалтерського обліку. Таким чином, щоб остаточно заборонити МСФЗ для МСП, Міністерству фінансів потрібно зробити ще, як мінімум, два кроки:

1. Внести відповідні зміни до Закону про бухгалтерський облік;
2. Вилучити офіційний переклад МСФЗ для МСП з веб-сторінки Мінфіну [3].

Звітність за МСФЗ для МСП можуть складати суб'єкти господарювання, які: а) не є підзвітними громадськості та б) оприлюднюють фінансові звіти загального призначення для зовнішніх користувачів.

При складанні звітності за МСФЗ для МСП позитивним буде складання приміток до фінансової звітності – вони забезпечать дотримання принципу повного висвітлення. Наявність в стандартах лише переліку показників, а не вичерпного переліку статей, дозволить підприємству відображати більш точно фінансовий стан та результати його діяльності.

Отже, як бачимо, для розвитку МСП, зокрема й в експорті необхідна підтримка держави і вона здійснює певні заходи для цього, проте підприємства недостатньо проінформовані, що й перешкоджає скористатися цією допомогою. Також, для того, щоб виходити на зовнішні ринки, необхідно складати достовірну фінансову звітність, що можуть забезпечити МСФЗ, проте для МСП складати повний пакет звітів може бути непосильною задачею, тому для них найвигідніше користуватися МСФЗ для МСП.

Список використаних джерел:

1. Марчін Свенчіцький , Тетяна Коротка та ін. Системний звіт «Великі проблеми малого бізнесу». URL: https://boi.org.ua/media/uploads/system_bigproblemsmalbusiness/3_2020_system_u.pdf (дата звернення: 29.08.2021).
2. Іван Чалий. Миттєве придушення малого бізнесу: ще один рецепт від Мінфіну. *Економічна правда*. 2021. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/08/3/676521/> (дата звернення: 29.08.2021).
3. МСФЗ для МСП: відлучення від України: *GAAP in UA*. 2021. URL: <http://www.gaap.in.ua/archives/9390> (дата звернення: 29.08.2021).

УДК 657.1

ОСНОВНІ ЗДОБУТКИ НАУКИ І ПРАКТИКИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЇЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ЗА ЧАСІВ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

Дерій В. А., д. е. н., професор
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

В цьому році виповнюється 30 років з Дня ухвалення українським парламентом першого скликання «Акт проголошення незалежності України» 24 серпня 1991 року і підтвердження його положень голосуванням громадян на Всеукраїнському референдумі 1 грудня 1991 року.

З нагоди такого ювілею, доцільно провести детальний аналіз здобутків та невдач України у різних сферах її діяльності, у тому числі і у сфері науки та практики бухгалтерського обліку та її організації протягом 1992-2021 років. Ми свідомо відмовляємось нині писати про невдачі у цій сфері, бо про них багато писали науковці та практики, а зупинитись лише на здобутках, адже, на наш погляд, вони, на жаль, недооцінені і навіть применшені тими хто не вірив (не вірить) в успішний економічний розвиток Української держави у майбутніх 20-30 років.

I. Найбільшим здобутком у сфері науки та практики бухгалтерського обліку й її організації в Україні за часи її Незалежності, вважаємо, те, що ми нині маємо самостійну і самодостатню обліково-інформаційну систему, яка створена та підтримується українськими науковцями і практиками та, переважно, відповідає світовим стандартам ведення фінансового й управлінського обліку та звітності, ринковим умовам провадження бізнесової діяльності. Україна також остаточно відмовлась від негативних наслідків політичних та ідеологічних нашарувань радянської командно-адміністративної системи в обліковій практиці (наприклад, від приписок в обсягах виробництва і продуктивності; включення неогрунтованих матеріальних втрат, приписок до затрат на виробництво продукції (робіт, послуг) тощо).

II. Всемеро збільшилась кількість науковців України та суттєво покращилась якість наукових досліджень. До 1992 року в галузі бухгалтерського обліку, економічного контролю й аналізу українські науковці захистили 31 докторську дисертацію: Белебега І. О., Білуха М. Т., Бородкін О. С., Бутинець Ф. Ф., Гайдуцький П. І., Гетьман В. Г., Горелкін В. Г., Житна І. П., Ластовецький В. О., Лещенко Г. Т., Линник В. Г., Литвин Б. М., Литвин Ю. Я., Лісецький А. С., Каракоз І. І., Кужельний М. В., Кузьмінський А. М., Крамаровський Л. М., Кругляк Б. С., Малишев І. В., Мних Є. В., Німчинов П. П., Осадчий Ю. І., Палій В. Ф., Саблук П. Т., Самборський В. І., Сопко В. В., Сук Л. К., Чумаченко М. Г., Шкарабан С. І., Шпіг О. А.

У 2012 році чисельність докторів економічних наук з бухгалтерського обліку, економічного контролю й аналізу (нині це спеціальність 08.00.09 - бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)) в Україні перевищила першу сотню, а у 2021 році - другу. Треба зазначити, що абсолютний рекорд в історії України досягнуто у 2019 році, коли за один календарний рік було захищено 24 докторських дисертації за названою вище спеціальністю.

Половина докторів економічних наук з бухгалтерського обліку, економічного контролю й аналізу працює у Києві та Київській області. Багато українських науковців працює у Тернополі, Житомирі, Харкові, Львові, Вінниці, Одесі, Дніпрі, Рівному.

III. Значно збільшились можливості українських вчених-економістів щодо наукових публікацій. Якщо до 1992 року в Україні майже не було наукових періодичних видань економічного спрямування (крім наукового журналу «Економіка України» і, можливо, ще декількох) або їхніх економічних серій, то зараз їх щонайменше сто. Серед наукових фахових періодичних видань з бухгалтерського обліку, економічного контролю й аналізу можна знайти «Облік і фінанси», «Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу», «Економічний аналіз», «Фінансовий контроль», «Економічні науки. Серія «Облік і фінанси»», «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації» і т. д.

IV. З 1992 року Україна безпосередньо долучилась до участі у міжнародних професійних організаціях (Міжнародна федерація бухгалтерів, Комітет із міжнародних стандартів бухгалтерського обліку), а також створила низку ефективних національних професійних організацій (Федерацію професійних бухгалтерів та аудиторів України, Федерацію аудиторів, бухгалтерів та фінансистів АПК України, Спілку аудиторів України, Аудиторську палату України тощо).

V. За 30 років з часу проголошення незалежності України докорінно змінились навчальні плани і навчальні програми професійної підготовки зі спеціальності «Облік і оподаткування». Нині кількість навчальних дисциплін професійної підготовки зі спеціальності «Облік і оподаткування» у 2-3 рази більша, ніж у 1970-1980-тих роках. Тепер, зокрема, ми маємо такі важливі навчальні дисципліни, яких раніше не було, як «Фінансовий облік», «Управлінський облік», «Бухгалтерський облік в управлінні підприємством», «Автоматизація формування та подання звітності», «Організація обліку та податкове планування» і т. д.

Отже, основні здобутки незалежної України в галузі бухгалтерського обліку, економічного контролю й аналізу, на наш погляд, отримані в таких напрямках: 1) створення та удосконалення української самостійної і самодостатньої обліково-інформаційної системи; 2) семикратного збільшення кількості науковців України та суттєвого покращення якості наукових досліджень; 3) значного збільшення можливостей для українських вчених-економістів щодо наукових публікацій; 4) долучення України до участі у міжнародних професійних організаціях, а також створення низки ефективних національних професійних організацій; 5) докорінних змін у навчальних планах і навчальних програмах професійної підготовки зі спеціальності «Облік і оподаткування», що відповідають кращим новітнім європейським та міжнародним освітнім стандартам.

УДК 657.6

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТУ - ФОРЕНЗІК

Дубініна М.В., д.е.н., професор
Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв
Сиздікова Е.Ж., к.е.н.
Карагандінський університет ім. академіка Е.А. Букетова

Корупція і шахрайство можуть процвітати як на великих підприємствах, так і в невеликих компаніях. При цьому власники бізнесу часто навіть не здогадуються про витік грошових коштів. Поряд із відчутними фінансовими втратами шахрайство тягне за собою негативні наслідки для репутації відповідної компанії, що, в свою чергу, досить активно впливає на її здатність забезпечувати ефективну діяльність. Таким чином, наявність ефективних механізмів попередження і виявлення шахрайства і боротьби з ним має ключове значення для захисту інтересів компанії від цих негативних наслідків. Визначити, чи існує така небезпека, допомагають форензик-фахівці. Тому виявлення і припинення неправомірних економічних дій у компанії стає вкрай актуальним завданням, з яким можуть впоратися досвідчені фахівці, які володіють навиками застосування інструменту – форензік.

В цілому поняття «форензік» використовується для характеристики незалежної ініціативної діяльності з проведення робіт щодо розслідування, експертизи, аналізу, оцінки, врегулювання ситуацій та розробці процедур, спрямованих на протидію шахрайству, корупції, комерційному підкупу, оцінці договірної діяльності, врегулювання розбіжностей між сторонами з фінансових і ділових питань.

Інструмент – форензік це поєднання юридичного і фінансового аудиту та судово-бухгалтерської експертизи. Тому до проведення процедури форензік мають бути залучені фахівці всіх цих профілів, які зможуть комплексно перевірити абсолютно кожену транзакцію, знайти порушення там, де його, на перший погляд, немає [1].

Таким чином, під поняттям «форезік» слід розуміти комплекс заходів щодо врегулювання фінансових, економічних, правових, комерційних та інших питань, які містять у собі істотні економічні ризики, що здійснюються аудиторськими, консалтинговими та спеціалізованими компаніями для задоволення інтересів власників (акціонерів) компаній різних організаційно-правових форм.

Пандемія у світі та як наслідок, погіршення фінансових показників діяльності суб'єктів господарювання, змушує власників вживати заходів направлених на підвищення ефективності роботи компаній. Однією з причин погіршення фінансових показників діяльності суб'єктів господарювання є шахрайські дії та халатність з боку персоналу.

Найбільш розповсюдженими способами виявлення шахрайства в українських компаніях є внутрішній аудит і неофіційні внутрішні джерела. Останні і в світі виступають найбільш частим способом виявлення, але на відміну від України для їх використання вибудовується ефективний і безпечний канал отримання інформації – «гаряча лінія» (телефонна або у вигляді онлайн-форми). В Україні ж його використовують тільки 9% компаній і приблизно стільки ж сприймають як ефективний канал [2].

Майже третина випадків шахрайства була виявлена випадково. При цьому, частіше за інших, практику випадкового виявлення відзначають представники секторів торгівлі та промисловості, у яких дуже часто проявляються випадки шахрайства. Неофіційні внутрішні джерела частіше сприяють виявленню фактів шахрайства в галузі сільського господарства, технологій, транспорту і логістики.

Досвід залучення зовнішніх консультантів для незалежних розслідувань мають лише 10% українських компаній. Однак, як показує практика, саме незалежний, незаангажований погляд зовнішнього фахівця на систему контролю і бізнес-процесів дозволяє створити якісну систему превентивних механізмів протидії шахрайським діям і в цілому, підвищити ефективність бізнес-процесів компанії.

На даний час зарубіжні компанії активно використовують незалежні економічні розслідування в якості такого інструмента, як форензик, що допомагає здійснити реструктуризацію бізнесу з метою забезпечення його більшої ефективності шляхом:

- аналізу бізнес процесів;
- визначення точок ризиків і сірих зон в бізнесі;
- визначення неблагонадійних суб'єктів в бізнесі;
- формування карти ризиків бізнесу;
- побудови системи контролів в бізнесі.

Поняття «форензик» в Україні розуміють лише одиниці експертів. Сьогодні цю специфічну послугу, тільки почали пропонувати вітчизняному бізнесу. Поки що, на нього звертають увагу невеликі компанії.

З метою розвитку даного виду послуг в Україні також необхідно врахувати зарубіжний досвід процесу підготовки фахівців в галузі форензик. А саме, потрібно розпочати підготовку фахівців з форензик шляхом включення до навчальних програм закладів вищої освіти спеціалізованих курсів. «Форензик», як інструмент дослідження, дозволяє отримати реальну оцінку бізнесу, визначити фінансове становище та тенденції розвитку підприємства, а в результаті отримати інформацію, яка якісно вплине на прийняття ефективних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Dubinina M., Ksonzhyk I., Syrtseva S. (2018). [Forensic accounting: the essence and prospects of development in Ukraine](#). *Baltic Journal of Economic Studies*. Vol. 4, № 1. pp. 131-138.
2. Ковбель А. Форензик – что это и зачем? URL: <http://www.grushevskogo5.com/blog/forenzik-chto-eto-i-zachem/>

УДК 657.1

РОЗМІР СЕРЕДНЬОЇ ТА МІНІМАЛЬНОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В ЄВРОПІ У 2021р.

Євтушок Г.О., магістр
Калюга Є.В., д.е.н., професор
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м.Київ*

Показник середньої зарплати в окремо взятій країні - дуже необ'єктивна річ, якщо говорити про добробут кожного конкретного жителя в цьому регіоні. Обчислюється вона досить просто: шляхом отримання середнього арифметичного.

Одна справа скласти найвищу зарплату і найнижчу у фахівців однієї області, і зовсім інше порівнювати доходи президента з вищого ешелону влади з некваліфікованим обслуговуючим персоналом, наприклад, двірниками.

Перш ніж складати середні зарплати різних соціальних груп і професій, а потім ділити їх на загальну кількість, проводиться тривала підготовча робота, складається репрезентативна вибірка, що відображає дійсну картину достатку різних класів [3].

Прірва між реальними цифрами і отриманими середньостатистичними показниками залишається величезною. Є й інший, більш складний метод обчислення, але ним користуються набагато рідше. Дані, отримані таким способом, суть відображають точніше, але загальної проблеми не вирішують.

Поняття «середня зарплата» - це показник, для обчислення якого беруться нараховані доходи до сплати державних податків, соціальних зборів і виплат [3].

Тобто, по суті, оперують спочатку невірними цифрами, так як сума, яку одержує співробітник на руки, виявляється на 10-40% менше, в залежності від країни.

Офіційні дані пре те, скільки в середньому становить зарплата в країнах ЄС, щороку збирає і подає на своєму порталі сервіс Eurostat. Дані по зарплатах в європейських країнах наведено на рис.1.

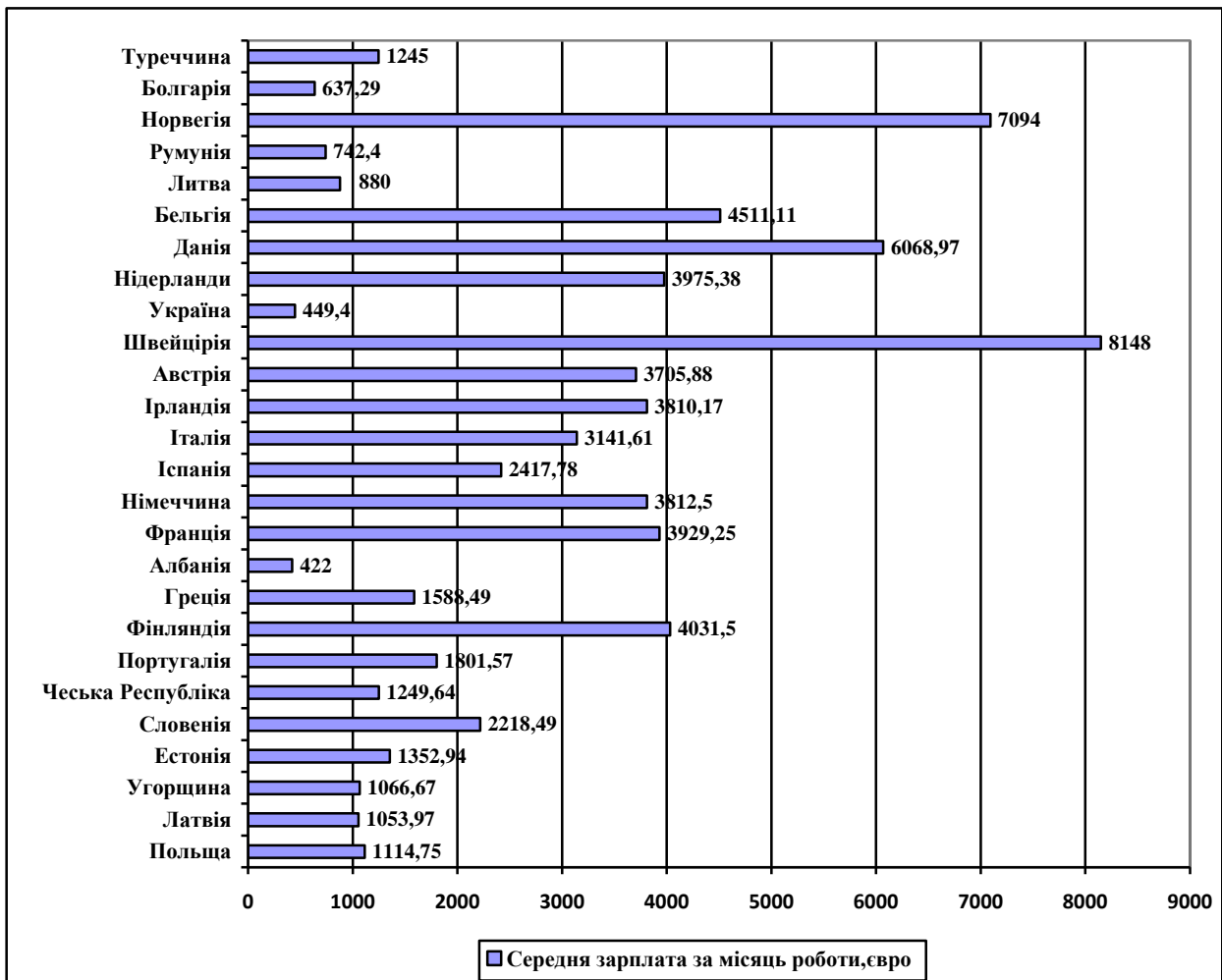

Рисунок 1. Середня заробітна плата в країнах Європи в 2021р.

З рис.1 видно, що найбільший розмір середньої заробітної плати мають такі країни - Швейцарії, Норвегії та Данії. Найменший – Албанія і Україна.

Україна сумно відома тим, що рівень оплати праці українців є одним з найнижчих серед країн Європи. Найгострішою соціальною проблемою України є критично великий розрив між високою вартістю життя і низькою ціною праці!

З 1 січня 2021 року мінімальна заробітна плата в Україні становить 6000 грн.

Користуючись даними Статистичного відомства Євросоюзу (Євростат) та іншими відкритими джерелами, на рис.2 наведено рейтинг мінімальних європейських зарплат станом на 1 січня 2021 року. В деяких країнах, таких як Данія, Італія, Кіпр, Австрія,

Монако, Фінляндія, Швеція, Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія, Швейцарія, поняття МЗП не закладено законодавством, тому в основному рейтингу вони не зафіксовані.

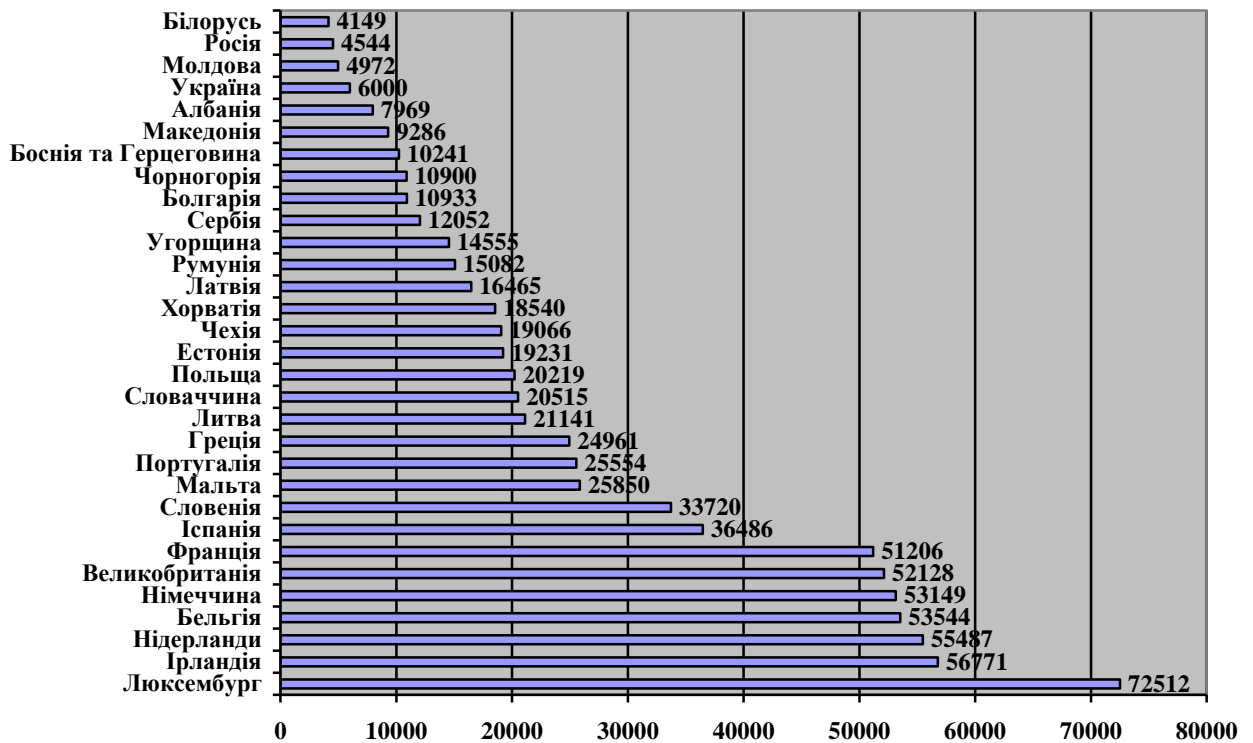

Рисунок 2. Розмір мінімальної зарплати в європейських країнах на 01.01.2021р., грн.

З рис.1 видно, що найбільший розмір мінімальної зарплати має - Люксембург. Найменший – Білорусь.

Отже, порівняння розміру заробітних плат в Європі та Україні показує, що виплати працівникам в Україні набагато менше, ніж за кордоном. Навіть попри значний розкид зарплат в країнах Європи, середні доходи не дотягують до європейських.

Найбільш щедрими країнами в плані винагороди за працю вже багато років залишаються Швейцарія, Люксембург, Норвегія, Данія, Бельгія.

Список використаних джерел:

- 1.Офіційний сайт Європейської статистики. - [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eurostat>.
- 2.Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
- 3.Майданик О.О. Економіка ЄС: сучасний стан і перспективи. [Електронний ресурс] / О.О. Майданик // Наукові записки. – Т 19. - С . 266-269. Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/naukma/Spec/2001_191/63_maydanyk_oo.p df

УДК: 167.7:657"20"

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗМІНИ СТАТУСУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ХХІ СТ

Жук В.М., д.е.н., професор,
академік НААН, президент

ТДВ «Інститут обліку і фінансів», м. Київ

Уявлення в суспільстві про місію, завдання і статусність (положення в економічній політиці) бухгалтерського обліку все ж залежить і від його теоретичних доктрин. Від того, що про це знають і думають самі бухгалтери, як вони проактивно налаштовані діяти в сучасному суспільстві.

Досліджуючи такий запит, доцільно виділити два ключові напрями розвитку теорії бухгалтерського обліку (табл. 1). При цьому слід розуміти, що вони взаємодоповнюють один одного і що «спрямування» пізнання сутності бухгалтерського обліку у його зовнішніх проявах (поза бухгалтерією підприємства) є більш важливим для професії в сучасному світі.

Таблиця 1

Визначні напрями розвитку теорії бухгалтерського обліку

Спрямування:	Основний метод:	Складова:	Організація:	Стандартизація:
1. Л. Пачолі 1494 рік («У собі»)	Подвійний запис	Управління підприємства	Служба/ Система бух. обліку	МСБО МСФЗ (ТНК – МФБ) «Облікова політика»
діалектика пріоритетності				
2. Ф. Кене 1757 рік («Зовні»)	«Економічна таблиця»	Управління державою	Система/ Інститут бух. обліку	ВСБО, СНР (ООН, 7G) «Економічна політика»

(2 - безпідставно ігнорується усталеною теорією)

Пізнання місії, статусності бухгалтерського обліку, а також різноманіття сучасних запитів на його інформаційний товар (інтегрована звітність та інше) розширює об'єктність теорії новими наративами (табл. 2). При цьому переглядається сутність і усталених до (XX століття) об'єктів теорії, як то перегляд змісту предмету, функцій зміни в об'єктах обліку тощо. Це знаходить відображення в наукових дослідженнях та сприяє появі сучасних теорій бухгалтерського обліку. Однією із таких є українська інституціональна теорія бухгалтерського обліку наукової школи Національної академії аграрних наук України.

Інституціональна теорія бухгалтерського обліку розглядає зростання його статусності від зарегульованої системи в управлінні до окремого соціально-економічного інституту, який «гнучко» реагує як на потреби управління на всіх рівнях, так і суспільні запити. Ця теорія дозволяє переглядати закріплені підходи та значно поглибити і посилити принципово нові наукові гіпотези досліджень (рис. 1). Як варіанти – два приклади з досліджень наукової школи бухобліку НААН:

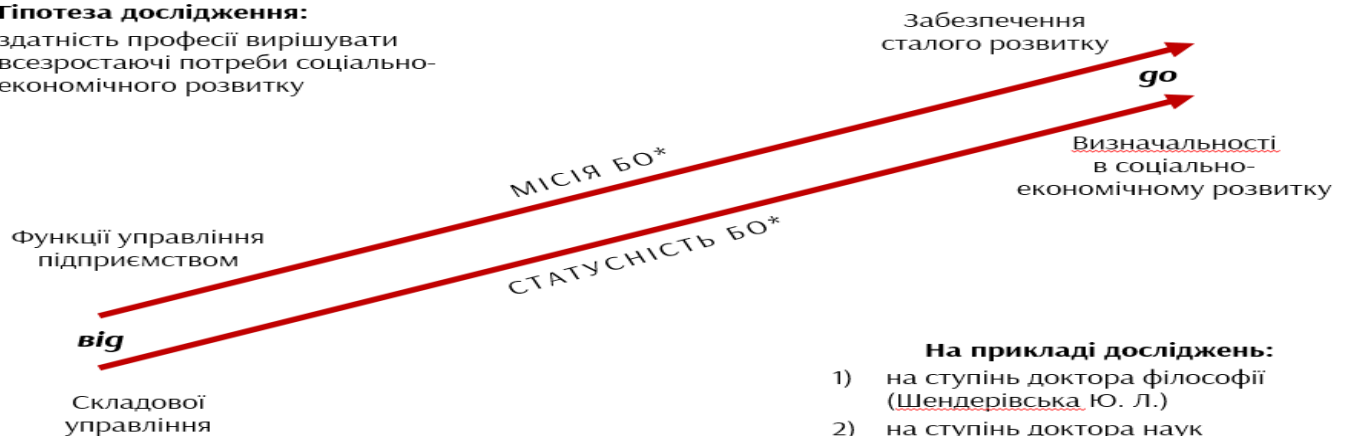
Розширення наративів теорії бухгалтерського обліку

XX століття	⇒	XXI століття
<ul style="list-style-type: none"> • Предмет • Об'єкти • Функції • Методи • Форми обліку • Принципи • Стандарти • ... 		<p><u>Наративи XX століття</u></p> <p style="text-align: center;">+</p> <ul style="list-style-type: none"> • Місія: <ul style="list-style-type: none"> - соціально-економічна - забезпечення сталого розвитку - ... • Статусність: <ul style="list-style-type: none"> - незамінність - <u>визначальність</u> - ...

У першому варіанті – науковою гіпотезою дослідження є спроможність функціональної трансформації бухгалтерської професії під потребу реалізації політики сталого розвитку.

Гіпотеза дослідження:

здатність професії вирішувати
всезростаючі потреби соціально-
економічного розвитку

На прикладі досліджень:

- 1) на ступінь доктора філософії (Шендерівська Ю. Л.)
- 2) на ступінь доктора наук (Бездушна Ю. С.)

*БО – бухгалтерський облік

Рисунок 1. Теоретичний фундамент формування гіпотез наукових досліджень (за спеціальністю 071 – облік і оподаткування)

Ми виходили з того, що сучасні вимоги до професійних бухгалтерів (табл. 3) значно розширюють сферу їх функціональності. Очевидно, що від бухгалтерського обліку соціально-економічне середовище буде очікувати і більшого. Дослідження сучасних теорій бухгалтерського обліку засвідчує зміну сутності і його предмету (табл. 4). Окрім того, бізнес, суспільство готові підтверджувати зростаючу статусність бухгалтерського обліку і у назві професії (табл. 4). Отже, наука має каталізувати інституціональну активність – вчених, професійної еліти, регуляторних та законодавчих інституції (рис. 2), щоб практично реалізувати зміну статусності бухгалтерського обліку.

Таблиця 3

Розвиток професії на вимоги сучасності

№ п. п.	Модулі, що входять до програми	АССА	СІРА	СІМА
1	Фінансовий облік	+	+	+
2	Управлінський облік	+	+	+
3	Корпоративне і підприємницьке право	+	+	+
4	Оподаткування	+	+	+
5	Фінансова звітність	+		+
6	Звітність для управління	+		+
7	Аудит та підтвердження звітності	+	+	
8	Фінансовий менеджмент	+	+	+
9	Стратегічний менеджмент			+
10	Професійна етика	+		+

Таблиця 4

Розвиток професії: в теоріях, у предметі, у назві

№ п. п.	Теорії	Сутність предмету	Назва професії
1	Нормативні, <u>Персоналістичні</u>	Відображення фактів господарської діяльності	Обліковець, бухгалтер
2	<u>Персоналістичні</u> , Позитивістські	Природа й соціально-економічні наслідки професійного вибору методології й методів реєстрації фактів господарського життя	Публічний бухгалтер, аудитор, фінансовий директор
3	Інституціональні	Природа обліково-інформаційного забезпечення сталого розвитку	Фінансовий аналітик, обліковий гарант

Інституціональна активність:

Рисунок 2. Розвиток професії: наукове забезпечення інституціональної активності

Другою науковою гіпотезою дослідження, як приклад, є теоретико-методологічна та методична спроможність активної участі інституту бухгалтерського обліку у вирішенні проблеми капіталізації національного багатства.

За виміром багатства в Системі національних рахунків (СНР) Україна є найбіднішою країною Європи. Частково СНР наповнюється за даними бухгалтерської звітності. З погляду на систему бухгалтерського обліку як функцію управління національне багатство, його капіталізація – це проблема макроекономістів, а не бухгалтерів. У жодному вітчизняному підручнику з теорії бухгалтерського обліку не йдеться про макросуспільну чи глобальну корисність професії, про її місію у забезпеченні інвестиційної привабливості країни, про її місію в обрахунку національного багатства та його капіталізації в національних інтересах. Бухгалтери мають поставити собі питання (на жаль, зараз в Україні це питання не ставиться), чому така багата на землі, інші природні ресурси, інші активи Україна така бідна у світовому економічному представленні? Не потрібно комплексувати перед вченими інших економічних спеціалізацій, а переходити на «поля» їх відповідальності і вирішувати нагальні потреба країни. Це абсолютно в силах нашої професії.

Для цього варто поглиблювати теоретико-методологічні основи бухгалтерського обліку (табл. 9 і 10). І подібно попередньому підходу також капіталізувати в країні інституціональну активність (рис. 11).

Таблиця 5

**Теоретичні засади бухгалтерського обліку багатства:
еволюція мети і методів виміру та капіталізації**

XVIII ст.	<u>Фізіократична доктрина бухгалтерського обліку, Ф.Кене</u>	Складова: Функціоналу державного управління	Метод: «Економічної таблиці»	Мета: Вимір національного багатства
XIX-XX ст.	<u>Національна доктрина бухгалтерської звітності, В.Леонт'єв</u>	Складова: Функціоналу національного управління	Метод: • «Затрати-Випуск» • Національних рахунків	Мета: Збільшення національного багатства
XX-XXI ст.	<u>Інституціональна доктрина бухгалтерського обліку, ННЦ ІАЕ</u>	Складова: Функціоналу глобального управління	Метод: • облікової оцінки • галузевих стандартів	Мета: Капіталізація національного багатства

**Напрями розвитку методології обліку багатства:
їх сутність та форма**

Належність	Сутність	Форма	Підхід до обліку національного багатства
Методологія індустріальної системи бухгалтерського обліку	Державо-центрична	Нормативно-інструктивна	Державоформуючий
Методологія глобальної системи бухгалтерського обліку	Капітало-центрична	МСФЗ, П(С)БО, П(С)БО в ДС	Ринковий
Методологія бухгалтерського обліку сталого розвитку	Людино-центрична	Галузеві стандарти	Світоглядний

Зростання суспільно-економічної значимості інституту бухгалтерського обліку:

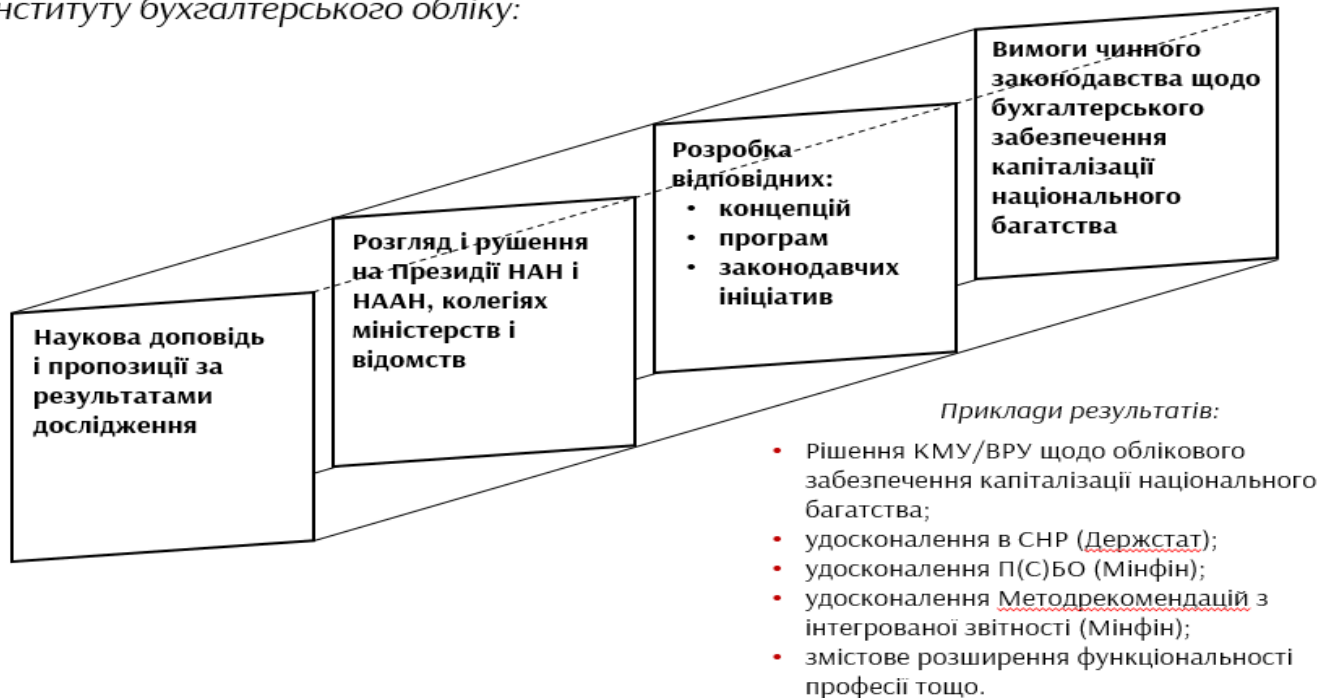

Рисунок 3. Облікове забезпечення капіталізації національного багатства: науковий поштовх інституціональної активності

Отже зростання завдань перед професією обґрунтовує перегляд змісту наукового забезпечення бухгалтерського обліку. У даній доповіді розглянуто лише теоретичний змістовий аспект цього завдання.

УДК 657.6

ЕНЕРГЕТИЧНИЙ АУДИТ В УКРАЇНІ: ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Здирко Н.Г. д.е.н., професор,
декан факультету обліку та аудиту,

Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця

Дослідження виконано в рамках виконання державної тематики «Розробка концепції забезпечення енергетичної безпеки та енергоефективності як пріоритетних напрямів сталого розвитку сільських територій» (0121U109443)

Україною підписані та ратифіковані міжнародні угоди, згідно яких Україна зобов'язана скорочувати енергоємність власної економіки, стимулюючи споживачів енергії до енергоощадності та енергоефективності: Рамкова конвенція ООН про зміну клімату, що встановлює основу для розв'язання проблем зміни клімату; Паризька угода, за якою Україна зобов'язана робити свій національно визначений внесок для досягнення цілей сталого низьковуглецевого розвитку всіх галузей економіки та підвищення здатності адаптуватися до несприятливих наслідків зміни клімату, зокрема шляхом скорочення обсягу викидів парникових газів.

Одним із шляхів підвищення енергоефективності у більшості країн світу (в тому числі й в Україні) є проведення енергетичного аудиту.

Згідно Директиви Європейського Парламенту і Ради 2012/27/ЄС від 25 жовтня 2012 року про енергоефективність, «енергетичний аудит» означає систематичну процедуру, метою якої є отримання належних знань про поточний профіль енергоспоживання будівлі або групи будівель, промислової або комерційної діяльності чи установки, або приватних чи публічних служб шляхом визначення та кількісного вираження результативних за витратами можливостей заощадження енергії, і надання звіту про отримані результати [1].

Міжнародною організацією по стандартизації (ISO) затверджено міжнародний стандарт ISO:50002 «Аудит енергетичний. Вимоги та настанови щодо

застосування» [2]. З метою забезпечення уніфікації та узгодження з міжнародними стандартами, на основі ISO 50002 на національному рівні прийнято ДСТУ ISO 50002:2016 «Енергетичні аудити. Вимоги та настанова щодо їх проведення» [3]. Згідно вищенаведеного міжнародного і національного стандарту, енергетичний аудит - систематичний аналіз використання енергії і споживання енергії в межах заданої області застосування енергетичного аудиту з метою ідентифікації, вираження у кількісній формі та подання в звітних матеріалах можливостей для покращення енергетичних результатів [2; 3].

Енергетичні аудити повинні давати змогу здійснювати детальні та підтвержені розрахунки пропонованих заходів, щоб надавати чітку інформацію про потенційні заощадження, можуть проводитися власними фахівцями або енергетичними аудиторами. Дані, які використовують при енергетичних аудитах, повинні бути придатними до зберігання задля аналізу статистики та відстеження результативності.

Згідно Директиви енергетичний аудит повинен бути доступним для всіх кінцевих споживачів та відповідати певним критеріям (рис. 1).

Отже, енергетичний аудит може здійснюватися у незалежний спосіб кваліфікованими та/або акредитованими фахівцями, або реалізуються незалежними органами згідно з національним законодавством. Вважаємо, що сьогодні недостатньо державної та інформаційної підтримки для впровадження енергетичних аудитів, адже, попри всі переваги, не всі суб'єкти можуть собі дозволити його проведення, і, більше того, окремі суб'єкти (в т.ч. домогосподарства) не знають всіх вигід його впровадження.

Інформаційні інструменти слугують для надання інформації про енергоспоживання суб'єктів і розкриття потенційних можливостей покращення їх енергоефективності. Інформаційні платформи також повинні забезпечувати можливість представлення найкращих прикладів енергоощадності та енергоефективності, а також обмін досвідом. Таким чином, просвітницькі, інформаційні і комунікаційні заходи повинні стати інструментами, які

використовувалися б задля здійснення ефективних енергетичних реформ з одночасним забезпеченням захисту навколишнього природного середовища.

Рисунок 1. Мінімальні кваліфікаційні критерії проведення енергетичних аудитів

Джерело: побудовано на основі [1]

Отже, в країні повинні бути розроблені програми для підвищення поінформованості суб'єктів (в т.ч. домогосподарств) про вигоди від енергетичних аудитів через відповідні дорадчі служби, а також мають запроваджуватися заохочення щодо проведення навчальних програм для підвищення кваліфікації енергетичних аудиторів з метою забезпечення наявності достатньої кількості фахівців.

Список використаних джерел:

1. Директива Європейського Парламенту і Ради 2012/27/ЄС «Про енергоефективність, внесення змін до директив 2009/125/ЄС і 2010/30/ЄС та про скасування директив 2004/8/ЄС і 2006/32/ЄС» від 25 жовтня 2012 року.
2. Аудит енергетичний. Вимоги та настанови щодо застосовування: ISO 50002.

URL: <https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:50002> (дата звернення 16.08.2021 р.).

3. Енергетичні аудити. Вимоги та настанова щодо їх проведення: ДСТУ ISO 50002:2016. URL: http://normativ.info/list_files.php?put=excel_base/norms/dstuiso.csv&n=157 (дата звернення 12.08.2021 р.).

УДК 331.21:657.1:006.3

ОБЛІК ВИПЛАТ ПРАЦІВНИКАМ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ МСФЗ

Калюга О. О., магістр

Кузик Н.П., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

В умовах сьогодення багато компаній вже добровільно прийняли рішення щодо застосування МСФЗ, а підприємства, що становлять суспільний інтерес, публічні акціонерні товариства, суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність у видобувних галузях, а також ті підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України вже мають великий досвід і практику складання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності за міжнародними стандартами. Проте впродовж багатьох років все ж не знижується актуальність питань з адаптації національної облікової системи до загальноприйнятих міжнародних підходів.

Господарський процес суб'єктів господарювання будь-якої країни безпосередньо пов'язаний із застосуванням праці та її оплатою. Заробітна плата працівників є основним джерелом доходів і, відповідно, способом існування й забезпеченням матеріальних інтересів людей. Усе це висуває підвищені вимоги до точності облікової інформації щодо виплат працівникам та її відображення у фінансової звітності,

визначаючи основні напрями розвитку бухгалтерського обліку в контексті його уніфікації та гармонізації з міжнародними стандартами.

Порядок ведення бухгалтерського обліку та розкриття інформації про виплати працівникам у фінансовій звітності підприємства визначено МСФЗ (IAS) 19 «Виплати працівникам». Доречно зауважити, що норми МСФЗ (IAS) 19 стосуються лише обліку виплат працівникам, тобто усіх форм компенсації, які виплачуються суб'єктом господарювання в обмін на послуги, надані працівниками, або при їх звільненні [1] (питання щодо обліку і звітності за програмами пенсійного забезпечення не розглядаються). Отже, МСФЗ (IAS)19 визначає трудову діяльність працівника як послугу, за надання якої виплачується компенсація.

У МСФЗ (IAS)19 наведено декілька категорій виплати працівникам: короткострокові виплати; виплати по закінченні трудової діяльності; інші довгострокові виплати працівникам; виплати при звільненні [1]. Щодо короткострокових виплат (включають заробітну плату, внески на соціальне забезпечення та інші короткострокові виплати), то, як показали результати проведених практичних досліджень у цьому напрямі, їх облік не викликає особливих труднощів. Проте, проблемним все ж залишається питання створення забезпечення у формі резервів. Типовим прикладом є витрати на оплату відпусток. Доречно зауважити про тривалі дискусії серед практиків і науковців щодо необхідності формування резерву відпусток. Національним законодавством, що доповнюється систематично офіційними роз'ясненнями Міністерства фінансів [2], закріплено за суб'єктами господарювання обов'язок, а не право нарахування забезпечення на виплату відпусток. Зокрема, норма, встановлена пунктом 7 П(С)БО 26 «Виплати працівникам», а також і пунктом 13 П(С)БО 11 «Зобов'язання» є імперативною для застосування підприємством. Проте, якщо П(С)БО 26 містить алгоритм розрахунку, то МСФЗ (IAS) 19 надає право вільного вибору правил такого розрахунку. Вивчення змісту звітів незалежних аудиторів щодо достовірності фінансової звітності окремих суб'єктів господарювання за минулий рік є підтвердженням того, що не відображення в обліку і звітності поточних забезпечень на

виплату відпусток стає основою для висловлення думки із застереженням. У пояснювальному параграфі звіту аудитори, як правило, зазначають про негативні наслідки у формі зниження витрат і завищення непокритого збитку і, відповідно, представлення недостовірної інформації у Звіті про фінансовий стан та Звіті про прибутки та збитки, що може, на думку аудиторів, негативно вплинути на економічні рішення користувачів (наприклад, інвесторів, які орієнтовані, головним чином на рівень прибутковості діяльності підприємства).

Відповідно до МСФЗ (IAS) 19, до короткострокових виплат працівникам належить також участь у прибутку та премії, за якими певні категорії працівників отримують бонусні нарахування до заробітної плати [1]. Так, наприклад, програма участі у прибутку може передбачати виплату визначеної пропорційної частки від чистого річного прибутку підприємства своїм працівникам, які надають свої послуги протягом року. Проте, в діяльності суб'єктів господарювання України програми участі в прибутках ще не отримали достатньо широкого застосування, а тому про практика їх обліку практично відсутня.

Складність викликає оцінка та облік інших довгострокових виплат. Аналізуючи зміст цієї категорії можна зробити висновок, що це всі види виплат, які включаються до поняття «заробітна плата», але зобов'язання за ними характеризується більшими термінами погашення й підприємство не планує їх здійснити протягом найближчих 12 місяців (відповідно до МСФЗ (IAS) 19 – це додаткова відпустка за вислугу років, оплачувана академічна відпустка, виплата до ювілеїв і за вислугу років, виплати пов'язані із тривалою непрацездатністю, виплати частки прибутку та премії, відстрочені компенсації [1]). З одного боку, інші довгострокові виплати характеризується меншим ступенем невизначеності, а тому можна стверджувати про застосування спрощеного підходу до їх обліку. З іншого боку, такі зобов'язання через їх довгостроковість повинні дисконтуватися (що є доволі непростим процесом у розрахунках). Окрім того, зміст стандартів вказує на необхідність здійснення актуарної оцінки таких виплат і визнання актуарних прибутків чи збитків. Норми МСФЗ (IAS) 19 вказують на необхідність визнавати суб'єктом господарювання чистого підсумку за іншими довгостроковими виплатами, який

включатиме вартість послуг, а також чистий відсоток за чистими зобов'язаннями (чи активом) й результати переоцінки.

Узагальнюючи, необхідно відмітити, що викладені особливості та зміст норм, які містить МСФЗ (IAS) 19, відмінні характеристики від вимог П(С)БО 26 вказує на потребу розробки нормативно-інструктивних документів, які б містили роз'яснення на практичних ситуаціях, що спростило б облік ведення розрахунків за виплатами працівникам бухгалтерами національних підприємств в умовах застосування МСФЗ.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам», затв. Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку від 30.06.2017 р. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhнародni-standarti-finansovoi-zvitnosti> (дата звернення: 02.09.2021).
2. Щодо окремих питань з бухгалтерського обліку: Лист Міністерства фінансів України від 23.01.2014 р. N 31-08410-07-10/1550. URL: https://ips.ligazakon.net/document/mf14042?an=1&ed=2014_01_23 (дата звернення: 04.09.2021).

УДК 657:330.111.62

ДОКУМЕНТУВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З ОБ'ЄКТАМИ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Килівник К.М., магістрант

Науковий керівник: Лепетан І.М.

Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця

Як об'єкт бухгалтерського обліку, інтелектуальна власність характеризується складністю, багатогранністю та певною невизначеністю. Дискусії щодо змістового вираження економічних категорій, явищ, процесів у різних суспільних формацій були і

залишаються ознакою наукового прогресу.

Управління інтелектуальною власністю підприємства передбачає отримання від її використання доходів, які перевищують витрати на створення та реєстрацію. Важливу роль при цьому відіграють дані бухгалтерського обліку з первинних і зведених документів та реєстрів, як інформаційної бази аналізу.

Документація, що використовується для операцій з нематеріальними активами, групується у три види:

– документи, що підтверджують права власності на нематеріальні активи (патенти, свідоцтва);

– документи, що визначають суть господарської операції та її законність (ліцензійні договори, договори про уступку прав, договір про створення нематеріального активу та ін.);

– документи, які відображають факт надходження, переміщення чи вибуття об'єктів нематеріальних активів на підприємстві (акт приймання-передачі, акт списання та ін.).

Інструкцією щодо заповнення форм первинної облікової документації з обліку об'єктів права інтелектуальної власності (винаходів, корисних моделей, промислових зразків, компонувань (топографій) інтегральних мікросхем і раціоналізаторських пропозицій), що затверджена наказом Державного комітету статистики України від 10 серпня 2004 р. № 469 передбачено використовувати ряд реєстрів [2, 3]:

журнал реєстрації заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, що подані в Україні (форма № ІВ-1);

журнал реєстрації заявок на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування (топографії) інтегральних мікросхем, що подані до компетентних органів іноземних держав (форма № ІВ-2);

журнал реєстрації використаних винаходів, корисних моделей,

промислових зразків, компонувань (топографій) інтегральних мікросхем (форма № ІВ-3);

журнал реєстрації раціоналізаторських пропозицій (форма № ІВ-4);

заява про раціоналізаторську пропозицію (форма № ІВ-5);

акт про використання об'єкта права інтелектуальної власності (форма № ІВ-6).

З метою своєчасного відображення введення в господарський оборот, використання, обліку та вибуття окремих придбаних (створених) об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів їх аналітичний облік ведеться за типовими формами:

НА-1 «Акт введення в господарський оборот об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів»,

НА-2 «Інвентарна картка обліку об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів»,

НА-3 «Акт вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів»,

НА-4 «Інвентаризаційний опис об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів», які затверджені наказом Міністерства фінансів України від 22.11.2004 № 732 «Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів».

Придбання нематеріальних активів оформляється за допомогою первинних документів, наведених на рисунку 1, починаючи з етапу отримання охоронного документу.

Таким чином, відображення об'єктів права інтелектуальної власності, як особливого виду об'єкта бухгалтерського обліку, повинно бути забезпечено документацією, яка б враховувала специфічні ознаки кожного з таких об'єктів.

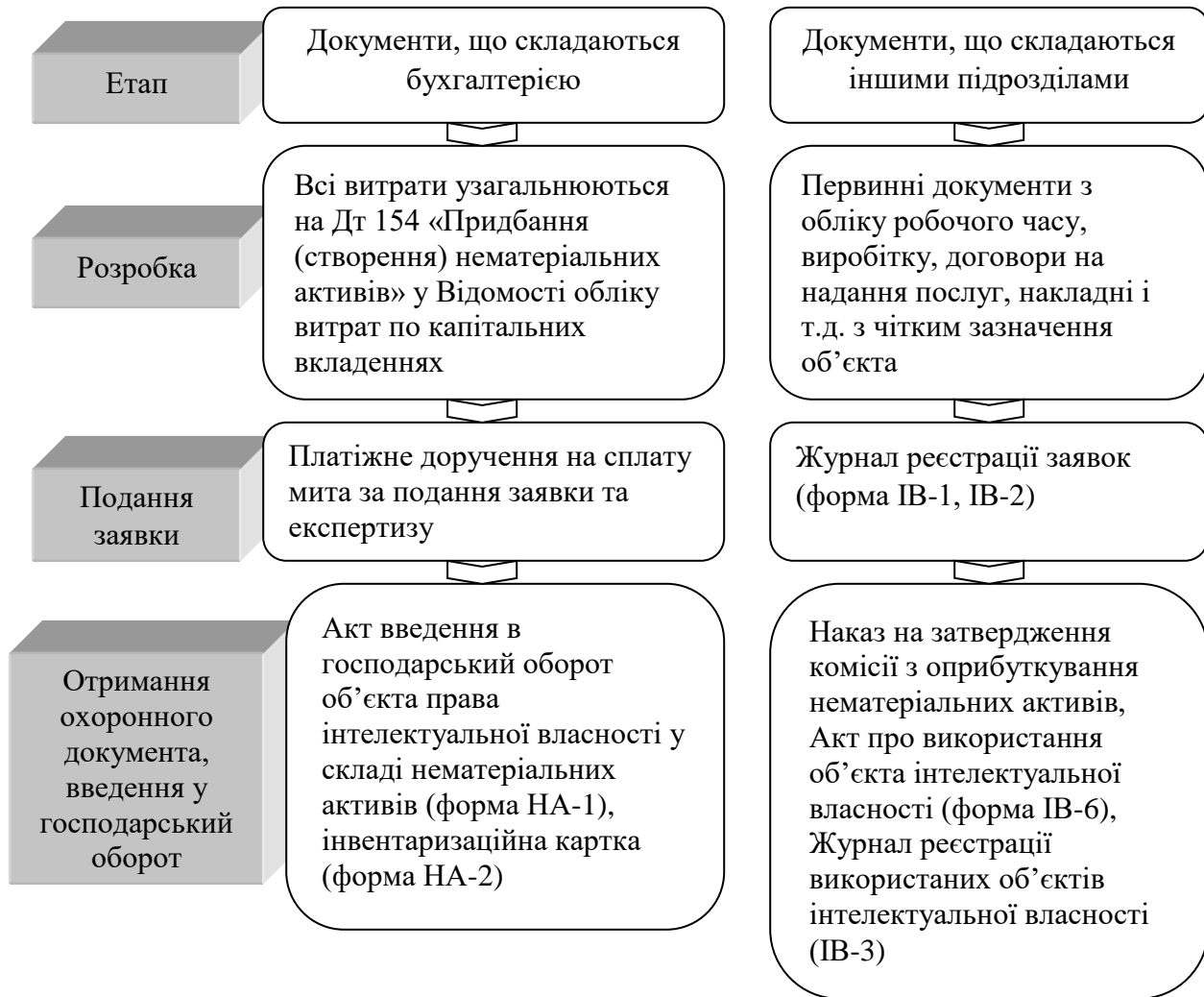

Рисунок 1. Документування процесу створення об'єкта інтелектуальної власності

Використання раціональних форм первинних документів сприятиме оперативності прийняття управлінських рішень, отриманню необхідних даних для управлінського та економічного аналізу, впливатиме на достовірність оцінки об'єктів нематеріальних активів.

Список використаних джерел:

1. Гуцаленко Л.В., Лепетан І.М. Документування операцій з нематеріальними активами. *Економіка АПК*. 2010. № 3. С. 36-40
2. Про затвердження типових форм первинного обліку об'єктів права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів, затв. наказом Міністерства фінансів України від 22.11.2004 р. № 732. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>

3. Про затвердження форм первинної облікової документації з обліку об'єктів права інтелектуальної власності (винаходів, корисних моделей, промислових зразків, компонувань (топографій) інтегральних мікросхем і раціоналізаторських пропозицій) та Інструкції щодо їх заповнення, затв. наказом Міністерства статистики України від 10.08.2004 р. № 469. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>

USC 657.1"2021"

FEATURES OF THE ACCOUNTING POLICIES FORMATION IN TODAY'S CONDITIONS

Olena Kolesnikova, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv city

The main purpose of the accounting policy provides for the optimization of the organization, accounting and financial reporting of the enterprise, and involves the selection and declaration of certain methods and accounting procedures.

Today, the development of the national accounting system in Ukraine is influenced by various concepts of both domestic and international standards. Methodological bases of formation of accounting policies and accounting estimates in Ukraine are regulated by national and international accounting standards, in particular, National Regulations (Standards) of Accounting 1 "General requirements for financial reporting", National Regulation (Standard) of Accounting (UAS) 6 «Correction of errors and changes in financial statements», International Accounting Standard (IAS) 1 "Presentation of Financial Statements", International Accounting Standard (IAS) 8 "Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors".

According to the accounting principle of consistency (Article 4 of the Law on Accounting), the accounting policy chosen by the company must be applied constantly, from year to year. Therefore, it is not necessary to republish the order on accounting policy every year. Just as it is not possible to make changes to the accounting policy without apparent grounds.

However, there may be some changes to the accounting policy, and sometimes it is necessary to do so.

Recent legislative changes that require adjustments to accounting policies include amendments to UAS 10 and 11 relating to the accounting for long-term debt. In particular, the introduction of the requirement that interest-free long-term debts at the balance sheet date should be accounted for at present (discounted) value. At the same time, the establishment of discounting requirements for long-term debts in the UAS does not clearly regulate the mechanism of its implementation.

Therefore, companies will have to independently establish an approach to accounting for long-term debt and prescribe it in the accounting policy. It is necessary to prescribe and fix the following norms and provisions in the order on accounting policy:

- 1) the formula by which the current (discounted) value of long-term debt will be determined;
- 2) approaches to determining the discount rate, focusing on the average annual refinancing rate of the National Bank of Ukraine.

UAS 28 states that the discount rate is based on the market discount rate (before tax), which is used in transactions with similar assets. IFRS 9 “Financial Instruments” states that a market interest rate should be used for a similar instrument that is similar in currency and maturity.

In our opinion, the accounting policy should prescribe that the discount rate is determined based on the market interest rate on a similar instrument. At the same time, since there are no clear instructions on how to determine the market rate, it is necessary

to consolidate the company's approach to determining the market interest rate. Such, for example, may be, as advised by the tax authorities, the average annual discount rate of NBU refinancing.

The formation of accounting policy is very important for enterprises of different sizes, all forms of ownership, organizational and legal forms and activities. The effective management of the current economic activity of the enterprise will depend on the skillfully established accounting policy and it is extremely important - the strategy of its development in the future. At the same time, it should be noted that only initial provisions will be uniform (common), and in the future it has its own peculiarities at each enterprise.

The experience of implementing international accounting standards in Ukraine has revealed shortcomings in methodological support, in particular, the provision of rights to management of enterprises through accounting policies to influence financial information and the so-called professional judgment of the accountant, in some cases, leads to ignoring the interests of owners and investors. Therefore, it is necessary to improve accounting in Ukraine and create a national accounting model that will protect the rights and interests of owners and investors.

List of sources used:

1. National Regulation (Standard) of Accounting 6 «Correction of errors and changes in financial statements»: approved by the Order of the Ministry of Finance of Ukraine of May 28, 1999 No. 137 [Electronic resource] - Access mode: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>
2. International Accounting Standard (IAS) 8 “Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors”. [Electronic resource] - Access mode: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_020

УДК 657.1

ASSESSMENT OF THE IMPACT OF THE CURRENT SYSTEM OF PERSONAL INCOME TAX IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Colesnicova Tatiana, Ph.D., Associate Professor, NIER, Moldova
Gutium Tatiana, Ph.D., NIER, Moldova

This paper has been elaborated within the framework of the Scientific Project for the period 2020-2023, registered in the State Register of projects in the field of science and innovation of the Republic of Moldova with the code 20.80009.0807.29 Proiect Program de Stat "Perfecționarea mecanismelor de aplicare a instrumentelor inovaționale orientate spre creșterea durabilă a bunăstării populației Republicii Moldova" / Project State Program "Improving the mechanisms for applying innovative instruments aimed at sustainably increasing the welfare of the population of the Republic of Moldova".

Income tax is the main type of direct taxes. Calculated as a percentage of the total income of individuals or legal entities, minus the documented expenses, in accordance with applicable law. In some countries, income tax is called only the tax on personal income, and for legal entities they use the terms corporate income tax or income tax. The main advantage of the income tax is that it, more than any other tax, is consistent with the taxpayer's ability to pay.

According to the Law of the Republic of Moldova no. 178 from July 26, 2018, the Parliament of the Republic of Moldova introduced a number of changes to the tax system. This reform is aimed at "stimulating the business environment, increasing the income of the population, reducing the shadow economy and payment of wages "under the table", tax evasion and unreported income" [2].

In accordance with the amendments to the Tax Code [1], Moldova retained the single income tax rate introduced on October 1, 2018 for individuals and legal entities, while it increased from 7% to 12% of the amount of preliminary withholding of payments made in favor of a resident (according to art. 90 of the Tax Code).

Thus, from 2020, persons engaged in entrepreneurial activities, with the exception of holders of entrepreneurial patents and persons engaged in independent activities, each representative office, permanent establishment, institution, organization, including any public

authority and public institution, withholds the amount of tax as part of the tax, 12% of payments made in favor of an individual, with the exception of holders of entrepreneurial patents, individual entrepreneurs and peasant (farmer) households and other persons specified in the legislation. At the same time, the amount of 12% of payments made in favor of an individual is not withheld on income received by him in accordance with articles 20, 88, 89, 901 and 91 from the alienation of vehicles, alienation of securities, as well as from the amount of lease of agricultural land and/or alienation of capital assets of natural persons - citizens of Moldova in accordance with leasing agreements, leaseback agreements, pledges, mortgages and/or in cases of compulsory alienation of capital assets, and in case of liquidation of an economic entity - from liquidation payments in non-cash form.

According to research from 2019, carried out by Friedrich-Ebert-Stiftung Moldova in collaboration with Syndex [3]: “The tax reform has only deepened wage inequality. The impact of the reform on net wages was quite different depending on the level of wages. Thus, an employee with a minimum wage in the economy, after the reform, began to earn 2.6% more than the net salary (net), while for an employee with a gross salary of 4,000 MDL, the impact was negative, losing 5 MDL from the net salary. As a result of the reform, employees with an income of up to 6000 MDL gross earned less than 100 MDL of their net salary - their net income increased by less than 2%. In the context of this tax reform, in which one of the stated goals was to limit the outflow of labor from the country, it is highly doubtful that an increase in income of 37 MDL per month for an employee with a gross salary of 5000 MDL will have any effect in this regard. On the other hand, for employees with a gross salary of over 10,000 MDL, the net salary increased by more than 4% after the reform, and for those with a gross salary above 26,000 MDL - by more than 6%. In other words, the net income of workers with high wages increased not only in MDL, but also in percentage terms more than the income of workers with low wages, which has a very clear effect - the deepening of income inequality”.

Top countries in terms of income tax rate: Today the highest income tax rate is in Aruba - 58.95%. Social taxes: the main pension contribution is 9.5% of the salary paid by the

employer, 4% by the employee. Disability insurance costs from 0.25% to 2.5%, depending on the industry. Sickness insurance payments - 8.9% for the employer, 2.6% - for the employee. The total amount of social tax can be 27.5% of wages.

The high income tax rate is in Sweden - 56.6%. The working person must pay social tax of 7%. Sweden also has a tax on investment income of 30%. All proceeds from taxes received are distributed in Sweden's generous social system, including education, health care, public transport, as well as fantastic citizens' pensions. Average income is US \$ 48,800 per year.

The personal income tax rate in Ireland (48%) is higher than the average rate in the whole of Northern Europe (40%). Irish people are additionally required to pay social tax of 4%.

The high income tax rate is in UK - 45%. In 2010, the UK raised its income tax by 10%, which was 50%, but since April 2013 it has been reduced and now the income tax is 45%. Social tax is 13.8%. Income tax is the main tax collected by the government. The tax is progressive, that is, it depends on the amount of income. The original amount of income is tax deductible for all individuals.

Also, high personal income tax rates are in: Denmark - 55.4%, Netherlands - 52%, Austria - 50%, Belgium - 50%, Japan - 50%, Finland - 49.2%.

Also, there are countries where the income tax rate is zero. They are: United Arab Emirates, Qatar, Oman, Kuwait, Cayman Islands, Bahrain, Bermuda, Bahamas, Burundi, Monaco, Somalia, Republic of Vanuatu.

Conclusion: According to the international practice, the introduction of any tax requires the development of a concept in accordance with the principles of fairness and reliability. Every new level in the tax legislation need to be discussed and confirmed by appropriate calculations with the analysis of all risk assessments.

In many countries, citizens find the tax system complex and ineffective and would like to simplify it. However, the perception of complexity changes when it is driven by fairer redistribution: simple solutions will not provide fairness.

References:

1. Tax Code of the Republic of Moldova (Codul Fiscal al Republicii Moldova no. 1163 from 24.04.1997. Publicat in Monitorul Oficial 18.09.1997)
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=79111&lang=ro
2. Law of the Republic of Moldova no. 178 of July 26, 2018.
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=105535&lang=ru
3. Spatari M., Guga St. Situatia salariatilor din Republica Moldova: o criza structurala. Analiza, 2019. Friedrich-Ebert-Stiftung Moldova in collaboration with Syndex.

УДК 657.1

ОБЛІК ПОСЛУГ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ

Криворот О. Г., старший викладач
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Послуги зв'язку – однозначно є однією з ключових статей витрат будь-якого без винятку підприємства в Україні. В сучасних умовах господарювання не знайти жодного з них, де б працівники не використовували в службових цілях, різноманітний мобільний зв'язок та само собою мережу Інтернет.

Відповідно до підпункту «г» пп. 138.10.2 чинного ПКУ чітко встановлено, що безпосередні витрати на оплату послуг зв'язку (а саме пошта, телеграф, телефон, телефакс, супутниковий зв'язок та різні інші подібні витрати) відносяться до адміністративних витрат платника суб'єкта господарювання. А отже виходячи з цього, вартість послуг саме мобільного зв'язку та безпосередньо Інтернету – також відображаються у складі адміністративних витрат в податковому обліку. Якщо взяти

витрати на мобільний зв'язок саме у службових цілях – то це одна з основних і обов'язкових статей витрат підприємств різних форм власності в Україні.

Підключення до будь – якого оператора мобільного телефону як правило здійснюється з його безпосереднім придбанням на відповідних умовах контрактного підключення або можливо на відповідній підставі передплаченого сервісу. Проте на практиці існують певні окремі аспекти, які потрібно однозначно завжди враховувати під час безпосередньої організації бухгалтерського і особливо в податковому обліку, а також при безпосередній організації документообігу відповідних витрат та вчасного попередження певних штрафів під час відповідних податкових перевірок.

Аналіз окремих напрямів розвитку щодо організації бухгалтерського обліку адміністративних витрат в певній мірі розкриваються в наукових працях В.М. Рожелюк, Я.В. Олійник, І.Л., Подмешальської, Грабчук, Т.Ф. Плахтій, Л.К. Феофанова.

Адміністративні витрати є певною частиною інших витрат згідно (п. 138.10 чинного ПКУ) і відповідно визнаються податковими витратами саме того звітного періоду, в якому вони були понесені, та безпосередні витрати, які обов'язково враховуються для відповідного визначення об'єкта оподаткування, мають визначатися на підставі відповідних первинних документів, що чітко підтверджують фактичне понесення витрат на досліджуваному підприємстві. Вартість послуг використання мобільного зв'язку може включатися до витрат суб'єкта господарювання винятково за наявності чинних документів, які дозволять в повній мірі підтвердити зв'язок саме цих витрат з виробничою діяльністю підприємства.

До таких відповідних документів, зокрема, можна віднести:

1. Наказ керівника підприємства про придбання мобільних телефонів з метою використання їх у господарській діяльності.
2. Угода підприємства з оператором мобільного зв'язку про надання відповідних послуг із чітким зазначенням переліку номерів телефонів, які будуть обслуговуватися.

3. Відповідні розрахункові документи щодо оплати мобільних послуг на підставі рахунків оператора.

Таблиця 1

Основні кореспонденції з обліку витрат мобільного зв'язку

№ з/п	Зміст господарської операції	дебет	кредит
1	Послуги мобільного зв'язку: - працівників виробництва	23	631
2	- працівників адміністрації	92	631
	- проведено передоплату на певний період операторам зв'язку	39	631
3	Відображено у складі витрат поточного року мобільні послуги	23,92,93	39
4	За рахунок підзвітних сум придбано скетч-картки	331	372
5	Здійснено поповнення телефону з використанням скетч-карток	92	331

Згідно з чинним ПК, у випадках якщо мобільний зв'язок використовується в безпосередній діяльності саме під час здійснення господарських операцій, то нараховану суму вхідного ПДВ за ставкою 20% необхідно однозначно включати до складу податкового кредиту. Потрібно зауважити що при цьому в обов'язковому порядку потрібно мати відповідну податкову накладну, своєчасно зареєстровану в ЄРПН, а також потрібно мати всі документи, які чітко підтверджують, що безпосередні послуги мобільного зв'язку були використані виключно в господарській діяльності.

Якщо підприємство, яке перевіряється не зможе довести, що понесені витрати на мобільний зв'язок мають саме виробничий характер, то компетентні органи (податківці) можуть нарахувати відповідні податкові зобов'язання з ПДВ (мається на увазі не визнання податкового кредиту), а також згідно з чинним законодавством відповідні суми ПДФО, військового збору та ЄСВ.

Для попередження цих неприємних ситуацій слід мати перелік належним чином заповнених всіх необхідних підтверджуючих документів.

USC 657.1

INCOME TAX WEDGE ANALYSIS IN SLOVAKIA FROM YEAR 1993

Zuzana KUBAŠČÍKOVÁ (1), Zuzana JUHÁSZOVÁ (2), Miloš TUMPACH (3), Renáta STANLEY (4)

University of Economics in Bratislava, Faculty of Business Informatics, Department of Accounting and Auditing

Abstract: The tax wedge is an indicator of the tax burden and is calculated as the share of insurance and taxes paid by the employee in the total labor costs of the employer. The calculation takes into account social and health insurance premiums paid by both the employee and the employer, income tax paid by the employee reduced by the tax bonus per child. In this paper is analyzed the development of tax wedge on an average and minimal wage since 1993 till the present. The results of the analysis show that the tax wedge on average wage and minimal wage is growing over the years but not with the same speed and also the phenomenon “fiscal drag effect” has ocured.

Keywords: *average wage, fiscal drag effect, minimal wage, non-taxable parts, tax wedge.*

1. INTRODUCTION

The calculation of personal income tax from dependent activity is a complex procedure of taking into account individual aspects influencing the calculation. This paper is devoted exclusively to taxpayers with unlimited tax liability that earn income according to § 5 of the Income Tax Act.

When monitoring the development of net wages and the share of net wages on gross wages, the net salary of employees is affected by:

- growth rate of gross wages,
- the amount of non-taxable parts,
- the amount of the subsistence minimum and the related development of non-taxable parts,
- tax rate,
- tax bonus.

2. METHODOLOGY AND DATA For the purpose of taxation comparison in various countries and for statistical purposes, OECD recommend to calculate tax wedge. In some cases, it can be also a motivator for the workforce. On the basic of this statement, we formulated the following hypotheses:

H1 The tax wedge is decreasing in Slovakia over the years.

H2 The tax wedge on minimal wage is about the same as on average wage

For our analysis we used data shown in the following table. The development of the minimal wage (first level of labour intensity) and average monthly wage from 1993 till 2020.

Table 1

Monthly minimal and average gross wage

Year	Minimal wage (1th level of work intensity)	Average gross monthly wage in SR
1993	73,03	178,55
1994	81,33	208,92
1995	81,33	238,83
1996	81,33	270,66
1997	99,58	306,25
1998	99,58	332,04
1999	99,58	356,10
2000	132,78	379,41
2001	146,05	410,44
2002	163,31	448,48
2003	184,89	476,83
2004	201,82	525,29
2005	215,76	573,39
2006	229,04	622,75
2007	252,27	668,72
2008	268,87	723,03
2009	295,50	744,50
2010	307,70	769,00
2011	317,00	786,00
2012	327,00	805,00
2013	337,70	824,00
2014	352,00	858,00
2015	380,00	883,00
2016	405,00	912,00
2017	435,00	954,00
2018	480,00	1013,00
2019	520,00	1092,00
2020	580,00	1133,00

Source: Own processing on the basis of statistical data

This indicator is calculated according to the OECD methodology. The OECD defines a tax wedge as the amount of personal income tax of an employee and social and health insurance contributions paid by employees and employers, minus cash benefits, as part of labor costs for employers. Modified formula of the effective tax wedge according to the OECD methodology:

$$\frac{\text{Tax} + \text{Iee} + \text{Ier} - \text{transfers}}{\text{GS} + \text{Ier}}$$

Iee - insurance paid to the Social and Health Insurance Company paid by the employee

Ier - insurance paid to the Social and Health Insurance Company paid by the employer

GS - gross salary

Tax - income taxes

Transfers - tax bonus

For the purposes of the calculation, we calculated the net wage from the minimal and average wage in a given year. We took into account the employee's standard contributions without applying any exceptions. Insurance rates are in following tables:

Table no. 2

Insurance paid by employee (% from gross wage)

	Years 1993 – 2000	years 2001 – 2003	From year 2004
Health insurance	3,7 %	4 %	4 %
Social insurance	8,3 %	8,4 %	9,4 %
TOTAL	12 %	12,8 %	13,4 %

Source: Law on Social and Health insurance.

Table no. 3

Insurance paid by employer (% from gross wage)

	Years 1993 - 1999	Year 2000	Years 2001 - 2002	Year 2003	From year 2004
Health insurance	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %
Social insurance	28 %	28 %	28%	28,2 %	25,2 %
TOTAL	38 %	38 %	38 %	38,2 %	35,2 %

Source: Law on Social and Health insurance.

We applied the non-taxable net of the tax base to the taxpayer and the non-taxable part for 1 child, resp. tax bonus for 1 child (since 2019 we have taken into account the lowest amount of the tax bonus). Tax rate is in following table:

Table no. 4

Income tax rate (tax paid by an employer)

	Years 1993 - 1999	Years 2000 - 2001	Years 2002 - 2003	From year 2004
Income tax rate	15 %	10 %	12 %	19 %

Source: Law on Income Tax.

3. RESULTS

In following table we can see results of tax wedge on minimal wage in Slovakia from year 1993.

Net wage was calculated as gross wage minus insurance paid by employee and income tax plus tax bonus for one child (from year 2004). Income tax was calculated as gross wage minus insurance paid by employee, non-taxable part for employer and non-taxable part for one child (till year 2003).

Table no. 5

Tax wedge on minimal wage in Slovakia from year 1993

Year	Minimal wage (1th level of work intensity)	Insurance paid by employee	Non-taxable part for employer	Non-taxable part for 1 child	Tax	Tax bonus (one child)	Net wage	Insurance paid by employer	Tax wedge
1993	73,03	8,76	56,43	24,90	0,00		64,27	27,75	36,23%
1994	81,33	9,76	58,09	24,90	0,00		71,57	30,91	36,23%
1995	81,33	9,76	58,09	24,90	0,00		71,57	30,91	36,23%
1996	81,33	9,76	58,09	24,90	0,00		71,57	30,91	36,23%
1997	99,58	11,95	58,09	24,90	0,70		86,93	37,84	36,74%
1998	99,58	11,95	58,09	24,90	0,70		86,93	37,84	36,74%
1999	99,58	11,95	58,09	24,90	0,70		86,93	37,84	36,74%
2000	132,78	15,93	107,22	31,53	0,00		116,85	50,46	36,23%
2001	146,05	18,69	107,22	31,53	0,00		127,36	55,50	36,81%
2002	163,31	20,90	107,22	31,53	0,55		141,86	62,06	37,06%
2003	184,89	23,67	107,22	31,53	3,37		157,85	70,63	38,22%
2004	201,82	27,04	223,59		0,00	13,28	188,05	71,04	31,08%
2005	215,76	28,91	243,25		0,00	17,92	204,77	75,95	29,80%
2006	229,04	30,69	251,21		0,00	17,92	216,27	80,62	30,16%
2007	252,27	33,80	264,49		0,00	17,92	236,39	88,80	30,69%
2008	268,87	36,03	272,46		0,00	18,42	251,26	94,64	30,88%
2009	295,50	39,60	335,48		0,00	19,32	275,22	104,02	31,11%
2010	307,70	41,23	335,48		0,00	20,00	286,47	108,31	31,14%
2011	317,00	42,48	296,61		0,00	20,02	294,54	111,58	31,28%
2012	327,00	43,82	303,73		0,00	20,51	303,69	115,10	31,31%
2013	337,70	45,25	311,33		0,00	20,03	312,48	118,87	31,56%
2014	352,00	47,17	316,94		0,00	21,41	326,24	123,90	31,45%
2015	380,00	50,92	316,94		2,31	21,41	348,18	133,76	32,23%
2016	405,00	54,27	316,94		6,42	21,41	365,72	142,56	33,21%
2017	435,00	58,29	316,94		11,36	21,41	386,76	153,12	34,24%
2018	480,00	64,32	316,94		18,76	21,56	418,48	168,96	35,52%
2019	520,00	69,68	328,11		23,22	22,17	449,27	183,04	36,10%
2020	580,00	77,72	367,85		25,54	22,72	499,46	204,16	36,31%

Source: Own processing.

The highest tax wedge on minimal wage was in 2003, however income tax rate was only 10 %. It happened because non-taxable part for employer was not valorised. It is called “fiscal drag effect”. “Fiscal drag effect” is a phenomenon when the taxpayer's tax burden increases with unchanged tax

rules. This effect is due to the increase in the level of wages and the unchanging amount of non-taxable parts, so the taxpayer bears the higher tax wedge. In year 2005 was tax wedge the lowest however tax rate was 19 %. From year 2020 non-taxable part was valorized every year according substance minimum. Unfortunately it was not valorized by the same speed as minimal wage was growing so tax wedge was growing over the years.

In following table we can see results of tax wedge on average wage in Slovakia from year 1993.

Table no. 6

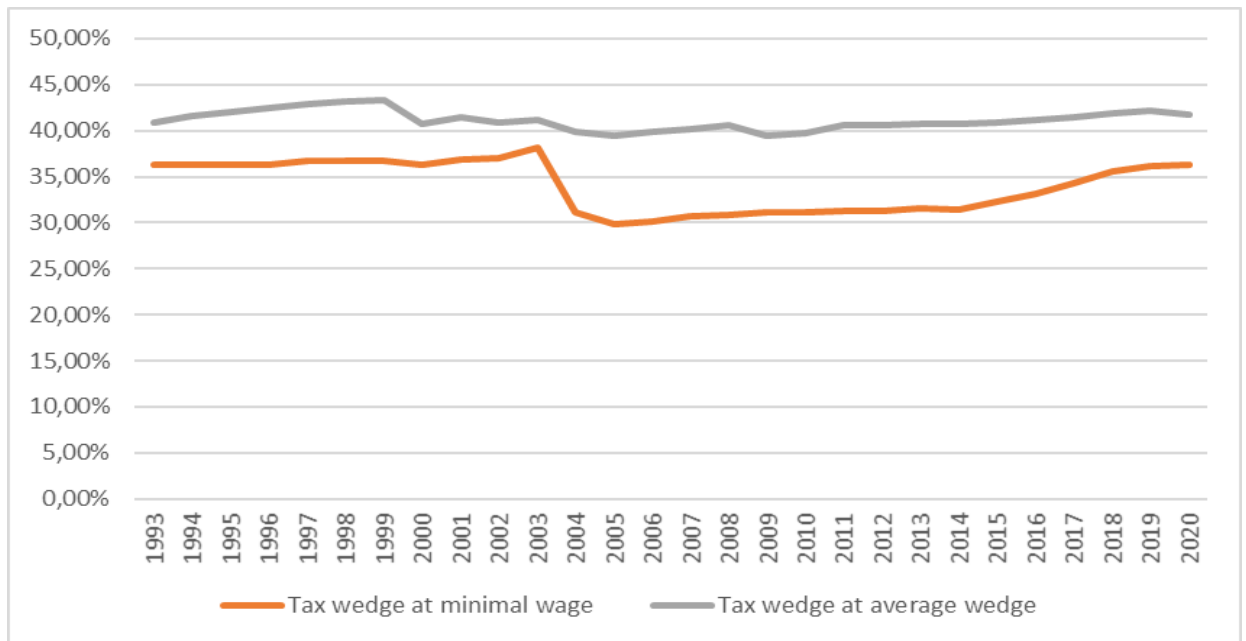
Tax wedge on average wage in Slovakia from year 1993

Year	Average wage	Insurance paid by employee	Non-taxable part for employer	Non-taxable part for 1 child	Tax	Tax bonus (one child)	Net wage	Insurance paid by employer	Tax wedge
1993	178,55	21,43	56,43	24,90	11,37		145,75	81,63	40,85%
1994	208,92	25,07	56,43	24,90	15,38		168,47	80,64	41,57%
1995	238,83	28,66	56,43	24,90	19,33		190,84	79,91	42,10%
1996	270,66	32,48	56,43	24,90	23,53		214,65	79,31	42,53%
1997	306,25	36,75	56,43	24,90	28,23		241,27	78,78	42,91%
1998	332,04	39,84	56,43	24,90	31,63		260,56	78,47	43,13%
1999	356,10	42,73	56,43	24,90	34,81		278,56	78,23	43,31%
2000	379,41	45,53	107,22	31,53	23,42		310,47	81,83	40,70%
2001	410,44	52,54	107,22	31,53	26,30		331,61	80,79	41,45%
2002	448,48	57,41	107,22	31,53	25,23		365,84	81,57	40,89%
2003	476,83	61,03	107,22	31,53	27,70		388,09	81,39	41,11%
2004	525,29	70,39	223,59		41,43	13,28	426,75	81,24	39,91%
2005	573,39	76,83	243,25		44,72	17,92	469,76	81,93	39,40%
2006	622,75	83,45	251,21		51,33	17,92	505,89	81,24	39,91%
2007	668,72	89,61	264,49		56,37	17,92	540,66	80,85	40,20%
2008	723,03	96,89	272,46		63,70	18,42	580,87	80,34	40,58%
2009	744,50	99,76	335,48		55,09	19,32	608,97	81,80	39,50%
2010	769,00	103,05	335,48		58,99	20,00	626,96	81,53	39,70%
2011	786,00	105,32	296,61		69,17	20,02	631,53	80,35	40,57%
2012	805,00	107,87	303,73		70,85	20,51	646,79	80,35	40,57%
2013	824,00	110,42	311,33		72,62	20,03	660,99	80,22	40,67%

2014	858,00	114,97	316,94		76,89	21,41	687,55	80,13	40,73%
2015	883,00	118,32	316,94		81,00	21,41	705,09	79,85	40,94%
2016	912,00	122,21	316,94		85,77	21,41	725,43	79,54	41,17%
2017	954,00	127,84	316,94		92,68	21,41	754,89	79,13	41,47%
2018	1013,00	135,74	316,94		102,36	21,56	796,45	78,62	41,85%
2019	1092,00	146,33	328,11		113,12	22,17	854,72	78,27	42,11%
2020	1133,00	151,82	367,85		112,22	22,72	891,68	78,70	41,79%

Source: Own processing.

The highest tax wage on average wage was in 1999, reason is the same as in tax wage on minimal wage but it occurred earlier because average wage was growing gradually every year however minimal wage did not change in years 1994-1996 and in years 1997-1999. In year 2005 was tax wedge on average wage the lowest (the same as tax wedge on minimal wage). In general tax wedge is almost 10 % higher on average wage than tax wedge on minimal wage, it is because non-taxable part is protecting the lowest wages from taxation. There was not tax paid from minimal wage or tax was really low – as it is possible to see it in table no. 5. In following graph is possible to see development of tax wedge on average and minimal wage in Slovakia from year 1993.

Graph no. 1 Tax wedge on minimal and average wage in Slovakia from year 1993

Source: Own processing.

In the graph it is obvious that tax wedge on minimal wage was growing slower than tax wedge on average wage – the most obvious it is in years 2003 – 2004 when income tax system in Slovakia has been havily reformed.

By calculating the tax wedge on minimal and average wage we came to the following results - the tax wedge increase on minimal wage is lower then the tax wage increase on average wage. According our calculations it is clearly pointed out that the wage increases every year, but without adequate adjustments in the amount of non-taxable part. It is also possible to claim that the tax wedge is growing both on average wage and also on minimal wage.

We analyzed the tax wedge on minimal and average wage and we were able to observe a phenomenon where the tax burden gradually increases every year together with the increasing gross minimal wage (the exception occurred only in 2003, when income tax system in Slovakia was reformed). This was caused by the fact that non-taxable parts do not depend on minimal or average wage growth but on growth of substance minimum. On the basic of this statement, we can reject both hypotheses - the tax wedge is increasing in Slovakia over the years and the tax wedge on the minimal wage is growing slower than tax wege on the average wage

The "fiscal drag effect" is a phenomenon that occurred in Slovakia because tax burden increases however tax rules are unchanged. This effect is due to the increase of wages but the unchanging amount of non-taxable parts, so the taxpayers bear the higher tax wedge.

ACKNOWLEDGEMENT

This article is an output of the project of the Scientific Grant Agency of the Ministry of Culture of the Slovak Republic and Slovak Academy of Sciences (VEGA) no. 1/0517/20 (2020-2022) “Virtual Cryptochains as a Relevant Tool to Elininate Economic Crime.”

Bibliography:

1. Abo-Said, Salem. Taxation, credit frictions and the cyclical behavior of the labor wedge, *EMPIRICAL ECONOMICS*, Volume: 60, Issue: 4, Pages: 1777-1816 (2021)
2. Andrejovska, Alena. Effective Tax Rate in the Context of the Economic Determinants. *MONTENEGRIN JOURNAL OF ECONOMICS* Volume: 15 Issue: 2 Pages: 31-40 (2019)
3. Bordignon, Massimo; Schmitz, Marie-Luise; Turati, Gilberto. Cutting the Labor Tax Wedge in Hard Times. Evidence from an Italian Reform. *FINANZARCHIV* Volume: 75 Issue: 3 Special Issue: SI Pages: 266-296 (2019)
4. Chyzhevska L, Romanenko S, Timrienko I., Zatoka T. Taxation of Non-Profit Religious Organizations in Ukraine. *Academy of Accounting and Financial Studies Journal*. Volume 24, issue 2 (2020)
5. Konečná, V., & Andrejovská, A. Investor Decision-making in the Context of the Effective Corporate Taxation. *E&M Economics and Management*, 23(1), 111–120. <https://doi.org/10.15240/tul/001/2020-1-008>. (2020)
6. Mbara, Gilbert; Tyrowicz, Joanna; Kokoszczynski, Ryszard. Striking a balance: Optimal tax policy with labor market duality. *JOURNAL OF MACROECONOMICS* Volume: 66 Article Number: 103245 (2020)
7. Mihokova, Lucia; Andrejovska, Alena; Martinkova, Slavomira. Tax Competitiveness of EU Member States in the Context of Corporate Taxation. *POLITICKA EKONOMIE* Volume: 66 Issue: 5 Pages: 588-608 (2018)
8. Staehler, Nikolai. Who benefits from using property taxes to finance a labor tax wedge reduction? *JOURNAL OF HOUSING ECONOMICS* Volume: 46 Article Number: 101634 (2019)
9. Vašeková, Miroslava - Mateášová, Martina. Analysis of tax burden in the Slovak Republic with emphasis on depreciation. In *Annual conference on finance and accounting. New trends in finance and accounting : proceedings of the 17th annual conference on finance and accounting [ACFA 2016] : [may 27, 2016, University of Economics, Prague, Czech Republic] [elektronický zdroj]*. - Cham : Springer, (2017)
10. Zeytinoglu Emin, Akarim Yasemin Deniz. Financial Failure Prediction Using Financial Ratios: An Empirical Application on Istanbul Stock Exchange. *Journal of Applied Finance & Banking*, 3(3), 107-116. (2013)

УДК:004.9:657:005.93

**COUNTRY-BY-COUNTRY REPORTING IMPLEMENTATION:
APPLICATION OF INTERNATIONAL EXPERIENCE IN UKRAINE**

Kryshchtopa I.I., Doctor of Economic Sciences, Professor
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

Nikolenko L.A., PhD, Associate Professor
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

According to the Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting [1], a three-level model of reporting on transfer pricing has been implemented in Ukraine. It must be noticed that country-by-country report is one of the most important elements of this model. In particular, domestic legislation stipulates the obligation of multinational companies to submit such reports, however the form and the procedure for their preparation, as well as a mechanism for ensuring confidentiality and appropriate use of information contained in such reports, are absent. Thus, there is a need for the development of methodological and organizational support for country-by-country reporting on data disclosure in accordance with the requirements of national legislation and the unified country-by-country reporting standard approved by the OECD. In addition, there is a need for the development of the mechanism for further use of information obtained through international information exchange. The above mentioned determines the relevance of the study of international experience of country-by-country reporting implementation. The purpose of the research is to analyze the international experience of country-by-country reporting implementation by multinational companies and to study foreign experience of the development of the mechanism for ensuring the confidentiality and appropriate use of information of such reports in order to implement it in Ukrainian legislation. The research methods are based on a combination of general scientific methods and empirical approach.

Thus, implementation of country-by-country reporting in OECD countries (as well as in the countries that have joined the enhanced cooperation program under the Action Plan on

Base Erosion and Profit Shifting) is done according to the following regulatory documents: Guidance on Transfer Pricing Documentation and Country-by-Country Reporting [2], Transfer Pricing Documentation and Country-by-Country Reporting, Action 13 – 2015. Final Report [3], Action 13: Guidance on the Implementation of Transfer Pricing Documentation and Country-by-Country Reporting [4], Action 13: Country-by-Country Reporting Implementation Package [5], Country-by-Country Reporting: Handbook on Effective Implementation [6], Guidance on the Appropriate Use of Information Contained in CbC Reports [7], Country-by-Country Reporting: Handbook on Effective Tax Risk Assessment [8], Common errors made by MNEs in preparing Country-by-Country reports [9], Guidance on the Implementation of Country-by-Country Reporting: BEPS Action 13 [10], Public consultation document: Review of Country-by-Country Reporting (BEPS Action 13) [11], as well as International Compliance Assurance Program – Handbook for tax administrations and MNE groups [12]. These regulatory documents outline the following aspects: the order of country-by-country reports usage by tax administrations; methodology of assessment of risks of transfer pricing and ways of tax base erosion; stages of harmonization of national rules with unified international ones; mechanisms of implementation of automatic exchange etc. Analysis of these documents shows that implementation of their regulations (in particular, in the part of country-by-country reporting) in domestic legislation will enable tax administrations: to ensure a sufficiently transparent level of taxation of multinational companies; to reduce the number of opportunities for the multinational companies to decrease their taxes; to determine the types of tax risk indicators.

References:

1. OECD (2013), Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting. URL: <https://www.oecd.org/ctp/BEPSActionPlan.pdf>
2. OECD (2014), Guidance on Transfer Pricing Documentation and Country-by-Country Reporting, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing. URL: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264219236-en>

3. OECD (2015), Transfer Pricing Documentation and Country-by-Country Reporting, Action 13 - 2015 Final Report, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, OECD Publishing, Paris. URL: <http://dx.doi.org/10.1787/9789264241480-en>

4. OECD (2015), Action 13: Guidance on the Implementation of Transfer Pricing Documentation and Country-by-Country Reporting. URL: <https://www.oecd.org/ctp/beps-action-13-guidance-implementation-tp-documentation-cbc-reporting.pdf>

5. OECD (2015), Action 13: Country-by-Country Reporting Implementation Package. URL: <https://www.oecd.org/ctp/transfer-pricing/beps-action-13-country-by-country-reporting-implementation-package.pdf>

6. OECD (2017), Country-by-Country Reporting: Handbook on Effective Implementation, OECD, Paris. URL: www.oecd.org/tax/beps/country-by-country-reporting-handbook-on-effective-implementation.pdf

7. OECD (2017), Guidance on the Appropriate Use of Information Contained in CbC Reports. URL: <http://www.oecd.org/tax/beps/beps-action-13-on-country-by-country-reporting-appropriate-use-of-information-in-CbC-reports.pdf>

8. OECD (2017), Country-by-Country Reporting: Handbook on Effective Tax Risk Assessment, OECD, Paris. URL: www.oecd.org/tax/beps/country-by-country-reporting-handbook-on-effective-tax-risk-assessment.pdf

9. OECD (2019), Common errors made by MNEs in preparing Country-by-Country reports. URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/common-errors-mnes-cbc-reports.pdf>

10. OECD (2019), Guidance on the Implementation of Country-by-Country Reporting: BEPS Action 13. URL: <https://www.oecd.org/ctp/guidance-on-the-implementation-of-country-by-country-reporting-beps-action-13.pdf>

11. OECD (2020), Public consultation document: Review of Country-by-Country Reporting (BEPS Action 13). URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/public-consultation-document-review-country-by-country-reporting-beps-action-13-march-2020.pdf>

12. OECD (2021), International Compliance Assurance Program – Handbook for tax administrations and MNE groups. URL: <https://www.oecd.org/tax/forum-on-tax-administration/publications-and-products/international-compliance-assurance-programme-handbook-for-tax-administrations-and-mne-groups.pdf>

УДК 657.632

ВПЛИВ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ В ПЕРВИННИХ ДОКУМЕНТАХ НА ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОЇ ТА УПРАВЛІНСЬКОЇ ЗВІТНОСТІ

Лазар В.М., студентка 3 курсу

Мельник З. Ю., к.е.н., викладач

спеціаліст вищої, кваліфікаційної категорії

ВСП «Мукачівський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України», м. Мукачево

Компанія PricewaterhouseCoopers за участі бізнес-школи INSEAD оприлюднила «Всесвітній огляд динаміки економічних злочинів» (Global Economic Crime Survey). В рамках даного дослідження вперше був підготовлений окремий звіт по Україні, складений на основі відповідей 65 українських компаній, переважно вищого керівництва даних компаній. Всесвітній огляд підтверджує негативний вплив економічної кризи на рівень економічної злочинності. Результати українського опитування співпадають із висновками всесвітнього звіту та підтверджують зростання ризиків, пов'язаних із економічною злочинністю.

Для ефективного управління господарськими правовідносинами з метою ефективного ведення господарських процесів необхідно використовувати тільки ту бухгалтерську інформацію, яка має правову силу. Таку силу мають повноцінні документи, тобто документи, складені відповідно до вимог, правильно і своєчасно.

Відповідно до статистичних даних та сформованих типових фальсифікацій встановлено, що значну частину потенційних фальсифікацій складають фальсифікації з первинними документами. Виявлення та попередження фальсифікацій на стадії складання первинних документів є першочерговим завданням, оскільки оформлення первинної документації є першим рівнем формування інформації про господарську операцію.

Фальсифікація, що здійснена при складанні первинної документації (невірне оформлення, невідповідність фактам господарської діяльності, вимогам існуючих договорів), впливає на бухгалтерські записи (невірне відображення змісту первинного облікового документа), що, в свою чергу, формує сфальсифіковану інформацію в регістрах бухгалтерського обліку та, побудованих на основі таких даних, оціночних показників.

Загалом, внаслідок сфальсифікованої інформації в первинній документації відбувається фальсифікація фінансової та управлінської звітності (рис.1).

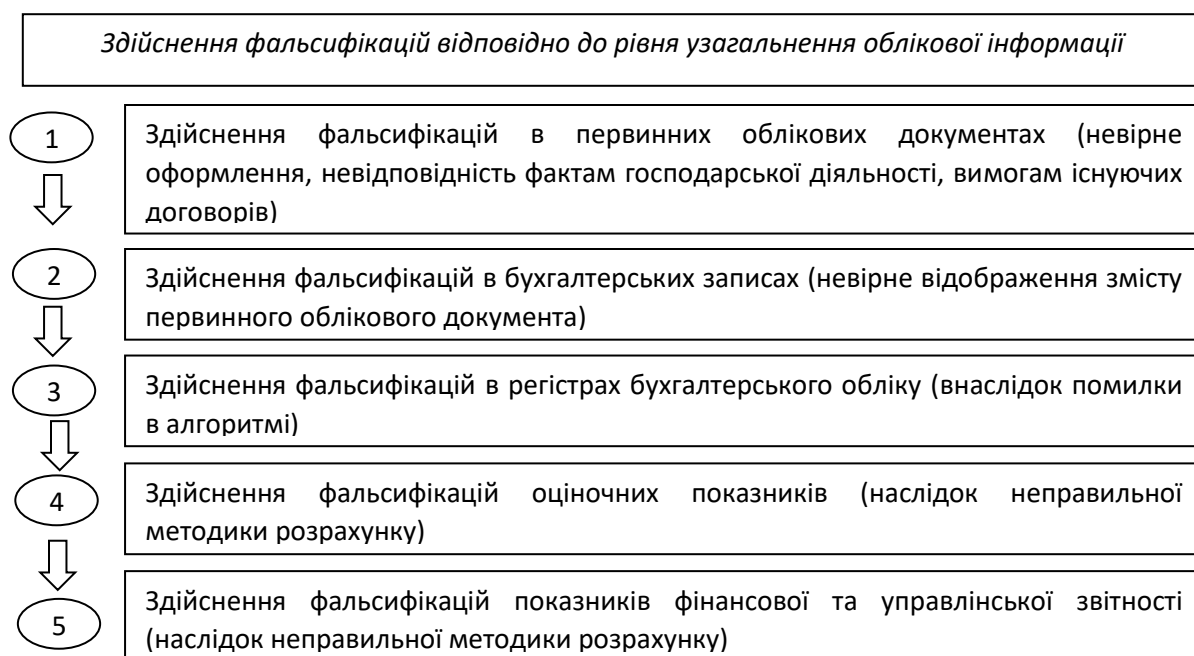

Рисунок 1. Взаємозв'язок здійснення фальсифікацій відповідно до рівня узагальнення облікової інформації: вплив на формування фінансової та управлінської звітності

Джерело: власна розробка автора

Як видно з (рис.1.) фальсифікація первинних документів чинить вплив на показники управлінської та фінансової звітності. Щоб запобігти фальсифікації звітності, в першу чергу, необхідно ретельно перевіряти та попередити

фальсифікації первинних документів, адже документи, які на перший погляд здаються достовірними, насправді можуть такими не бути.

Відповідно до п. 8.3 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996-XIV (із змінами та доповненнями) відповідальність за організацію бухгалтерського обліку та забезпечення фіксування фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, схоронності оброблених документів, реєстрів і звітності протягом встановленого терміну, але не менше трьох років, несе власник (власники) або уповноважений орган (посадова особа), який здійснює керівництво підприємством відповідно до законодавства та установчих документів.

Зменшення фактів фальсифікації бухгалтерських документів можливе після впровадження системи зберігання зображень первинних бухгалтерських документів в електронному вигляді з модулем перевірки наявності підписів в необхідних місцях. При цьому відразу в момент сканування документа визначається його приналежність до тієї чи іншої господарської операції і при відсутності підпису видається попередження, на яке можна швидко відреагувати. Бухгалтер може безпосередньо з облікової системи переглянути електронну копію документа і переконатися в тому, що він оформлений належним чином.

Відповідно до Податкового кодексу України платнику податків забороняється формування показників податкової звітності, митних декларацій на підставі даних, непідтверджених первинними документами. Для цілей оподаткування платники податків зобов’язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов’язаних з визначенням об’єктів оподаткування та/або податкових зобов’язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов’язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством.

Відповідно до проведеного дослідження встановлено, що існує взаємозв'язок між виникненням фальсифікації в первинних документах та її впливом на показники фінансової та управлінської звітності.

Список використаних джерел:

1. Акентьева О. Б. Контролінг як фактор підвищення ефективності управління підприємством / О. Б. Акентьева, Ю. А. Журавльова, А. Ю. Журавльова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2009/Economics/44704.doc.htm.
2. Активізація кругообороту капіталу: обліково-контрольний аспект: [монографія] / [Камінська Т. Г., Царук Н. Г., Ільчак О. В., Гарапко Н.І., Мельник З. Ю.]. – Ніжин: ПП Лисенко М. М., 2015. – 416 с.
3. Антипов В. І. Тіньова економіка та економічна злочинність: світові тенденції, українські реалії та правові засоби контролю (теоретико-методичне узагальнення) / В. І. Антипов. – Вінниця : ДП ДКФ, 2006. – 1040 с.
4. Бардаш С.В. Контроль діяльності суб'єктів господарювання: гіпотези та версії порушень: [монографія] / С.В. Бардаш. – К.: Київ. нац. торг.-економ. ун-т, 2008. – 312 с.
5. Заєць І. В. Шахрайство у господарському процесі українських підприємств / І. В. Заєць // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки. – 2010. – № 3 (53). – С. 155–162.
6. Заєць І.В. Господарський контроль як спосіб виявлення та попередження шахрайських дій / І.В. Заєць // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки. – 2011. – № 2 (56). – Ч. 1. С. 11–23.
7. Інструкція Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затверджене наказом Мініну від 02.09.2014 № 879, набрало чинності з 01.01.2015: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-16>.
8. Інформаційний портал «Твердиня». Типові порушення в бухгалтерському обліку підприємства при документуванні господарських операцій. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tverdunya.org.ua/materialu/stati/byhoblk-blagodino-organizac/62_tupoviporuwennya

УДК 657 .1

**ФІНАНСОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЗА КРЕДИТАМИ:
ВИЗНАННЯ ТА БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК**

Лашко А.О., магістр

Шевчук К.В., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Стабільний розвиток підприємства, підтримання сталості економічних показників на будь-якій стадії господарської діяльності, здебільшого, потребує залучення позикових коштів.

Особливостями обліку та аудиту кредитних операцій, дослідженням теоретичних та практичних аспектів кредитування підприємств займалися такі видатні вчені та економісти: Бондар М.І., Бутинець Ф.Ф., Гудзь Н.В., Немченко В.В., Огійчук М.Ф., Радецька Л.П., Савчук В.К., Сук Л.К., Ткаченко Н.М та інші.

Підвищення необхідності в кредитних ресурсах зумовлюється багатьма чинниками, такими як нестабільність курсу валют, низька платоспроможність суб'єктів господарювання. Відповідно до Закону України «Про фінансові послуги і державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001р. № 2664-III фінансовим кредитом є засоби, надані в позику юридичній чи фізичній особі на визначений строк та під відсотки [3].

Відповідно до міжнародних стандартів кредитні відносини належать до розряду фінансових інструментів. Переважно кредити утримуються позичальниками до погашення, і, відповідно, обліковуються як фінансові зобов'язання, які оцінюються за амортизованою собівартістю. Позика є більш ширшою категорією, ніж кредит, оскільки передбачає передачу іншій стороні на поворотних умовах не тільки грошей, а й інших цінностей, що мають родові ознаки.

Кредити та позики, як правило, обліковуються позичальниками в складі фінансових зобов'язань, що оцінюються за амортизованою собівартістю. Під час первісного визнання кредитних зобов'язань застосовується їх справедлива вартість. Якщо зобов'язання безпроцентні або умови кредитування суттєво відрізняються від ринкових, їх вартість підлягає дисконтуванню.

Зобов'язання за короткостроковими кредитами є більш простими, як з точки зору визнання, так і оцінки. Більш складною є оцінка довгострокових зобов'язань за кредитами, які відображаються за теперішньою вартістю, що скоригована, переважно у бік зменшення на суми впливу інфляції, можливості отримання економічної вигоди від використання грошових коштів, ризику неповернення та інші чинники [2].

Більш доцільним є оцінювання довгострокових кредитів за номінальною вартістю, яка зазвичай відображає суму грошових коштів, що належить до сплати, визначеною кредитним договором. Застосування саме такого порядку оцінки підкріплене тим, що на сьогоднішній день конкретного механізму відображення теперішньої вартості довгострокових кредитів у відповідних інструкціях не передбачено [1, с. 319]. Отже, у здійсненні оцінки зобов'язань за довгостроковими кредитами обґрунтованим є використання категорії «номінальна вартість», що підтверджено і практикою діяльності банківських установ.

Ведення дисконтування довгострокової заборгованості в Україні викликало багато дискусій, при цьому довгострокові зобов'язання, на які нараховуються відсотки, доцільно дисконтувати тільки в тому випадку, якщо вони утворилися від видачі не на ринкових умовах. Тобто, наприклад, позика або кредит отримана під ставку відсотка, який істотно нижче ринкового.

У випадку, якщо кредит отриманий під ринковий відсоток, заборгованість не дисконтується (теперішня вартість зобов'язання має дорівнювати номіналу). При цьому потрібно з'ясувати ставку відсотка на аналогічний інструмент. Визначення теперішньої вартості залежить від умов і виду конкретного зобов'язання, що передбачено вимогами п. 9 П(С)БО 11 «Зобов'язання».

В умовах нестабільності економічних процесів економіки України актуалізуються саме короткострокові форми кредитного обслуговування банківськими установами позичальників, серед них слід відмітити овердрафт. При цьому досить часто заборгованість за овердрафтом відображають як негативне сальдо на рахунку 311 «Поточний рахунок в національній валюті», що є не зовсім коректним. Вважаємо, що з врахуванням економічного змісту та правової природи процесів кредитування, за доцільним застосовувати - субрахунок 601 «Короткострокові кредити банків в національній валюті».

Сума витрат на сплату відсотків за кредитом визнається фінансовими витратами. Фінансові витрати обліковуються на рахунку 95 «Фінансові витрати».

Аналітичний облік фінансових витрат ведеться в розрізі видів витрат для забезпечення можливості управління ними. Наукова дискусія можлива тут у напрямках:

- 1) відображення відсотків разом та окремо з основною сумою кредиту;
- 2) віднесення витрат на відсотки на фінансовий результат або, за наявності необхідного комплексу умов, їх капіталізація [2].

Відмітимо, в примітках до фінансової звітності необхідно розкривати всю кількісну та якісну інформацію щодо кредитних зобов'язань, яка може бути корисною для розуміння впливу кредитів на фінансове становище й результати діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Зеленіна О.О. Проблемні питання оцінки та визнання балансової вартості кредиту як елементу позикового капіталу підприємства. Вісник ЖДТУ. 2017. № 3 (53). С. 129-132.
2. Пономаренко О. Г. Дискусійні аспекти обліку зобов'язань за кредитами банків. Економіка та держава. 2019. № 7. С. 50-54. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/7_2019/11.pdf (дата звернення: 10.08.2021).
3. Про фінансові послуги і державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України № 2664-III від 12.07.2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2664-14> (дата звернення: 10.08.2021).

УДК 657.1

ОЦІНКА ВІДХОДІВ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Левченко Д.В., магістр
Дерев'янку С.І., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Економічні, екологічні та інші проблеми перед людством ставлять завдання раціонального використання наявних ресурсів. В умовах споживання обмежених ресурсів на перший план виходить проблема раціонального використання вторинних матеріальних ресурсів. У пошуку можливостей їх використання у якості вторинної сировини, альтернативних видів палива чи отримання доходів від реалізації іншим суб'єктам господарювання або фізичним особам потрібно вирішити питання обґрунтованості та реальності оцінки відходів.

Для сільського господарства доволі гострою є проблема відходів, які здебільшого є органічними. Закордоном поширеною є практика переробки органічних відходів та використання їх для меліорації ґрунтів, удобрення тощо. З них можна видобувати метан — альтернативне джерело палива. Треба зауважити, що деякі відходи сільського господарства є небезпечними для довкілля.

Згідно зі ст.1 Закону України «Про відходи», відходами є будь-які речовини, матеріали і предмети, що утворюються у процесі людської діяльності й не мають подальшого використання за місцем утворення чи виявлення та яких їх власник має позбутися шляхом утилізації чи видалення. На наш погляд, це визначення не в повній мірі може бути застосованим щодо сільськогосподарських відходів, адже серед органічних відходів найнебезпечнішими з екологічної точки зору становлять відходи тваринництва.

У бухгалтерському обліку питання оцінки не нове. У різний час її досліджували як вітчизняні, так і зарубіжні вчені, зокрема Швець В.Г., Грабова Н.М., Малюга Н.М.,

Жук В.М., Замула І.В. та інші. Проте досі не до кінця вирішеним залишається питання оцінки відходів, що і обумовлює необхідність подальших досліджень.

П.5 П(С)БО 9 «Запаси» містить критерії визнання активів: існує ймовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від їх використання та їх вартість може бути достовірно визначена. Отже, перш ніж визнавати в бухгалтерському обліку відходи, потрібно переконатися в тому, що вони є активами. Відходи бувають різними. Якщо підприємство має можливість використати їх в якості вторинних матеріальних ресурсів, альтернативного палива, матеріальних цінностей для продажу (тобто отримати від них економічні вигоди), то їх називають зворотними. Відходи, які підприємство не може використати ні в якому вигляді внаслідок втрати ними споживчих якостей, належать до незворотних. Треба пам'ятати, що поділ відходів на зворотні та незворотні є умовним, що визначається виробничими та технологічними особливостями.

В науковій літературі зустрічається думка про те, що відходи мають «нульову» вартість, оскільки підприємство не здійснювало витрат безпосередньо для їх отримання. Об'єктами бухгалтерського обліку будуть лише зворотні відходи. У п.12 П(С)БО 16 зазначено, що «прямі матеріальні витрати зменшуються на вартість зворотних відходів, отриманих у процесі виробництва, яка оцінюється у порядку, визначеному п.11 цього П(С)БО». Та в цьому пункті згадується лише про оцінку супутньої продукції. Отже, відходи, залежно від їх подальшого використання, можуть оцінюватися або за справедливою вартістю, або за вартістю їх можливого використання.

У МСФЗ 13 міститься три методи визначення справедливої вартості – ринковий, витратний та дохідний. У вітчизняних П(С)БО не має пояснень щодо методу оцінки відходів за вартістю можливого використання. П.329 Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості зазначено, що така оцінка може бути визначена за зменшеною

вартістю вихідної сировини, матеріалу – в разі використання відходів для власних потреб основного або допоміжного виробництв, господарського призначення). Для її визначення вартість основних матеріалів коригують на понижуючий коефіцієнт, який враховує зменшення якості та корисності таких відходів, що призводять до збільшеного їх витрачання або зменшеного виходу продукції. Такі коефіцієнти підприємства встановлюють самостійно. Визначення вартості відходів можна здійснювати, виходячи з ринкової ціни подібного (аналогічного) продукту. У разі, коли існують різниці за деякими якісними характеристиками порівнювальних продуктів для коригування використовують коефіцієнти. На наш погляд, при первісному визнанні зворотних відходів потрібно використовувати оцінку за справедливою вартістю з використанням ринкового методу. За умов, коли зворотні відходи будуть використані у власній діяльності, можна застосувати метод оцінки з використанням коефіцієнтів для коригування. Щодо незворотних відходів, то вважаємо, що їх не потрібно оприбутковувати на баланс, оскільки підприємство не очікує отримати в майбутньому економічних вигід від їх використання.

Інформація про поводження з відходами набуває все більшої ваги, в умовах переходу до соціально відповідальної діяльності господарюючих суб'єктів. Потребує удосконалення вже діючих чи розробки нових Методичних рекомендацій з планування обліку витрат та калькулювання собівартості продукції за різними галузями або з урахуванням галузевих особливостей, які будуть містити більш конкретні методи оцінки відходів діяльності підприємств. Все це сприятиме отриманню повної та достовірної інформації про відходи.

УДК 657.1

ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Мельянкова Л.В. к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Литвин Н.М., викладач
Прилуцький агротехнічний коледж, м.Прилуки

Цифрові технології безумовно сприяють економічному розвитку нашого суспільства. Використання нових цифрових технологій поступово стає одним з головних чинників інноваційного розвитку та зміцнення конкурентних переваг як окремих підприємств, так і цілих країн. В зв'язку з цим набуває розвитку цифрова модель економіки як науки.

Проведення цифрового аналізу є одним з основних шляхів покращення обліку та аналізу дебіторської заборгованості на підприємствах. Він є засобом контролю законності господарських операцій, пов'язаних з дебіторською заборгованістю, а його використання дозволяє виявити факти шахрайства, помилок у бухгалтерському обліку, неефективної кредитної політики, тощо.

Відповідно до облікового принципу “обачності”, дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи і послуги відображається в звітності у чистій реалізаційній вартості, враховуючи величину резерву сумнівних боргів. Що стосується визначення величини такого резерву та методики розрахунку, то це питання потребує доопрацювання.

В умовах цифрової економіки задля здійснення аналізу дебіторської заборгованості важливе значення має достовірність, об'єктивність та повнота інформації. Своєчасний аналіз поточної дебіторської заборгованості на підприємстві, у

тому числі й прогнозування її стану, надає змогу приймати ефективні рішення, щодо управління розрахунків з дебіторами та уникати ризиків неплатоспроможності.

Щоб покращити методику обліку розрахунків з дебіторами, передусім необхідно внести зміни у П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [2], в яких чітко були б розмежовані поняття довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованостей. Їх облік нині ведеться на різних рахунках бухгалтерського обліку, що не відзначено у вищезазначеному стандарті. Також необхідно вказати, що поточна дебіторська заборгованість є оборотним активом, а довгострокова – необоротним, і вони обліковуються на різних рахунках.

Крім того, потребує уточнення визначення поточної дебіторської заборгованості, оскільки згідно з П(С)БО 10, поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги визначається активом одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції, товарів і послуг та оцінюється за первісною вартістю. Але утворення поточної дебіторської заборгованості не завжди слід пов'язувати з доходом, оскільки дохід вимірюється сумою очікуваних грошових надходжень, тому якщо не очікується погашення дебіторської заборгованості у звітному періоді, то наступні надходження коштів або певних матеріальних цінностей не можна вважати доходом.

Використання в бухгалтерському обліку комплексного оцінювання дебіторської заборгованості забезпечує врахування впливу на зміну вартості водночас минулих і умовно можливих минулих тимчасових процесів, що створює можливість для прогнозування напрямків і обсягів поточних та майбутніх грошових потоків підприємства.

Потребують розробки також моделі співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей і певного інструментарію, який дозволив би швидко та якісно виявляти негативні явища, що впливають на кількісні та якісні зміни цих заборгованостей. Бажаним є співвідношення, коли кредиторська заборгованість переважає дебіторську на 10-20%. Однак, як показують дослідження, на деяких

підприємствах кредиторська заборгованість переважає зобов'язання дебіторів у 10 і більше разів.

При проведенні такого аналізу потрібно враховувати специфіку підприємств і організацій, сезонність їх роботи, зв'язки з покупцями та постачальниками тощо.

З метою підтримки стабільного фінансового стану та розвитку підприємства необхідним є постійне порівняння показників дебіторської та кредиторської заборгованості. Перевищення як дебіторської, так і кредиторської заборгованості негативно впливає на фінансову стійкість суб'єкта господарювання. Значне перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською є ознакою раннього банкрутства підприємства, що виникає в результаті недоотримання грошових коштів, прибутку та призводить до накопичення величезної суми боргу. У випадку перевищення кредиторської заборгованості та при стрімкому збільшенні її величини перед підприємством рано чи пізно постане проблема неплатоспроможності. Але значна сума кредиторської заборгованості не завжди є негативним явищем; зокрема, коли підприємство володіє такою кількістю високоліквідних активів, при погашенні заборгованості ними це суттєво не вплине на подальшу його діяльність.

Отже, вирішення цих проблемних питань щодо обліку дебіторської заборгованості допоможе здійснювати правильний її аналіз. В свою чергу, правильний аналіз дебіторської заборгованості допоможе мінімізувати розмір простроченої заборгованості та строків інкасації боргу.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні (зі змінами і доповненнями) - Закон України від 16.07.99 р.
2. П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» (зі змінами і доповненнями) - Затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237.
3. Чауш Б.М. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством. URL: <http://intkonf.org/chaush-bm-oblik-ta-analiz-debitorskoyi-zaborgovanosti-v-sistemi-upravlinnya-pidpriemstvom/>

УДК 336 .1

МИТО ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Матвієнко А.С., магістратр

Шевчук К.В., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Одним з основних джерел формування доходів Державного бюджету України є непрямі податки, об'єктом оподаткування яких є господарські операції - продаж товарів, робіт, послуг, імпорту, експорту тощо. Непрямі податки виступають надбавкою до ціни товарів (робіт, послуг) і сплачуються кінцевими споживачами цих товарів (робіт, послуг) у формі таких платежів, як податок на додану вартість (ПДВ), акцизний податок та мито.

Окремі аспекти митних платежів та мита зокрема, досліджували А.І. Атаманчук, В.М. Вишновецький, Т.В. Горянська, О.П. Гребельник, А.А. Дубініна, М. М. Каленський, Б.А. Кормич, М.П. Кучерявенко, С.Г. Осика, В.В. Прокопенко, І.П. Сидор. Однак дослідженню функцій та ознак мита, окремих аспектів справляння мита у науковій літературі не було приділено достатньої уваги.

Бухгалтерський зміст податків пояснюється тим, що їх розрахунок та сплату до бюджету забезпечує система бухгалтерського обліку платників податків, в якій податки кваліфікуються як зобов'язання підприємства [4, с. 52]. Тому, метою обліку в оподаткуванні будь-якого суб'єкта господарювання є формування достовірного і законодавчо обґрунтованого розміру бази оподаткування та визначення сум податкових зобов'язань із податків і зборів для узагальнення у податковій звітності за окремими податками [3, с. 125].

Одним з видів непрямих податків є мито, яке пов'язане із зовнішньоекономічною діяльністю. Мито - загальнодержавний податок, встановлений Податковим кодексом України (ПКУ) та Митним Кодексом України (МКУ), який нараховується та

сплачується відповідно до Митного Кодексу України), законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України [1].

Необхідно відмітити, що в теорії фінансового права немає єдності у поглядах на правову природу мита, що справляється митницею на кордоні. Також у науковій літературі існують різні погляди вчених щодо ознак та самого визначення поняття мита.

Сучасні уявлення про мито диференціюються на три види: мито є непрямим податком; мито є різновидом збору; мито не належить ні до податків, ні до зборів, а посідає особливе місце в податковій системі [2]. Обґрунтованою вважається позиція тих учених, які розглядають мито як непрямий податок, що виконує як фіскальну, так і регулятивну функції.

Згідно статті 271 Митного кодексу в Україні існують наступні види мита: ввізне (при імпорті товарів); вивізне (при експорті товарів); сезонне; особливі види: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне, додатковий імпорتنний збір.

Серед документів, які використовуються митними органами, основне займає митна декларація. На її застосуванні ґрунтується більшість технологій митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України.

Оприбуткування імпорتنних товарів здійснюється на підставі таких первинних документів, як Інвойс, Акт приймання-передачі товару, Міжнародна вантажна накладна, авіаційна вантажна накладна, коносамент.

Митне оформлення розпочинається з моменту подання митному органу декларантом або уповноваженою ним особою митної декларації або документа, який відповідно до законодавства її замінює, та документів, необхідних для митного оформлення.

Митна декларація та інші документи можуть подаватися митному органу в електронному вигляді або на паперових носіях, які супроводжуються електронними копіями.

Митним Кодексом України визначає такі види ставок мита: адвалорна (установлена у % до митної вартості товарів); специфічна (установлена у грошовому розмірі на одиницю відповідних товарів); комбінована (складається з адвалорної та специфічної ставок мита).

Об'єктами оподаткування митом є товари, митна вартість яких перевищує еквівалент 150 євро, що ввозяться на митну територію України або вивозяться за межі митної території України підприємствами; товари, що ввозяться в обсягах, які підлягають оподаткуванню митними платежами відповідно до розділу XII МКУ, розділів V та VI ПКУ. Сума мита включається в первісну вартість придбаних запасів та товарно-матеріальних цінностей. Датою виникнення податкових зобов'язань із сплати мита є дата подання митної декларації.

Відповідно статті 297 Митного кодексу України нараховані суми митних платежів підлягають сплаті до Державного бюджету України до або на день подання митному органу митної декларації, тобто сплачуються підприємствами на основі передоплати. У бухгалтерському обліку операції щодо нарахування та сплати митних платежів відображаються на рахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами».

Митне оподаткування в Україні потребує розвитку митного контролю, тобто реорганізації системи митних органів та вирішення проблем правового регулювання митного контролю, також потребують уточнення положення Митного кодексу у частині методики визначення митної вартості товарів в умовах різних митних режимів, що дасть можливість конкретизувати структуру митної вартості та запобігти неоднозначності тлумачення діючих норм.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України № 4495-VI від 13.03.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#n2269> (дата звернення: 10.08.2021), ст. 277.

2. Оніщик Ю.В. Правове регулювання митних відносин в Україні та в країнах Європейського Союзу: фінансово-правовий аспект: автореф. дис... д-ра юрид. наук. Київ, 2014. С. 19.
3. Подолянчук О. А. Облік в оподаткуванні діяльності підприємств. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики, 2021, № 1. URL: <http://efm.vsau.org/storage/articles/May2021/uaSaUd5sMYKli6AKVR7k.pdf/> (дата звернення: 30.08.2021).
4. Podolianchuk O.A. Accounting and information support of tax calculations. The scientific heritage. 2020. №51. P. 44-54.

УДК: 657.422

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ

Марчук У.О., к.е.н., доцент
Шаповал Костянтин, магістр
факультету обліку та податкового менеджменту
*Київський національний економічний університет
ім. Вадима Гетьмана, м. Київ*

Облікова політика в сучасному світі грає провідну роль для створення і функціонування системи будь-якого підприємства адже, вона є важливим інструментом організації обліку та формування фінансової звітності. Ефективність підприємства та його спроможність максимізувати прибутки та мінімізувати витрати, тощо, значно залежить від контролю запасів та методів, що були обрані та затверджені в наказі про облікову політику підприємства.

Поняття облікової політики визначає Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 01.07.2021, де «облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності»[2].

Питання обліку запасів та їх відображення в облікій політиці підприємства досліджували відомі науковці, як: Г.С. Єрмоленко, Б. О. Шумляєв, М.І. Скрипник, Л.Ю. Шевців, О.П. Левченко, Л.В. Коваль [3], М.Р. Домбровська [1], Л.О. Рейман, тощо.

Основою для формування облікової політики щодо запасів є П(С)БО 9 «Запаси» [5] та Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів [4]. Важливість правильного вибору методів оцінки списання запасів зумовлюється тим, що цей вид витрат безпосередньо пов'язаний з розрахунками собівартості продукції, де оцінювання запасів є основою для визначення фактичної собівартості та ціни виробленої продукції, що напряду впливає на достовірність фінансових результатів.

Відповідно до П(С)БО 9, оцінка запасів повинна здійснюватися за одним із методів: ФІФО; нормативних витрат; середньозваженою собівартістю; ідентифікованою собівартістю відповідної одиниці запасів; ціни продажу [5].

Відсутність в обліковій політиці параграфу запасів може мати несприятливі наслідки для підприємства, хоча відповідальності за це в Законі України не визначено. Втім, буде складно довести податковим органами свій підхід до оцінки запасів у бухгалтерському обліку, і також буде високий ризик допущення бухгалтерської помилки.

Приклади методів оцінки запасів, що найчастіше використовуються на підприємствах різних галузей наведено на рисунку 1.

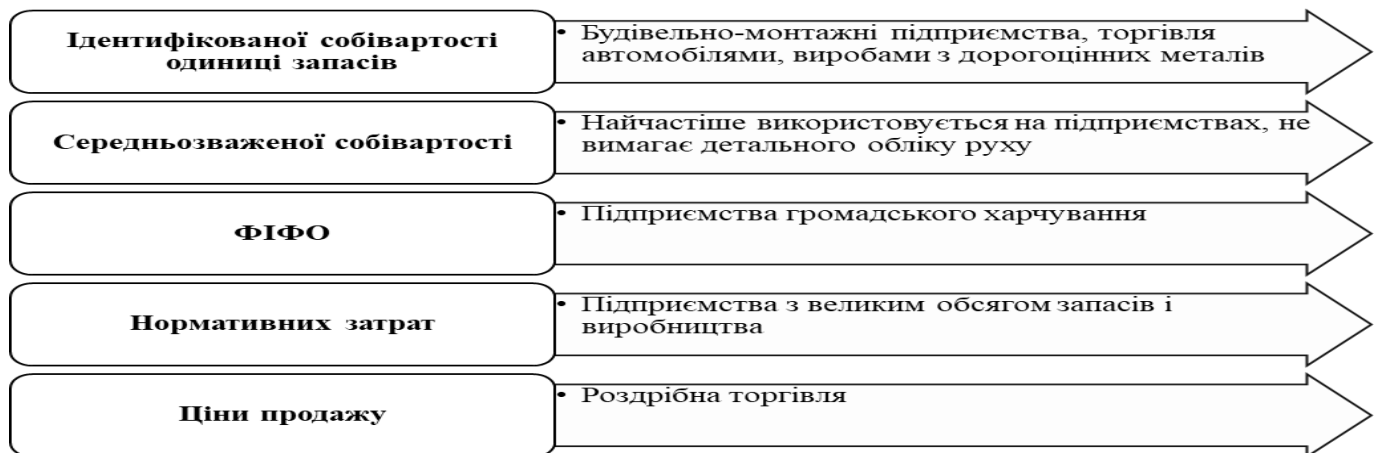

Рисунок 1. Методи оцінки запасів що характерні для підприємств різних галузей

Джерело: сформовано автором

Таким чином, правильно сформований облік запасів дозволить підприємству балансувати між безперервністю, безпекою та постійністю діяльності та капіталовкладеннями в запаси фірми, що дозволить підприємству ефективно максимізувати фінансові результати.

Список використаних джерел:

1. Домбровська М.Р. Методи оцінки виробничих запасів підприємства при їх використанні згідно національних стандартів. Інноваційна економіка. 2011. №7. С.137-142.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність». Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.
3. Коваль Л. В. Облікова політика щодо запасів. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. № 1. С.101-110.
4. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів. Наказ Міністерства фінансів від 10.01.2007 № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002201-07#Text>.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». Наказ Міністерства фінансів від 20.10.1999 № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>.

УДК: 657.862.02

THE MEANING OF ACCOUNTING POLICY AND ITS FUNCTION WITHIN AN ENTITY

Uliana Marchuk, PhD (Economics), Associate Professor
of the Accounting and Consulting Department,

Sergey Khmelnsky, Master's student of the Accounting
and Taxation Department,

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

The accounting policy is the foundation on which the entire accounting of an enterprise is based. And the order on accounting policy is the first and main document in the enterprise that regulates the procedure for conducting accounting. Therefore it is important for every

accountant to have a good understanding of the meaning of an accounting policy.

The obligation to determine the accounting policy is imposed by the legislation on the enterprise itself. The application of accounting policies on an ongoing basis, from year to year, ensures the comparability of financial information for different reporting periods and allows interested users of financial statements to assess the property status of the enterprise, analyze the results of its activities and cash flow. A competent choice of accounting policy not only allows internal and external users to draw up objective and reliable financial statements but also can seriously affect the taxation of the company [1].

In the accounting policy, only those principles and methods of accounting and assessment provide for several accounting options for the choice of the enterprise or in relation to which there is uncertainty. The main purpose of accounting policies is to choose the most profitable accounting methods that allow them to prepare high-quality, reliable and understandable financial statements.

In light of the convergence of accounting and tax accounting, it is advisable to carry out the formation of accounting policies in close relationship with tax planning. Indeed, in today's realities, the tax result of its activities directly depends on the accounting policy chosen by the enterprise.

Disclosing of the selected accounting policy in the financial statements occurred by describing

- principles for evaluating reporting items;
- accounting methods for individual reporting items.

Each specific company establishes an accounting policy independently, based on its organizational structure, industry and other features of its activities.

This means that all of its branches, representative offices, divisions and other separate divisions, regardless of their location, must unconditionally apply the principles, methods and procedures stipulated by the accounting policy of the enterprise. Otherwise, the summarized accounting information will be incomparable. As a result, external and even internal users will not be able to draw up reliable financial statements of the enterprise as a whole. After all,

it is necessary to include the indicators of all separate divisions.

Acceptable options for accounting policy elements do not imply the same algorithm for their selection. Therefore, conventionally, the elements of accounting policies can be divided into two groups.

The first combines those alternatives from which the company can choose only one. These include, in particular:

- the frequency of crediting the sums of revaluation of fixed assets to retained earnings (upon disposal of the object or periodically - monthly, quarterly or once a year) [2];
- the procedure for accounting (identified or in general) and distribution (by direct calculation or by an average percentage) of transport and procurement costs[3];
- the frequency of determining the weighted average cost of a unit of inventory (for the reporting month or on the date of the operation) [4];
- the frequency of determining the number of deferred tax assets and deferred tax liabilities (quarterly or once a year) [5].

The second group includes elements of accounting policies that do not provide for the mandatory choice of only one option from the possible (although one can be selected). In this case, at the sole decision of the enterprise in relation to various groups of assets, all options provided by regulatory documents can be applied simultaneously.

Therefore, an enterprise can choose several methods for assessing the disposal of inventories, regulated by NAS 9, if only one of them will be applied to all inventories with the same purpose and the same conditions of use.

References:

1. Law of Ukraine № 996-XIV «On accounting and financial reporting in Ukraine» from 16.07.1999
2. National Accounting Standarts 7 «*Fixed asset*»
3. National Accounting Standarts 16 «*Costs*»
4. National Accounting Standarts 9 «*Inventory*»
5. National Accounting Standarts 17 «*Income tax*»

УДК 657.28:658.89

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ПОКУПЦЯМИ В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ ДИСКОНТНИХ ПРОГРАМ ЛОЯЛЬНОСТІ

Микитенко А.В., магістр 2 р.н.
Дерев'янка С.І., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Бонусні програми та програми лояльності ще не так давно практично не використовувалися в Україні. Діючий у вітчизняній практиці порядок обліку розрахунків з покупцями в умовах застосування дисконтних програм лояльності, коли знижки надаються в момент продажу, призводить до того, що в бухгалтерському обліку вони взагалі не відображаються. Фактично знижки припиняють існувати після того, як товар відпущено або продано покупцю.

Особливість цих видів програм лояльності полягає в тому, що бонуси та відшкодування надають покупцям не в момент продажу товару, а зазвичай після закінчення звітного періоду і відображаються вони в бухгалтерському обліку по-різному. Діючий у вітчизняній практиці порядок обліку розрахунків з покупцями в умовах застосування бонусних програм лояльності, коли покупцю відвантажується безкоштовно товар - не вельми зручний варіант надання привілеїв, оскільки при цьому виникають проблеми з податковими розрахунками.

У бухгалтерському обліку витрати, пов'язані з безкоштовним постачанням товарів постачальника відображаються на рахунку 93 «Витрати на збут». При цьому їх класифікують як витрати на продаж, керуючись МСБО 2 «Запаси». Найпоширенішими в Україні варіантами відображення в бухгалтерському обліку програм відшкодування є: надання привілеїв покупцям як коригування цін або як грошова премія. Надання привілеїв покупцям як коригування цін відображаються в обліку по-різному, залежно від того, здійснено розрахунки з покупцями чи ні. До моменту оплати товару

продавець здійснює коригування ціни в бухгалтерському обліку шляхом зменшення дебіторської заборгованості на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», при цьому керуючись положеннями МСБО 1 «Подання фінансової звітності», 18 «Дохід», 32 «Фінансові інструменти: подання» та 39 «Фінансові інструменти: визнання й оцінка». Після продажу товарів продавець відображає зменшення доходу за субрахунком 704 «Відрахування з доходу». При цьому в обліку використовують норми МСБО 18 «Дохід».

А ось надання привілеїв у вигляді грошової премії відображають в обліку як суму компенсації, яку переказує продавець покупцю за точність закупівельних прогнозів, виконання плану узгоджених закупівель, дотримання асортименту товарів тощо. З точки зору обліку такі грошові премії вважаються оплатою маркетингових послуг, а компенсації, що сплачуються покупцю, виступають оплатою таких послуг. Таким чином, отримані маркетингові послуги продавець включає до витрат на збут та відображає на рахунку 93 «Витрати на збут», керуючись при цьому МСБО 2 «Запаси».

Інтеграція України в Європейське Співтовариство вимагає впровадження єдиних підходів до складання фінансової звітності. Починаючи з 2018 р. в Україні обов'язковим для використання є новий МСФЗ 15 «Доходи від контрактів із клієнтами», який було ухвалено ще в листопаді 2011 року. До моменту набрання чинності новим стандартом облік доходів здійснюється згідно з МСБО 18 «Дохід». МСФЗ 15 є більш директивним стандартом, основний принцип якого полягає в тому, що компанія повинна визнати виручку від передачі товарів згідно контракту покупцям у сумі, яка відображає очікувану винагороду в обмін на ці товари. Отже, відповідно до МСФЗ 15 «Доходи від контрактів із клієнтами» компанія має визнавати дохід мірою виконання зобов'язань. Зокрема, в рамках майбутньої концепції обліку обов'язки продавців з реалізації дисконтних, бонусних програм лояльності та програм винагород у вигляді знижок на придбання товарів, нарахування бонусів, у майбутньому надання інших

додаткових вигод покупцям не будуть обліковуватись у складі витрат, а сприйматимуться як зобов'язання відповідно до контракту з покупцями. Доходи щодо виконання таких контрактів мають визнаватись відповідно до виконання зобов'язань за цим контрактом, а кожна торговельна операція в даному випадку повинна аналізуватись окремо по кожному компоненту у відповідному звітному періоді.

Отже, при нарахуванні покупцям додаткових бонусів за придбання товарів, що є відображенням права на придбання товарів у майбутньому безкоштовно чи зі знижкою, компанії повинні окремо відображати в звітності вартісну оцінку такої обіцянки шляхом відстрочки визнання доходу до моменту виконання відповідного зобов'язання або закінчення терміну використання нарахованих бонусів. Виникає потреба в запровадженні субрахунку «Доходи майбутніх періодів від програм лояльності» до рахунку 69, який дозволить відображати торговельні операції з наданням бонусів та кеш-беків після дати первинної реалізації в обліку компаній, що отримують привілеї за бонусними програмами лояльності та програмами винагород. Для торгових підприємств, що здійснюють реалізацію товарів за бонусними програмами лояльності та програмами винагород є потреба в субрахунку «Витрати майбутніх періодів за програмами лояльності» до рахунку 39. Відповідно до МСФЗ 15 виникає потреба в запровадженні нового субрахунку «Втрачені бонуси та знижки» для відповідного списання упущених привілеїв із закінченням терміну їх використання.

Подальшим напрямом наукових досліджень має стати розробка методики бухгалтерського обліку розрахунків з покупцями в торгівлі в умовах застосування програм лояльності та практичного застосування оцінки доходності від реалізації цих програм.

УДК 657.471.12:331.215.54

НОВІ ПРАВИЛА ОБЧИСЛЕННЯ СЕРЕДНЬОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОЗРАХУНКИ З ПРАЦІВНИКАМИ

Митюк І.М. магістр
Ганяйло О.М., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м.Київ*

Велике значення на підприємстві має середня заробітна плата, оскільки її розмір використовується для нарахування багатьох виплат працівникам підприємства. Для удосконалення механізму обчислення середньої заробітної плати, КМУ розробив ряд оновлених правил, які були прийняті Постановою № 1213 від 09.12.2020 та № 917 від 01.09.2021 року. Саме ці постанови змінюють Порядок № 100, і сприятимуть спрощенню здійснення розрахунків для суб'єктів господарювання.

Таблиця 1

Нормативне регулювання обчислення середньої заробітної плати (доходу)

Нормативний акт, що регулює обчислення середньої заробітної плати (доходу)	Визначає правила обчислення середньої заробітної плати (доходу) для розрахунку	Порядок розрахунку середньої заробітної плати (доходу)
Порядок розрахунку середньої заробітної плати. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.02.1995 р., № 100	Норми Порядку поширюються при обчисленні середньої заробітної плати для оплати часу усіх видів відпусток, передбачених законодавством (крім відпустки у зв'язку з вагітністю та пологам) та її обчислення проводиться виходячи з виплат за останні 12 календарних місяців роботи, що передують місяцю надання відпустки.	Середньоденна заробітна плата розраховується шляхом ділення сумарного заробітку за останні 12 місяців на відповідну кількість календарних днів року (за винятком святкових і неробочих днів, встановлених законодавством).

Порядком передбачено, що у випадках оплати часу відпусток та виплати компенсації за невикористані відпустки середня заробітна плата обчислюється

виходячи з виплат за дванадцять календарні місяці (у всіх інших випадках за два календарні місяці, що передують місяцю, в якому відбувається подія, з якою пов'язана відповідна виплата).

Суми нарахованої заробітної плати враховуються у тому місяці, за який вони нараховані та у розмірах, в яких вони нараховані, без виключення сум відрахування на податки, стягнення аліментів тощо, за винятком відрахувань із заробітної плати осіб, засуджених за вироком суду до виправних робіт без позбавлення волі.

Розмір тарифної ставки, посадового (місячного) окладу працівника необхідно порівнювати з розміром мінімальної заробітної плати в еквіваленті повної зайнятості. Якщо розмір посадового окладу в еквіваленті повної зайнятості є меншим за розмір мінімальної заробітної плати, то розрахунок проводиться виходячи з мінімальної заробітної плати.

Якщо розрахунок середньої заробітної плати обчислюється виходячи з посадового окладу чи мінімальної заробітної плати, то її нарахування здійснюється шляхом множення посадового окладу чи мінімальної заробітної плати на кількість місяців розрахункового періоду.

При обчисленні середньої заробітної плати за два місяці, виходячи з посадового окладу чи мінімальної заробітної плати, середньоденна заробітна плата визначається шляхом ділення суми, нарахованої на число робочих днів за останні два календарні місяці, що передують місяцю в якому відбувається подія, з якою пов'язана відповідна виплата, згідно з графіком підприємства, установи, організації.

Змінами, внесеними постановою 1213 до Порядку, зокрема виключено норму щодо застосування коефіцієнту коригування при обчисленні середньої заробітної плати у разі підвищення тарифних ставок (посадових окладів) у розрахунковому періоді чи у періоді збереження середньої заробітної плати. Для роботодавця це звісно полегшення із зайвими обтяжливими обрахунками та

штрафами, але натомість для працівників — зменшення суми відпускних та компенсацій за невикористану відпустку.

Основними зміна до Порядку є врахування всі види відпусток, які передбачені законодавством, при обчисленні середньої зарплати.

Спрощено обчислення середньої заплати, шляхом зміни порядку врахування премій, які виплачуються за квартал і більш тривалий проміжок часу. Премії та інші виплати, які виплачують за два місяці або більш тривалий період, при обчисленні середньої зарплати включати шляхом додавання до заробітку кожного місяця розрахункового періоду частини, що відповідає кількості місяців того періоду, за який вона нарахована та пропорційно часу, відпрацьованому у розрахунковому періоді.

У випадках якщо працівника прийнято на роботу не з першого числа місяця, проте дата прийняття на роботу є першим робочим днем місяця, то цей місяць враховується до розрахункового періоду.

Список використаних джерел:

1. Постанова від 9 грудня 2020 р. № 1213 Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 8 лютого 1995 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1213-2020-%D0%BF#Text>
2. Постанова Про затвердження Порядку обчислення середньої заробітної плати від 8 лютого 1995 р. N 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-95-%D0%BF?find=1&text=%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BD%>
3. Правдюк Н.Л., Іщенко Я.П., Вплив методики визначення середньої заробітної плати на організацію обліку розрахунків за виплатами працівникам у сільськогосподарських підприємствах. С. 81-86. 2012. URL: <http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/795.pdf>

УДК 657.1

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОБЛІКУ ОРЕНДНИХ ОПЕРАЦІЙ ЗА НАЦІОНАЛЬНИМИ ТА МІЖНАРОДНИМИ СТАНДАРТАМИ

Моргунова М. С., магістр
Гуцаленко Л. В., д.е.н., професор
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

На даному етапі розвитку економіки, у зв'язку із пандемією та постійною нестабільністю внаслідок значного впливу кризових явищ, перед підприємствами постає проблема пошуку фінансових ресурсів для забезпечення свого сталого розвитку та реалізації різноманітних стратегічних ініціатив.

Для досягнення поставлених цілей господарюючим суб'єктам необхідно освоювати нові технології з використанням відповідного оснащення сучасними засобами праці.

За оцінками окремих експертів зношеність обладнання на вітчизняних підприємствах сягає 90%, внаслідок чого виникає потреба в його оновленні, що потребує здійснення відповідних капіталовкладень.

Даному питанню присвячено дослідження таких вчених-науковців як: Бондар О. В., Братчук Л. М., Габрук О. В., Дем'яненко М. Я., Загородній А. Г., Колеснікова О. М., Лайчук С. М., Прилуцький Л. Н., Яценко І. В. та інші.

Виходячи із даних стандартів, оренда являє собою важливе і широко використовується фінансове рішення. Її застосування дозволяє компаніям отримувати доступ до майна та обладнання та використовувати його без значного відтоку грошових коштів на початковому етапі. Вона також забезпечує гнучкість і дозволяє орендарям вирішувати питання амортизації та управління ризиком ліквідаційної вартості [1].

Основні положення бухгалтерського обліку орендних операцій, що на сьогодні використовуються підприємствами, наведено в НП(с)БО 14 «Оренда» та МСФЗ 16 «Оренда». У таблиці 1 представлено порівняння НП(с)БО 14 «Оренда» та МСФЗ 16 «Оренда».

Таким чином можна стверджувати, що МСФЗ 16 «Оренда» є більш деталізованим обліковим стандартом, надаючи керівні засади для бухгалтерського відображення орендних операцій у порівнянні із національним стандартом. Це обґрунтовується як значно більшим поширенням кількості орендних операцій в зарубіжній практиці, так й існуванням значного досвіду при побудові методики бухгалтерського обліку даного об'єкта в країнах Північної Америки та Західної Європи.

Таблиця 1

Порівняльна оцінка НП(с)БО 14 «Оренда» та МСФЗ 16 «Оренда»

НП(с)БО 14 «Оренда»	МСФЗ 16 «Оренда»
НП(с)БО 14 «Оренда» не вимагає розкриття інформації продажу майна з подальшою його орендою.	МСФЗ 16 окремо визначає, що потрібно обов'язкове опис істотних умов договору оренди та умови продажу майна з подальшою його орендою.
НП(с)БО 14 «Оренда» з операційної оренди вимагає враховувати орендований об'єкт на позабалансовому рахунку за вартістю, визначеною в договорі.	МСФЗ 16 такого вимоги не виставляє. Стандартом потрібно визнання активу, як право користування об'єктом оренди та зобов'язання по оренді.
НП(с)БО 14 «Оренда». Різниця між сумою мінімальних орендних платежів та вартістю об'єкта фінансової оренди, за якою він був відображений у бухгалтерському обліку орендаря на початку строку фінансової оренди, є фінансовими витратами орендаря.	МСФЗ 16 визначає відображення операційних витрат з оренди як сума амортизації права користування і фінансових витрат у вигляді нарахованих відсотків.

Джерело: Сформовано автором на підставі [2;3]

Проте, слід враховувати, що в МСФЗ зовсім не розкриваються правові аспекти орендних відносин, оскільки існують значні відмінності в міжнародних системах обліку, побудованих на основі англосаксонської чи романо-германської систем права. НП(с)БО 14 «Оренда» має повний

набір методичних рекомендацій не розкриваючи правові відносини, але чітко визначають порядок ведення обліку орендних операцій на підприємствах України.

Список використаних джерел:

1. Ніколаєнко Н. В. Класифікація орендних операцій для цілей бухгалтерського обліку. Вісник КНТЕУ. 2013. № 4. С. 302-311.;
2. Міжнародний стандарт фінансової звітності 16 «Оренда» URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS16-ukr_AHcompressed-1.pdf. (дата звернення 10.09.2021 р);
3. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда» від 28.07.2000 р. № 181. URL: <http://dtk.com.ua/show/2cid010269.html> (дата звернення 12.09.2021 р);

УДК 657.421.1

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ МАЛОЦІННИХ ТА ШВИДКОЗНОШУВАНИХ ПРЕДМЕТІВ

Моторко В.В., магістр
 Данілочкіна О.В., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
 природокористування України, м. Київ*

В умовах постійної зміни Законів, несталості нормативної бази в державі заслуговує на особливу увагу питання обліку надходження і використання малоцінних і швидкозношуваних предметів. Раціональне використання МШП зменшує матеріальні витрати на виробництво, зменшує її собівартість і сприяє підвищенню прибутків.

Малоцінні та швидкозношувані предмети займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємства у сфері діяльності, при визначенні результатів господарської діяльності та при висвітленні інформації про

його фінансовий стан. Тому доцільним було б введення окремого НП(с)БО, де зазначалися б основні методологічні принципи формування в обліку інформації про малоцінні засоби, їх оцінка, визнання, класифікація, критерії віднесення, в тому числі вартісні, до того чи іншого виду активів з орієнтованим переліком предметів, при цьому, норми бухгалтерського і податкового обліку повинні бути максимально наближені. Єдиний шлях вирішення всіх раніше поставлених проблемних питань з обліку МШП – формування єдиної, цілісної методології обліку.

Також важливим аспектом в обліку МШП є оптимізація облікового процесу, що досягається завдяки автоматизації бухгалтерського обліку. Першочерговими завданнями автоматизації бухгалтерського обліку є раціоналізація технологій обробки облікової інформації і зниження її трудомісткості. Для того, щоб бухгалтер був «на одній нозі» з процесом модернізації, застосовуючи комп'ютерну обробку облікових даних, необхідно постійно слідкувати за ринком пакетів бухгалтерських програм, які, в свою чергу, весь час змінюються. Це пояснюється декількома причинами.

По-перше, застарілі програми поставляються з новим обладнанням. Сучасні технології, більш потужні процесори, швидкість передачі даних - все це створює потребу в нових додатках, які здатні ефективно використовувати нові можливості комп'ютера. З часом також зростає складність програм, а отже, збільшується можливість їх неправильної роботи і проявляється в процесі функціонування. Іноді вимоги до типу, формату чи кількості вхідних (вихідних) даних змінюються, інколи користувальницький інтерфейс не задовольняє програмний інтерфейс тощо. Це спонукає розробників випускати нові, переглянуті версії програм.

По-друге, незалежно від того, наскільки хороша бухгалтерська програма, вона більше підходить для окремих організацій і для вирішення обмеженого кола завдань. Зрозуміло, що в комерційну, бюджетної чи виробничої компанії бухгалтерський облік працює по-різному, тому програми автоматизації слід використовувати по-різному. І якщо компанія зростає, з'являються нові сфери діяльності (наприклад, роздрібна торгівля та оптова торгівля), то

програма повинна рости і розвиватися. Крім того, кожен бухгалтер вибирає програму, яка б не тільки відповідала його професійним потребам, а й була б цікава безпосередньо користувачеві. Тому успіх програми також залежить від того, який підхід розробив програміст при його створенні, як він подбав про простоту роботи з нею, гнучкості її налагодження, сумісності з операційними системами інших програм.

І по-третє, необхідно визначити вплив постійних змін в методології бухгалтерського обліку та податкового законодавства, які відбулися в країні за останній час

Отже, методика організації обліку МШП потребує подальшого вдосконалення. На мою думку, для покращення ведення обліку МШП потрібно ввести в дію окреме НП(с)БО, яке б не суперечило іншим нормативним документам, де зазначалися б основні особливості та вимоги щодо ведення обліку даного активу, доцільним було б і в Балансі виділити окрему статтю для відображення в ній інформації по МШП, тобто потрібно сформувати єдину цілісну систему методології обліку МШП.

УДК 657:658.91-048.445

КЛАСИФІКАЦІЯ ОРЕНДНИХ ОПЕРАЦІЙ

Мурга В.В., магістр 1 р.н.

Дерев'яно С.І., к.е.н., доцент

***Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ***

Потреба у розробці класифікації операцій з оренди обумовлена суперечністю щодо відображення їх в обліку та відсутністю чітко встановлених ознак поділу таких операцій.

Як і НП(С)БО 14, податкове законодавство виокремлює операційну та фінансову оренду. ПКУ передбачено ряд ознак щодо віднесення оренди до фінансової за умови

співпадіння хоча б одної з них. Так, якщо об'єкт оренди надається в користування на термін, впродовж якого амортизується 75% від його вартості, зазначеної у договорі, то така оренда вважається фінансовою. При цьому, орендар зобов'язаний придбати орендований актив протягом строку дії угоди. У тому числі, до фінансової оренди відносяться операції, коли на кінець дії договору залишкова вартість орендованого активу складає не більше, аніж 25% від первісної вартості на початок такої угоди. Варто зауважити, що на практиці дана ознака викликає ряд застережень, які пов'язані з тим, що під час підписання орендної угоди орендодавець не має чітких та об'єктивних даних про залишкову вартість активу на кінець її дії. Це обумовлене, зокрема, імовірними операціями з поліпшення орендованого об'єкту та ремонтними роботами, а також у разі виведення його з експлуатації.

Господарський кодекс України розкриває лише основні положення щодо регулювання орендних відносин між суб'єктами договору, а отже класифікація є досить простою та не охоплює усі можливі аспекти, важливі для побудови бухгалтерського обліку таких операцій.

Згідно Цивільного кодексу України види оренди розкриті краще, ніж у Господарському, проте така класифікація все одно не задовольняє потреби ведення бухгалтерського обліку для отримання чіткої та достовірної інформації щодо операцій з оренди майна підприємства.

Ще однією ознакою є умова рівності або перевищення суми орендних платежів з початковою вартістю об'єкту орендної угоди, а також у випадку, коли об'єкт оренди виготовляється на замовлення та після закінчення договору не використовується іншими суб'єктами, окрім орендаря, виходячи з його технологічних та якісних характеристик.

Отже, встановленні бухгалтерським положенням та податковими нормативними актами ознаки класифікації оренди корелюються з розкриттям економічної сутності орендної угоди. Проаналізувавши всі аспекти класифікації оренди за нормативно-правовою базою, можна сказати, що питання розподілу орендних операцій є важливим,

оскільки неправильне їх віднесення в обліку може стати причиною прийняття невірних управлінських рішень та призвести до зменшення ефективності діяльності підприємства.

В наукових роботах Прилуцького Л.Н. розкриті основні аспекти класифікації оренди та її особливості. Проте вважаємо, що запропонована класифікація є не доцільною для використання в обліку підприємства, адже існують співпадіння ознак одного виду оренди з іншими.

Застосування зазначених критеріїв на практиці призведе до плутанини під час процесу розподілу оренди та обліку орендованих активів і стане перешкодою для прийняття правильних управлінських рішень.

Братчук Л.М. пропонує розрізняти її відповідно до права власності орендованого активу, типу майна, терміну дії угоди, умов нарахування амортизації та відображення таких операцій в обліку. Оскільки науковець зосереджував свою увагу на сільськогосподарських підприємствах, вважати таку класифікацію універсальною не можна, оскільки в ній не враховані особливості операцій з оренди у діяльності інших галузей.

Литвиненко І.Ю. досить детально розглянув питання класифікації оренди. Автором запропоновано власну класифікацію, за якої фактори впливу на облік операцій з оренди поділяються на три групи. Так, орендні операції, які мають незначний характер, необхідно відображати на додаткових субрахунках, а ті операції, які містять вагомий вплив на побудову обліку, слід розкривати за допомогою відповідних схем бухгалтерських проводок.

Дана класифікація задовольняє потреби бухгалтерського обліку підприємства щодо відображення усіх можливих зобов'язань, передбачених орендною угодою, та дозволяє покращити контроль операцій з оренди, що, в свою чергу, призведе до прийняття раціональних та обґрунтованих рішень для управління такими активами.

Одним із недоліків, запропонованих вченими ознак, є віднесення ідентичних видів оренди за різними критеріями поділу, що може вплинути на достовірне

відображення таких операцій у фінансовій звітності. У такому випадку, класифікація операційної оренди буде розподілена як за правом власності орендованого активу, так і терміном дії угоди та умовами амортизації.

Проаналізувавши нормативно-правові акти та праці науковців, можна стверджувати, що наразі не існує єдиної системи щодо ознак класифікації оренди. Як наслідок, виникає проблема у визначенні чіткого впливу операцій з оренди в обліку на підприємстві, а також потреба у розробці цілісного підходу.

УДК: 657.1

ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ В УМОВАХ ЗАКОНОДАВЧИХ НОВАЦІЙ В УКРАЇНІ

Ніколенко М.С., магістр 1 р.н.
Гуцаленко Л.В., д.е.н, професор
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Важливим та актуальним питанням в умовах непередбачуваних викликів є облік розрахунків з оплати праці. В період поширення епідемії COVID-19 та супутніми жорсткими карантинними заходами виникає необхідність удосконалення законодавчої бази України. Законодавчі зміни в цьому питанні впливають на роботодавців, працівників та державу, наслідком чого є значна зацікавленість та активний їх моніторинг кожним учасником даних відносин.

Питання оплати праці досліджували багато науковців: Андрушків Б.М., Боярова О.А., Гуцаленко Л.В., Мельянова Л.В., Олійник С.О., Світайло П.Ю.

Вивчаючи законодавчі зміни в Україні щодо обліку оплати праці потрібно відмітити, що останнім часом вони є досить значними, зокрема це пов'язано з наближенням українського законодавства до міжнародних стандартів та орієнтація на

міжнародний досвід проведення виплат. Іншою причиною таких змін протягом останніх років стало поширення пандемії, під час якої в обліку виявилось багато недосліджених законодавством питань. Це спричинило появу в законодавстві чисельних роз'яснень з питань проведення розрахунків як під час відпусток та простою, так і на період запровадженої дистанційної роботи.

Одним з таких нововведень є затвердження Мінекономіки типових форм трудових договорів для надомної і дистанційної роботи, якими регулюються розрахунки з працівниками. Такі нововведення дозволили заповнити наявні до цього прогалини в законодавстві щодо певних дискусійних питань.

Надавши роз'яснення щодо проблемних питань в обліку розрахунків з оплати праці під час пандемії, законодавчі органи повернулися до наближення національної законодавчої бази до міжнародної, а також до інших питань.

Окрім згаданих тем, актуальним є перехід на електронні лікарняні та трудові, які були запроваджені та починають впроваджуватися на практиці. З питання е-трудоих надані роз'яснення від Пенсійного фонду України. Що стосується е-лікарняних, то роз'яснення по їх створенню, а також оплаті було надано Фондом соціального страхування. За останній час постановою було удосконалено та спрощено механізм обчислення середньої заробітної плати. Відповідно до якої, до розрахунку включатимуться премії та інші заохочувальні виплати за результатами в період їх нарахування.

Окрім вже прийнятих українським законодавством нововведень щодо розрахунків з працівниками, на черзі не один законопроект. Одним з найбільш дискусійних є законопроект метою якого є зрівняти виплати для працівників різної статі за однакових посад [1].

Розробивши законопроект, Мінекономіки зроблено ще один крок до захисту прав працівників, відповідно до якого роботодавець зобов'язаний сплачувати робітникам пеню за затримку виплат [1].

Вивчивши питання останніх змін українського законодавства щодо розрахунків з працівниками, можна дійти висновків, що пріоритетними питаннями нововведень є: наближення обліку до міжнародного; надання роз'яснень щодо оплати під час дистанційної роботи, простою, відпусток протягом карантинних обмежень; діджиталізація, зокрема запровадження е-лікарняних та е-трудових; спрощення проведення облікових розрахунків. До того ж, в майбутньому, увага законодавчих органів націлена на такі питання як дотримання гендерної рівності при оплаті праці та на захист прав працівників щодо отримання виплат, про що вже наявні законопроекти, а також на інших питаннях.

Список використаних джерел:

1. Повідомлення про оприлюднення проекту закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства про працю» *Міністерство економіки України*: веб-сайт. URL: <https://www.me.gov.ua> (дата звернення: 24.08.2021).

УДК:657.1

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Овчаренко Д.О. магістр
Гуцаленко Л.В., д.е.н, професор
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Облікова політика будь-якого підприємства є незамінним інструментом управління його господарською діяльністю, яка формує систему бухгалтерського обліку економічного суб'єкта, моделює та проводить аналіз облікового процесу. Відповідно до діючого законодавства України господарюючі суб'єкти формують

облікову політику для цілей бухгалтерського і податкових розрахунків, а також для цілей управлінського обліку. Процес формування облікової політики викликає чимало труднощів. Проблеми виникають вже на перших етапах роботи над обліковою політикою - при визначенні пріоритетних напрямків побудови системи обліку в організації. Ці напрямки залежать від цілей, які переслідуються укладачами облікової політики [1].

Варіативність підходів до облікової методології призводить до різноманітності сформованих на її базі показників та їх конкретних значень. Природно, укладачі облікової політики прогнозують в майбутньому значення окремих показників, які вигідні одним учасникам господарських процесів і не вигідні іншим.

Розробка, і тим більше вдосконалення облікової політики є найскладнішим процесом, який передбачає вивчення особливостей ведення бізнесу, аналіз чинного законодавства, проведення різних розрахунків і т.д. Однак процес формування облікової політики організації не закінчується її розробкою, а триває протягом усього періоду існування компанії. Після створення облікової політики її необхідно регулярно переглядати та удосконалювати. І відповідно сам процес вдосконалення повинен включати такий пункт як підвищення якості облікової політики.

Підвищення якості облікової політики в свою чергу, полягає в поліпшенні її характеристик за такими критеріями, як: повнота, несуперечливість, обґрунтованість і раціональність методів обліку та ін. [2].

Процес формування облікової політики є невід'ємною частиною в життєвому циклі підприємства. Тільки при правильно сформованій обліковій політиці можна домогтися результативності в діяльності підприємства та спрогнозувати його майбутній розвиток.

Для успішного формування облікової політики необоротних активів в системі управління будь-якого підприємства важливо: розкрити інформацію про підходи до оцінки та моніторингу таких активів за межами традиційних методів бухгалтерського обліку (або зазначити неможливість такої оцінки); на додаток до традиційних класифікацій ідентифікувати класи неявних інноваційно-орієнтованих активів;

пояснити, які канали розкриття інформації підприємство використовує (або потенційно може використовувати) для таких активів (наприклад, розділи нефінансових звітів).

Узагальнюючи вище викладене можна дійти висновку, що формування облікової політики необоротних активів в системі управління підприємством має важливе значення. Правильно сформована облікова політика надає можливості здійснення порівняльного аналізу показників діяльності підприємства за відповідні звітні періоди, а також та на основі проведеного аналізу є можливість приймати рішення щодо удосконалення порядку обліку необоротних активів підприємства.

Список використаних джерел:

1. Наговицына О.В. Эволюция и совершенствование регулирования учетной политики организации. *Аудит и финансовый анализ*. 2011. № 6. С. 14 - 21.
2. Лепетан І. М. Визнання нематеріальних активів у обліковій політиці підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. № 12. С. 63-68.

УДК 657.9

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ДИСКОНТУВАННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Озеран А.В., д.е.н, доцент
Коршикова Р.С., к.е.н., доцент

*Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана, м. Київ*

Державні підприємства, як і будь які інші суб'єкти господарювання, що зареєстровані на території України, мають суворо дотримуватися вимог чинного законодавства у сфері регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Так, якщо державне підприємство підпадає під вимоги статті 12¹ Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1], а саме: становить

суспільний інтерес, є публічним акціонерним товариством, здійснює діяльність у видобувних галузях або є підприємством, що провадить свою господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, то воно складає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність за міжнародними стандартами. Наразі свою фінансову звітність за МСФЗ складають такі підприємства як АТ «Укрзалізниця», ГК «Нафтогаз України», ДК «Укроборонпром», які відіграють значну соціально-економічну роль у державі. Перехід на міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) вимагає від суб'єкта господарювання застосовувати положення зазначених документів у всіх суттєвих аспектах.

Одним із найскладніших об'єктів обліку та звітності є довгострокова дебіторська заборгованість. І навіть, якщо вона становить незначну питому вагу у загальних активах підприємства, відповідно до МСБО 1 таку заборгованість у звіті про фінансовий стан слід розкривати окремо, оскільки її оцінювання буде відрізнятися від оцінки інших активів.

Дебіторська заборгованість як об'єкт бухгалтерського обліку та фінансової звітності в межах МСФЗ не має окремого регулюючого стандарту на відміну від вітчизняної практики. Проте, якщо вона має монетарний характер і виникає внаслідок договірних відносин з контрагентом, то вона знаходиться в сфері застосування МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» і трактується як фінансовий актив. В цьому контексті дебіторська заборгованість являє собою контрактне право отримувати грошові кошти або інший фінансовий актив від іншого суб'єкта господарювання [2].

За МСФЗ довгострокова дебіторська заборгованість при первинному визнанні оцінюється за справедливою вартістю [3]. Остання визначається як дисконтована вартість усіх очікуваних грошових потоків, пов'язаних з таким активом, за переважаючою ринковою (ефективною) ставкою відсотка для аналогічного інструменту з аналогічним кредитним рейтингом (терміном, валютою тощо). Якщо в подальшому довгострокова дебіторська заборгованість обліковуватиметься за

амортизованої собівартістю, до первинної вартості також включатимуться витрати на операцію, що можуть бути безпосередньо пов'язані з її виникненням.

Оцінка за амортизованою собівартістю застосовується, якщо дебіторська заборгованість буде утримуватися задля одержання договірних грошових потоків, які є виключно виплатами основної суми за угодою та процентів на непогашену частку основної суми. Класичним прикладом операцій підприємства, які призводять до виникнення довгострокової дебіторської заборгованості, що обліковується за амортизованою собівартістю, є видача ним позик або надання поворотної фінансової допомоги. При цьому не важливо, яким позичальникам вони надаються: внутрішнім (співробітникам компанії) чи зовнішнім, пов'язаним чи непов'язаним з суб'єктом господарювання сторонам. Такі операції, як правило, здійснюються на неринкових умовах, тобто під нульовий відсоток, тому відповідна дебіторська заборгованість буде безвідсоткова. Отже, її первісна вартість буде меншою, ніж номінальна величина виданих позик (допомоги) на суму так званого дисконту.

В бухгалтерському обліку дисконт щодо довгострокової дебіторської заборгованості розглядається як фінансові витрати. Його економічна сутність відображає вплив часу на вартість грошового вимірника: через те, що грошові кошти вилучаються з господарського обороту на певний час, підприємство втрачає можливість їхнього використання в альтернативних проектах і відповідно, втрачає частину доходу.

У подальшому дисконт «розкручується»: в кінці кожного звітного періоду до остаточного погашення заборгованості позичальниками підприємство-позикодавець поступово визнаватиме дохід за допомогою тієї самої відсоткової ставки, яка використовувалася при дисконтуванні. Отже, у звіт про фінансовий стан буде потрапляти амортизована вартість дебіторської заборгованості, що відповідатиме її реальній економічній оцінці. Якщо підприємство забажає позбутися такого активу, наприклад, через його перепродаж, то ціна операції базуватиметься на цій величині.

Таким чином, тільки на дату погашення заборгованості її амортизована вартість буде збігатися з номінальною вартістю грошей, які має сплатити дебітор.

За методикою, що склалася на практиці, дисконт та його амортизація обліковуються на рахунку 183 «Інша дебіторська заборгованість». Тому безпосередньо на цьому рахунку на звітну дату не видно саме номінальної оцінки дебіторської заборгованості. Такий підхід ускладнює контроль, а саме звірку, розрахунків з дебіторами-позичальниками та планування грошових потоків. Пропонуємо наступні можливі варіанти вирішення зазначеної проблеми:

1) паралельне ведення обліку руху дебіторської заборгованості за номінальною вартістю на забалансових рахунках, наприклад, через відкриття нового субрахунку 026 «Довгострокові позики та фінансова допомога надані» до рахунку 02 «Активи на відповідальному зберіганні»;

2) зміна методики обліку дисконту та його амортизації через застосування контрактивного субрахунку до рахунку 183 «Інша дебіторська заборгованість».

Обидва запропоновані варіанти уможливлять отримання оперативної інформації щодо руху і стану заборгованості на звітну дату і не будуть суперечити вимогам МСФЗ щодо оцінки довгострокової дебіторської заборгованості у фінансовій звітності. Вибір підходу є самостійним рішенням суб'єкта господарювання, що має бути закріплено в його обліковій політиці.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 17.08.2021)

2. Фінансові інструменти: подання. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS%2032_ukr_2018.pdf (дата звернення: 18.08.2021).

3. Фінансові інструменти: Міжнародний стандарт фінансової звітності 9. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IFRS_9_Ukrainian-compressed.pdf (дата звернення: 18.08.2021).

УДК: 657.432.

ОБЛІК ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ: АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ

Олійник С. О., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, Київ*

Результати дослідження міжнародного досвіду з обліку дебіторської заборгованості дозволяють зробити висновок, що в кожній країні існує налагоджена і незалежна система бухгалтерського обліку. Кожна із систем має свої переваги та недоліки, загальні та характерні особливості. Тому подальші дослідження полягають у пошуку шляхів вдосконалення внутрішнього розрахунку з боржниками з урахуванням міжнародного досвіду.

На основі проведеного дослідження можна зробити висновки про те, основною відмінністю П(С)БО від міжнародних стандартів з обліку дебіторської заборгованості є те, що у П(С)БО для регулювання порядку обліку, відображення у фінансовій звітності дебіторської заборгованості передбачено П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», проте у міжнародних стандартах не передбачається єдиного стандарту для обліку дебіторської заборгованості.

Відмінності між вітчизняним і зарубіжним обліком: в Україні оцінка дебіторської заборгованості відбувається за первісною вартістю, у зарубіжних країнах — за справедливою. Також в Україні величина резерву сумнівних боргів визначається із розрахунку абсолютної суми сумнівної заборгованості або з використанням коефіцієнта сумнівності. У міжнародній практиці, крім того — ще у відсотковому відношенні від виручки при можливому розподілі дебіторів на кілька груп.

В кожній країні склалася налагоджена і самостійна система ведення бухгалтерського обліку. Кожна із систем має свої переваги і недоліки, спільні та відмінні риси. Тому напрями подальших досліджень полягають у пошуку шляхів

удосконалення вітчизняного обліку розрахунків з дебіторами з урахуванням міжнародного досвіду.

До проблем вітчизняного бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості можна віднести стан класифікації та обліку дебіторської заборгованості на рівні задоволення різних користувачів інформацією про її стан; зміст бухгалтерських записів, що визначаються в процесі визнання і оцінювання дебіторської заборгованості. Потребує вдосконалення політики управління дебіторською заборгованістю, адже саме політика управління дебіторською заборгованістю, визначає ефективність роботи підприємства.

Однією з проблем обліку дебіторської заборгованості є непристосованість методів визначення резерву сумнівних боргів, які передбачені в П(С)БО 10, що призводить до недостовірності даних при відображенні резерву сумнівних боргів в балансі. Тому вважаємо за доцільне затвердити перелік документів, що підтверджують і обґрунтовують визнання заборгованості сумнівною (безнадійною).

Для організації обліку та аналізу розрахунків з дебіторами важливе місце посідає класифікація дебіторської заборгованості. До проблем при класифікації можна віднести відсутність єдиного комплексного підходу при розробці різних типів класифікації дебіторської заборгованості; немає чіткого шляху формування та пошуку ознак, які б дозволяли проводити більш чітку класифікацію; недостатньо вивчена і досліджена така складова зобов'язань дебіторів як довгострокова заборгованість[1].

Доцільним вважаємо внести зміни у П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», де чітко розмежувати поняття довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованостей. Уточнення вимагає визначення поточної дебіторської заборгованості. Утворення поточної дебіторської заборгованості не завжди слід пов'язувати з доходом.

Враховуючи закордонну практику та думки вітчизняних науковців, доцільним є введення ще однієї категорії заборгованості як бездоганну або реальну.

Однак слід зауважити, що підприємство може самостійно обрати ознаку класифікації. Досить доречним є пропозиція ряду науковців про поділ дебіторської заборгованості за ступенем дотримання фінансової дисципліни на допустиму та невинуватену (виникає при недоліках в діяльності підприємства). Це дасть можливість простежити порушення фінансово-господарської дисципліни і виявити неякісну роботу контрагента[1].

Управління дебіторською заборгованістю включає в себе визначення політики надання кредиту й інкасації для різних груп покупців і видів продукції; аналіз і ранжування покупців залежно від обсягів закупівель, історії кредитних відносин і запропонованих умов оплати; контроль розрахунків із дебіторами по відстрочених та прострочених заборгованостях; визначення прийомів прискорення повернення боргів і зменшення безнадійних боргів [2].

Вирішити проблему виникнення дебіторської заборгованості допоможе створення ефективної системи контролю за якістю фінансових розрахунків із дебіторами, що вимагає розробки чіткої та досконалої класифікації дебіторської заборгованості, уніфікації способів її оцінки та документів аналітичної фінансової звітності.

Список використаних джерел:

1. Нашкерська Г. Особливості визнання та оцінки поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи і послуги//Бухгалтерський облік і аудит, №11,2009. С.31-37
2. Ценклер Н. І. Вдосконалення класифікаційних ознак дебіторської заборгованості та їх значення в підвищенні контрольної-аналітичної функції обліку [Електронний ресурс]/Н.І. Ценклер, П.Б. Кватирка.-Режим доступу :<http://www.nbu.ua/portal/statti/9.htm>.(дата звернення 11.07.2021)
3. Олійник С.О. Напрями удосконалення обліку дебіторської заборгованості/С.О.Олійник// збірник наукових праць міжнар.наук.-практ. Інтернет-конф. Тернопіль: Крок, 2015. С.285-288

УДК 336.226.12

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Охай В.О, магістр

Кузик Н.П., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Вагомий внесок в успішний розвиток будь-якої країни та наповнення її бюджету належать податкам та іншим обов'язковим платежам. Вони займають вагоме місце у фінансовій сфері держави. Відомо, що це з далеких давніх часів громадяни повинні були сплачувати певний відсоток від своїх доходів в казну країни, тим самим вносячи важливу лепту в ріст економіки своєї держави. Отже, безумовним є той факт, що податки виконують важливі функції, серед яких: контрольна, розподільча та соціальна.

Кожна країна завжди мала та й надалі буде мати свої підходи в оподаткуванні. Відмінності, як правило, у базах оподаткування, ставках, об'єктах оподаткування, термінах сплати тощо. В умовах сьогодення у країнах Європейського союзу в кожного працюючого громадянина сформувалась своя так звана «податкова культура». Наприклад, в Німеччині податки інтерпретуються як свого роду допомога громадянина державі, у Великій Британії – як обов'язок перед державою, а у Франції – як обов'язкова плата.

Дослідження показують, що традиційно виокремлюють три типи систем оподаткування доходів фізичних осіб, які функціонують у різних країнах світу подвійний прибутковий податок; комплексна система оподаткування; плоский прибутковий податок [1, с. 65–67]. У кожній країні, як правило, система оподаткування вже апробована часом, проте, все ж, також враховуючи вищезазначені типи систем оподаткування та їх особливості – вона індивідуальна. Для прикладу, у Німеччині податок встановлюється на всі види доходів, які отримує громадянин держави. При цьому усі платники при визначенні податку із заробітної плати поділяються на певні класи. Ставка податку в цій країні встановлюється в розмірі від 14% до 53%. Доречно

відмітити, що система оподаткування у цій країні є соціально-орієнтованою, Так, з метою стимулювання народжуваності та зростання населення, неоподатковуваний мінімум для неодружених платників встановлюється на значно нижчому рівні, ніж для одружених. Податкові консультації платникам можуть надавати виключно податкові консультанти, уповноважені адвокати, аудитори, які відповідають за правильність нарахування податків [2].

У системі оподаткування доходів населення Швеції існують також різні умови, зокрема для резидентів і нерезидентів. Резиденти сплачують податок за ставкою 25%, яка не залежить від суми доходу платника, а для резидентів існують два рівні: муніципальний дохід платника до визначеної законодавством суми оподатковується за ставкою 32%) та національний (якщо дохід вищий за встановлену законодавством суму, то буде оподатковуватись за різними ставками: для високого рівня доходу – 50%, середнього – 30%, низького – 24%). Резиденти сплачують податок з усіх отриманих доходів, а саме: підприємницька діяльність, капітал, заробітна плата і т.д.

В Іспанії в декларацію про доходи включаються усі доходи, які були отриманими з усіх джерел (по всьому світу) та незалежно від місця проживання статус платника визначається на весь період. Ставка податку визначена в діапазоні від 24% до 45%, у випадку, коли річний дохід перевищує 300 тис. євро, то застосовується ставка 52%.

У Норвегії резиденти сплачують національний і місцевий податок з усіх доходів, які були одержані в країні та за її межами. Податок на прибуток фізичних осіб з річної заробітної плати обчислюють за ставкою 9,5%, якщо дохід – від 220 501 до 248 500 норвезьких крон. Японія характерна своїми високими ставками оподаткування. Особи, що проживають в Японії, поділені на три категорії: нерезиденти, непостійні та постійні резиденти. Сума сплачуваного податку визначається різноманітними шляхами: 1) при подачі податкової декларації самим платником; 2) роботодавцем, який вираховує податок безпосередньо з заробітної плати найманого працівника. Функціонує прогресивна система розрахунку неоподаткованого мінімуму, розмір якого коливається залежно від обсягу валового доходу, персональної знижки та від складу родини.

У багатьох європейських країнах в системі оподаткування важливе місце посідає показник «граничний дохід», тобто визначено мінімальний розмір отриманого річного доходу, з якого сплачується податок. Наприклад, для Франції це – 9965 євро, для Німеччини – 9170 євро). При цьому розмір показника залежить від кількості дітей, сімейного стану платника та способу оподаткування за єдиною чи роздільною системою [3, с. 48].

В Україні правила оподаткування, порядок, ставка встановлюються тільки на загальнодержавному рівні, в той час, як у зарубіжних державах органам місцевого самоврядування надано досить широке право в сфері податкової юрисдикції. У таких країнах Європи, як Болгарія, Кіпр, Естонія, Греція, Латвія, Норвегія, Румунія, особистий прибутковий податок належить до місцевих податків, а в Бельгії, Данії, Фінляндії, Швеції та Швейцарії ставки, за якими будуть оподатковуватися доходи громадян, визначають органи місцевого самоврядування самостійно. Європейська система оподаткування характеризується наявністю прогресивної шкали.

Загалом, система оподаткування доходів фізичних осіб багатьох країн має специфічні особливості. Обмін досвідом носить безперервний характер і, безумовно має вплив і на розвиток національної системи оподаткування. За останні роки спостерігається динамічне зростання мобільності робочої сили, а тому країни за допомогою податку на доходи фізичних осіб конкурують між собою задля зниження ухиляння від сплати податків свої громадян.

Список використаних джерел:

1. Гречко А.В. Перспективи реформування податкової системи України в умовах євроінтеграції. *Економіка та управління національним господарством*. 2014. № 3. С. 60–70
2. Танклевська Н. С. Світовий досвід оподаткування доходів фізичних осіб. *Вісник Полтавської ДАА: зб. Наук. Праць*. 2019. Вип. 1. С. 264-268
3. Дутова Н.В., Лесік Є.С. Оподаткування доходів фізичних осіб в Україні: проблеми та вдосконалення на базі досвіду зарубіжних країн. *Економіка і організація управління*. 2019. Вип. 1. С. 43–52.

УДК 657.1

РОЛЬ ОБЛІКОВОГО СУПРОВОДУ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

Пастухова А.В., магістр
Правдюк Н.Л., д.е.н, професор

Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця

Сучасний стан агросектору характеризують суперечливі процеси економічних відносин та зіткнення інтересів, які супроводжуються значними ризиками. Вивчення можливостей ефективного управління агровиробництвом в умовах кризи знаходиться в площині глибини її визначення, дослідження причин розвитку для запобігання й контролю економічного стану підприємств. Виникає необхідність у дослідженнях, націлених на розробку системного підходу до управління в умовах кризи для підтримки необхідного організаційно-економічного статусу аналітичними, а у їхньому складі – інформаційними методами [1].

На думку Г.М.Калетніка та інших науковців, інформаційне середовище в умовах ринкових відносин і прискореного розвитку науково-технічного прогресу відіграє велику роль у своєчасному забезпеченні підприємств необхідною інформацією щодо кон'юнктури ринку, новітніх досягнень у галузі техніки, технології й організації виробництва, стану і тенденцій розвитку світового ринку[2].

Дебіторська заборгованість відноситься до активів підприємства. Під активами у свою чергу розуміють ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій і їх використання, як очікується, призведе до економічних вигід у майбутньому. Таким чином, дебіторською заборгованістю можна управляти та контролювати процес її формування та погашення, як і іншими ресурсами підприємства.

Основними завданнями управління дебіторською заборгованістю дебіторів є:

- надання комерційного кредиту з метою зростання обсягу продаж й відповідно суми прибутку;
- відстрочення платежів з метою підвищення конкурентоздатності підприємства;
- розрахунок рівня ризику неплатоспроможності покупців;
- визначення планового обсягу резерву сумнівних боргів;
- розробка рекомендацій для роботи з потенційно та фактично неплатоспроможними клієнтами [3].

Отже можна зробити висновок, що роль облікового супроводу управління дебіторською заборгованістю зростає, оскільки для виконання вищезазначених завдань потрібна достовірна інформація щодо наявності та руху готової продукції, суми отриманих доходів, обсягів недоотриманих платежів та інша обліково-аналітична інформація, яка поряд з загальною інформацією щодень набирає все більшої масштабності та забезпечує можливість підприємствам та різним бізнесовим структурам формувати думку про діяльність підприємства в цілому, його ділову активність та окремо про конкурентів, контрагентів, інвесторів тощо.

Список використаних джерел:

1. Правдюк Н.Л. Аналітичне забезпечення антикризового управління агроформувань. Економіка АПК. № 2. 2020. С.33-44
2. Калетнік Г.М., Колесов О.С., Недбалюк О.О. Операційний менеджмент: Навчальний посібник.-К.: «Хай-Тек Прес», 2013. 304 с.
3. Кірейцев Г. Г. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2002. 469 с.

УДК 657.22

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ: ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ У СВІТІ ТА В УКРАЇНІ

Петришин Л.П., д.е.н., доцент
Волкова О.А., здобувач вищої освіти

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

На сьогодні впровадження МСФЗ стає все актуальнішим питанням для українських підприємств. Фінансова звітність відповідно до міжнародних стандартів в умовах глобалізації, стає однією з найважливіших умов виходу на міжнародний ринок.

Міжнародні стандарти фінансової звітності створені для підтримки стабільності підприємств у фінансовому світі. Використання міжнародних стандартів орієнтоване насамперед на задоволення інформаційних потреб інвесторів. Так як в основі лежить прозоре ведення фінансових операцій, що дозволяє інвесторам точно оцінити поточний стан і результати будь – якого підприємства, у яке вони хочуть інвестувати.

Іноземним компаніям, які функціонують на національному ринку, та українським компаніям з іноземними інвестиціями також потрібна фінансова звітність, складена згідно з міжнародних стандартів. Тому, доцільно гармонізувати національну систему бухгалтерського обліку з міжнародною практикою.

У 1998 році Україна зробила перший крок до переходу на МСФЗ, коли постановою Кабінету Міністрів України була затверджена Програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосування Міжнародних стандартів №1706 від 28.10.1998 року.

На даний момент підприємствами України застосовуються як Міжнародні стандарти так і Національні (стандарти) бухгалтерського обліку.

Згідно МСБО 1 суб'єкт господарювання подає звіти про фінансовий стан:

- ✓ на кінець поточного періоду;
- ✓ на кінець попереднього періоду (який є початком поточного періоду);

✓ на початок першого з представлених періодів [1].

З 1 січня 2018 року були оновлені критерії для підприємств, що зобов'язані складати фінансову звітність відповідно до МСФЗ (табл. 1).

Таблиця 1

Підприємства, які зобов'язані застосовувати МСФЗ

Назва	Коментар	Початок переходу, рік
Підприємства, що становлять суспільний інтерес	-	2012
Публічні акціонерні товариства	-	2012
Підприємства, які провадять господарську діяльність за окремими видами фінансової діяльності	Види діяльності за КВЕД: ✓ недержавне пенсійне забезпечення; ✓ надання інших фінансових послуг; ✓ допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг.	2015
Підприємства, які здійснюють діяльність з видобутку корисних копалин загальнодержавного значення	Перелік корисних копалин загальнодержавного значення затверджений постановою КМУ від 12.12.94 р. № 827.	2018
Великі підприємства	Якщо виконується мінімум 2 з 3-х критеріїв: ✓ балансова вартість активів - понад 20 млн євро; ✓ чистий дохід від реалізації - понад 40 млн євро; ✓ середня кількість працівників - понад 250 осіб.	2018

Джерело [2].

Підприємства, які не відповідають переліченим вище критеріям, можуть продовжувати подавати фінансову звітність за НП(С)БО або добровільно перейти на застосування міжнародних стандартів.

Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» фінансова звітність за міжнародними стандартами складається на основі таксономії фінансової звітності за міжнародними стандартами.

Про високу якість міжнародних стандартів свідчить встановлена процедура їх розробки та затвердження. Процес розробки та затвердження IFRS проходить у декілька етапів:

- ✓ Консультація з Консультативною радою зі стандартів відносно включення даної теми до порядку денного;
- ✓ Формування порядку денного (Agenda papers);
- ✓ Створення робочої групи;
- ✓ Видання дискусійного документа (Discussion paper) для обговорення;
- ✓ Видання проекту положення (Exposure draft) для обговорення;
- ✓ Розгляд усіх коментарів та переробка проекту положення;
- ✓ Видання нового IFRS;
- ✓ Затвердження нового IFRS членами Ради (не менше 10 голосами з 14);
- ✓ Дослідження IFRS у дії [3].

Весь цей процес може займати декілька років, наприклад, такий довгоочікуваний IFRS 15 «Дохід від договорів з клієнтами», перша публікація якого відбулася 28 травня 2014 року, вступив у дію 1 січня 2018 року.

Застосування МСФЗ у європейських країнах здійснюється відповідно до Регламенту Європейського Союзу ЄС від 19 липня 2002р. №1606/2002. За даними Комітету з МСФЗ, станом на кінець 2020 року 176 країн світу використовують МСФЗ або заохочують до використання публічні компанії для складання фінансової звітності.

Станом на кінець 2020р. структура країн світу, що застосовують МСФЗ: Європа - 27%; Африка - 23%; Північна та Південна Америка - 22%; Азія і Океанія - 20%; Близький Схід - 8% [4].

Багато науковців, які виступають проти міжнародних стандартів бухгалтерського обліку говорячи про те, що національні стандарти мають одночасно відповідати міжнародним і водночас враховувати унікальність місцевих умов діяльності підприємств.

Станом на березень 2019р. майже 43% країн не вважають за необхідне впровадження МСФЗ, через те, що МСП будуть обтяжені великим адміністративним навантаженням з урахуванням можливості ведення обліку на таких суб'єктах господарювання не професійними бухгалтерами, а власниками чи менеджерами.

Отже, обов'язкове застосування МСФЗ - важливий крок на шляху розвитку системи бухгалтерського обліку та економіки України в цілому. Особливо у випадку, коли фінансові звіти складаються не тільки для внутрішнього використання, а призначені для акціонерів, інвесторів чи кредиторів, широкої громадськості та пов'язані з міжнародною діяльністю, вони мають відповідати МСФЗ.

Список використаних джерел:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1. Подання фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/929_013.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996 – XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
3. ACCA Financial Reporting (FR), Notes (March-June 2019 exams), UK, URL: <https://opentuition.com/acca/fr/acca-financial-reporting-fr-notes>. (дата звернення: 25.08.2021р.).
4. Analysing the use of IFRS Standards. 2020. URL: <http://www.ifrs.org/use-around-the-world/use-of-ifrs-standards>. (дата звернення: 25.08.2021р.).

УДК 657.6:657.42:658.14

МЕТА, ЗАВДАННЯ І ФУНКЦІЇ КОНТРОЛЮ РЕЗЕРВІВ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВ

Пилипенко Л.М., д.е.н., проф.

Демська Ю.В., аспірант

Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів

Потреба формування протикризowego механізму в умовах посилення невизначеності економічного середовища підприємств не лише істотно підвищує роль внутрішнього контролю в системі управління підприємством, але й ставить низку завдань щодо аналізу та вивчення основ внутрішнього контролю резервів капіталу. Дослідження теоретичних основ контролю резервів капіталу підприємств передбачає вивчення насамперед предметної сфери та місця в загальній системі економічного контролю, його мету, завдання та функції, суб'єкти і об'єкти контролю тощо.

Вагомий вклад у розробку теоретичних основ внутрішнього контролю здійснити такі вчені як: Бутинець Ф.Ф., Бутинець Т.А., Воронко Р.М., Костирко Р. О., Корінько М. Д., Рудницький В.С., Усач Б.Ф., Чумаченко М.Г., Шевчук В.О. та інші.

З огляду на те, що резерви капіталу мають фінансову природу (незалежно від того забезпечені вони грошовими коштами або фондами чи ні, резерви є складовою капіталу підприємства), вони є об'єктом насамперед фінансового контролю. На основі аналізу різних підходів науковців, мету контролю резервів капіталу підприємств, на нашу думку, можна визначити як встановлення відповідності обсягу та структури сформованих на підприємстві резервів капіталу їхнім нормативним показникам, величина яких забезпечує спроможність підприємства протистояти негативним явищам і процесам діяльності, покривати заподіяні ними збитки чи втрати.

З урахуванням вищенаведеної мети завдання контролю резервів капіталу підприємства мають бути спрямовані на виконання певної його функції. Для дослідження сутності функцій контролю резервів капіталу доцільно застосувати

загальнонауковий метод дедукції, тобто спершу визначити функції контролю загалом, а потім з'ясувати які з них притаманні контролю резервів капіталу підприємств та як вони в ньому проявляються. На основі узагальнених у працях [1, с. 108-111; 3, с. 126; 2, с. 26] підходів до виокремлення функцій контролю можна виділити таку відповідність завдань контролю резервів капіталу підприємства його функціям (табл. 1).

Таблиця 1

Відповідність завдань контролю резервів капіталу підприємства його функціям

Завдання контролю резервів капіталу підприємства	Функції контролю резервів капіталу підприємства, на виконання яких спрямована реалізація завдання контролю
Аналіз адекватності управлінських політик щодо спроможності протистояння негативним явищам і процесам та збереження капіталу від редукації	Превентивна , мобілізуюча, виховна
Визначення відповідності встановлених нормативів резервів капіталу підприємства управлінським політикам, які їх регламентують	Превентивна , мобілізуюча, виховна
Перевірка відповідності сформованих обсягів резервів капіталу адекватному рівню їхніх нормативів	Інформаційна (пізнавальна) , мобілізуюча, виховна
Перевірка законності та санкціонованості операцій з резервами капіталу та стану їхнього відображення в системі бухгалтерського обліку та звітності підприємства	Інформаційна (пізнавальна) , мобілізуюча, виховна
Підготовка інформації для проведення необхідних коригувальних дій за результатами контролю резервів капіталу підприємства	Коригувальна , мобілізуюча, виховна
Надання інформації про результати контролю його замовнику чи стейкхолдерам	Інформаційна , мобілізуюча, виховна

Кожне завдання контролю резервів капіталу підприємства спрямоване на виконання якоїсь основної для нього функції контролю. Водночас, поряд з основною функцією усі завдання також виконують мобілізуючу та виховну функції контролю резервів капіталу підприємства.

Обґрунтування теоретичних основ контролю резервів капіталу підприємства, окреслення його мети, завдань, функцій, суб'єктів та об'єктів є основою для вироблення організаційно-методичного інструментарію проведення цього виду контролю.

Список використаних джерел:

1. Воронко Р.М. Контроль у системі споживчої кооперації України: сучасний стан та перспективи розвитку : монографія / Р.М. Воронко. – Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2016. – 448 с.
2. Пантелеєв В.П., Корінько М.Д. Внутрішній аудит: Навч. посіб. За ред. д.е.н., проф. В.О. Шевчука. Державна академія статистики, обліку та аудиту Державного комітету статистики України. – К., 2006. – 247 с.
3. Костирко Р. О. Контроль і аналіз в системі управління економічним потенціалом господарюючого суб'єкта: методологія та організація: [монографія] / Р. О. Костирко. – Луганськ: СНУ ім. В. Даля, 2010. – 728 с.

УДК 657:004

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Полякова Т.В., магістр

Дерев'яно С.І., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

У практиці бухгалтерського обліку постійно відбуваються зміни. Цифрові трансформації економічної сфери призвели до виникнення цифрової економіки, а також окреслили нові напрями розвитку бухгалтерського обліку, спричинили дискусії щодо переродження професії бухгалтера чи навіть її поступового зникнення.

Науковий доробок із дослідження проблем цифровізації у бухгалтерському обліку, аудиті, фінансовій звітності, аналізі містять наукові праці таких фахівців, як М.Ю.

Цивенко, Л.М. Макарова, О.В. Коробкова, М.А. Морева та інших. Так, М.А. Морева досліджувала вплив розвитку електронної економіки на бухгалтерський облік та розвиток професії «бухгалтер». Вона зазначила, що на ринку праці необхідні будуть фахівці, які однаково добре володіють та розуміють основи функціонування як ІТ-галузі, так і обліку, аналізу. На її думку, бухгалтер майбутнього – це фахівець, компетентний одночасно в багатьох сферах знань, який володіє фундаментальними знаннями з економіки, фінансів, інформаційних технологій, методології бухгалтерського обліку, основ бізнесу тощо [3].

Низка досліджень показують, що протягом наступних 20 років 86–97,5% роботи бухгалтерів і аудиторів потенційно може бути автоматизовано, що стане кроком до скорочення спеціалістів, які не мають певних навичок та бажання для застосування нових цифрових технологій. Так, у сфері професійних послуг найближчим часом можуть зникнути близько 6 млн робочих місць бухгалтерів та фінансистів, але це стосуватиметься більшою мірою тих, хто виконує найменш кваліфіковану роботу. Саме тому останнім часом до питання майбутнього бухгалтерського обліку серйозно ставляться як професійні організації, так і консалтингові й аудиторські фірми та науковці в усьому світі [1].

В Україні бухгалтери давно користуються хмарними сервісами: клієнт-банк, електронна пошта, програми здачі бухгалтерської звітності, бухгалтерські програми, з якими є можливість працювати через Інтернет. По суті, технологія хмарних обчислень є технічним рішенням, яке дає змогу передати в аутсорсинг найбільш витратні бізнес-процеси інформаційних технологій: забезпечення функціонування прикладних автоматизованих систем – CRM-систем; систем автоматизації бухгалтерського обліку; засобів групової роботи (корпоративна електронна пошта, календар та планування робочого часу, обмін повідомленнями та корпоративна телефонія) тощо.

Тому «хмарні» обчислення останнім часом усе частіше використовуються малим та середнім бізнесом, який, з одного боку, не може виділити досить коштів для побудови власного дата-центру, придбання ліцензійного програмного забезпечення та

утримання висококваліфікованого персоналу, а з іншого – потребує ефективних інформаційних технологій високої якості.

Цифрові трансформації визначають вимогою сьогодення наявність цифрових навичок у бухгалтерів, що уможлиблює їхню роботу на цифрових робочих місцях. Це, своєю чергою, впливає на систему підготовки фахівців з обліку і оподаткування, яка має забезпечити набуття ними відповідних компетенцій. Перетворення зазнає й професійна культура бухгалтера у частині нових моделей його поведінки в умовах розвитку цифрової культури на підприємстві.

Модернізація бухгалтерського обліку завдяки цифровим технологіям дозволяє зробити процес його ведення для підприємств конкурентоспроможним, більш ефективним та якісним, а також простішим й дешевшим. Цифрова трансформація, яка передбачає використання цифрових технологій в бухгалтерському обліку, є джерелом інноваційності й розвитку, зміни моделі його ведення та перетворення професії бухгалтера з обслуговуючої в управлінську, а його роботи – в більш інтелектуальну, продуктивну та таку, що створює нову цінність.

В умовах використання локальних та глобальних комп'ютерних мереж для все більшої кількості підприємств застосування комп'ютерних програм для ведення обліку, проведення контрольних та аналітичних процедур стає суцільним. Одночасно стейкхолдери потребують відповідного цифрового багатовекторного представлення інформації, що спонукає бухгалтерів, аудиторів та фінансистів до цифрового вдосконалення, а заклади освіти – до зміни парадигми навчання.

Список використаних джерел:

1. Бородкіна І.Л., Бородкін Г.О. 2017. Цифрова грамотність як фактор реформування вищої школи. Молодий вчений. 8 (48): 395-399.
2. Макарова Л.М., Коробкова О.В. Еволюція інформаційних технологій в бухгалтерському обліку. Молодий вчений. 2014. № 1. С. 380–383.
3. Морева М.А. Розвиток «цифрової економіки» як фактор трансформації професії бухгалтера в XXI столітті. 2017. В. 4. С. 71–75.

УДК 339.9

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ З ЄС

**Попіль О.М. викладач-спеціаліст першої кваліфікаційної категорії
Відокремлений структурний підрозділ
"Заліщицький фаховий коледж імені Є.Храпливого
Національного університету біоресурсів і
природокористування України"**

Зарубіжний досвід ведення підприємництва свідчить, що в структурі економік країн із ринковою економікою вагоме місце належить сектору малого підприємництва як найбільш масової, гнучкої та динамічної форми господарювання. Так, за даними ООН, тільки у виробничій сфері малі та середні підприємства створюють від 30 % до 70 % національного продукту, забезпечують зайнятість близько 50 % працездатного населення. На частку малого бізнесу припадає майже половина приросту нових робочих місць [1].

Не дивлячись на ряд прийнятих останнім часом вищими органами державної влади і управління нормативних документів, розвиток малого бізнесу в Україні здійснюється в несприятливому макро- і мікросередовищі, існує безліч проблем, які необхідно вирішувати на різних рівнях управління, залежно від стану розвитку підприємництва в сучасних умовах. Він не може в повній мірі виконувати функції, які покладає на нього суспільство. Розвиток малого підприємництва відбувається нерівномірно і хаотично, а несприятливе макро- і мікроекономічне середовище породжує численні перешкоди, на які наштовхуються малі підприємства в процесі їх функціонування [2].

В Україні мале підприємництво поки ще не відіграє суттєвої ролі в забезпеченні економічного зростання, його внесок у валовий внутрішній продукт складає лише 19,2 %.

Важливим інструментом розвитку малого підприємництва є сприяння розвитку інноваційного підприємництва. Розвиток інноваційного підприємництва є одним з

важливих конкурентних переваг країн ЄС. Як свідчить європейська практика, використання цієї переваги вимагає спеціальних заходів державної політики. Адаптація вітчизняної системи підтримки до європейської моделі дозволить розраховувати на партнерську участь в реалізації європейських програм науково-технологічного та інноваційного розвитку. Зокрема, за підтримки ЄС можуть відбуватися:

- розробка і впровадження бюджетних програм фінансування наскрізного інноваційного процесу - від наукової розробки до виготовлення дослідних зразків на технологічних напрямках, визначених пріоритетними;

- надання державних грантів для малих і середніх підприємств на освоєння інноваційної продукції (товарів або послуг) на пріоритетних технологічних напрямках, залучення до фінансування таких грантів коштів міжнародних програм (зокрема, європейських Horizon-2020 і COSME);

- формування ряду довгострокових кредитних програм по фінансуванню інноваційних проектів малого бізнесу, які будуть здійснюватися державними банками, із залученням для їх фінансування коштів міжнародних фондів та міжнародної технічної допомоги, при цьому важлива координація з технологічними пріоритетами програми відродження промисловості ЄС;

- створення спеціалізованого банку венчурного кредитування за участю державного капіталу з розгалуженою регіональною мережею, з орієнтацією на кредитування малого бізнесу, формування політики такого банку з наданням пріоритетності кредитування інноваційних проектів, спираючись на наявний досвід Великобританії, Німеччини, Франції, Нідерландів;

- налагодження системи інформаційно-освітнього забезпечення та безпосередньої правової та методичної підтримки отримання мікрокредитів суб'єктами підприємництва [3].

Важливим заходом щодо забезпечення розвитку малого бізнесу є формування сучасної фінансової інфраструктури підтримки підприємництва в Україні за європейським зразком. Пріоритет у спрощенні доступу малого бізнесу до

фінансування повинен надаватися шляхом заохочення фінансових установ до розширення програм мікрокредитування, зокрема через впровадження спеціалізованих регуляторних вимог до таких установ.

Надання більшої частки прямої державної фінансової підтримки має бути оптимізовано шляхом делегування повноважень відбору її реципієнтів уповноваженому банку або новоствореній спеціалізованій державній установі. Для залучення і використання коштів міжнародної технічної допомоги доцільно виділити ряд уповноважених банків, оптимально - з державним капіталом. Як альтернатива, можливо за погодженням з донорами створення окремої фінансової установи, наглядова рада і частина керівництва якої будуть представлені провідними європейськими фінансистами і яке буде розподіляти міжнародні кошти, що направляються на розвиток малого підприємництва в Україні. При цьому основну частину таких коштів доцільно використовувати на розвиток бізнес-інфраструктури, сприятливої для підприємництва: інформаційних, транспортних, логістичних мереж і т.п.

Підсумовуючи слід зазначити, що одним із ключових напрямків розвитку економіки країни в умовах євроінтеграції є розвиток малого бізнесу. Дана форма підприємництва дозволить досить швидкими темпами наростити показники економічного розвитку, зокрема розмір ВВП, оскільки має можливість швидкої адаптації до змін зовнішнього середовища, участі у міжнародному поділі праці.

Список використаних джерел:

1. Воронич К.М. Міжнародний досвід організації малого бізнесу та можливість його впровадження в Україні / К.М. Воронич // Науковий вісник НЛТУ України. - 2011. - Вип. 21.10. - С.184-189.
2. Добуляк Л.П. Проблемы развития малого предпринимательства в Украине [Електронний ресурс] / Л.П.Добуляк, Г.Г. Цегелик. - Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/problemy-razvitiya-malogo-predprinimatelstva-v-ukraine-1>
3. Евроассоциация и новые возможности для развития малого бизнеса в Украине [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://gazeta.zn.ua/macrolevel/evroassociaciyai-novye-vozmozhnosti-dlya-razvitiya-malogobiznesa-v-ukraine-.html>

УДК 338.27

УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ – ДЖЕРЕЛО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Попова О.О., завідувачка фінансово-економічним відділенням
Вінницький технічний коледж, м. Вінниця

Ефективність управління підприємством та його фінансовий стан, що визначається в короткостроковій перспективі наявністю фінансового результату – прибутку та позитивного грошового потоку, а в довгостроковій – збільшенням вартості бізнесу прямо залежать від змін економічної ситуації в країні, які відбуваються під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів, що і визначає його здатність до виживання, стабільного розвитку та гнучкості відповідно до кон'юнктури ринку.

Діагностика фінансового стану є основою управлінських рішень економіко-організаційного, техніко-технологічного та фінансового характеру, якість яких підвищується за умов їх генерування та прийняття на основі фінансової та управлінської звітності (таблиця 1) про реальне фінансово-господарське положення підприємства з урахуванням перспектив діяльності. У таких умовах оцінка фінансового стану, що має яскраво виражений цільовий характер, покликана не лише формувати інформаційне середовище підтримки менеджерського рішень, а й визначає засоби, важелі та інструменти її впливу на фінансові параметри функціонування підприємства. [2, с.344]

Ефективність управлінських рішень та їх відповідність реальному фінансовому стану підприємств залежить від своєчасності та швидкості отримання інформації, що можливо за умови організації достовірного обліку, аналізу і контролю діяльності суб'єктів господарювання.

На даний час система обліку на вітчизняних підприємствах цій вимозі в повній мірі не відповідає, що призводить до того, що фінансовий аналіз базується на даних

тільки минулих періодів (на заході його називають «посмертним»), що призводить до певних труднощів у прийнятті поточних і стратегічних рішень.

Для потреб управління виділяють різні види та форми управлінського звіту про фінансовий стан (балансу): на дату, в динаміці за звітний період, горизонтальний, вертикальний, в розрізі підрозділів підприємства, в розрізі періодів діяльності підприємства .

Таблиця 1

Джерела інформації для проведення оцінки фінансового стану підприємства

Джерела інформації	Основні характеристики,
Фінансова звітність	Фінансова звітність підприємства згідно з П(С)БУ 1 містить у собі: Баланс (форма №1), Звіт про фінансові результати (форма №2), Звіт про грошові потоки (форма №3), Звіт про власний капітал (форма №4).
	Фінансова звітність складена на основі даних фінансового обліку, з метою надання зовнішнім користувачам узагальненої інформації про діяльність підприємства і його фінансовий стан.
Управлінська звітність	Інтегрована система обліку, нормування, планування, контролю і аналізу, яка систематизує інформацію для оперативних управлінських рішень і координації проблем майбутнього розвитку підприємства.
	Управлінська звітність внутрішнього користування, та належить до сфери комерційної таємниці, тому доступ до неї обмежений.

Складено автором самостійно

Фінансовий стан (баланс) на дату – це класична форма, що складається, як правило з п'яти розділів: два в активі (необоротні активи, оборотні активи); три в пасиві (власний капітал. довгострокові зобов'язання, короткострокові зобов'язання), при цьому розділи розташовані в міру зростання ліквідності зверху вниз. [1, с.42]

Таким чином, управлінський звіт про фінансовий стан (баланс)- це групування інформації на початок і кінець звітного періоду, тобто підсумок господарських операцій підприємства на певну дату. За формою управлінський звіт про фінансовий стан(баланс) є таблицею, яка складається з двох частин- активу і пасиву. В

управлінському звіті про фінансовий стан (балансі) відображають фінансові ресурси підприємства і джерела їх покриття, з деталізацією інформації виходячи з потреб управління.

Список використаних джерел:

1. Гладій І.О. Управлінська звітність: навч.посіб./ І.О.Гладій, О.М. Дзюба, Л.А. Майстер.-. Вінниця: РВВ ВТЕІ КНТЕУ, 2019.-260 с.
2. Фаріон І.Д. Управлінський облік. Підручник затверджений МОН України.-Київ: Центр учбової літератури , 2017.-792

УДК 657.1

УДОСКОНАЛЕННЯ АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Ракітіна В.В., магістр,
Миськів Л. П., к.е.н., старший викладач
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м.Київ*

В сучасних ринкових взаємовідносинах між підприємствами розрахунки з дебіторами займають значну питому вагу у веденні фінансово-господарської діяльності, оскільки виникають проблемні питання щодо виконання договірних умов та своєчасного погашення дебіторської заборгованості. Тому, одним із пріоритетних завдань аудиту є встановлення повноти та своєчасності відображення інформації з дебіторської заборгованості, як у зведених документах, облікових регістрах, правильності ведення обліку розрахунків, відповідно до прийнятої облікової політики, достовірності відображення залишків у фінансовій звітності.

Вагомий вклад у вивчення проблемних питань аудиту дебіторської заборгованості зробили вітчизняні та зарубіжні вчені-економісти, а саме: Бутинець Ф.Ф., Маренич

Т.Г., Усач Б.Ф., Ткаченко І.В. та інші науковці. Проте, постійні законодавчі зміни вимагають детального вивчення окремих аспектів аудиту дебіторської заборгованості, які на сьогодні залишаються недостатньо розкритими та потребують поглибленого дослідження.

Предмет аудиту дебіторської заборгованості – господарські процеси та операції, пов'язані з розрахунками підприємства з дебіторами, а також відносини, що виникають при цьому на підприємстві та за його межами.

На нашу думку, одним із першочергових завдань ефективного функціонування підприємства є контроль і аналіз поточної дебіторської заборгованості та відображення в обліку господарських операцій, пов'язаних з даним об'єктом обліку, за допомогою визначеного процесу внутрішнього аудиту .

Внутрішній аудит – це незалежна експертна перевірка службою внутрішнього аудиту (бухгалтером, керівниками структурних підрозділів, менеджером різних ланок управління) суб'єкта господарювання для перевірки, оцінки та повного висвітлення інформації системи внутрішнього контролю та якості виконання працівниками визначених обов'язків. Для здійснення процесу внутрішнього аудиту нормативно-правових актів, які б регулювали послідовність його проведення немає (за винятком нормативних документів НБУ в комерційних банках України).

Процес здійснення внутрішнього аудиту поточної дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання необхідно здійснювати за певними етапами:

- 1) планування аудиту (визначення мети та завдань аудиторської перевірки, розробка загального плану та програми аудиторської перевірки);
- 2) фактична перевірка (встановлення залишків дебіторської заборгованості на відповідних субрахунках обліку на підставі первинних та облікових документів);
- 3) здійснення аудиторських процедур відповідно до програми аудиту (завдання, аудиторські докази, методи аудиту, термін виконання аудиторської процедури, індекс робочого документу);

- 4) використання аналітичних процедур (аналіз важливих фінансових показників та тенденцій з подальшим вивченням відхилень та взаємозв'язків, які суперечать іншій відповідній інформації або відхиляються від прогнозованих сум);
- 5) заключний (внутрішній аудитор використовуючи аудиторські докази здійснює аналіз виявлених порушень, результатів аналітичних процедур, доводить до відома управлінський персонал, приймаються рішення з усунення порушень, вживаються методи запобігання щодо проблемних питань в майбутньому).

Отже, удосконалення аудиту дебіторської заборгованості шляхом впровадження внутрішнього аудиту за наведеними етапами забезпечить своєчасність, повноту та юридичну обґрунтованість розрахунків з дебіторами як запоруку успішного розвитку, стабільності та стійкості вітчизняних підприємств у сучасних ринкових умовах.

УДК 657. 471

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ВИТРАТИ ВИРОБНИЦТВА В ТВАРИННИЦТВІ

Ревенко Р. О., магістр
Слесар Т. М., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Конкурентна боротьба змушує активно вивчати зовнішній ринок, порівнювати результати діяльності свого та інших підприємств, впроваджувати досягнення науки і техніки.

В умовах посилення конкуренції в міру розвитку ринкових відносин і розвитком науково – технічного прогресу та вільних цін зросла роль обліку затрат на виробництво

у калькулюванні собівартості продукції. Правильно визначена собівартість сільськогосподарської продукції є тим показником, який дає найповнішу характеристику ефективності роботи підприємства.

На сьогодні до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг) входять тільки ті затрати, які безпосередньо пов'язані з виробництвом продукції, передбачені технологією та організацією виробництва.

Собівартість (витрати) – це грошовий вираз величини ресурсів, використаних з конкретною метою. Дане визначення включає три важливих положення. Перше – витрати відображають, скільки і яких ресурсів було використано. Друге – величина використаних ресурсів представлена в грошовому виразі. Гроші забезпечують єдність вимірювача, що дозволяє підсумовувати різні види ресурсів. Третє – визначення собівартості (витрат) завжди співвідноситься з конкретними цілями, завданнями.

Тваринництво є основною галуззю сільськогосподарського виробництва. Воно забезпечує потребу населення у продуктах харчування, є базою для розвитку тваринництва, дає сировину для промисловості.

Об'єктами обліку виробничих витрат у тваринництві є технологічні групи тварин за їх видами, що потребує пошук оптимальних методів розподілу та обліку загальновиробничих витрат на підприємствах [1].

В свою чергу в розрізі конкретного виду худоби витрати накопичують за такими статевовіковими групами тварин:

1) велика рогата худоба (ВРХ): телички (за роками народження); бички (за роками народження); нетелі; корови-первістки для реалізації;

2) свині: поросята до двох місяців (до відлучки від маток); поросята від двох до чотирьох місяців; ремонтні свинки; ремонтні кабанчики; свиноматки, що перевіряються; молодняк свиней на відгодівлі;

3) вівці: молодняк народження поточного року; молодняк народження минулих років і ярки (до переведення в основне стадо). Облік за кожною віковою групою ведеться окремо за рунами: тонкорунні, напівтонкорунні, напів-грубововняні, грубововняні;

4) кози: молодняк народження поточного року; молодняк народження минулого року;

5) коні: молодняк робочих коней (за статтю і роками народження); молодняк племінних коней (за статтю і роками народження).

Облік витрат і виходу продукції тваринництва на базовому підприємстві ведуть на рахунку 23 «Виробництво» субрахунку другого порядку 232 «Тваринництво».

Рахунок балансовий, активний, операційний, калькуляційний. За дебетом обліковують збирання витрат, а за кредитом вироблену продукцію.

Витрати тваринництва в господарстві обліковують за такими статтями: витрати на оплату праці; відрахування на соціальні заходи; засоби захисту тварин; корми; роботи та послуги; витрати на утримання основних засобів (амортизація, паливо, будівельні матеріали тощо); витрати на управління і обслуговування виробництва; та інші.

Для оприбуткування продукції тваринництва застосовують затверджені первинні документи, передбачені графіком документообігу, відображеним в положенні про облікову політику [2].

Первинні документи знаходяться між собою у тісному взаємозв'язку. Інформація, що міститься в одних документах, часто є основою для складання іншого, або доповнює його, що покращує процес формування облікової інформації про витрати виробництва в тваринництві.

Список використаних джерел:

1. Бондарчук Н. В., Половко А. В. Удосконалення методики розподілу та обліку загальногосподарських витрат на підприємствах [Електронний ресурс]. / Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Сучасний стан та проблеми розвитку статистики, обліку та аудиту в умовах глобалізації та енергозбереження» (6-7 квітня 2016 року). – Том 1. – Дніпропетровськ. – 2016 – Режим доступу: kesoi.dp.ua/assets/files/conf/Конференция_том1.pdf
2. Чебан Ю.Ю. Особливості формування облікової політики у сільськогосподарських підприємствах [Електронний ресурс] // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – №7 – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/7-2015/188.pdf> – Сайт журналу «Глобальні та національні проблеми економіки»

УДК 657.1

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ПІДЗВІТНИМИ ОСОБАМИ У СЕРЕДОВИЩІ ПРИКЛАДНИХ ПРОГРАМНИХ РІШЕНЬ

Сербін А.О., магістр
Литвиненко В.С., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Підзвітними особами є працівники підприємства, які можуть отримувати грошові кошти підприємства у підзвіт. При здійсненні обліку розрахунків з підзвітними особами слід керуватися Інструкцією про службові відрядження в межах України і за кордон, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 13.03.1998р. №59 [2].

Грошовий аванс підзвітній особі видається в сумі, необхідній для виконання намічених цілей підприємства. Видача коштів у підзвіт проводиться з каси або банківського рахунку підприємства за умови, що підзвітна особа відвітувалась за раніше отриманні суми. У прикладній програмі через розділ «Банк і каса» бухгалтер створює документ «Видатковий касовий ордер» [3] з видом операції «видача підзвітній особі» (Рис.1).

Видатковий касовий ордер MA00-000007 від 12.01.2021 12:00:00

Провести та закрити Залісати Провести Створити на підставі - Видатковий касовий ордер

Вид операції: **Видача підзвітній особі** Номер ордеру: 9

Номер: MA00-000007 від: 12.01.2021 12:00:00 Рахунок: 301

Одержувач: Дема Іван Богданович Сума: 6 000,00 Валюта: грн

Реквізити платежу Друк

Стаття руху грошових коштів: Відрядження

Коментар: Відповідальний: Бухгалтер

Рисунок 1. Видача підзвітній особі авансу на відрядження з каси підприємства

Видача коштів з банківського рахунку здійснюється документом «Списання з банківського рахунку» з видом операції «Перерахування підзвітній особі» (Рис. 2).

Списання з банківського рахунку MA00-000038 від 13.01.2021 12:00:02

Провести і закрити | Записати | Провести | Створити на підставі -

Вид операції: Перерахування підзвітній особі | Рахунок: 311

Номер: MA00-000038 | від: 13.01.2021 12:00:02 | Вх. номер: | Вх. дата: ..

Одержувач: Дема І.Б. | Рахунок організації: Поточний

Рахунок одержувача: | Сума: 500,00 грн

Фізична особа: Дема Іван Богданович

Стаття руху грошових коштів: Відрядження

Призначення платежу:

Підтверджено випискою банку: Вести платіжне доручення

Коментар: | Відповідальний: Бухгалтер

Рисунок 2. Видача безготівкових коштів у підзвіт

Працівники підприємства, які отримали грошові кошти у підзвіт або перебували у відрядженні зобов'язані подавати до бухгалтерії підприємства «Звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт» про витрачання одержаних сум (Рис.3). Невикористана частина коштів повертається у касу підприємства або на банківський рахунок.

Авансовий звіт MA00-000001 від 15.01.2021 12:00:00

Провести та закрити | Записати | Провести | Створити на підставі - | Авансовий звіт

Номер: MA00-000001 | від: 15.01.2021 12:00:00 | Ціна включає ПДВ

Підзвітна особа: Дема Іван Богданович

Склад: Склад ОЗ

Аванси (1) | Товари (2) | Зворотна тара | Оплата | Інше (4)

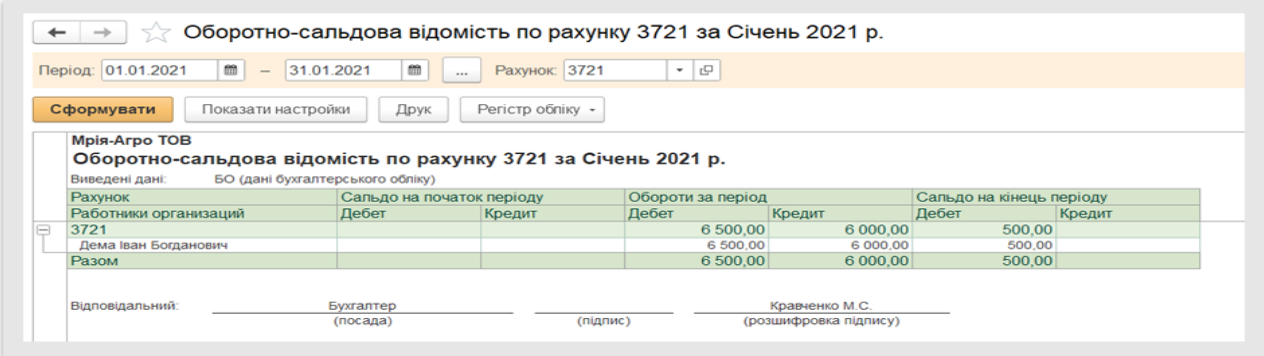
N	Документ (виграт)	Номенклатура	Сума з ПДВ	Ця добові	% ПДВ	Сума ПДВ	Сума ПДВ (пропорційно, у кредит)	Всього
1	Квиток № AAA123456 12.01.2021	Прощ Прощ	250,00	☐	Не ПДВ		<Не використовується>	250,00
2	Чек №98751264 14.01.2021	Проживання Проживання	600,00	☐	20%	100,00	<Не використовується>	600,00
3		Добові Добові	1 200,00	☒	<Не використовується, добові>	<Не використовується, добові>	<Не використовується, добові>	1 200,00
4	Квиток № AAA123789 14.01.2021	Прощ Прощ	250,00	☐	Не ПДВ		<Не використовується>	250,00

Отримано аванс: 6 000,00 грн | Витрачено: 5 300,00 грн | Залишок за звітом: 700,00 грн

Призначення: Господарські витрати

Рисунок 3. Створення документу «Звіт про використання коштів, наданих на відрядження або під звіт»

Аналітичний облік розрахунків з підзвітними особами ведуть за кожною підзвітною особою. Синтетичний облік ведеться на субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами» (активно-пасивний) (Рис. 4). По дебету рахунка оформлюють видачу коштів у підзвіт (виникнення дебіторської заборгованості), а по кредиту відображають списання підзвітних сум, яке може відбуватися шляхом повернення грошей, віднесення на витрати підприємства, оприбуткування придбаних матеріальних цінностей тощо [1].

Мрія-Агро ТОВ
Оборотно-сальдова відомість по рахунку 3721 за Січень 2021 р.
Виведені дані: БО (дані бухгалтерського обліку)

Рахунок	Сальдо на початок періоду		Обороти за період		Сальдо на кінець періоду	
	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
3721			6 500,00	6 000,00	500,00	
Дема Іван Богданович			6 500,00	6 000,00	500,00	
Разом			6 500,00	6 000,00	500,00	

Відповідальний: _____ Бухгалтер (посада) _____ (підпис) _____ Кравченко М.С. (розшифровка підпису)

Рисунок 4. Контроль розрахунків з підзвітними особами за допомогою звіту «Оборотно-сальдова відомість по рахунку»

Використання сучасних прикладних рішень для ведення бухгалтерського обліку розрахунків з підзвітними особами зменшує трудозатрати працівників бухгалтерії, забезпечує контроль за станом розрахунків з дебіторами і кредиторами, покращує фінансову дисципліну на підприємстві.

Список використаних джерел:

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення 31.08.21 р.).
2. Інструкція про службові відрядження в межах України та за кордон, затв. наказом Міністерства фінансів України №59 від 13.03.1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98#Text> (дата звернення 31.08.21 р.).

3. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затверджене постановою НБУ від 29.12.17 р. № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text> (дата звернення 31.08.21 р.).

УДК 657.6

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО КОМПЛАЄНСУ У СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Сирцева С.В., к.е.н., доцент

Чебан Ю.Ю., к.е.н., доцент

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

Інформація, яка є у бухгалтерському обліку, має бути якісною, щоб забезпечити достовірність, зіставність, дохідливість і правдивість відображення фактів господарської діяльності підприємства. Натомість, недостовірна інформація про фінансовий стан та результати діяльності суб'єктів господарювання унеможливило прийняття обґрунтованих управлінських рішень та, як наслідок, призводить до економічних втрат, до недовіри інвесторів та санкцій з боку контролюючих органів. Проте бувають випадки, коли досить складно виявити та уникнути можливі перекручення, помилки та підробки у фінансовій звітності, оскільки недобросовісні дії, іноді виглядають як законні операції, здійснені відповідно до чинного законодавства. У зв'язку з цим, актуальним є питання щодо забезпечення та підвищення якості облікової інформації за допомогою відповідних інструментів, серед яких має бути бухгалтерський комплаєнс.

На нашу думку, бухгалтерський комплаєнс - це інститут системи внутрішнього контролю та корпоративної ідеології підприємства, який за допомогою системи заходів і комплексу контролюючих механізмів забезпечує здатність відстеження, моніторингу,

оцінки та дотримання вимог нормативних документів, положень, інструкцій у системі бухгалтерського обліку. Бухгалтерський комплаєнс є обов'язково спрямованим на виявлення, зниження та усунення ризиків спотворення, перекручення та підробки облікової інформації [1].

Система бухгалтерського комплаєнсу повинна враховувати такі фактори інституційного середовища обліку, як: технологія обліку, автоматизація облікового процесу, система підтверджень на відповідність вимогам законодавства та внутрішнім положенням і інструкціям, кваліфікація персоналу.

Впровадження системи бухгалтерського комплаєнсу необхідно починати з формування комплаєнс-політики підприємства. Комплаєнс-політика - це сукупність способів, методів і процедур, спрямованих на управління комплаєнс-ризиків.

Мета комплаєнс-політики – це мінімізація або виключення комплаєнс-ризиків, в першу чергу тих, що можуть істотно впливати на якість облікової інформації фінансової звітності. Вона може проявлятися у формі застосування різних санкцій, фінансових або репутаційних втрат як результат невідповідності законам, правилам і стандартам [2].

Для ефективного функціонування системи бухгалтерського комплаєнсу на підприємстві, насамперед, необхідно розробити і затвердити ряд внутрішніх стандартів і нормативних документів, якими будуть керуватися у своїй роботі працівники служби комплаєнсу.

Такими документами мають бути:

1. Кодекс корпоративної етики (поведінки) підприємства.
2. Положення про організацію бухгалтерського комплаєнсу на підприємстві.
3. Посадові інструкції працівників служби комплаєнсу.
4. Порядок проведення бухгалтерського комплаєнсу.
5. Порядок оформлення результатів проведення бухгалтерського комплаєнсу.

Наступним етапом має бути призначення та налагодження в свою організаційну структуру службу бухгалтерського комплаєнсу (самостійна служба; окремий

працівник; група осіб, що відповідають за відповідні ділянки).

Посадові обов'язки співробітників служби комплаєнсу повинні бути відображені у розроблених та затверджених посадових інструкціях та обліковій політиці підприємства у розрізі напрямів його діяльності (операційна, фінансова, інвестиційна) [3].

Одними з основних завдань комплаєнс-політики є ідентифікація, оцінка та аналіз комплаєнс-ризиків. Тому наступним етапом є аналіз та оцінка ризиків у системі бухгалтерському обліку, а також розробка заходів щодо мінімізації та усунення ризиків у бухгалтерському обліку.

Узагальнення результатів роботи служби бухгалтерського комплаєнсу (формування звітної документації щодо запобігання, виявлення і виправлення перекручень, помилок та підробок у фінансовій звітності підприємства) є заключним етапом формування та впровадження системи бухгалтерського комплаєнсу на підприємстві.

Таким чином, бухгалтерський комплаєнс має бути орієнтований на пошук, виявлення, оцінку, аналіз та вжиття заходів щодо мінімізації комплаєнс-ризиків у системі бухгалтерського обліку, які виникають у результаті недотримання встановлених правил, стандартів і процедур щодо організації та ведення бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел:

1. Syrtseva, S., & Cheban, Y. (2021). Accounting compliance: an institutional approach to ensure the quality of accounting information of the enterprise. *Baltic Journal of Economic Studies*, 7(2), 210-218. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2021-7-2-210-218>.
2. Кобелева Т.О. Комплаєнс як категорія економічної безпеки промислового підприємства. *Economics: time realities. Scientific journal*. 2018. №6 (40). С.52-59.
3. Федулова І.В., П'ятницька Г.Т. Сигніфікація ризик-менеджменту, антикризового управління та комплаєнсу в управлінні фінансовою безпекою підприємства. *Економіка та держава*. 2020. № 8. С. 26–34. DOI: [10.32702/2306-6806.2020.8.26](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2020.8.26).

УДК 657:658.14/.17(047.32)

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ЯК ОБ'ЄКТ ВНУТРІШНЬОГО КОНТРОЛЮ

Соляр Д.Р., магістр

Гуренко Т.О., к.е.н., доцент,

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Внутрішній контроль фінансових результатів – це контроль, що охоплює усі етапи господарювання, всі цикли діяльності і не може існувати відокремлено від контролю всієї діяльності підприємства.

Проаналізувавши дослідження науковців у сфері внутрішнього контролю, необхідно зазначити, що у працях описано лише здійснення контролю за етапами господарювання або ж надана характеристика контролю окремих об'єктів, проте поетапного механізму проведення внутрішнього контролю фінансових результатів чітко не наведено. Це зумовлено тим, що фінансові результати є досить складним об'єктом. Його не можна проконтролювати як одноосібний об'єкт обліку, оскільки він особливо пов'язаний з доходами і витратами діяльності підприємства. Саме тому організацію системи внутрішнього контролю фінансових результатів неможливо здійснити без створення якісної системи внутрішнього контролю загалом на підприємстві.

Система внутрішнього контролю являє собою тісну взаємодію суб'єкта, об'єкта і засобів контролю в процесі здійснення моніторингу діяльності підприємства та прийняття управлінських рішень. До суб'єктів контролю, за О.А. Магопцем [2], зараховуємо управлінський персонал, обліковий персонал на чолі з головним бухгалтером, соціальні та громадські служби підприємства, ревізійні комісії, інвентаризаційні комісії, спостережні ради, службу внутрішнього аудиту, комісії з розслідування надзвичайних подій на підприємстві. Бутинець Т.А. визначає об'єкти контролю, якими є внутрішньогосподарські підрозділи, які виконують відповідні

функції і вносять свій внесок до вирішення загальних господарських проблем [1]. Тоді зазначимо, що засобами контролю являються методи, прийоми і процедури, що дозволяють виявляти і попереджати виникнення в стані та діяльності об'єктів і предметів контролю невідповідність вимогам нормативно-правової бази й ухваленим управлінським рішенням.

Ми погоджуємося з думкою професора Т.А. Бутинець [1], що створення ефективної системи внутрішнього контролю на підприємстві (та конкретизуємо від себе питання впливу перевірки фінансових результатів) дозволить:

- забезпечити ефективне функціонування, стійкість і максимальний розвиток підприємства в умовах багатопланової конкуренції;
- зберегти та ефективно використовувати ресурси й потенціал підприємства;
- своєчасно виявити та мінімізувати комерційні, фінансові та інші ризики в управлінні підприємством;
- сформувати адекватну сучасним, постійно змінним умовам господарювання систему інформаційного забезпечення всіх рівнів управління, що дозволяє своєчасно адаптувати функціонування підприємства до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі

За результатами аналізу досліджень вчених ми виокремили три етапи організації системи внутрішнього контролю фінансових результатів, для кожного з яких характерні свої особливості (табл. 1).

Встановлено, що деталізувати означені етапи контролю можна за допомогою вертикального та горизонтального внутрішнього контролю витрат, доходів і фінансових результатів у розрізі їх видів на рівні центрів відповідальності (вертикальний контроль) та на рівні підприємства в цілому (горизонтальний контроль).

Також, на нашу думку, важливим є проведення постійного моніторингу щодо виконання наданих пропозицій та зауважень при проведенні внутрішнього контролю фінансових результатів; постійного аналізу ризиків, які виникають при веденні

господарської, фінансової та інвестиційної діяльності суб'єкта господарювання; пошук та застосування нових методик проведення внутрішнього контролю.

Таблиця 1

Етапи проведення внутрішнього контролю фінансових результатів

Етапи внутрішнього контролю	Порядок перевірки фінансових результатів
Попередній контроль	визначення основних вимог і положень щодо формування, розподілу та використання фінансових результатів; здійснюється перевірка правильності, доцільності та законності формування доходів, витрат та фінансових результатів
Поточний контроль	встановлення відповідності існуючим і діючим вимогам і положенням; здійснення власного формування фінансових результатів за видами діяльності (операційної, фінансової, інвестиційної); виявлення відхилень фактичних доходів, витрат та фінансових результатів від запланованих під час здійснення господарських операцій, що забезпечує їх оперативну оцінку та регулювання; забезпечення покращення структури й величини фінансових результатів через пошук можливих резервів
Наступний контроль	виявлення неправомірностей; здійснення операцій профілактичного характеру; розподіл та використання фінансових результатів за напрямками (сплата до бюджету, поповнення статутного і резервного капіталу, розрахунки з учасниками, розширення виробництва тощо); перевірка ефективності та доцільності понесених витрат, отриманих доходів, фінансових результатів, правильність та ефективність їх розподілу; складання відповідних документів за результатами внутрішнього контролю фінансових результатів; проведення аналізу діяльності підприємства

Отже, можна зробити висновок, що ефективна система внутрішнього контролю має забезпечувати отримання позитивного результату діяльності підприємства на основі достовірних показників ведення обліку та проведення внутрішнього контролю, а також запобігати порушенню чинного законодавства.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Т.А. Внутрішній контроль: елементи організації системи. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Економічні науки*. Житомир: ЖДТУ, 2008. № 1 (43). С. 28.

2. Магопець О.А. Організація внутрішньогосподарського контролю на сільськогосподарських підприємствах. *Вісник Львівської комерційної академії*. 2004. Випуск 16. С. 310 – 316.
3. Шипіна С.Б. Фінансові результати як об'єкт внутрішнього контролю. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. Вип. 1 (22). 2012. С. 400 – 408. URL: <https://pbo.ztu.edu.ua/article/download/35612/3861> (дата звернення: 12.09.2021).

УДК 657.1

ОБЛІК ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Сістук Є.В., магістр

Литвиненко В.С., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Податок на доходи фізичних осіб є загальнодержавним податком, який забезпечує значну частину грошових надходжень до бюджету країни. Тому правильність, зрозумілість та гнучкість підходу до розрахунку даного податку є завжди актуальним питанням.

Податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) – це загальнодержавний прямий податок. Даний податок нараховується на доходи фізичних осіб резидентів та нерезидентів. Доходи фізичних осіб можуть бути різними, тому для цього в Податковому кодексі України виділений окремий розділ IV для його регулювання [4].

Основною ставкою для розрахунку податку на доходи фізичних осіб є 18%, але існують й інші ставки в залежності від виду доходу. На підприємствах до нарахування ПДФО включають загальний місячний дохід у вигляді заробітної плати. Іноді у малих

підприємствах бухгалтери можуть вручну розраховувати податок або за допомогою MS Excel. Але такий підхід не прийнятний для великих підприємств, де працюють сотні співробітників. У такому випадку використовують спеціальне програмне забезпечення.

На сьогоднішній день організації користуються різними бухгалтерськими програмами, що значно полегшує життя бухгалтера та зводить до мінімуму ймовірність виникнення помилок. Найчастіше з цією метою використовують програми «BAS Бухгалтерія», «MASTER:Бухгалтерія», «Дебет Плюс», «Універсал», «Діловод», «Зарплата і управління персоналом», «М.Е.Дос», «IT-Enterprise» та інші [1].

Типовий функціонал прикладного рішення дозволяє вести облік розрахунків з працівниками та ПДФО за такими напрямками:

- облік відпрацьованого часу із застосуванням різних облікових методів;
- розрахунок заробітної плати персоналу з використанням різних систем оплати праці: погодинної (у тому числі тарифної), відрядної та їх різновидів;
- розрахунок утримань із заробітної плати, в тому числі ПДФО;
- аналіз нарахованої заробітної плати з використанням внутрішньої аналітичної звітності;
- отримання уніфікованих звітних форм;
- обчислення регламентованих законодавством податків та відрахувань до фонду оплати праці, у тому числі розрахунок податкової соціальної пільги по ПДФО, нарахування податку по договорах цивільно-правового характеру тощо;
- формування регламентованої звітності із заробітної плати, як зведеної, так і персоніфікованої.

З розвитком інформаційних технологій також створюються нові інструменти перевірки розрахунку податків. Для прикладу сайт «Зарплата@online» [3] надає можливість кожному безкоштовно перевірити правильність нарахованого ПДФО. Даний сайт враховує всі обставини, які можуть бути у працівника, наприклад податкова соціальна пільга. Також популярними онлайн-сервісами є «Bankchart» та «Uteka» [2].

Тому в сьогоднішніх реаліях бути необізнаним в даному податку дуже складно. Адже будь-яку актуальну інформацію завжди можна переглянути в Податковому кодексі України, електронних бухгалтерських журналах та різноманітних онлайн-семінарах. До того ж з кожним днем програмні продукти удосконалюються і презентують нам кращі можливості для обліку і контролю розрахунків за податками.

Список використаних джерел:

1. Бухгалтерські програми українського виробництва. a4.com.ua. URL: <https://a4.com.ua/buhgalterski-programi-ukrainskogo-virobnitstva/> (дата звернення 13.09.2021).
2. Калькулятор зарплати. uteka.ua. URL: <https://uteka.ua/ua/calculator/salary-calculator> (дата звернення 13.09.2021).
3. Перевір свою зарплату. zponline.com.ua. URL: <https://zponline.com.ua/salary/report/check> (дата звернення 13.09.2021).
4. Податковий кодекс України: від 02.12.2010 № 2755-VI в редакції від 01.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 13.09.2021).

УДК 338.47

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Суліменко Л. А., к.е.н., професор
Малюга Н.М., д.е.н., професор

Поліський національний університет, м. Житомир

Забезпечити сталий розвиток будь-якого підприємства в умовах ринкової економіки та адаптації до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку можливо лише за умови постійного досягнення конкурентних переваг завдяки підвищенню ефективності діяльності.

Автомобільний транспорт є важливим видом підприємницької діяльності, оскільки забезпечує обслуговування суб'єктів господарської діяльності різних галузей, форм господарювання та форм власності, потреб населення, функціонування і розвитку національної економіки. За даними статистики, в галузі автомобільного транспорту в Україні за 2019 рік автомобільна транспортна система України налічує більше 9,2 млн. одиниць транспортних засобів, у т. ч.: 6,9 млн. - легкових автомобілів, 250 тис. - автобусів, 1,3 млн. - вантажних автомобілів, понад 840 тис. од. - мототранспорту. На ринку комерційних перевезень здійснюють підприємницьку діяльність майже 56,2 тис. перевізників[4].

У відповідності до Закону України "Про автомобільний транспорт", господарська діяльність сучасних автотранспортних підприємств пов'язана з наданням різних видів послуг - вантажні, пасажирські та змішані перевезення. Крім того, підприємства виконують роботи та надають послуги, пов'язані з організацією й обслуговуванням автотранспортного процесу, зокрема виконують навантажувально-розвантажувальні роботи, гаражне обслуговування та зберігання рухомого складу, технічне обслуговування і ремонт транспортних об'єктів, транспортно-експедиційне обслуговування.

Діяльність з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів автомобільним транспортом, а також міжнародні перевезення пасажирів та вантажів автомобільним транспортом підлягають ліцензуванню.

Галузевою особливістю автотранспортних підприємств є великий обсяг господарських операцій, пов'язаних із придбанням та використанням матеріальних цінностей: автомобільного палива, мастильних матеріалів, запасних частин та агрегатів до автомобілів, автомобільних шин, операції з технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів.

Як відомо, від рівня операційних витрат суттєво залежать ефективність функціонування підприємства та його конкурентоспроможність. Тому управління витратами є важливою функцією економічного механізму кожного підприємства, зокрема і автотранспортного. Особливості господарської діяльності автотранспортних підприємств мають свій вплив на організацію обліку і контролю витрат та калькулювання собівартості.

Згідно НП(С)БО 16 "Витрати" до складу виробничої собівартості автоперевезень входять: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; відрахування на соціальні заходи; інші прямі витрати; загальновиробничі витрати. За результатами досліджень економістів [1], найбільшу питому вагу у структурі прямих витрат (близько 50%) займають матеріальні витрати, тому при організації обліку аналізу доцільно звернути увагу на обґрунтованість складу матеріальних витрат на виробничі потреби і включення їх до собівартості робіт та послуг, перевірити правильність застосування технічно обґрунтованих норм їх витрачання. При цьому слід порівняти фактичні витрати матеріальних цінностей із затвердженими нормами, оскільки вони є найбільш обґрунтованими.

Оскільки важливими складовими матеріальних витрат при автоперевезеннях є вартість використаних палива, мастильних матеріалів та запасних частин, з метою управління матеріальними витратами автотранспортні підприємства керуються Нормами витрат пального і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті [2] та Нормами експлуатаційного пробігу автомобільних шин [3]. Основним первинним документом, за яким обліковують роботу автомобілів, є Подорожній лист автомобіля, за даними якого здійснюють облік виконаної роботи; витрат палива; нарахування заробітної плати водіям.

Належна організація аналітичного обліку витрат і визначення собівартості перевезень (робіт, послуг) в автотранспортних підприємствах дозволяє достовірно визначити фактичні витрати на їх виконання, обчислити фактичну собівартість окремих видів перевезень (робіт, послуг), здійснення контролю за використанням ресурсів. Для організації аналітичного обліку витрати доцільно групувати у Відомості аналітичного обліку витрат за статтями калькуляції, що встановлені в обліковій політиці підприємства. Витрати на технічні огляди і ремонти також доцільно диференціювати. Це забезпечується застосуванням різних аналітичних рахунків до рахунка 23 «Витрати». У свою чергу, на кожному з них аналітичний облік може бути забезпечений групуванням прямих витрат на статті [1].

Отже, важливе значення для управління витратами автотранспортних підприємств має організація аналітичного обліку витрат на виробництво та застосування нормативного методу контролю витрат на виробництво з врахуванням діючих норм, організаційно-

технологічних та галузевих особливостей виробництва, видів виконаних робіт та наданих послуг.

Список використаних джерел:

1. Базиліук А. В., Малишкін О. І. Бухгалтерський і податковий облік автотранспорту та перевезень. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури. 2011. 256 с.
2. Норми витрат пального і мастильних матеріалів на автомобільному транспорті. Наказ Міністерства транспорту України від 10.02.1998 р. № 43.
3. Норми експлуатаційного пробігу автомобільних шин. Наказ Міністерства транспорту України від 18.12.1997 року. № 420.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua

УДК: 339.923

ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМИ БЛОКЧЕЙН В ОБЛІКУ І КОНТРОЛІ ЕКСПОРТНИХ ОПЕРАЦІЙ

Трачова Д.М., д.е.н., професор
*Таврійський державний агротехнологічний
університет імені Дмитра Моторного, м. Мелітополь*

Умови на міжнародному ринку зерна стають все більш динамічними і вимогливими, що призводить до складному конкурентному середовищі. Щоб адаптуватися до цієї динамічної обстановці, ланцюжки поставок зерна повинні покладатися на співпрацю, гнучкість і довіру між учасниками торгового процесу.

Таким чином, важливість нових технологічних рішень в ланцюжках постачань зростає ще більше.

Технологія блокчейн зарекомендувала себе як необхідний компонент сучасної конкурентного середовища. Однак перед впровадженням будь-якої нової технології необхідно проаналізувати успішність її впровадження в інших країнах щоб оцінити чи достатньо технологія дозріла для її використання в реаліях України. Крім того, потрібно також виявити і економічні передумови до впровадження даної інновації.

За даними зарубіжних і міжнародних організацій, таких як United States Department of Agriculture (USDA) і Food and Agriculture Organization (FAO), протягом 5 років Україна є одним з 6 найбільших виробників і експортерів сільськогосподарських культур, з великою площею родючих земель, призначених для вирощування зернових і олійних культур. У 2021-2022 роках USDA прогнозує загальний обсяг виробництва зерна в Україні на рівні близько 74 млн тон, у порівнянні з близько 65 млн роком раніше. Урожай пшениці оцінюється в 27,2 мільйона тон проти 25,5 мільйона, у той час як виробництво кукурудзи, за прогнозами, виросте до 37,3 мільйона тон з 30 мільйонів в 2020-2021 роках. За прогнозами Agrochart, загальний експорт зерна з України в 2021-2022 роках складе в районі 56 млн тон у порівнянні з 44 млн. тон роком раніше. Експорт пшениці в 2021-22 роках прогнозується на рівні 21 мільйонів тон в порівнянні з 16,7 мільйонами в попередньому році (+ 25.37%). При цьому останнім часом спостерігається тенденція до зміщення ринку збуту в бік країн Африки та Азії. Це дає можливість зробити висновок, що, паралельно з придбанням нових ринків збуту, Україна втрачає старі. Так в 2015/2016 торговому році Європейський Союз імпортував 2.03 мільйонів тон, а в 2020/2021 - вже близько 0.68 мільйонів тон.

Аналізуючи ситуацію, що склалася, можна виділити кілька основних причин таких змін. По-перше, це постійно зростаючі вимоги до безпеки харчових продуктів, що пред'являються Європейським Союзом. Це добре видно в Food law general principles.

Багато хто з перерахованих там проблем, що призвели до зміни ринкової кон'юнктури, можуть бути вирішені за допомогою блокчейну і пов'язаних з ним технологій.

Ми пропонуємо багаторівневу систему для управління доступом до читання і запису інформації на всіх етапах поставки українського зерна на експорт (рисунок 8). Базовим рівнем даної системи ми вважаємо Data store layer. Цей шар є дозволеним блокчейном (тобто, він дозволяє виконувати дії тільки ідентифікованим учасникам) і складається з двох елементів - це група Zone blockchains і Shipment ledger.

Важливою проблемою дозволеного блокчейну є те, що він може масштабуватися тільки до кількох сотень вузлів WENTING LI ET. ALL (2017), що при зростанні вузлів і активності в блокчейні викликає затримку транзакцій і зменшує пропускну здатність мережі. Щоб вирішити цю проблему, ми пропонуємо використовувати концепцію сегментації єдиного реєстру блокчейну. В результаті чого утворюється кілька Zone blockchains розділених, наприклад, за географічною ознакою (регіон, область, район і т.д.). Сюди записуються блоки з транзакціями, що додають інформацію про окремі поставки зерна від виробника. Ця інформація надходить з іншого шару системи - Data input layer.

Data input layer включає в себе джерела даних про зерно і Global validator. Під джерелами даних ми розуміємо, як інформацію безпосередньо про зерно, отриману за допомогою прямих аналізів і шляхом оцінки даних фото з повітря, так і координати поля, дані про час та умови зберігання на елеваторі, температурі при транспортуванні і т. ін.

Global validator - це програмне забезпечення, засноване на Data Science і штучному інтелекті, що дозволяє оцінювати дані, що вводяться і в разі виявлення потенційної помилки - відправляє їх на повторний огляд або робить запит на повторний аналіз. Наприклад, якщо за даними карти засміченості поля бур'янами, рівень засміченості 4 бали, а аналізи не показали цього відхилення, то можливо потрібно зробити додатковий аналіз.

При формуванні нової партії зерна трейдером або самим покупцем безпосередньо у фермерів, в блокчейні, який називається Shipment ledger створюється новий блок, що містить посилання на окремі поставки від фермерів з Zone blockchains і інші необхідні дані. В результаті покупець може дізнатися з яких полів і в яких умовах зберігалось купується ним зерно.

Рівень Users layer є програмне забезпечення, що дозволяє користувачам реєструватися в системі під певною роллю, яка надає певні права. Звідси фермер може виставляти на продаж своє зерно, а покупець укладати контракти.

Список використаних джерел:

1. AGRICULTURAL MARKETING SERVICE. (2020) Ukraine Grain Transportation. Available at: <https://www.ams.usda.gov/sites/default/files/media/UkraineMarch2020.pdf>.
2. CROSBY, M.; PATTANAYAK, P.; VERMA, S.; KALYANARAMAN, V. (2016) Blockchain Technology: Beyond Bitcoin. Applied Innovation, 2, 71. <http://scet.berkeley.edu/wp-content/uploads/AIR-2016-Blockchain.pdf>
3. DRONE.UA. (2018) Zrazok zvituu: karta zabur'yanenosti. Available at: https://drone.ua/wp-content/uploads/2018/03/report_weeds.pdf (in Ukr.).
4. GALVEZ, J.F.; MEJUTO, J. C.; SIMAL-GANDARA, J. (2018) Future challenges on the use of blockchain for food traceability analysis. DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.trac.2018.08.011>.
5. GENERAL AUTHORITY FOR SUPPLY COMMODITIES. Available at: <http://www.gasc.gov.eg> (accessed on 19 July 2021).
6. KAMILARIS, A.; FONTS, A.; PRENAFETA-BOLDY, F. X. (2019) The Rise of Blockchain Technology in Agriculture and Food Supply Chains. DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.tifs.2019.07.034>.
7. MALIK, S.; KANHERE, S.S.; JURDAK, R. (2018) ProductChain: Scalable Blockchain Framework to Support Provenance in Supply Chains. DOI: <http://dx.doi.org/10.1109/NCA.2018.8548322>.
8. MERKLE, R.C. (1980) Protocols for public key cryptosystems. Symposium on Security and Privacy, IEEE Computer Society, p. 122-133.
9. MIRABELLI, G.; SOLINA, V. (2020) Blockchain and agricultural supply chains traceability: research trends and future challenges. DOI: <http://dx.doi.org/10.1016/j.promfg.2020.02.054>.
10. NAKAMOTO, S. (2008) Bitcoin: a peer-to-peer electronic cash system. Available at: <https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>.

11. PRANTO, T. H; NOMAN, A. A.; MAHMUD, A.; HAQUE, AKM B. (2021) Blockchain and smart contract for IoT enabled smart agriculture. DOI: <http://dx.doi.org/10.7717/peerj-cs.407>.
12. SZABO, N. (1996) Smart contracts: building blocks for digital markets. EXTROPY: The Journal of Transhumanist Thought 16:18(2).
13. SZABO, N. (1997). Formalizing and securing relationships on public networks. DOI: <https://doi.org/10.5210/fm.v2i9.548>.
14. TIKHOMIROV, S. (2017) Ethereum: state of knowledge and research perspectives. Foundations and Practice of Security. Cham: Springer, p. 206-221. DOI: http://dx.doi.org/10.1007/978-3-319-75650-9_14
15. TRADE MAP. Trade statistics for international business development. Available at: <https://www.trademap.org> (accessed on 19 July 2021).
16. UKRAINIAN GRAIN ASSOCIATION. (2021) Grain Ukraine 2021: Osnovnye trendy na rynkah sbyta zerna i uroki forvardov. Available at: <http://uga.ua/meanings/grain-ukraine-2021-osnovnye-trendy-na-rynkah-sbyta-zerna-i-uroki-forvardov> (in Rus.).

УДК 657.1

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИКОРИСТАННЯ ПІДЗІТНИХ СУМ

Угненко І.І., магістр
 Колеснікова О.М., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
 природокористування України, м. Київ*

Облік операцій щодо розрахунків з підзвітними особами має значний вплив на господарську діяльність підприємства у розрізі таких операцій як: готівкових так і безготівкових операцій, у національній, так і у іноземній валюті, оплати послуг, рух матеріальних цінностей, утворення вартості активів та затрат, а також утримання із заробітної плати працівників та оподаткування.

Видача грошових коштів підзвітній особі супроводжується певними правилами та обмеженнями, яких необхідно дотримуватися як підприємству, так і працівникові.

При видачі коштів під звіт на господарські потреби підприємства потрібно орієнтуватися на п. 19 Положення № 148, де визначені конкретні строки повернення підзвітних сум. Відповідно кошти під звіт слід видати так, щоб у працівника була можливість зробити закупівлю товарів (робіт, послуг) і своєчасно відзвітувати за здійснені витрати на госппотреби.

Після завершення відрядження або виконання доручення в інтересах підприємства працівник зобов'язаний:

— відзвітувати про використання виданих на відрядження або під звіт грошових коштів; заповнити та подати Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт з оригіналами документів, що підтверджують понесені витрати;

— повернути суму надміру витрачених у відрядженні коштів.

За наявності надміру витрачених (тобто не підтверджених документально) коштів, отриманих на відрядження та/або на виконання окремих цивільно-правових дій (у тому числі у відрядженні), працівник зобов'язаний повернути їх до каси або перерахувати на банківський рахунок підприємства, що видало кошти, до або під час подання Звіту, про що свідчить п.п. 170.9.2 ПКУ.

Відповідальності за несвоєчасне подання Звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт – немає. Після скасування Указу № 436 підприємству не загрожує штраф за перевищення встановлених строків використання виданої під звіт готівки, а також за видачу готівкових коштів під звіт без повного звіту за раніше видані кошти. Але якщо працівник, який отримав грошові кошти під звіт або на відрядження, не подає такий Звіт у встановлені строки, і не повертає до каси невикористані грошові кошти, то вся сума отриманих коштів підпаде під оподаткування, а саме ПДФО і ВЗ.

Доволі часто уводить в оману п. 3 Порядку складання Звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт, затвердженого наказом Мінфіну України від 28.09.2015 р. № 841, у якому йдеться про обкладення надміру витрачених коштів ПДФО, якщо працівник не повернув їх до кінця місяця, на який припадає граничний

строк повернення. Оскільки ця норма не відповідає вимогам ПКУ, схоже, усе ж мали на увазі, що оподатковувати надміру витрачені кошти потрібно до кінця місяця, у якому працівник повинен був повернути кошти.

Визнання своєчасно не повернених коштів доходом працівника не знімає з нього обов'язку відзвітувати за них і повернути непідтверджені документально суми. При цьому утриманий ПДФО та ВЗ поверненню не підлягає.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України: пункт 170.9 стаття 170 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1797-VIII від 21.12.2016 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#n4113>
2. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні затверджене Постановою НБУ України від 29.12.2017 № 148: пункт 19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text>

УДК 657.471

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВ

Черниш В.О., магістрант
*Вінницький національний аграрний
університет, м. Вінниця*

У ринковій економіці мета бухгалтерського обліку щодо внутрішніх користувачів полягає у формуванні інформації, корисної керівництву для прийняття управлінських рішень. При цьому зміст, порядок формування та способи надання інформації визначаються керівництвом підприємства самостійно.

Під системою управлінського обліку на підприємстві, як відомо, розуміють спостереження, оцінку, реєстрацію, вимірювання, обробку, систематизацію та передачу інформації переважно про витрати і результати господарської діяльності в інтегрованій системі обліку, нормування, планування, контролю та аналізу, з метою формування достатньої інформаційної бази внутрішнім користувачам і прийняття оперативних і стратегічних управлінських рішень.

Створення системи управлінського обліку для конкретних цілей відбувається в три етапи: 1) методологічний; 2) технічний; 3) організаційний.

На першому етапі обирається модель управлінського обліку в залежності від його мети, визначаються об'єкти та методи обліку витрат, а також елементи бухгалтерського обліку, які можуть служити для формування інформації необхідної для прийняття управлінських рішень. Це план рахунків управлінського обліку, складання калькуляційних статей та інше.

На другому етапі обирається склад реєстрів аналітичного обліку, форми внутрішньої звітності і визначення напрямку руху інформації в середині підприємства.

Третій етап передбачає розподіл обов'язків між працівниками в системі управлінського обліку.

Створення системи управлінського обліку для конкретних цілей також відбувається в три етапи, кожен з яких вирішує специфічні завдання:

- формування управлінського рішення, облікової задачі або аналіз і опис існуючого рішення. Дії виконуються у наступній послідовності: а) визначається управлінська задача та її управлінське рішення; б) визначається перелік даних, які необхідні для її вирішення, а також, система їх збирання та правила документообороту; в) визначаються результати, яких планується досягти та призначаються відповідальні за досягнення результатів.

- ув'язка прийнятих рішень із існуючими управлінськими рішеннями, обліковою політикою, бухгалтерською практикою і існуючими обліковими технологіями. На цьому етапі обов'язково необхідно узгодити дані управлінського обліку з даними

фінансового і податкового обліку. Потрібно, щоб результати за період за різними методами обліку відрізнялись в незначній мірі. Розроблена технологія управлінського обліку може потребувати зберігання специфічних даних або реалізації даних нових функцій у програмному забезпеченні;

- впровадження облікових технологій, якщо всі дії попередніх етапів виконано максимально чітко, то на третьому етапі не повинно виникати проблем.

Основним чинником створення системи управлінського обліку є її економічна ефективність, значне перевищення доходів від її експлуатації над витратами, пов'язаними з її створенням і впровадженням.

Управління витратами на підприємстві передбачає виконання всіх функцій управління: планування, організація, мотивування, контроль, регулювання. Дані функції повинні реалізовуватись через елементи управлінського процесу: прогнозування, планування, нормування, організація, калькулювання, мотивація та стимулювання, облік, аналіз, регулювання та контроль витрат.

Механізми управління витратами передбачають застосування певних методів та інструментів, за допомогою яких вивчають витрати, досліджують їхню поведінку, щоб управляти ними. Вибір методів полягає у застосуванні різноманітних способів і прийомів, за допомогою яких можна вивчити та отримати точну інформацію про витрати і на її підставі прийняти правильні управлінські рішення. Прийняття управлінських рішень впливає на величину фінансового результату підприємства, і тому завершальним етапом є оцінка прийнятого рішення на відповідність поставленим завданням. Якщо результат оцінки свідчить, що реалізація певних рішень і заходів має недоцільний і не вигідний характер, виникає необхідність вибору іншого методу аналізу, який забезпечить вигоду та окупність витрат підприємства.

Управління витратами – це процес цілеспрямованого формування витрат щодо їхніх видів, місць та носіїв за постійного контролю рівня витрат і стимулювання їхнього зниження. Воно є важливою функцією економічного

механізму будь-якого підприємства.

Однією з найважливіших і найскладніших проблем для підприємницьких структур є проблема управління їхніми витратами. Отримання найбільшого ефекту з найменшими витратами, економія трудових, матеріальних і фінансових ресурсів залежать від того, як вирішує підприємство питання управління витратами.

У процесі управління витратами здійснюється вибір між альтернативними варіантами управлінських рішень щодо номенклатури товарів та послуг, виробництва та реалізації продукції. Управління витратами є важливим складником управлінського обліку, тому управління витратами повинно означати створення єдиної системи з певними установками та інструментами.

Підприємства змушені постійно шукати фактори і резерви зниження собівартості виготовленої продукції, щоб одержувати максимальний прибуток від своєї діяльності. Всі ці фактори і резерви, як правило, лежать в основі управління подальшою діяльністю підприємства і їх розрахунки необхідні для перспективи розвитку підприємства.

Одним з головних завдань апарату управління на теперішній час є створення такої системи управління витратами виробництва, яка б дала можливість керувати витратами на всіх етапах виробничого циклу, а також відповідала критеріям єдності підходів на різних рівнях управлінської діяльності. Система управління витратами буде ефективна лише в тому випадку, коли будуть враховані особливості кожного підприємства, охоплені всі процеси, що здійснюються підприємством та буде побудована система до принципів управління і відповідно мінімізувати свої витрати, адже прибуток – це те заради чого ведеться будь-яка економічна діяльність. Для точного успішного функціонування кожен підприємець повинен навчитися ефективно управляти витратами [2, с. 118].

Сучасний управлінський облік, удосконалюючись, досяг такого рівня розвитку, що дозволяє вирішувати численні проблеми на основі як внутрішньої, так і зовнішньої інформації; його інформаційна база використовується для прийняття як оперативних, тактичних, так і стратегічних управлінських рішень; його інструменти постійно збагачуються і удосконалюються за рахунок запровадження більш ефективних прийомів і методів [1].

Таким чином, побудову та вдосконалення системи управління витратами на підприємствах пропонується здійснювати шляхом:

- виділення основних понять і процедур, системи управління витратами;
- виявлення існуючих проблем формування та контролю витрат на підприємстві;
- формування моделі управління витратами з урахуванням особливостей галузі;
- побудови інформаційної системи;
- адаптації документообороту до обраної інформаційної системи;
- розподілу відповідальності за формування витрат та створення механізму мотивації і стимулювання їх зниження.

Список використаних джерел:

1. Правдюк Н.Л., Лепетан І.М., Бурко К.В. Тактичний та стратегічний менеджмент підприємств: обліковий аспект: монографія. Вінниця. Видавництво ФОП Кушнір Ю.В. 2020. 448 с.
2. Шумило Ю. О. Уточнення теоретичної сутності категорії витрат в управлінні підприємством. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2010. № 3. С. 117-119.

УДК 657.44:657.6

ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ РОЗРАХУНКІВ З ПІДРЯДНИКАМИ

Чекан І.Ю. магістр
Ганяйло О.М., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м.Київ*

Внутрішньогосподарський контролю як одна із функцій управління дозволяє вирішувати низку проблем суб'єкта господарювання, зокрема: забезпечувати прийняття обґрунтованих управлінських рішень, оптимізувати процеси фінансово-господарської діяльності, попереджати, виявляти та усувати відхилення в інформації, що подається заінтересованим особам.

Суб'єкти внутрішньогосподарського контролю здійснюють порівняння планових і фактичних показників, проводять аналогію із зовнішнім економіко-правовим середовищем, також виявляють відхилення, роблять оцінку їх розміру та небезпечності для суб'єкта господарювання, оцінюють фактори, що викликали відхилення, та ступінь їх впливу, проводять підготовку інформаційної бази для прийняття управлінських рішень.

Оскільки, важливою складовою діяльності будь-якого суб'єкта господарювання є розрахункові операції з постачальниками та підрядниками, то цій ділянці обліку завжди приділяється підвищена увага суб'єктів внутрішньогосподарського контролю.

До основних завдань контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками належать:

— перевірка виконання зобов'язань по розрахунках з кредиторами підприємства;

— встановлення наявності фактів порушень чинних нормативно-правових актів щодо правомірності, доцільності та обґрунтованості управлінських рішень відповідальних працівників при здійсненні розрахункових операцій з постачальниками і підрядниками;

— розроблення заходів з реалізації результатів контролю стосовно попередження зловживань і порушень, відшкодування збитків і притягнення до відповідальності винних службових осіб[2].

Виокремлюють декілька етапів контролю розрахунків по зобов'язань перед підрядниками, зокрема формування загальної методики контролю зобов'язань у тому числі розрахунків з підрядниками передбачає: 1) визначення основних елементів контролю операцій по розрахунках з підрядниками підприємства та фактів їх зміни; 2) забезпечення формування інформаційної бази для здійснення контролю розрахунків з підрядниками; 3) встановлення реальності стану заборгованості з використанням інвентаризації розрахункових операцій щодо виконання зобов'язань перед підрядниками; 4) перевірка правильності та повноти документування виконаних операцій; 5) встановлення обґрунтування та правильності відображення в обліку фактів зміни зобов'язань і їх причини; 6) перевірка своєчасності також обґрунтованості списання чи припинення зобов'язань.

На всіх етапах контролю розрахунків з підрядниками важливим є правильний підбір методичних прийомів та процедур (інвентаризація, ревізія, внутрішній аудит, тематична перевірка, економічний аналіз, перевірка виконання прийнятих рішень), оскільки це забезпечить ефективну організацію обліку на підприємстві та відповідність її встановленій обліковій політиці.

Реальність стану заборгованості встановлюється методом зустрічної перевірки розрахунків з окремими підприємствами через письмові запити про звіряння даних за визначений період часу. У разі виникнення сумнівів у

достовірності можливі навіть безпосередні перевірки таких розрахунків у бухгалтеріях взаємопов'язаних підприємств.

Для перевірки достовірності первинних документів, за якими здійснені розрахункові операції, доцільно провести зустрічні звірки різних документів на підприємстві. При цьому особливому контролю підлягають рахунки, на підставі яких проводилися сторнувальні записи, або записи щодо перерахування сум із одного рахунка на інший, також ретельній перевірці підлягають операції оформлені на підставі довідок.

Щодо перевірки заборгованості на рахунках обліку, то кожна суму заборгованості по розрахунках з підрядниками розглядається з погляду виникнення боргу, причини і давності такої заборгованості. У разі виникнення заборгованості, що не сплачена в установлений строк, необхідно з'ясувати причини її непогашення у визначені терміни.

Отже, ефективний внутрішньогосподарський контроль стану розрахунків з підрядниками підвищує достовірність облікових даних про стан розрахунків по зобов'язанням, забезпечує своєчасність їх погашення та надає необхідну інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Бабенко Л.В., Фесенко В.В., цьома К.Ю. Прикладні аспекти обліку та внутрішнього контролю розрахунків із постачальниками і підрядниками
URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/1207/1/Babenko.pdf>
2. Фатенок-Ткачук А.О. Данилко А.Р. Облікові процедури контролю зобов'язань перед постачальниками та підрядниками URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/153587382.pdf>

УДК 657.2

ПИТАННЯ ВІДОБРАЖЕННЯ РІЗНИЦЬ В ПОДАТКОВІЙ ЗВІТНОСТІ КОМПАНІЙ

Чистова А.Г. аспірант

*ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», м. Київ*

Податкові різниці виникають внаслідок різних правил обліку однієї і тієї ж операції згідно з Положеннями (Стандартами) бухгалтерського обліку (далі П(С)БО), Міжнародними стандартами фінансової звітності (далі МСФЗ) і згідно з Податковим кодексом України (далі ПКУ). До 01.01.2015 р. різні правила обліку призводили до наявності двох видів обліку — бухгалтерського і податкового. Після 01.01.2015 р. податковий облік як такий зник і залишився лише у вигляді різниць між фінансовим результатом за даними бухгалтерського обліку та прибутком для цілей оподаткування податком на прибуток.

Відповідно до підпункту 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 ПКУ об'єктом оподаткування податком на прибуток є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який дорівнює фінансовому результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, скоригованого (збільшеного або зменшеного) на різниці, які виникають відповідно до положень ПКУ.

Наразі всі операції, що пов'язані з різницями відображаються в Додатку РІ до Декларації про прибуток підприємства. Цей додаток зобов'язаний подавати кожний платник, у якого за звітний період наявні операції, за якими ПКУ визначає різниці.

Платник податку на прибуток має право не застосовувати фінансові різниці при визначенні об'єкта оподаткування податком на прибуток для платників податку у яких дохід за останній звітний період не перевищує 40 млн грн. [1].

Підприємства, дохід яких не перевищив цю межу, можуть прийняти рішення не коригувати бухгалтерський фінансовий результат до оподаткування на всі різниці, визначені відповідно до положень III розділу ПКУ, не більше одного разу протягом безперервної сукупності років в кожному з яких виконується цей критерій щодо розміру доходу. Про своє рішення платник податку зазначає у податковій звітності з податку на прибуток, що подається за перший рік в такій безперервній сукупності років. В подальші роки такої сукупності коригування фінансового результату також не застосовуються (крім від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років та коригувань, визначених підпунктом 140.4.8 пункту 140.4 та підпунктом 140.5.16 пункту 140.5 статті 140 цього Кодексу).

Додаток РІ складається з чотирьох розділів:

1. Різниці, які виникають при нарахуванні амортизації необоротних активів (ст. 138 ПКУ).
2. Різниці, що виникають при формуванні резервів (забезпечень) (ст. 139 ПКУ).
3. Різниці, які виникають при здійсненні фінансових операцій (ст. 140 ПКУ). У цьому розділі, зокрема, відображають збитки минулих років (пп. 134.1.1, 140.4.4 і 140.4.5 ПКУ).
4. Інші різниці передбачені статтею 141 розділу III, статтею 39 розділу I, статтею 123-1 розділу II та нормами підрозділу 4 розділу XX «Перехідні положення» ПКУ. Зокрема: різниці при продажу й іншому відчуженні цінних паперів (п. 141.2 ПКУ); різниці за страхуванням (ст. 1231 і п. 141.1 ПКУ); «перехідні» різниці (підрозд. 4 розд. XX ПКУ).

У лівій частині таблиці додатка зібрані різниці, які збільшують фінансовий результат до оподаткування, а в правій – ті, що зменшують його. Після зазначення коригувань за всіма наявними операціями пов'язаними з різницями в додатку РІ окремо підсумовують усі різниці, що збільшують фінансовий результат (рядок 01) та усі, що зменшують (рядок 02) коригування. Потім від першої величини віднімають другу. Це і є підсумкова сума різниць, на яку коригують (збільшують або зменшують)

бухгалтерський фінансовий результат (рядок 03 додатка РІ). Її з додатка РІ переносять із відповідним знаком («+» чи «-») до спеціально відведеного для цього рядка 03 РІ декларації. Однак, існує проблема щодо переходу з категорії підприємства, яке відображає податкові різниці до такого, що їх не застосовує, і навпаки. Якщо підприємство було високодохідним і за три квартали подавало декларацію з додатком РІ, а коли прийшов кінець року визначило, що дохід менше ніж 40 млн – воно має право прийняти два рішення. Перше, подавати декларацію за рік з додатком РІ, або ж друге – за підсумками року подавати декларацію без додатка РІ.

До 2019 року було правило: як почали рік, так і закінчили. Воно було прописано у ПКУ. На сьогодні такого правила немає і тому треба розуміти, що ось саме в цьому випадку треба прийняти рішення про застосування або незастосування і рішення ви повинні приймати так як прописано у ПКУ. Хоча існує роз'яснення податкової ЗІР, що можна закривати попередній рік де ви отримали дохід менше ніж 40 млн, з різницями, а у наступному році ви будете мати право вже прийняти рішення і подавати без додатка РІ [2].

Така розбіжність між позицією податкової служби й ПКУ є і вона потребує чіткого врегулювання позиції для того, щоб в подальшому не виникало спірних питань стосовно застосування або незастосування різниць.

Список використаних джерел:

1. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. N 2755-VI (із змінами, і доповненнями). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17> (дата звернення 05.08.2021)
2. Консультація ЗІР 102.20.01. URL: <http://zir.sfs.gov.ua/main/bz/view/?src=ques> (дата звернення 05.08.2021)

УДК 657.331.21

ОБЛІК ВИПЛАТ ПРАЦІВНИКАМ У МІЖНАРОДНІЙ ТА НАЦІОНАЛЬНІЙ ОБЛІКОВІЙ ПРАКТИЦІ

Чухно К.В., магістр

Кузик Н.П., к.е.н., доцент

*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Виплати працівникам включають досить значний перелік різновидів і становлять суттєву частину сукупних витрат будь-якого підприємства. Рівень виплат та їх структура мають, безумовно, важливе соціальне значення. Отже, облік цієї ділянки був і залишається актуальним, потребуючи уваги та ретельного вивчення, зважаючи на те, що виплати безпосередньо пов'язані з витратами підприємства та з його зобов'язаннями. Актуальність розгляду даного питання обумовлена також постійними динамічними змінами чинного законодавства, зокрема і трудового.

Регулювання розрахунків за виплатами працівникам визначається нормами різних рівнів нормативно-правового регулювання. Серед основних – Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Закон України «Про оплату праці», Податковий кодекс України, П(С)БО 26 «Виплати працівникам», МСБО 19 (IAS 19) «Виплати працівникам» та інші.

Усі форми компенсації, які суб'єкт господарювання надає працівникам в обмін на послуги, надані працівниками підприємству – це виплати працівникам [3]. Отже, діяльність працівника розглядається як послуги, за які він отримує відповідну компенсацію. Таке визначення наведене лише у МСБО 19. Натомість, у П(С)БО 26 відсутнє чітке визначення самого поняття, проте міститься деталізована характеристика щодо включення відповідних видів виплати до певних груп із визначенням окремих термінів. На нашу думку, це не є проблемою і не можна вважати принциповою відмінністю, тим більше що в реаліях практики все частіше грані між

використанням П(С)БО і МСБО стираються. Та й загалом вимоги П(С)БО 26, в основному, співпадають із такими в МСБО 19, що пов'язано із спробами наблизити національне законодавство до норм МСБО. Загалом, незважаючи на подібність стандартів за змістом та структурою, однак все ж існують й окремі відмінні положення, що потребує їх критичної оцінки.

Відповідно до П(С)БО 26 та МСБО 19 усі виплати працівникам поділяються на чотири категорії: короткострокові виплати, виплати по закінченні трудової діяльності, інші довгострокові виплати працівника, виплати при звільненні. Проте, у П(С)БО 26 окремо виділено п'яту категорію – виплати інструментами власного капіталу. У системі міжнародних стандартів такі виплати регулюються окремим стандартом МСФЗ 2 «Платіж на основі акцій».

Доречно зауважити, що на відміну від національного, міжнародний стандарт представляє перелік видів виплат по закінченню трудової діяльності, серед яких особливе місце відведено медичному обслуговуванню, пенсійному забезпеченню, страхуванню життя. Як показують практичні дослідження національної практики, компенсаційні виплати по закінченню трудової діяльності, а також інструментами власного капіталу, надаються лише на підприємствах, які мають іноземний капітал.

Національний стандарт дає загальні рекомендації щодо відображення виплат в обліку та звітності й тільки частково висвітлює складні питання обліку окремих категорій виплат робітників. Очевидно, це пов'язано з тим, що для національної практики характерною є жорстка регламентація до ведення бухгалтерського обліку через наявний єдиний план рахунків (є обов'язковим для усіх суб'єктів господарювання) та інструкції по його застосуванню. Окрім того, використання П(С)БО 26 є орієнтованим на запити відповідних регулюючих органів (зокрема, Державної податкової служби). Натомість МСФЗ, у першу чергу, орієнтовані на користувачів фінансової звітності (наприклад, інвесторів). А тому в МСБО 19 достатньо деталізовано розкриті питання визнання та оцінки, а також відображення усіх можливих виплат працівникам в обліку і фінансовій звітності. Отже, існує потреба

в подальшій гармонізації національної системи обліку відповідно до міжнародної практики та міжнародних норм.

Доречно також зауважити, що в МСБО серед короткострокових виплат працівникам передбачено можливість застосування виплат у якості грошових пільг. Наприклад, надання у користування службового житла працівникам або автомобіля, медичне обслуговування тощо. У нормах П(С)БО 26 такі виплати не визначено, хоча реальності сьогодення засвідчують не лише про їх наявність, а й динамічне зростання. Тому об'єктивною необхідністю є уточнення норми національного положення «Виплати працівникам» у частині розширення класифікації короткострокових виплат працівникам та особливостей обліку і відображення у звітності таких виплат. Ми погоджувачись із думками науковців, які й досі не втрачають своєї актуальності щодо доцільності синхронізації виплат П(С)БО 26 «Виплати працівникам» шляхом приведення їх у відповідність до МСБО 19.

Загалом, за порівнянням облікових механізмів розрахунків із виплат працівникам за національними й міжнародними стандартами, можна стверджувати, що уніфікація обліку й досі триває, національні нормативні документи з бухгалтерського обліку все ж потребують подальшого удосконалення та змін із врахуванням реальній національної практики та міжнародного досвіду.

Список використаних джерел:

1. Гончарук С. М. Гармонізація обліку зобов'язань на підприємствах в Україні в контексті переходу на міжнародні стандарти. Молодий вчений. 2017. №12. С. 596-599.
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам»: затв. Наказом Міністерства Фінансів України від 28.10.2003 (зі змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>.
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам», затв. Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку від 30.06.2017 р.. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-finansovoi-zvitnosti>.

УДК 657:005.591.6

**STEM-ACCOUNTING-EDUCATION:
РЯТІВНІ МОЖЛИВОСТІ НОВІТНЬОЇ ОБЛІКОВОЇ ПАРАДИГМИ**

Шевчук В.О., д.е.н., професор
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ

Нагальність невідкладного розв'язання економічних, соціальних, екологічних та інших проблем, що швидко перетворюються у глобальні загрози, зумовлює необхідність переходу до рятівних варіантів розвитку. Першоосновою цих варіантів є природничі засади. Аналіз загальнолюдського економічного надбання вказує на важливість його українського сегмента: йому властиві життєствердні сенси, здатні протидіяти викликам ХХІ ст.

В Україні легітимізована Концепція розвитку STEM-освіти [1]. Вона стосується не тільки природознавства чи математики – йдеться про надання чинній освіті фундаментальних підвалин навчання і виховання теперішніх та майбутніх поколінь. Підтвердженням цього є, зокрема, STEAM-освіта – напрям розвитку досліджуваної Концепції, запроваджуваної у вищій та середній школі культурно-мистецького спрямування.

Концепція STEM-освіти охоплює кілька складових, кожна з яких більшою чи меншою мірою дотична до обліку. Наріжною складовою Концепції є наука («S» - science). Аналіз інтелектуального надбання людства свідчить, що в неортодоксальній українській науковій думці упродовж більше 140 років відбувається становлення симбіозу природничих та економічних наук, якому мають підпорядковатися знання політико-економічні. Для розвитку світової економічної думки цей симбіоз стає основоположним. Історико-економічний аналіз вказує на утвердження, починаючи з останньої чверті ХІХ ст., позицій національної наукової школи фізичної економії [2].

Новітнім напрямом сучасної світової фізико-економічної думки, національна і загальнолюдська значущість якого зростатиме, є екологічна економіка [3]. Українець Сергій Подолинський, 130-ліття відходу у вічність якого відзначається цього річ, визнаний

іноземними науковцями основоположником цього напрямку світової економічної науки. Доктору С. Подолинському належить, зокрема, пріоритет обґрунтування парадигми обліку енергетичного бюджету, примножуваного суб'єктами господарювання.

Із положень досліджуваної Концепції випливає, що основою облікової парадигми покликаний бути теоретичний і прикладний симбіоз природознавства та економії. Це надає підстави для того, аби в подальшому вести мову про STEM-accounting-education як новітній питома український внесок в утвердження рятівних можливостей обліку.

Технології, котрі є наступною складовою Концепції («Т» - technology), необхідно розглядати як об'єкти обліку. Типи технологій належить бачити, виокремлюючи різновиди господарського освоєння сфер живого, неживого й розумного в структурі життєдіяльності людства. Природничого обґрунтування потребує облік органічного, біодинамічного та інших неруйнівних для довкілля виробництв, апробованих в Австралії, Україні тощо Алексом Подолинським, Семеном Антонцем та їхніми послідовниками.

Апробовані подвижниками агроекологічного виробництва технології вимагають інжинірингового супроводження («Е» - engineering). Поставлений на природничу основу, інжиніринг мотивує комерціалізацію «м'якого» (еколого-економічного) їх освоєння та розробку необхідних методик обліку. Разом із відповідним обліково-інформаційним забезпеченням він здатний сприяти поширенню новітніх технологій та реалізації інновативних проектів.

Що стосується математики, яка є заключною складовою Концепції («М» - mathematics), то як інструмент гносеології, вона повинна підпорядковуватися онтології, насамперед фундаментальному природничому знанню як основі охоплюваного обліком господарювання. Слід брати до уваги, що математика імплементована в облік ще його фундатором Лукою Пачолі, так і те, що понад століття існують питома українські економетричні та облікові новації, котрі чекають прикладного запровадження і використання [4].

Пропонований підхід змінює онтологічні, метрологічні та методологічні засади обліку. Водночас він потребує обов'язкового превалювання змістовності обліку над різноманіттям його форм. Адаптація обліку до вимог Концепції STEM спроможна перетворювати облікову

інформацію у рятівний сегмент прикладних знань. Будучи покладеним в основу сучасних фахових компетенцій, цей підхід має забезпечувати виховання адвокатів нащадків, незалежно від того, що йдеться про підготовку обліковців, а не правників.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти). Розпорядження Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 960-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2020-%D1%80#Text/>
2. Шевчук В. Українська наукова школа фізичної економії. Економічна енциклопедія. Тернопіль, 2002. Т. 3. 952 с.
3. Екологічна економіка - Вікіпедія. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Ecological_economics (дата звернення 01.09.2021 р.).
4. Цьомпа П. Нариси економетрії і побудована на національній політекономії теорія бухгалтерського обліку. Львів, 2001. 200 с.

УДК 657.1:658.8

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА: ПРАКТИКА ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Шевчук К.В., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Формування облікової політики є одним з важливих питань організації бухгалтерського обліку на підприємстві. Облікову політику підприємство визначає самостійно відповідним наказом чи розпорядженням з обов'язковим розкриттям в окремих розділах методичних принципів побудови бухгалтерського

обліку, техніки його ведення, складання фінансової, управлінської і статистичної звітності, організації роботи бухгалтерської служби.

Наслідки прийняття облікової політики дуже важливі для внутрішнього життя підприємства, і, отже, облікова політика є об'єктом пильного контролю з боку різних зацікавлених органів та осіб. Облікова політика надає можливість законного способу коригування фінансового результату й оподаткованого прибутку [2].

Питання формування облікової політики, її впливу на фінансові результати діяльності суб'єктів господарювання досліджували в свої працях Ф.Ф. Бутинець, В.В. Сопко, Т.В. Барановська, П.Є. Житний, О.І. Пилипенко, М.С. Пушкар, В.Г. Швець, М.Т. Щирба та інші. Разом з тим, питанням облікової політики на практиці приділяється недостатньо уваги.

При формуванні облікової політики важливе значення має її документальне оформлення. До документів, якими повинна оформлюватися облікова політика, необхідно віднести наказ «Про облікову політику підприємства», проектні матеріали та різноманітні внутрішні правила, інструкції, регламенти, процедури. Вибір яких залежить від внутрішнього розпорядку організації та завдань облікової політики.

Можливим є виділення та характеристика комплексу особливостей організації обліку на торговельному підприємстві у розрізі:

- 1) розробки документального оформлення облікової політики;
- 2) особливостей автоматизації обліку;
- 3) системи обробки даних (централізація \ децентралізація);
- 4) організаційної структури бухгалтерії [1, с. 69].

Організаційно-розпорядчий документ - наказ «Про облікову політику підприємства», відображає: основні відомості про підприємство (перелік філій та інших підрозділів виділених на окремий баланс); метод оцінки вибуття запасів; періодичність оцінки вибуття товарів; порядок обліку; субрахунок для обліку

транспортно-заготівельних витрат; поріг суттєвості щодо окремих об'єктів обліку; періодичність відображення відстрочених податкових активів і зобов'язань; засади ціноутворення у внутрішньогосподарських підрозділах; посилення на робочий План рахунків підприємства та ін. [4].

Відповідно до законодавчих вимог, які регулюють облікову діяльність, підприємства торгівлі повинні сформувавши облікову політику та зафіксувати її у відповідному наказі (положенні). Так, досліджуючи розробку та документальне оформлення облікової політики підприємств торгівлі, слід виділити саме специфіку цього процесу, оскільки об'єктами бухгалтерського обліку є операції з обліку товарів. Виділенням елементів змісту облікової політики не можна обмежити, однак саме вони визначають її специфіку для підприємств торгівлі [1].

Досить часто на практиці в документах, що визначають облікову політику торговельних підприємств не зазначено інформацію щодо вибору методики, організації обліку в розрізі доходів та витрат від реалізації товарів, не вказано метод нарахування амортизації, метод оцінки вибуття реалізованих товарів, формування Робочого плану рахунків, функціонування системи управлінської звітності.

Серед складових облікової політики операцій з товарами доцільно виділити наступні: визначення і первісна оцінка товарів, облікова одиниця обліку товарів, методи оцінки вибуття товарів, нарахування торговельної націнки, порядок проведення інвентаризації товарів, інші рішення, які необхідні для організації ведення бухгалтерського обліку товарів. Одним з найважливіших елементів облікової політики торговельного підприємства є визначення оцінки товарів під час вибуття.

Для посилення аналітичності обліку й контролю за отриманими доходами та витратами в організаційному забезпеченні облікової політики слід визначати торговельні (зокрема, логістичні) та фінансово-розрахункові господарські операції з урахуванням інноваційних форм реалізації товарів. Доречною є також

ідентифікація інтернет-торгівлі з конкретизацією пункту отримання товарів (зокрема, в офісі магазину) та напрямів доставки товарів покупцю (через кур'єрську службу або поштою), оскільки вибрані канали збуту безпосередньо впливають на організацію обліку витрат від продажу товарів, а також форм облікової комунікації [3].

Отже, облікова політика є важливим засобом досягнення різноманітних цілей підприємства, спрямованих на поліпшення його діяльності, при цьому галузева специфіка підприємства є визначальним чинником, який вимагає конкретизації облікової політики, за умови дотримання вимог нормативно-правових актів, які регулюють організацію бухгалтерського обліку і звітності.

Список використаних джерел:

1. Алексеева Н. Ю. Особливості організації бухгалтерського обліку на торговельному підприємстві. Економіка та держава. 2010. № 9. С. 68-71. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/9_2010/22.pdf (дата звернення: 10.08.2021).
2. Кушнір Л.А., Коркушко О.Н., Кушнір В.О. Вплив облікової політики на організації. Обліку господарюючого суб'єкта. Приазовський економічний вісник. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. 2020. Випуск 3 (20). С. 246-251. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/3_20_ukr/44.pdf (дата звернення: 15.08.2021).
3. Носач Н.М. Організація обліку реалізації товарів на підприємствах торгівлі. Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор». 2018. Випуск 6 (49). С. 217-222. URL: http://business-navigator.ks.ua/journals/2018/49_2018/48.pdf (дата звернення: 10.08.2021).
4. Щирба М. Проблеми документального оформлення облікової політики підприємства та шляхи їх вирішення. Науковий вісник Тернопільського національного економічного університету (Серія «Економічний аналіз»). 2010. № 5. С. 380-384.

УДК 657.422.1-049.7

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ГОТІВКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Шевчук М.І., магістр
Дерев'янку С.І., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

З розвитком ринкових відносин відбувається постійна адаптація суб'єктів господарювання до нових правил гри на ринку. Економіка України вже довгий час потребує значних глобальних змін у всіх її сферах. Сьогодні у всьому світі розвиток економіки характеризується поступовим звуженням сфери використання готівки та паперових документів, переходом до нових платіжних інструментів і сучасних технологій платежів. Вдосконалення механізму безготівкових розрахунків не є виключенням і залишається завжди актуальним питанням. Підтвердженням цього є розвиток фінансового ринку України, який характеризується появою нових інноваційних продуктів для здійснення платежів. Розвиток новітніх технологій не залишив осторонь і банківську систему, яка є головним «творцем» безготівкових розрахунків.

Безготівкові розрахунки сьогодні широко використовуються у світі. Вони є дійсно зручними та ефективними. Використання безготівкових розрахунків призводить до економії витрат на їх здійснення, прискорення здійснення розрахункових операцій та руху грошових коштів. Крім того, при безготівкових розрахунках грошова маса акумулюється в банках, і створюються умови для контролю за їх цільовим використанням [3].

Ситуація, яка склалася в Україні та, зокрема, на фінансовому ринку спричинила значний вплив депозитів населення з банківської системи з відповідним збільшенням попиту на готівку. Величезні суми готівкових грошей виявилися поза банківською системою і фактично не працюють на економіку [1]. За таких обставин Національний

банк України створює належні умови для підтримки фінансової стабільності в державі, підтримуючи ліквідність банківської системи на рівні, достатньому для виконання нею своїх зобов'язань.

Банки також активно розвивають системи дистанційного керування фінансами. Разом із тим слід усвідомлювати, що частка використання платіжних карток у загальному обсязі розрахунків за торговими операціями буде залежати від стану та розвитку банківської системи і економіки країни, девальваційних та інфляційних очікувань. Переведення заощаджень у безготівкову форму за сучасного стану банківської системи може збільшити ризики їхньої втрати для населення у випадку фінансових криз. З огляду на це характер адміністративно-регуляторних заходів не повинен бути жорстким, а заходи стимулювання зростання частки безготівкових розрахунків доцільно спрямувати на усунення технічних проблем використання спеціальних платіжних засобів та розвиток їхньої інфраструктури [2].

Однак попри збільшення популярності безготівкових платежів, паперові гроші в Україні досі лишаються поза конкуренцією. Розрахунки за покупки саме готівкою прості і зрозумілі для українців, адже звичка розплачуватися у такий спосіб укорінювалася роками. Приміром, понад 60 відсотків операцій із платіжними картками в Україні - це зняття готівки.

Крім того, споживачі в Україні бояться стати жертвами аферистів, які можуть викрасти їхні гроші, і тому не поспішають використовувати платіжні картки. І такі побоювання небезпідставні, адже, за даними кіберполіції, протягом останніх трьох років в Україні почастишали злочини, пов'язані з платіжними картками. Найчастіше українці страждають від телефонних та інтернет-шахраїв, які обманом дізнаються дані карток. Загалом, за 2020 рік злочинці викрали в клієнтів банків майже 670 мільйонів гривень.

Інша причина, яка стримує в Україні розвиток безготівкових розрахунків - тіньова економіка. Дехто не хоче виводити свій бізнес з «тіні» й тому не поспішає встановлювати термінали для оплати банківськими картками. Якщо порівняти кількість терміналів в Україні з, приміром, Польщею або країнами Західної Європи, то ми відстаємо у 3-5 разів.

Незважаючи на те, що стрімкий розвиток безготівкових розрахунків все більше й більше «вбиває готівку», залишаючи її позаду технічного прогресу, готівкові розрахунки все

ж іще «борються за життя» і найближчими роками «капітулювати» не збираються. Тому більшість суб'єктів господарювання так чи інакше використовують у своїй діяльності готівкові грошові кошти.

Список використаних джерел:

1. Бублик Є.О. Обмеження готівкових розрахунків в Україні / Бублик Є.О. // Економіка і прогнозування. 2013. С. 34-42
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
3. Коваленко Д.І. Гроші та кредит: теорія і практика: Навч. посібник. – К. : Центр учбової літератури, 2010. 344 с.

УДК 338.1

ОСОБЛИВОСТІ ОФОРМЛЕННЯ ВІДЧУЖЕННЯ ЧАСТКИ У СТАТУТНОМУ КАПІТАЛІ

Шматок І., магістр
Мельянкova Л.В., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Як правило, частка у статутному капіталі господарського товариства може бути відчужена лише після повної її сплати, внесення в повному обсязі, учасником, який її відчужує.

У випадку часткової оплати частки, частка може бути відчужена лише у тій частині, у якій вона вже сплачена. Тому, перед учиненням правочину з відчуження частки доцільно переконатися у тому, що відчужувана частка повністю сплачена (вклад до статутного капіталу внесено у повному обсязі).

На підтвердження факту повного внесення вкладу (оплати частки) учаснику товариство може видавати відповідне свідоцтво, але форма та зміст такого свідоцтва законодавчими актами не встановлена.

Найбільш поширеним способом оформлення правочину про відчуження частки у статутному капіталі наразі є укладення відчужувачем з особою, яка має намір придбати частку, договору купівлі-продажу (або, наприклад, дарування) з нотаріальним посвідченням. Цей спосіб мінімізує як ризики відмови у державній реєстрації правових наслідків вчиненого правочину, так і ризики його можливого оспорювання.

Договір про відчуження частки у статутному капіталі товариства має бути укладений з дотриманням загальних умов дійсності правочину та встановлених законом вимог до правочинів конкретного виду (купівлі-продажу, міни, дарування тощо). Також, при укладенні договору купівлі-продажу повинна бути дотримана вимога щодо письмової форми та зазначення усіх істотних умов договору, якими принаймні є ціна та об'єкт продажу. Утім, у будь-якому договорі про відчуження частки варто визначити найменування, місцезнаходження, ЄДРПОУ відповідного товариства, а також розмір відчужуваної частки у його статутному капіталі.

Достатньою умовою для переходу права на частку до іншої особи. Не є укладення договору про відчуження частки у статутному капіталі.

Фактично, належність частки у статутному капіталі товариства певній особі засвідчується відомостями про товариство, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань, а також належно зареєстрованому статуті товариства.

Перед укладенням договору для сторін договору фізичних осіб, що перебувають у шлюбі необхідно отримати згоду другого з подружжя у вигляді письмової заяви з нотаріальним посвідченням. Така згода не потрібна для особи, що відчужує частку, якщо частка є її особистою приватною власністю, а не спільною власністю подружжя.

Перехід права на частку до іншої особи можна вважати завершеним з моменту внесення та державної реєстрації відповідних змін до статуту товариства, а також відомостей про товариство, що містяться у державному реєстрі.

Фінансові інвестиції, підприємство має обліковувати на балансі не за номіналом, а за справедливою, тобто ринковою вартістю. Адже фінансові інвестиції (крім інвестицій, що підприємство утримує до їх погашення чи обліковує за методом участі в капіталі) на дату балансу відображають за справедливою вартістю. Суму зменшення балансової вартості фінансових інвестицій на дату балансу слід відображати у складі інших витрат.

При продажу корпоративних прав за ціною, меншою від номіналу, в обліку виникають витрати. Вони виникатимуть у будь-якому разі, коли продаються корпоративні права за їх нижчою за номінал, або за уціненою балансовою вартістю (ринковою ціною): під час уцінки корпоративних прав до їх ринкової вартості, або під час продажу.

Дані витрати зменшують фінансовий результат і, відповідно, об'єкт оподаткування податком на прибуток. При цьому жодних коригувань у бік збільшення об'єкта оподаткування Податковий кодекс України не передбачає.

Згідно ПКУ, фінансовий результат до оподаткування збільшується на суму від'ємного фінансового результату від продажу або іншого відчуження цінних паперів, відображеного у складі фінансового результату до оподаткування податкового (звітного) періоду відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності.

Таким чином, у разі відчуження частки у статутному капіталі господарського товариства з метою оподаткування йдеться про продаж корпоративних прав.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
2. Статутний капітал: формування, оподаткування та облік. Васильченко Н., Рижикова О., Дуднік А., Костенко М., Шарова О., Сердюк О., Олександр Єфімов, Січ О., Золотухін О., Анохіна О. URL: <https://1gl-vip.expertus.ua/#/document/16/23480/bssPhr1/?of=copy-db7d07c032>

УДК 338.1

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ОБЛІКУ ПДВ

Щербатюк Я.Б., магістр
Мельянкова Л.В., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

За допомогою своїх переваг, податок на додану вартість (ПДВ) вже протягом декількох останніх десятиліть займає міцні позиції в податкових системах багатьох країнах світу.

ПДВ використовують як основний непрямий податок на споживання більш ніж у 40 країнах світу, що доводить доцільність його використання. Даний податок стягується на кожному етапі виробництва товару та його обігу з новоствореної вартості, в результаті чого, вся сума ПДВ входить в кінцеву ціну товару та стягується саме зі споживача.

На сучасному етапі економічного розвитку, Державний бюджет – це єдиний фінансовий ресурс держави, який має на меті успішне вирішення соціально-економічних завдань, які стоять перед суспільством, при цьому, саме податок на додану вартість є одним з основних його складових.

Проте, особливістю ПДВ є не тільки те, що він є одним з найбільших джерел доходів держбюджету. Розглядаючи переваги даного податку, доцільним було б додати те, що він відрізняється від решти дохідних джерел бюджету саме своєю гарантованістю та регулярністю надходжень, вагоме значення податок на додану вартість займає й в регулюванні доходів місцевих бюджетів. Крім того, ПДВ є одним з економічних важелів, що призначені для безпосереднього впливу на економіку країни. Якщо ж розглядати ПДВ в розрізі інших податків, що складають держбюджет, то на відміну від решти фінансових важелів, податок на додану вартість має найбільшу адресність з точки зору регулювання обороту вироблених товарів.

Наразі, податки стають досить значним інструментом в управлінні ринковою економікою. Тому, до переваг ПДВ можна включити те, що він надає змогу відслідковувати величину податку на всіх етапах виробництва або ж споживання товару. Загалом, податок на додану вартість було запроваджено як один із методів непрямого оподаткування, оскільки саме він міг забезпечувати податковий нейтралітет.

Незважаючи на те, що ПДВ складає вагому частку в бюджеті країни та має безліч переваг, все ж, він має низку недоліків, як і сама податкова система в цілому. Наразі можна сказати, що, загалом, податкова система України, як цілісна структура є сформована, проте вона має й певні упущення, серед яких, ми вважаємо, слід назвати переважно фіскальну спрямованість, низьку податкову культуру платників податків, все ще громіздке податкове адміністрування, що значно ускладнює сам процес оподаткування, а також ухилення від оподаткування.

Зазвичай, розвиток податкової системи відбувається за допомогою певних змін або ж доповнень у вже чинне податкове законодавство, або ж за допомогою проведення ряду реформ. Якщо ж розглядати дані шляхи в розрізі нашої країни, то можна сказати, що ці два наведені способи тісно між собою пов'язані. Крім того, прийняття Податкового кодексу України дало змогу упорядкувати систему оподаткування, проте з часом можна відслідкувати недоліки даної системи. Саме тому, задля її покращення, відбуваються постійні внесення змін до Податкового кодексу України, що є недостатнім для покращення інвестиційного клімату, в результаті чого продовжується практика ухилення від оподаткування, значна частка тіньового сектору економіки так і залишається непоміченою. До того ж, збільшення мінімальної заробітної плати урядом та дефіцит пенсійного фонду в сукупності несуть за собою зростання податкових ризиків в середньостроковій перспективі.

Розглядаючи основні упущення податкової системи, в розрізі саме податку на додану вартість, то, безперечно, на сьогоднішній день одним із основних є недолік при оподаткуванні підприємницької діяльності в Україні, що призводить

до відтоку підприємств у тіньову сферу, веденні нелегальної діяльності та повному ухиленні від сплати податків, а також порушення податкового законодавства та зменшення суми податків, яку необхідно було б перерахувати до бюджету.

Беручи до уваги значимість податку на додану вартість для наповнення бюджету країни, питання про підвищення ефективності його стягнення завжди є актуальним.

Зважаючи на це, з визначенням специфіки діючої системи ПДВ, її вдосконалення має відбуватися, в першу чергу, з урахування всіх особливостей податку на додану вартість та властивих йому функцій. З огляду на регулюючу функцію дохідної частки державного та місцевих бюджетів, його виконання та ефективність залежить саме від правильної організації системи платників ПДВ та пов'язано з усіма елементами системи податку на додану вартість, проте основна залежність спостерігається саме від термінів сплати цього платежу до держбюджету.

В реаліях сьогодення, для досягнення більш економічно ефективного результату у стягненні податку на додану вартість необхідні сучасні дії стосовно виправлення виявлених недоліків, наведених вище, у механізмі нарахування та стягнення податку саме на практиці. При цьому, в процесі розробки будь-яких змін у правилах справляння даного податку необхідно враховувати податкову гармонізацію та паралельно домагатися фіскальної привабливості для іноземних інвестицій. Це дозволить використовувати ПДВ в якості дієвого важеля для підвищення ефективності виробництва та виконувати податку на додану вартість свого економічного призначення в повній мірі.

УДК 657.633

КОНТРОЛЬ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ

Федонюк О.В., магістр
Кузик Н.П., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Для керівників підприємства дуже важливим є його фінансовий стан та результати діяльності. На жаль, іноді виникають такі ситуації у кожного суб'єкта господарювання, незалежно від розмірів та видів господарювання, коли відчутними стають наслідки світової фінансово-економічної кризи. Особливо це стало відчутним в умовах коронавірусної пандемії. Такі обставини, як правило, спонукають керівництво до негайних пошуків додаткового кредитування, або ж, в найгіршому випадку, – прийняття рішення щодо ліквідації.

З метою забезпечення безперервної діяльності підприємства, керівництву необхідно постійно здійснювати контроль щодо дотримання стабільного становища підприємства впродовж усієї його діяльності. Велику увагу потрібно приділити стану кредиторської та дебіторської заборгованостей, розмір яких є надзвичайно впливовим на фінансову стійкість та оборотність капіталу.

Важливою складовою успішного розвитку підприємства є управління грошовими ресурсами, що неможливе без оперативного контролю та аналізу заборгованостей і їх співвідношень. Тобто, коли дебітори розраховуються із підприємством своєчасно і в повному обсязі, то, відповідно, не виникатиме боргів і затримок в розрахунках й зі своїми кредиторами. Показником ефективного контролю за співвідношенням таких заборгованостей є нормальні цикли і відсутність збоїв діяльності. Контроль поточної дебіторської та кредиторської заборгованостей ґрунтується на основі реалізації таких

завдань як формування кредитної політики, оцінка надійності дебіторів, вивчення причин несвоєчасних виплат.

Затримка інформації по заборгованості призводить до ситуації, в якій підприємство залишається без необхідних обігових коштів, і не здатне спланувати необхідні виплати в майбутньому. Отже, з метою попередження таких випадків, необхідно посилити внутрішній контроль, причому і попередній, і поточний, і підсумковий.

На попередньому етапі контролю необхідно оцінити фінансово-майновий стан підприємства, причому не обов'язково це робити на дату складання звітності. На нашу думку, така оцінка має здійснюватися на постійній основі, тим більше що зробити це буде не складно в умовах посиленого застосування різних програмних продуктів, навіть звичайної програми Microsoft Excel. Систематично необхідно також контролювати обґрунтованість та ефективність обраної підприємством стратегії відносин з контрагентами. Вона, насамперед, повинна включати в себе умови надання чи отримання товарного кредиту, його забезпеченість, строк, доцільність застосування знижок тощо. У цьому зв'язку, доцільно перед укладанням договорів купівлі-продажу здійснювати юридичну їх перевірку з метою ідентифікації неоднозначних або неточних формулювань, «слабких» місць в договорі, які можуть призвести до виникнення конфліктних ситуацій з контрагентами. Доцільно перевірити відповідність зазначених положень чинного законодавства. Це по-суті, необхідні профілактичні дії, які унеможливають виникнення протермінованої заборгованості й доведення підприємства до стану банкрутства. Отже, безсумнівним є необхідність попереднього контролю оформлення і укладання договорів купівлі-продажу із контрагентами.

Найбільш тривалим та важливим етапом контролю є поточний. Він включає процес відслідковування достатності джерел фінансування активів балансу підприємства, про що свідчить більш швидка оборненість дебіторської заборгованості у порівнянні з кредиторською. Показники їх оборотності вказують на ефективність чи неефективність так званого кредитного контролю з боку підприємства і показують

середню кількість днів для отримання оплати за реалізовані товари та потреби часу для закриття розрахунків за отримані послуги і товари.

Заключний етап контролю, на нашу думку, має бути, головним чином, спрямованим на своєчасне погашення заборгованості на основі безпосередньо узгоджених практичних дій відділів закупівель, працівників бухгалтерії або спеціально створеної комісії з управління заборгованістю. На цьому етапі контроль кредиторської заборгованості, як функція управління, піддається впливу низці факторів. Найбільш впливовими є наявність повної та неупередженої інформації щодо термінів погашення зобов'язань; володіння вищим управлінським персоналом інформацією про причини та джерела виникнення додаткових витрат, а також запровадження чіткої регламентації дій по відношенню до існуючої простроченої заборгованості. Важливим напрямом контролю кредиторської заборгованості підприємства в умовах фінансово-економічної кризи також є контроль обсягу залучених коштів. Головними заходами у цьому напрямі є аналітичні процедури, серед яких планування обсягу боргових зобов'язань, правильний розрахунок граничного розміру запозичень на основі показників кредитоспроможності підприємства.

Звичайно, це далеко неповний перелік заходів внутрішньогосподарського контролю, реалізація яких сприятиме тому, що заборгованість може стати додатковим, а головне – економічним джерелом залучення позикових коштів. Саме тому необхідно посилити й бухгалтерський контроль заборгованостей, зокрема щодо моніторингу здійснених платежів відповідно до термінів, зазначених у договорах купівлі-продажу та граничної суми кредиту, виходячи з реального фінансового становища. Систематично здійснюваний контроль за своєчасністю, повнотою й юридичною обґрунтованістю розрахунків з кредиторами сприятимуть уникненню збитків у вигляді фінансових санкцій, у тому числі зниженню платоспроможності та ліквідності суб'єкта господарювання. Загалом, ефективність проведення контролю за дебіторською та кредиторською заборгованостями визначається найрізноманітнішими факторами та передумовами, серед яких, чи не найголовнішим, є узгодженість контрольних дій і взаємодія між працівниками бухгалтерії підприємства, юридичним та фінансовим відділами суб'єкта господарювання.

УДК 657:658.27

ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗАПАСАМИ

Яковенко С. А., магістр
Кузик Н.П., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Під час своєї роботи керівництво будь-якого суб'єкта господарювання намагається оптимізувати використання оборотних активів, зокрема виробничих запасів. Оскільки запаси беруть участь у всіх фазах діяльності підприємства, то актуальним є дослідження підходів до формування облікової політики щодо операцій із запасами.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» облікова політика визначається як сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [1]. Оскільки законодавчою базою не передбачено єдиної методології формування облікової політики, то кожен суб'єкт господарювання має право створювати її самостійно, враховуючи специфіку своєї діяльності, а також зовнішні та внутрішні фактори, які є невід'ємною частиною системи управління підприємства й, по суті, створюють його внутрішнє середовище. Практичні дослідження, підтверджують, що кожне підприємство приймає управлінські рішення щодо використання запасів, наявних та необхідних для його безперебійної роботи. Саме тому чітка регламентація облікового забезпечення процесів надходження, вибуття та оцінки запасів не викликає сумнівів. Усе це є невід'ємною частиною облікової політики підприємства.

Вивчення змісту розпорядчих документів про облікову політику декількох суб'єктів господарювання дає нам підстави стверджувати про необхідність виокремлення основних методичних аспектів, які мають бути прописані в

обов'язковому порядку: визначення одиниці обліку запасів; оцінка придбання (отримання) та/або виробництва запасів; методи оцінки вибуття запасів; методи обліку транспортно-заготівельних витрат; метод відображення запасів в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності.

Беззаперечним є той факт, що при формуванні облікової політики в розрізі управління запасами необхідно звернути увагу на визначену організаційну та технічну складову управління запасами. Серед найвагоміших елементів організаційної складової облікової політики операцій із запасами необхідно виділити:

- перелік відповідальних осіб за ведення бухгалтерського обліку операцій з запасів, а також визначення їх посадових прав та обов'язків;
- робочий план рахунків щодо операцій із запасами;
- ідентифікацію застосовуваних форм первинних і зведених документів для обліку наявності і руху запасів;
- графік документообігу за операціями із виробничими запасами;
- порядок зберігання і утилізації запасів.

Дискусійним серед практиків і науковців є питання щодо необхідності розкриття інформації у розпорядчому документі з облікової політики інформації про облікові оцінки в розпорядчому документі з облікової політики. Це пояснюється тим, що за своїм характером облікові оцінки не є обліковими політиками. Перш за все, це є оцінка теперішнього статусу запасів, а також пов'язаних із ними майбутніх вигід та зобов'язань. На нашу думку, для прийняття виваженого рішення щодо того чи потрібно розкривати таку або будь-ку іншу інформацію щодо операцій із запасами (чи будь-якими іншими активами, зобов'язаннями, власним капіталом), необхідно орієнтуватись на відповідних користувачів й їхні можливості адекватного сприйняття і розуміння відображення операцій, інших подій та умов, відображених у фінансовій звітності для прийняття ними ефективних рішень.

Недоцільним, на нашу думку, є визначення складу діючої інвентаризаційної комісії та встановлення строків інвентаризації запасів, оскільки терміни чітко

встановленні Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженим наказом Мінфіну від 02.09.2014 № 879 [2] (тобто альтернативність відсутня), а склад інвентаризаційної комісії повинен періодично змінюватись. Відомо, що і П(С)БО, і МСФЗ у багатьох випадках надають підприємствам право та можливість вибрати з існуючих бухгалтерських альтернатив одну або декілька, і відповідно, саме результати такого вибору необхідно фіксувати у внутрішньому документі з облікової політики підприємства. Тому дублювання стандартних норм положень чи нормативних документів є безпідставним та зайвим. Це може призвести лише до змістового переповнення розпорядчого документу з облікової політики, що, відповідно, ускладнюватиме його практичне використання.

Загалом, при формуванні облікової політики суб'єкта господарювання щодо конкретизації підходів в управлінні запасами необхідно чітко і виважено ідентифікувати усі методичні, організаційні та технічні складові обліку, а також внутрішнього контролю виробничих запасів з метою достовірного відображення інформації у фінансовій та нефінансовій звітності й ефективного її використання зацікавленими користувачами для різних цілей.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 09.08.2021).
2. Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2017 № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14> (дата звернення 19.08.2021).

Секція 2. Реалізація потенціалу конкурентоспроможності фахівця з обліку і оподаткування в умовах кризового стану ринку праці

УДК 378.4

ОЦІНКА ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗМІСТУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ PhD: 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»

Калюга Є.В., д.е.н., професор
Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. за № 261 передбачено, що педагогічна (асистентська) практика є складовою освітнього процесу здобувачів вищої освіти третього освітньо-наукового рівня для формування професійних компетенцій з науково-педагогічної діяльності. З цією метою, у кожному навчальному закладі розробляється Програма педагогічної (асистентської) практики (надалі- Програма) та затверджується Вченою радою.

Програма забезпечує здобуття аспірантом компетентностей, теоретичних знань та умінь, достатніх для реалізації нових ідей, розв'язання комплексних проблем у професійній та дослідницько-інноваційній діяльності, а також проведення власного наукового дослідження відповідно до теми дисертаційної роботи, результати якого мають наукову новизну, теоретичне, практичне значення та реальне впровадження в практичну діяльність суб'єктів господарювання.

В економічній літературі ведеться постійна дискусія щодо змісту проходження педагогічної практики аспірантами спеціальності 071 «Облік і оподаткування» провідними науковцями: Дерій В.А., Задорожний З.В., Саблук П.Т., Савчук В.К., Садовська І.Б, Орлова В.К.. та ін.

В Національному університеті біоресурсів і природокористування України Програма практики затверджена Вченою радою. За структурою вона передбачає

1800 год., в т. ч. на педагогічну практику 120 год. (4 кредита) і складається з шести розділів (табл.1).

Таблиця 1

Структура Програми практики

Назва розділів	Назва розділів
1. Загальні положення	4. Критерії оцінювання роботи аспірантів-практикантів
2. Мета та завдання педагогічної (асистентської) практики	5. Права та обов'язки аспіранта
3. Організація проведення педагогічної (асистентської) практики	6. Підведення підсумків навчально-педагогічної практики

У першому розділі «Загальні положення» доцільно збільшити заплановані години із 120 до 180 за рахунок зменшення годин по дисциплінах Циклу спеціальної (фахової) підготовки. Крім того, в п.1.1 та 1.2 зазначити науково-виробничу та педагогічну (асистентську) практику Проходження її у конкретного суб'єкта господарювання відповідно до об'єкта дослідження дозволить провести апробацію наукових здобутків та їх реально впровадити.

Другий розділ «Мета та завдання педагогічної (асистентської) практики» доцільно назвати «Мета та завдання науково-виробничої та педагогічної (асистентської) практики», тобто необхідно передбачити проходження практики не тільки в закладах вищої освіти, але і у виробництві та надання конкретних рекомендацій щодо удосконалення предметної галузі дослідження. В складі основних завдань (п.2.2) - потрібно передбачити інтеграцію науково-дослідної роботи стосовно об'єкта дослідження дисертації та педагогічної діяльності аспірантів; отриманих результатів (п.2.3)- організувати наукову діяльність здобувачів вищої освіти, зокрема під час студентських конференцій, круглих столів, проведення конкурсів наукових робіт, вебінарів та інших заходів; в результаті проходження педагогічної практики (п.2.4)...доцільно оформляти довідку про впровадження результатів дослідження в практичну діяльність:

:розширити компетентності (загальні, спеціальні) та програмні результати навчання (п.2.5) з розшифровкою їх назви (табл.2).

Таблиця 2

Компетентності з науково-педагогічної діяльності спеціальності PhD: 071 «Облік і оподаткування»

Передбачені компетентності відповідно до затвердженої Програми			Запропоновані компетентності		
загальні ЗК	спеціальні СК	програмні результати ПРН	загальні ЗК	спеціальні СК	програмні результати ПРН
ЗК 01	СК 01	ПРН 01	ЗК 01	СК 01	ПРН 01
X	X	X	ЗК 03	СК 06	X
ЗК 05	СК 07	ПРН 02	ЗК 05	СК 07	ПРН 02
	СК 08	ПРН 03		СК 08	ПРН 03
	СК 09	ПРН 04		СК 09	ПРН 04
					ПРН 06
					ПРН 08
		ПРН 09		СК 10	ПРН 09
		ПРН 10			ПРН 10
		ПРН 11			ПРН 11
		ПРН 12			ПРН 12

Розробка автора.

Отже, доцільно додатково в Програму включити компетентності загальні (ЗК 03):спеціальні (СК 06 та СК 07):програмні результати (ПРН 06 та ПРН 08).

Таким чином запропоновані зміни до змісту Програми науково-виробничої та педагогічної (асистентської) практики сприятимуть розширенню, поглибленню, конкретизації і деталізації професійних вмінь та навичок; виробленню індивідуального стилю професійної діяльності; розвиненню дослідницького та інноваційного потенціалу спеціальності PhD: 071 «Облік і оподаткування».

УДК 378.1

ВИПРОБУВАЛЬНИЙ ТЕРМІН ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ: ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

Костюк А. О., магістр
Гуцаленко Л. В., д.е.н., професор
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Відповідно до статті 26 Кодексу законів про працю України (далі — КЗпП) при укладенні трудового договору може бути обумовлене угодою сторін випробування. На нормативному рівні випробування — це перевірка відповідності працівника роботі, яка йому доручається (табл.1).

Таблиця 1

Строки випробування, що визначені частинами першою та другою статті 27

КЗпП

<i>Строк</i>	<i>Умова</i>
Не може перевищувати трьох місяців	Для всіх працівників, якщо інше не встановлено законодавством України
Не може перевищувати одного місяця	Для робітників
Не може перевищувати шести місяців	В окремих випадках за погодженням із відповідним органом первинної профспілкової організації

Змін зазнала частина третя статті 27 КЗпП, у новій редакції якої зазначено, що до строку випробування не зараховуються дні, коли працівник фактично не працював незалежно від причини. Таким чином, ця вимога позбавляє права роботодавця на свій розсуд вирішувати, чи продовжувати строк випробування через відсутність працівника з поважних причин чи ні. З моменту набуття чинності зазначених змін умова продовження строку випробування в разі фактичної відсутності працівника на роботі є обов'язковою.

Як і попередня редакція частини другої статті 28 КЗпП, редакція 2016 року надає право роботодавцю, не чекаючи закінчення строку випробування, звільнити працівника в разі встановлення невідповідності працівника посаді, на яку його прийнято, або виконуваній роботі. Проте, якщо раніше роботодавцю для цього достатньо було видати наказ про звільнення, тепер він зобов'язаний за три дні письмово попередити працівника про таке звільнення.

Таким чином, докорінно змінився підхід до звільнення працівника в разі встановлення невідповідності займаній посаді або роботі протягом строку випробування. Змінивши підставу для звільнення зі статті 28 КЗпП на пункт 11 статті 40 КЗпП, фактично змінюється й процедура звільнення із зазначеної підстави. Так, окрім повідомлення за три дні про звільнення роботодавцю слід пам'ятати, що не допускається звільнення працівника за підстав, зазначених у статті 40 КЗпП в період його тимчасової непрацездатності (крім звільнення за пунктом 5 цієї статті), а також в період перебування працівника у відпустці. Крім того, роботодавець зобов'язаний в день звільнення видати працівнику копію наказу про звільнення з роботи відповідно до вимог частини другої статті 47 КЗпП, оскільки звільнення відбувається за ініціативи роботодавця.

Список використаних джерел:

1. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. з наступними доповненнями і змінами: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> (дата звернення 12.11.2020.)
2. Встановлення випробування: пригадуємо зміни *Кадровик UA*. веб-сайт URL: <https://www.kadrovik.ua/content/vstanovlennya-vyprobuvannya-rygaduyemo-zminy> (дата звернення 12.11.2020.)
3. ипробування при прийнятті на роботу: непорушні правила та нові норми. *i.factor UA*. веб-сайт URL: <https://i.factor.ua/journals/ot/2016/july/issue-14/1/article-20136> (дата звернення 12.11.2020.)

УДК 657.6

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ПРИ ФОРМУВАННІ ЗАМОВЛЕННЯ НА ПІДГОТОВКУ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

Мороз Ю. Ю., д.е.н., професор
Поліський національний університет, м. Житомир

Основною метою облікової системи, яку створюють у всіх господарюючих суб'єктах колективи фахівців в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» (0411 «Accounting and taxation»), є надання достатньої інформації для задоволення потреб самих різних користувачів. Облікова система – це сукупність обов'язкових, визначених державою та ініційованих власниками видів обліку.

Всі види обліку це особлива економічна мова, за допомогою якої надається всебічна характеристика господарської діяльності та ринкової вартості бізнесу, відбувається захист об'єктів власності, попередження тіньової економіки і корупції, здійснюється формування витрат і розподіл доходів та доданої вартості, забезпечуються аналітичні дослідження для прийняття управлінських рішень.

З повсюдним застосування комп'ютерів і спеціальних обліково-аналітичних програм для одержання інформаційних ресурсів щодо господарської діяльності, облікова система не тільки не зникає, а стає більш затребувана всіма стейкхолдерами як щодо обсягів і аналітичності так і особливо щодо швидкості одержання даних про результати господарських операцій.

Крива Бернуллі на гербі бухгалтерів символізує, що облік який виник одного разу, буде існувати вічно з сучасним девізом швидше, аналітично, прогнозно у сценаріях які необхідні для задоволення потреб користувачів. Більше того, розробники програмного забезпечення зазначають, що господарські операції потребують не тільки подвійного запису, а й у блокчейн мережі що убезпечує всіх учасників господарської діяльності від різних маніпуляцій і шахрайських дій.

Сьогодні облікові служби в Україні обслуговують діяльність біля 1,5 млн. юридичних осіб, з них більше 100 тис. одиниць тих що мають відношення до державних суб'єктів господарювання, які виконують функції управління органів влади і підприємницької діяльності. Фахівці цієї сфери забезпечують податкові та інші надходження до бюджетів, організують контроль за їх використанням, створюють умови для попередження тіньової економіки. В сфері побудови облікових систем необхідних тільки державі і територіальним органам управління працюють сотні тисяч фахівців з обліку і оподаткування. Водночас, як відноситься держава до цієї важливої професії свідчать дані табл. 1.

Таблиця 1

Обсяги державного замовлення на підготовку фахівців спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Освітній ступінь	2019	2020	2021
Молодший бакалавр (спеціаліст)	1935	1790	1790
Бакалавр	1255	1005	835
Магістр	1150	735	754

Узагальнено автором за постановами Кабінету міністрів України: № 708 від 30.06.2021 р.; № 616 від 08.07.2020 р.; № 615 від 26.06.2019 р. [1].

Якщо оцінювати державне замовлення за системою наскрізної підготовки фахівців з обліку і оподаткування до освітнього ступеня магістр, то це щорічно біля 1 тисячі випускників, на сотні тисяч що обслуговують тільки державну і комунальну сфері. І головне, за останні два роки держане замовлення на бакалаврів з обліку і оподаткування зменшилось на 50%, а магістрів на 30%. Невже держава думає побудувати ефективну антикорупційну економіку на фахівцях, що здобувають обліково-податкову освіту за приватні кошти?

Інше важливе питання, хто виконує це вкрай недостатнє за обсягами для національної економіки замовлення (табл. 2).

В 2021 році державне замовлення було доручено виконувати двом міністерствам і більше сотні державним, комунальним та приватним закладам освіти за відкритими і

фіксованими пропозиціями та обсягами вступників від одного до декількох десятків на різні освітні програми.

Таблиця 2

Замовники на підготовку фахівців за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування»

Замовники	Освітній ступінь	Роки		
		2019	2020	2021
Міністерство освіти і науки	Молодший бакалавр (спеціаліст)	1925	1790	1790
	Бакалавр	1150	900	665
	Магістр	1050	650	679
Міністерство внутрішніх справ	Молодший бакалавр (спеціаліст)	10	-	-
Міністерство фінансів	Бакалавр	105	105	125
	Магістр	100	85	75

Узагальнено автором за постановами Кабінету міністрів України: № 708 від 30.06.2021 р.; № 616 від 08.07.2020 р.; № 615 від 26.06.2019 р. [1].

В результаті такого підходу держані місця для спеціальності формувалися за декількома варіантами: відкритий конкурс серед абітурієнтів по державі, фіксована конкурсна пропозиція та виділення цільових місць в окремі заклади освіти. А де ж принцип «бюджетні місця йдуть за найкращими вступниками»?

Спеціальність «Облік і оподаткування» має конкурс з високими балами ЗНО (16 осіб на 1 бюджетне місце), яке за відкритим конкурсом одержали абітурієнти з середнім балом більше 185, за фіксованим – 160, а при цільовому фінансуванні ще менше. Саме тому наявний механізм державного замовлення необхідно реформувати.

Список використаних джерел:

1. Про державне замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних та робітничих кадрів, на підвищення кваліфікації та перепідготовку кадрів. URL: <https://cutt.ly/DQ1wbqw>

УДК 338.2

ФІНАНСОВО-ІНВЕСТИЦІЙНА СКЛАДОВА ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ З ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

Стецюк П.А. д.е.н., професор
Державний університет телекомунікацій, м. Київ

Високий рівень конкуренції на ринку праці в сегменті економічних спеціальностей і, зокрема, спеціалістів з обліку та оподаткування, визначає домінування компетентнісно-орієнтованого підходу до їх фахової підготовки. При цьому якість освіти та підготовки фахівців оцінюють роботодавці за власними критеріями рівня їх компетентності.

Компетентність у загальному випадку розглядається як результат набуття спеціалістом конкретних знань, умінь та навичок, що інтегрує визначені за допомогою певних стандартів та критеріїв компетенції, сформовані у процесі здобуття фахової освіти.

Фінансово-інвестиційна складова завжди займала важливе місце у фаховій підготовці спеціалістів економічного профілю. Глобалізація економіки та зростання конкуренції посилили динаміку фінансових процесів та зростання ролі фінансових ресурсів у забезпеченні ефективного функціонування й перспективного розвитку різних економічних систем. Це обумовлює значимість формування у студентів компетенцій з ефективного управління фінансами.

У процесі підготовки фахівців з обліку та оподаткування необхідно враховувати, що системний характер управління фінансами обумовлений наявністю певної сукупності елементів, динаміка кожного з яких впливає на поведінку цілого, а сама система є підсистемою інших систем і залежить від їх функціонування. Це обумовлює необхідність вибору певної фінансової стратегії, який, в свою чергу, пов'язаний з трансформацією управління фінансовими ресурсами.

Ми розглядаємо фінансову стратегію як певну нормативну базу, яка визначається статутними та іншими локальними нормативними документами і виступає основою

прийняття управлінських рішень у сфері фінансової діяльності та регулювання внутрішніх фінансових взаємовідносин в довготривалій перспективі.

Важливе значення у формуванні фахової компетентності майбутніх спеціалістів має розуміння логіки трансформації управління фінансовими процесами економічної системи. Вона передбачає наступну послідовність етапів цього процесу:

- системний якісний аналіз існуючого стану, а також оцінку еventуальних тенденцій розвитку функціонуючої системи управління фінансами;
- нормування цільових параметрів управління фінансами відповідно до перспективних завдань організації;
- розробка нових або коригування існуючих фінансової стратегії та політики;
- формування методичного базису прийняття управлінських рішень у сфері формування та використання фінансових ресурсів;
- розроблення внутрішніх нормативно-регулюючих документів, що встановлюють регламенти та процедури з реалізації та коригування управлінських рішень у сфері фінансової діяльності;
- встановлення базових індикаторів аналізу фінансових ресурсів, методів та прийомів їх розрахунку, критеріїв прийнятності та способів інтерпретації, термінів та періодичності проведення аналізу;
- прийняття ресурсних нормативів та методично- нормативних документів з прогнозування та планування фінансових ресурсів;
- опрацьовування системи контролю у фінансовій сфері;
- трансформація системи управлінського обліку та фінансового контролю у контексті забезпечення оптимізації фінансово-інвестиційних процесів організації.

Управління фінансовими процесами пов'язане з постійним здійснення обґрунтуванням кращого з можливих альтернативних варіантів, що базується на ідентифікації доміантних чинників впливу, які характеризуються значним рівнем невизначеності.

Особливо висока динамічність та невизначеність щодо тенденцій розвитку характерна для зовнішнього оточення. Тому важливо, щоб студенти опанували методичним

інструментарієм розробки прийняття таких управлінських рішень та організаційними аспектами створення для цих цілей інформаційно-аналітичних систем на базі сучасних комп'ютерних технологій. При цьому важливо сформувавши у студентів розуміння того, що пошук та вибір найкращого варіанту реалізації фінансового рішення не завжди пов'язаний з найбільш ефективним з формальної точки зору варіантом.

Наприклад, якщо у завданні реалізації такого варіанту наявні обмеження, які не можна формалізувати й включити у параметричну модель розрахунку ефективності фінансових процесів. До того ж, завжди існує певна група некерованих чинників, на які в системі управління організацією вона не може впливати, а лише свідомо враховує наслідки їх дії. У даному контексті важливе формування у студентів компетенцій з використання евристичних методів.

Важливим аспектом формування ключових професійних компетенцій фахівців з обліку та оподаткування є науково-дослідницька діяльність, спрямована на розвиток навичок самостійного оволодіння науковими знаннями та їх творчого застосування.

УДК: 331.2

ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ В УКРАЇНІ НА ПЕРІОД ВСТАНОВЛЕНОГО КАРАНТИНУ

Пісоченко Т. С., к. е. н., асистент
Лугова О. І., к. е. н., старший викладач

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

Оцінка спеціалістів у сфері економічних і політичних питань на сьогодні дуже різниться у своїх прогнозах і очікуваннях, але всі вони прогнозують одне, що коронавірус спровокував довгострокову кризу і з цим важко не погодитися. Пандемія охопила 210 країн і територій. За даними Міжнародної організації праці (МОП) – 94%

робітників всього світу проживають в країнах, де діють карантинні заходи в режимі закриття робочих місць, крім робітників життєво важливих галузей. Ще 5% – в країнах з закриттям робочих місць в рекомендаційному порядку. І хоча багато країн вже послабили обмеження і поступово дозволили працівникам повернутися на робочі місця, втрати робочого часу суттєво вплинули на зайнятість населення. Останні оцінки МОП показують скорочення робочого часу приблизно на 10,7% в порівнянні з четвертим кварталом 2019 р. Порівняння регіонів показує, що найбільших втрат відпрацьованого часу зазнали Північна і Південна Америка (13,1%) та Європа і Центральна Азія (12,9%). Ці втрати робочого часу призвели до значних втрат трудових доходів [1].

Економісти різних країн визначають, що десятки мільйонів людей втратили робочі місця, однак ці дані по безробіттю не збігаються з офіційною статистикою. У травні під час карантину в Україні додатково в Службі зайнятості зареєструвалися 140 тисяч безробітних громадян, а офіційний показник безробіття дорівнює 9,6% у другому кварталі 2020 р. [2]. До початку осені в США безробітними вважалися 13 млн осіб і майже 16 млн в Євросоюзі, а показник безробіття не перевищував 8 % [3]. Це можна пояснити тим що, по-перше, збільшилася кількість людей які не працюють офіційно, але і не зареєстровані як безробітні, так зване «приховане безробіття», яке в останній час катастрофічно зросло. По-друге, до уваги не беруться пенсіонери, студенти й ті, хто залишив спробу знайти роботу. Вони не шукають роботу тому і безробітними не вважаються. Хоча саме ця категорія людей за останній час різко зросла [4].

Темпи зростання світового безробіття у 2020 і 2021 роках прямо залежать від динаміки пандемії, від пом'якшення заходів спрямованих на усунення негативних наслідків і від впровадження соціальних програм на захист населення та підтримку бізнесу. МОП регулярно оновлює свої оцінки втрат робочого часу.

Малі та середні підприємства зазнають втрати в умовах пандемії. Багато з них не впоралися з кризою та вимушені були припинити свою діяльність. Багато інших

можуть не вижити надалі. Це прямо вплине на економічний розвиток країни, бо саме малі та середні підприємства є фундаментом державної економіки.

Сьогодні велика відповідальність лежить на самих суб'єктах трудових відносин, багато залежить особисто від працівників і роботодавців, від їх відповідальності і добросовісності. Основною функцією держави є необхідність у полегшенні відповідальності та зробити більш зрозумілими механізми врегулювання трудових відносин.

Важливою залишається державна допомога тим категоріям, які виявилися більш вразливими в період кризи. Ця допомога може бути фінансовою або у вигляді субсидованих позик тих суб'єктів господарювання, які можуть надавати пільги у вигляді тимчасового зупинення або відстрочення платежів за комунальні послуги та електроенергію, запровадити зниження тарифів на мобільний зв'язок та Інтернет. Фінансова допомога може бути у формі грантів та пільгових періодів за непогашеними кредитами – в цілях підтримки та подолання кризи рентабельності.

Уряди всіх країн світу вживають заходи реагування на кризу, щоб мінімізувати негативний вплив пандемії на економіку. Більшість розвинутих країн оголосили про надзвичайні заходи щодо боротьби з тимчасовим падінням доходів і сукупного попиту, забезпечення соціального захисту і стабілізації кредитно-фінансових ринків. Звісно деякі заходи є недостатніми, щоб задовольнити всі потреби, але надання термінової допомоги підприємствам і працівникам сприятиме збереженню або створенню робочих місць та допоможе зберегти доходи.

Найголовніше сьогодні зосередитися саме на людях – низькооплачуваних працівниках, найбільш вразливих шарів суспільства. Розширення і впровадження соціальних програм для населення можна розглядати як інвестиції, вкладені в розвиток економіки країни. Пріоритетом для бізнесу має залишатися людський капітал і турбота про власних працівників. Намагання зберегти саме людський капітал – це питання виживання для бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Вестник Международной организации труда (МОТ): COVID-19 и сфера труда. Четвертый выпуск. 27 травня 2020 року URL: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---europe/---ro-geneva/---sro-moscow/documents/briefingnote/wcms_746704.pdf (дата звернення: 22.08.2021).
2. Міністерство фінансів України. Рівень безробіття і Україні. URL: <https://index.minfin.com.ua/labour/unemploy> (дата звернення: 22.08.2021)./
3. Биржевой портал №1 URL: <https://take-profit.org/statistics/unemployment-rate/united-states> (дата звернення: 22.08.2021)./
4. Колмыков А. Би-Би-Си (2020). Коронавирус оставил миллионы людей без работы. Многие из них об этом еще не знают. URL: <https://www.bbc.com/russian/features-54462688> (дата звернення 22.08.2021)

УДК: 378.1:338.1

ПЕРЕДУМОВИ ПЕРЕГЛЯДУ ПРЕДМЕТУ І НАЗВИ ПРОФЕСІЇ БУХГАЛТЕР

Шендерівська Ю. Л., аспірант
 Попко Є. Ю., к.е.н., старший науковий співробітник
 відділу обліку та оподаткування
*Національний науковий центр
 «Інститут аграрної економіки», м. Київ*

Сучасна практика вимагає від бухгалтерського обліку, від бухгалтерів більше ніж «відображення фактів господарського життя». І це «більше» знаходиться в інституційній, а не технологічній площині [1, с. 21]. Підтвердження цьому можна знайти, досліджуючи міжнародні програми сертифікації бухгалтерів (табл. 1).

Відомо, що в останні роки в Україні спостерігається зростання попиту на міжнародні програми підготовки професійних бухгалтерів. Це зумовлено тим, що сучасний бізнес потребує фахівців з розширеним колом знань і умінь у сферах обліку,

податків, аналізу, фінансів, права, менеджменту, професійної етики тощо (тобто значно більше, ніж відображення фактів господарського життя). Для бізнесу важливо, щоб сертифікат чи диплом засвідчував володіння широким спектром знань і навичок та орієнтованість фахівця на постійне підвищення свого кваліфікаційного рівня, на професійну і громадську активність. Це все точно не про «камеральну бухгалтерію» і не про «бухгалтера в нарукавниках». І, звісно, професіонали з визнаними ринком сертифікатами займають не тільки посаду бухгалтера, а і фінансового директора, фінансового аналітика, аудитора тощо. Водночас зрозуміло, що в основі сучасного професійного зростання бухгалтерів залишаються знання специфічної технології відображення фактів господарського життя, – знання прикладних інформаційних технологій, навички з опрацювання значних масивів даних та ін.

Таблиця 1

Змістове наповнення міжнародних програм сертифікації бухгалтерів

№ з/п	Модулі, що входять до програми	АССА	СІРА	СІМА
1	Фінансовий облік	+	+	+
2	Управлінський облік	+	+	+
3	Корпоративне і підприємницьке право	+	+	+
4	Оподаткування	+	+	+
5	Фінансова звітність	+		+
6	Звітність для управління	+		+
7	Аудит та підтвердження звітності	+	+	
8	Фінансовий менеджмент	+	+	+
9	Стратегічний менеджмент			+
10	Професійна етика	+		+

Виходячи з вищеописаного, можна зробити висновок про те, що посади фінансового директора, аудитора та інші обліково-економічного профілю, як правило, займають фахівці, які володіють основами генерування інформації про минуле, поточний стан і майбутнє того чи іншого бізнесу. Знають, так би мовити, базу «мови бізнесу», якою є бухгалтерський облік. Ось чому на ринку фігурують програми сертифікації не для економістів чи фінансистів, а для бухгалтерів. Водночас ця база є бажаною для представників суміжних професій. Так,

наприклад, близько 50 % здобувачів сертифікату САР/СІРА мають базову освіту за спеціальностями: економіка, фінанси, право. Щоправда більшість із них до відповідного підвищення кваліфікації, сертифікації мали бухгалтерську практику.

Отже, на практиці бухгалтерській облік давно подолав щабель «процесу відображення фактів господарського життя». Стає очевидним, що ця діяльність є не камеральною ні суб'єктно, ні системно, а є вагомим соціальним інститутом. Відповідно, виникає потреба перегляду предмету і назви професії на базі розуміння місії обліку.

Список використаних джерел:

1. Жук В. М. Поглиблення сутності предмету бухгалтерського обліку. Облік і фінанси АПК. 2012. № 1. С. 16-23.

УДК 378.14.015.62

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

Потапчук О., здобувачка освіти
Мартінова І., завідувачка економічного відділення
*ВСП «Рівненський коледж національного
університету біоресурсів і
природокористування України», м. Рівне*

Постійна зміна соціально-економічних процесів вимагає потребу у забезпеченні ринку праці спеціалістами, спроможними швидко переорієнтуватися до нових умов, а отже бути готовими брати на себе відповідальність за наслідки своєї роботи.

«Облік і оподаткування» є однією із найбільш популярних спеціальностей економічного спрямування. Є універсальною й професійно спрямованою до сучасних вимог на ринку праці у підготовці фахівців у сфері знань і навичок обліково-аналітичної, контрольної-ревізійної, податкової та аудиторської діяльності, забезпечення фінансово-інвестиційної стабільності підприємств та інших суб'єктів господарювання, у тому числі у бюджетній та банківських сферах. Крім того, сучасний етап розвитку економіки України потребує комплексних заходів до реформування таких базових складових інформаційної системи, як бухгалтерський облік та оподаткування, які сприятимуть формуванню ефективної функції управління на підприємстві. Відповідно, завжди існуватиме постійна потреба економіки держави в молодих кваліфікованих фахівцях зі знаннями сучасних інформаційних технологій, які матимуть бажання і безупинну рішучість впроваджувати нові методи та форми ведення бухгалтерського обліку та оподаткування, їх реформування та удосконалення.

Важливими аспектами сучасного навчання у вищих закладах є використання сучасних інформаційних систем і технологій, а також формування високого професійного рівня, який передбачає глибоке знання гуманітарних, фундаментальних, загальноекономічних та фахових дисциплін. Реалії сучасності вимагають неабияких знань комп'ютерних програм у різних галузях діяльності.

Конкуренція установ вищої освіти полягає в тому, як саме той чи інший заклад підходить до нових методів навчання, подачі інформації студентам, закупівлі технічних і програмних засобів, які б дали змогу формувати саме практичні вміння у здобутті вищої кваліфікації. Саме такі дії сприяють конкурентоспроможності випускників ВНЗ, які прагнуть здобути освіту, яка буде на рівні з європейською.

Нарахування заробітної плати, нарахування та утримання податків, облік необоротних та оборотних активів, кадровий облік, ведення касових та банківських операцій, облік використання товарно-матеріальних цінностей на підприємстві, формування фінансової звітності – усі ці операції відбуваються за допомогою сучасних комп'ютерних бухгалтерських програм [3]. Невід'ємною частиною навчального

процесу повинно бути здобуття студентом практичних навичок в режимі роботи фахівця з комп'ютерною бухгалтерською програмою, під час виконання курсових проєктів та проходження виробничих і переддипломних практик, це надасть здобувачу вищої освіти можливість попрацювати з операціями бухгалтерського обліку, первинними документами та бухгалтерськими проводками [2]. Такий спосіб навчання допоможе майбутнім фахівцям швидко приймати складні рішення, володіти ситуацією, бути впевненими у своїх діях та використовувати складові сучасних комп'ютерних програм.

Для студентів економічного фаху головною метою є проходження, крім глибокої теоретичної підготовки на лекціях та семінарах, практичної облікової підготовки в умовах виробництва з використанням сучасних прикладних програм. Під час навчання, наприклад, з використанням сучасної комп'ютерної програми «1С: Підприємство» для ведення бухгалтерського, податкового та управлінського обліку в комерційних організаціях, а також для формування стандартної бухгалтерської, статистичної та податкової звітності, є потреба у різних практичних завданнях для здобуття професійних навичок студентів у роботі з операціями по придбанню товарно-матеріальних цінностей, визначення собівартості продукції на виробництві та у сфері надання послуг. Також особливого значення в процесі підготовки фахівця набуває використання електронних ресурсів, порталів та інформаційних сторінок періодичних видань у галузі обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.

Зазначимо, що скільки б не минуло часу, як би не змінювався світ, бухгалтери будуть потрібні до тих пір, поки будуть існувати економічні відносини. Професія бухгалтера була, є і буде показником високих інтелектуальних умінь, можливістю достатньо заробляти та можливістю кар'єрного зростання (від помічника бухгалтера до головного бухгалтера, фінансового директора чи бізнес-партнера) [1]. До сьогодні не змінилося нічого, окрім того, що ця професія стала більш цікавою через використання сучасних комп'ютерних програм. Саме вони сьогодні полегшують

роботу як працівникам бухгалтерії, так і аудиторам, на підприємствах, установах та організаціях.

Список використаних джерел:

1. Бухгалтер – професія «Білих Комірців»: класика в сучасності. URL:<https://ibuhgalter.net/articles/541> (дата звернення 15.08.2021).
2. Перспективи навчання майбутніх фахівців з обліку та оподаткування з використанням сучасних комп'ютерних програм. URL:<http://vobu.ua/ukr/other/student/item/perspektyvy-navchannia-maibutnikh-fakhivtsiv-z-obliku-ta-opodatkuvannia-z-vykorystanniam-suchasnykh-kompiuternykh-program-2> (дата звернення 20.08.2021).
3. Хто такий бухгалтер? URL:<https://vin.dcz.gov.ua/publikaciya/hto-takyy-buhgalter> (дата звернення 20.08.2021).

УДК 378.091:657-051

АНАЛІТИЧНА ПІДГОТОВКА – ВИЗНАЧАЛЬНИЙ ЧИННИК ФАХОВОСТІ БУХГАЛТЕРА

Савчук В. К., д е н., професор
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Ефективність управлінського процесу передбачає наявність зворотнього зв'язку, який і основному забезпечує контрольно-облікова інформація. Відображенню результатів управлінського рішення передуює контроль (візуальний/нормативний/обліковий) відповідності їх визначеним параметрам, що є передумовою прийняття/корегування управлінського впливу на здійснення господарських операцій. Технологія обліку, як би ми його не називали: стеження,

спостереження, моніторинг тощо, у своїй сутності є відображенням дійсності. До речі, на це часто звертав увагу професор Г. Г. Кірейцев, що змістовне навантаження українського поняття «облік» значно точніше, ніж російського «учет». Облік – це дзеркальне відображення явищ, предметів, подій, процесів. І чим точніше ми відобразимо їх стан і динаміку, тим кориснішою, запитанішою буде обліково-контрольна інформація.

Проте не досить мати обліково-контрольні дані про виконання прийнятих управлінських рішень, необхідно подавати їх певним чином опрацьованими, щоб користувачі з найменшими витратами часу і коштів змогли використати цю інформацію тобто йдеться про уміння бухгалтерів розпізнавати причини зміни параметрів об'єктів управління: явищ, процесів, ситуацій/проблем, яке досягається аналітичною підготовкою фахівців з обліку і оподаткування.

У зв'язку з цим, фахівці з бухгалтерського обліку крім збору, накопичення, обробки і передачі інформації про діяльність суб'єкта господарювання повинні:

- вміти обгрунтовувати місію, цілі і задачі підприємств різних організаційно-правових форм і способів господарювання, визначати пріоритети їх розвитку;
- бачити перспективу розвитку підприємства з урахуванням досягнутого рівня виробництва і реальних можливостей, повнішого задоволення запитів як внутрішнього, так і зовнішнього ринків;
- підпорядковувати цілі і функції підсистем (бізнес-одиниць і служб) задачам досягнення мети системи (підприємства) в цілому;
- підтримувати збалансованість розвитку підприємства, за якого передбачається як єдиний процес – поліпшення господарської діяльності, дотримання соціальних і екологічних нормативів, розширення стратегічної зони господарювання, підвищення конкурентоспроможності;
- розробляти систему показників, індикаторів та критеріїв, які б найповніше характеризували нові суспільні явища і соціально-еколого-економічні процеси;

- систематизувати причини зміни чинників розвитку підприємства для найповнішого їх вивчення і розробки механізмів та алгоритмів трансформації кількісно-якісних його параметрів і створення передумов для бажаних змін;

- підбирати методи, способи, прийоми і методики, які б дозволяли з найменшими витратами часу і коштів високоякісно досліджувати аналізований об'єкт як відокремлену цілісність;

- формувати джерела даних, які б дозволяли досить повно і адекватно моделювати і алгоритмізувати явища, процеси, результати і давали можливість об'єктивно і своєчасно оцінювати стан і передбачати можливі зміни параметрів господарюючого суб'єкта.

Зауважимо, що не все зроблено в методології аналізу для підвищення аналітичності в оцінці господарських рішень, зокрема, не завжди дотримуються системного підходу, не напрацьовані методики оцінки діяльності сільськогосподарських підприємств в умовах ринку землі, недостатньо використовуються новітні методи аналізу та інноваційні технології збирання, обробки та передачі інформації, що потребує подальшого дослідження.

УДК 378.1

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Умерова Г.В., аспірантка

Калюга Є.В., д.е.н., професор

***Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ***

В Україні міжнародна академічна мобільність є дієвим інструментом вдосконалення системи вищої освіти у частині підвищення якості освіти у відповідності з міжнародними освітніми стандартами, рівня освіченості населення та

збільшення інтелектуального потенціалу держави. Одним із факторів конкурентоспроможності щодо якості підготовки фахівців з обліку та оподаткування серед закладів вищої освіти є процес інтернаціоналізації.

Проблемами інтернаціоналізації вищої освіти в Україні займалися такі науковці як Бережна С.В., Болюбаш Я.Я., Гринькевич О.С., Гришак В.З., Співаковський О.В., Степко М.Ф. та ін.

Відповідно до стратегії Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти до 2022 року однією із ключових цілей є сприяння інтеграції системи вищої освіти України у світовий освітній і науковий простір, досягнення якої забезпечується через міжнародну академічну мобільність [2]. Основним компонентом інтернаціоналізації закладів вищої освіти є розробка і реалізація проектів мобільності для науково-педагогічного складу та студентів.

Викладацька академічна мобільність передбачає обмін науково-педагогічного складу з метою працевлаштування, проведення спільних міжнародних стажувань, науково-дослідних програм, організація інтенсивних мовних курсів. Це дає можливість підвищення кваліфікації викладачів і науковців у контексті глобальних трендів розвитку науки, залучення до кращих світових практик, підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці.

Процес інтернаціоналізації стосується і здобувачів вищої освіти. Студентська мобільність є важливою складовою інтернаціоналізації та може реалізуватися через участь студентів у програмах студентських обмінів, отриманні двох або спільних дипломів, участь у міжнародних школах, конференціях, тренінгах, індивідуальних грантових програмах. До переваг академічної мобільності студентів варто віднести набуття нових професійних умінь, удосконалення навичок володіння іноземними мовами. Разом із тим, кількість українських студентів за кордоном стрімко зростає з 5,2 тис. осіб у 1999/2000 н. р. до понад 80 тис. осіб у 2020/2021 н. р. [1]. Зокрема, це обумовлено політикою країн-сусідів щодо залучення українських студентів для підтримки власної системи освіти. Така тенденція є загрозовою для вітчизняної системи вищої освіти. Тому разом із перевагами академічної

мобільності існують і недоліки. До останніх варто віднести освітню міграцію за кордон, брак фахівців на ринку праці, нестача студентів у закладах вищої освіти, що спричиняє скорочення науково-педагогічного складу тощо.

Таким чином, реалізація проектів академічної мобільності дає можливість опанувати досвід і знання закордонних закладів вищої освіти, впровадити інноваційні методи роботи в систему вищої освіти, зміцнити міжнародне співробітництво. У цілому академічна мобільність сприяє поліпшенню якості підготовки здобувачів вищої освіти та забезпечує конкурентоспроможність майбутніх фахівців на ринку праці.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Річний звіт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти / За заг. ред. С. Квіта та О. Єременко. Київ : НАЗЯВО, 2021. 364 с.

УДК 657.6

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ ДЛЯ СІЛЬСЬКОГО ГОПОДАРСТВА

Цаль-Цалко Ю. С., д.е.н., професор
Поліський національний університет, м. Житомир

Діяльність сільського господарства як однієї з основних галузей економіки нашої держави має низку особливостей в організації облікової системи і оподаткуванні. Господарські операції суб'єктів сільськогосподарського виробництва значною мірою здійснюються в системі природніх факторів, які забезпечують функціонування окремих об'єктів діяльності в рослинництві і тваринництві з використанням земельних ресурсів.

Галузева облікова система в сільському господарстві має чітко виражені особливі ознаки організації фінансового і управлінського обліку, статистичної звітності та оподаткування. Бухгалтерський облік сільськогосподарської діяльності відповідно до вітчизняної нормативної бази врегульовується окремими НП(С)БО 30 «Біологічні активи», Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку біологічних активів та Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, а за міжнародними стандартами МСБО 41 «Сільське господарство».

Статистична звітність про економічну діяльність сільськогосподарських підприємств, яка тісно пов'язана з фінансовим обліком, представлена спеціалізованою формою 50-сг «Звіт про основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств», а оподаткування регулюється окремими положеннями Податкового кодексу України, де для аграріїв передбачено загальну і спрощену податкову систему.

Головним засобом виробництва в сільському господарстві є земля, вона не зношується і стала товарним об'єктом купівлі-продажу, та живі організми – тварини, рослини, бджоли, риба, вирощування яких залежить від природних і біологічних факторів та триває часто кілька років.

Таким чином, облікова система і оподаткування в сільському господарстві суттєво відрізняється від інших видів економічної діяльності і вимагає у фахівців цієї сфери компетенцій галузевого характеру, які доцільно формувати в окремих освітніх програмах.

В сфері сільського господарства здійснює діяльність більше 70 тисяч суб'єктів господарювання, з них 22,5 тисяч – фізичних осіб-підприємців, яким потрібні фахівці з обліку і оподаткування галузевого спрямування, а це десятки тисяч робочих місць у не дуже престижній галузі для молоді. І цю проблему слід вирішувати негайно і комплексно. Для цього, насамперед, необхідно звернути увагу на два фактори цієї проблеми.

Перший фактор – це розробка інноваційних освітніх програм закладами вищої освіти, особливо галузевого спрямування за спеціальністю. Сучасна ситуація в цьому напрямі критична (табл.1).

Таблиця 1

**Стан формування освітніх програм з підготовки фахівців за спеціальністю
071 «Облік і оподаткування» галузевого спрямування для АПК**

Назва закладу вищої освіти	Освітня програма
Національний університет біоресурсів і природокористування	Облік і аудит
	Аналітичне і обліково-правове забезпечення бізнесу
Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка	Облік і аудит
	Облік і оподаткування
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»	Облік, аудит та оподаткування агробізнесу
	Облік, аудит та оподаткування в АПК
	Облік, контроль та оподаткування агробізнесу
Західноукраїнський національний університет	Облік і оподаткування агропромислового бізнесу
	Облік і правове забезпечення агропромислового бізнесу

Узагальнено автором за даними [1].

У всіх інших 13 аграрних університетах України за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» розроблено лише по одній освітній програмі з назвою, що відповідає спеціальності.

Жоден галузевий заклад вищої освіти не має освітньої програми для підготовки спеціалізованих фахівців з обліку і оподаткування щодо ведення бізнесу в АПК. В цьому напрямі, з відомих джерел автору, були відкриті освітні програми тільки в ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» та Західноукраїнському національному університеті, але в 2021 р. набір на навчання на ці спеціальності ними не здійснювався.

Другий фактор – це зарахування вступників на навчання з державною бюджетною підтримкою. Одним з варіантів участі в цьому держави може бути фіксована конкурсна пропозиція за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» на освітні програми, пов'язані з функціонуванням АПК, в окремих галузевих

зкладах освіти. Перелік цих навчальних закладів повинен визначатися на конкурсній основі за територіальним принципом.

А чому держава, виділяючи бюджетні кошти, не влаштовує конкурсний відбір закладів освіти і освітніх програм, які не завжди мають відповідну акредитацію.

По відношенню до сільського господарства має бути цільова державна підтримка не тільки технологічних процесів, але і щодо навчання молоді за всіма спеціальностями, які створюють умови для функціонування самодостатнього ефективного бізнесу на селі.

Список використаних джерел:

1. Єдина державна електронна база з питань освіти. URL.: <https://info.edbo.gov.ua>

УДК 004.773.7:378:[331.54:657]

ЕФЕКТИВНІСТЬ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Царук Н. Г., к.е.н., доцент

*Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і
природокористування України
«Ніжинський агротехнічний інститут», м. Ніжин*

Пандемія COVID-19 призвела до суттєвих змін у сфері здобуття вищої освіти. На початку карантину навесні 2020 року всі заклади освіти перейшли на дистанційне навчання, що стало чималим викликом як для студентів, так і для самих викладачів. Малообізнаність викладацького складу (особливо старшого віку) з передовими

технологіями викликала на початку карантину певні труднощі у налагодженні ефективної онлайн-комунікації із студентами.

Однак, як свідчать результати дослідження проведеного серед викладачів бухгалтерського обліку в Інституті економічних наук Бонгая (Індонезія), незважаючи на те, що пандемія COVID-19 вражає світ та змінює умови функціонування цілих галузей, в тому числі освіти, викладачі довели, що вони можуть оволодіти наявними платформами, щоб лекції продовжували проходити природно та ефективно [1]. Цей висновок є справедливим і щодо викладачів економічного профілю в Україні.

Зокрема сьогодні, в порівнянні з попереднім роком, у викладачів Ніжинського агротехнічного інституту майже не виникає технічних труднощів у здійсненні онлайн-навчання, підвищується рівень візуального подання матеріалу у формі презентацій. Це свідчить, що онлайн-навчання пройшло етап впровадження в Україні та витримало критику песимістично налаштованих спостерігачів освітнього процесу.

Безумовно, як і більшість методів навчання, онлайн-навчання також має свій набір позитивних і негативних сторін. Аналіз та розуміння цих позитивних і негативних моментів допоможуть навчальним закладам у створенні стратегій для більш ефективного проведення занять, забезпечуючи безперервну професійну підготовку фахівців з обліку і оподаткування.

1. Ефективність подачі матеріалу. В умовах онлайн-навчання викладачі можуть використовувати відео, PDF-файли, подкасти, презентації та ін. Розширивши план заняття за межі традиційних підручників, включивши в нього ресурси в Інтернеті, викладачі стають більш ефективними в своїй роботі.

2. Вибір часу та місця. Ще однією перевагою онлайн-освіти є те, що вона дозволяє студентам відвідувати заняття з будь-якого місця на свій вибір. Це також дозволяє ВУЗам охопити більш розгалужену мережу студентів. Крім того,

онлайн-лекції можна записувати, архівувати та ділитися для подальшого використання.

3. *Доступність.* Істотною перевагою онлайн-навчання є зниження фінансових витрат. Навчання в Інтернеті усуває точки витрат на транспорт студентів, харчування студентів і, найголовніше, на нерухомість. Крім того, усі навчальні матеріали доступні в Інтернеті. Отже, створюється безпаперове середовище навчання, яке є більш доступним, а також корисним для навколишнього середовища.

4. *Покращена відвідуваність учнів.* Оскільки онлайн-заняття можна проводити з дому чи за місцем вибору, є менша ймовірність того, що студенти пропустять заняття.

5. *Різні стилі навчання.* Кожен студент може по-різному організувати здобуття вищої освіти, обравши свій стиль навчання. Деякі студенти навчаються візуально, а деякі - воліють навчатися за допомогою аудіо. Подібним чином, деякі студенти є успішними в динамічному середовищі одногрупників, а інші учні навчаються самотійно, і їх відволікають великі групи.

Серед недоліків онлайн-навчання варто зазначити наступні:

1. *Нездатність зосередитися на екранах.* Для багатьох студентів однією з найбільших проблем онлайн-навчання є боротьба з фокусуванням на екрані протягом тривалого періоду часу. Завдяки навчанню в Інтернеті також є більший шанс для студентів легко відволіктись на соціальні медіа чи інші сайти. Тому викладачі мають обов'язково підтримувати свої онлайн-групи чіткими, цікавими та інтерактивними, щоб допомогти студентам зосередитися.

2. *Технологічні питання.* Хоча Інтернет сьогодні є широкодоступним, у менших містах і селищах стабільний зв'язок із високою швидкістю передачі даних є все-таки проблемою. Перебої з підключенням серйозно знижують рівень ефективності сприйняття навчального матеріалу.

3. *Почуття ізоляції.* Студенти можуть багато чому навчитися, перебуваючи в колі своїх одногрупників. Однак, на онлайн-уроці між студентами та викладачами існує мінімальна фізична взаємодія. Це часто призводить до відчуття ізоляції у студентів. У цій ситуації необхідно, щоб ВУЗ також забезпечував інші форми навчальної комунікації. Як свідчать відгуки наших студентів, більшість з них хотіли б більше часу проводити в аудиторному навчанні.

4. *Підготовка викладачів.* Онлайн-навчання вимагає від викладачів базового розуміння використання цифрових форм навчання. Однак, часто викладачі добре розуміють технологію, проте не мають необхідних ресурсів та інструментів для проведення онлайн-занять.

Варто додати, що ефективність онлайн-навчання фахівців з обліку і оподаткування в умовах карантину залежить і від задоволеності студентів освітнім процесом. Як свідчить результати дослідження проведеного в університетах Індії [2], чотири незалежні фактори (а саме: якість викладача, дизайн курсу, оперативний відгук та очікування студентів) позитивно впливають на задоволеність студентів, а подальше задоволення студентів позитивно впливає на їх успішність. Для управління освітою ці чотири чинники мають істотне значення для забезпечення високого рівня задоволеності студентів та ефективності онлайн-навчання.

Список використаних джерел

1. Sadeli Y.A., Pontoh G.T., Mediaty M., Darmawati D., Fadli S. Does the Use of E-learning Media for Economic Disciplines Effective during the COVID 19 Pandemic? *Облік і фінанси*. 2021. № 1(91). С. 115-121.
2. Gopal R., Singh V. & Aggarwal A. Impact of online classes on the satisfaction and performance of students during the pandemic period of COVID 19. *Educ Inf Technol*. 2021. URL: <https://doi.org/10.1007/s10639-021-10523-1>

УДК 330.101.8:657

**ЗАРУБІЖНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД
РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ОСОБИСТІСНИХ НАВИЧОК
ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ**

Червінська А.-М., магістр
Миськів Л.П., к.е.н., старший викладач
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Одним із найважливіших аспектів та стратегічних завдань в сучасному суспільстві є процес модернізації системи підготовки профільних фахівців закладів вищої освіти.

Питання щодо підготовки фахівців з обліку і оподаткування, науковці досліджують у розрізі різних аспектів. Так, останні дослідження в першу чергу спрямовуються на професійну компетентність якості особистості майбутнього спеціаліста. Проте, сучасні вимоги, які ставляться до фахових компетентностей спеціалістів залишаються в постійному полі зору наукової спільноти й потребують поглибленого вивчення.

Як зазначає Варій В.М. конкурентоспроможна особистість – це така особистість, яка здатна швидко й безболісно адаптуватися до постійних змін суспільних умов, науково-технічного прогресу й нових видів діяльності та форм спілкування за умови збереження позитивного внутрішнього психоенергетичного потенціалу й гармонії» [2].

На нашу думку, конкурентоздатна особистість — це особа, основною ціллю якої є прояв лідерських якостей із застосуванням фахових компетентних елементів, розкриттям особистісних характеристик прагнення та здатність до високої якості й ефективності своєї діяльності в умовах прояву конкурентоспроможності на ринку праці.

Досліджуючи зарубіжний досвід щодо «особистісних навичок» фахівців, варто зазначити, що у Швейцарському місті Давос «Світовий економічний форум»

оприлюднив у жовтні 2020 року перелік навичок, які є важливими для майбутнього успіху спеціалістів. Дана міжнародна неурядова організація об'єднує політичні, академічні та економічні суспільні лідери з метою вирішення проблем, які постають на різних рівнях управління перед сучасним світом.

Зокрема, інші три блоки навичок: «людино центричні», «цифрові» та «бізнес-орієнтовані» виділяє компанія «Burning Glasses», яка здійснила аналіз 56 мільйонів описів вакансій й приблизно 120 мільйонів резюме. Тож ідеальним кандидатом з їхньої точки зору є: комунікабельний, який критично і креативно мислить, здатен самостійно аналізувати ситуацію – «людино центричні навички»; вміє аналізувати дані, знає одну із мов програмування, опанував основи кібербезпеки - «цифрові навички»; спроможний оперувати бізнес-процесами, керувати проектами, знається на цифровому дизайні й комунікації даних – «бізнес-орієнтовані навички».

Вітчизняний досвід у підготовці фахівців з бухгалтерської справи, надає змогу нам погодитись із думкою Пуцентейло П. Р. Який зазначає, що «...підготовка висококваліфікованих фахівців з обліку і оподаткування першочергово базується на засвоєнні студентами нормативних, професійно-орієнтованих дисциплін: фінансовий облік I, фінансовий облік II, економічний аналіз, аналіз господарської діяльності, управлінський облік, організація і методика аудиту, інформаційні системи і технології в обліку та аудиті, організація бухгалтерського обліку, підприємницьке право, фінансове право» [9, 454].

Отже, в сучасних інтеграційних умовах «особистість» із розвинутим інтелектом, здатна ефективно продукувати комплексні ідеї, успішно вирішувати поставлені перед нею завдання, та конкурувати серед інших представників фахових професій.

Список використаних джерел:

1. Варій М. Й., Загальна психологія. – 2-ге вид., випр. і доп. Київ, Україна: «Центр учбової літ-ри», 2007, 968 с
2. Ключові навички у 2015 та 2020 pp. website. URL: <http://studway.com.ua/10-navichok> (дата звернення: 07.03.2019).

3. Топ навичок для успіху в 2025 році URL: <https://ter.dcz.gov.ua/publikaciya/top-navuchok-dlya-uspihu-v-2025-roci>.
4. Пуцентейло П. Р. (2017). Якість і зміст підготовки бухгалтера-аналітика. “Облік, аналіз, аудит і оподаткування в умовах глобалізації економіки”: тези доповідей I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Ужгород, 21 квітня 2017 р.). Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла», 2017. С. 453–456.

УДК 657.422.7.

ОРГАНІЗАЦІЙНІ РЕГЛАМЕНТИ З ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Шара Є. Ю. к.е.н., доцент

Ірпінський Державний коледж економіки та права, м. Ірпінь

Спільна взаємодія окремих служб підприємства і їх виконавців щодо обліку та контролю власного капіталу на підприємствах з іноземними інвестиціями можлива за умови, якщо вона регулюється системою організаційних регламентів. Під такими регламентами слід розуміти нормативні «документи, що регламентують функціонування апарату управління і здійснення облікового й аналітичного процесів. До них належать положення про відділ, управління, посадові інструкції, стандарти, графіки, операційні інструкції, програми управління, регламенти робочого часу».

Щодо регламентування обліку та контролю власного капіталу слід зазначити, що існують організаційні регламенти складання, які у визначеній площині є обов’язковими за законом – це контрактна угода, статут, заява про створення спільного підприємства, облікова політика підприємства (тільки після їх складання та реєстрації можливе відображення власного капіталу на рахунках бухгалтерського обліку).

Також, у МСФЗ 11 «Спільна діяльність» зазначено, що контрактну угоду можна засвідчити різними способами – контрактом укладеним між контролюючими учасниками, протоколом переговорів між контролюючими учасниками, договором між контролюючими учасниками (при цьому один з таких учасників може визначатися як головний) [1]. У деяких випадках така угода може бути викладена як окремий розділ статуту.

Система документального забезпечення здійснюється шляхом складання контрактної угоди, що повинна визначати такі аспекти [1]:

- 1) діяльність, тривалість та зобов'язання щодо звітності даного підприємства;
- 2) порядок призначення ради директорів (або подібного керівного органу) підприємства та визначення права голосу контролюючих органів;
- 3) визначення внесків до капіталу контролюючими учасниками у вільно конвертованій валюті та у національній одиниці України;
- 4) розподіл контролюючими учасниками продукції, доходу, витрат або результатів діяльності.

Таким чином, у контрактній угоді повинні визначатись: система контролю власного капіталу та інші положення (назва підприємства; місце знаходження підприємства; перелік контролюючих учасників; загальний розмір зареєстрованого капіталу; умови внесення інших крім грошових внесків до статутного капіталу; умови матеріально-технічного постачання та збуту продукції підприємства).

Згідно сучасних досліджень, для забезпечення ефективності обліку і контролю виділені вище документи необхідні для дотримання специфічних принципів підпорядкування та функціональності підрозділів та їх посадових осіб, що здійснюють облік та контроль власного капіталу; визначення вимог щодо кваліфікації і складу суб'єктів обліку та контролю власного капіталу та регламентації їх діяльності; визначення завдань та об'єктів обліку та контролю.

Вимоги до формування системи регламентного забезпечення внутрішнього контролю висвітлені на законодавчому рівні недостатньо, тому, важливими є розробка

внутрішніх стандартів аудиту та внутрішнього контролю власного капіталу. Відповідно до досліджень Л.В. Рибалко та А.В. Шохнех це забезпечить [2, 3]:

усунення прогалин у нормах діючих законодавчих актів щодо внутрішнього контролю власного капіталу;

реалізацію функцій саморегулювання контрольної діяльності та забезпечення її єдиної методологічної основи у площині власного капіталу;

сприяння чітко структурованій та ефективній системи внутрішнього контролю власного капіталу;

врахування досягнень останніх теоретичних розробок питань і провідного досвіду функціонування системи внутрішнього контролю;

визначення додаткових умов для врегулювання потенційних конфліктів між працівниками.

Крім того, А.В. Шохнех [3] зазначає, що такі внутрішні стандарти підприємства будь-якої організаційно-правової форми господарської діяльності обов'язково повинні містити положення, що забезпечують додержання вимог чинного законодавства: щодо системи норм, правил, процедур внутрішнього аудиту та внутрішнього контролю власного капіталу; методичні рекомендації щодо процесу і процедур внутрішнього контролю власного капіталу; методичні рекомендації з використання нормативно-правових актів, впровадження та застосуванню внутрішньогосподарських регламентів; щодо форм контрольних таблиць, звітів внутрішніх аудиторів (про проведені перевірки), видані рекомендації та порядку їх заповнення; щодо інформаційного забезпечення внутрішнього контролю власного капіталу.

Отже, зазначена система організаційних регламентів обліку та контролю власного капіталу здатна забезпечити певний організаційний ефект на підприємствах з іноземними інвестиціями, а саме забезпечити узгодженість та впорядкованість окремих процесів і робіт з обліку та контролю власного капіталу та підвищити системність функціонування обліку та контролю власного капіталу.

Список використаних джерел:

1. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
2. Рибалко Л.В. Системний аспект внутрішньогосподарського контролю / Л.В. Рибалко // Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК України: стан та перспективи: III Міжнар. наук.-практ. конф. – К., 2007. – С.214-216.
3. Шохнех А.В. Концептуальные основы внутреннего аудита, его организационные модели и регламенты для малого бизнеса / А.В. Шохнех // Аудит и финансовый анализ . – 2008. - № 3. – С. 212-220.

УДК 378.37.012.85

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТУДЕНТІВ ОБЛІКОВИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Яремчук О.М., викладач
*ВСП «Заліщицький фаховий коледж ім. Є. Храпливого
НУБіП України», м. Заліщики*

Сучасні інформаційні технології, процеси глобалізації та великі потоки інформації мають великий вплив на наше життя, навчання та спосіб спілкування. Інновації змінюють навчальний процес, важливими стають не лише здобуття знань, набуття особистого досвіду, але й уміння критично оцінювати одержану інформацію, генерувати нові ідеї та застосування знань на практиці. Ці зміни потребують нових навичок, таких як критичне мислення, адже це позбавляє студентів необхідності вивчення непотрібної інформації та надає їм інструменти, необхідні для того, щоб вміти знайти інформацію з різних джерел, оцінити її правдивість та зробити самостійні висновки.

Хоча деякі викладачі підтримують ідею розвитку в студентів вміння мислити критично, вони відчують, це не завжди можливо відтворити за певних навчальних

умов, а особливо при викладанні облікових дисциплін, які формалізовані та стандартизовані законодавчо. Проте є достатньо можливостей для творчого підходу до професії бухгалтера, що в результаті знаходить своє відображення в організації бухгалтерської служби, формуванні облікової політики, податковому плануванні на підприємстві.

Критичне мислення передбачає наявність здібностей, таких як виявлення проблеми та засад, на яких вона ґрунтується, зосередження на проблемі, аналіз, розуміння і використання висновків, індуктивної та дедуктивної логіки та вживання суджень про обґрунтованість та надійність припущень та джерел інформації.

Проблемам підготовки студентів-обліковців та формування у них професійних компетентностей присвячено праці Г.О. Москалюк [1], Л.В. Чижевської [3], О.Ф.Вербило. Розвиток критичного мислення розглянуто О. Пометуном, Л. Пилипчатиною, І. Сущенко, І. Барановою [2].

Мета дослідження полягає в розгляді педагогічних умов для розвитку критичного мислення у студентів, які навчаються за спеціальністю «Облік та оподаткування».

На даний час в освіті відбувається зміна пріоритетів: зростає пріоритет здобуття знань перед викладанням, процесу мислення (як думати?) перед змістом (що думати?). Активне залучення студентів до процесів критичного мислення шляхом ефективного використання вчителем проблемних питань, виробничих ситуацій, дискусії, обговорення та рефлексії в навчальному контексті, підтримка критичного мислення, а також пояснення значення критичного мислення може допомогти студенту виробити навички мислити критично.

Слід пропонувати запитання, які мотивують студентів підійти до проблеми з різних боків і рівнів, таких як запит про мету, інформацію, інтерпретацію, припущення та наслідки проблеми.

Наприклад, викладачеві слід ставити запитання таких типів:

1. Спонукальні запитання загального характеру: Що це означає? Навіщо це потрібно? До чого це призведе? Як зробити так, щоб...?

2. Запитання на уточнення: Що ви мали на увазі? Уточніть, будь ласка. Наведіть приклад.

3. Запитання на перевірку припущення: Які ви робите припущення? Що ми можемо припустити замість цього?

4. Запитання на перевірку фактів: Чому ви так вирішили? Чи є причини сумніватися у цьому факті? Як ми можемо упевнитися в істинності цього факту?

5. Запитання на розуміння перспектив: Що ви цим припускаєте? На що це може вплинути? Яка альтернатива? Який результат даної господарської операції? Які зміни в балансі викличе дана господарська операція?

Для того, щоб зробити це успішно, студенти повинні працювати парами та у групах, щоб разом обговорити проблему, визначити її, персоналізувати, обговорити її альтернативні рішення та, нарешті, оцінити весь процес. Ці методи включають дискусію, вирішення проблем, завдання з самооцінки та оцінювання однокласників. Важливими інтерактивними методами навчання, що доцільно використовувати під час підготовки фахівців з обліку та оподаткування, є робота в парах, ротаційні трійки, робота в малих групах, «естафета», «аукціон», «акваріум», «мікрофон», робота з електронними посібниками, моделювання, мозковий штурм, «дерево рішень», кейс-метод, ділові ігри, презентації тощо.

При цьому спілкування повинно бути спрямоване на всю аудиторію слухачів, а ідеї студентів повинні бути почутими, їх слід поважати поважати, а рецензію викладача — ретельно обдумати. Особа навчається критично мислити тоді, коли має можливість та причини думати критично; коли вона бачить (або чує) інших, які займаються критичним мисленням; і коли вона залучена до аргументованої дискусії, дебатів, які засновані на повазі, а не на авторитаризмі.

У процесі сучасної організації навчання у сфері підготовки фахівців з обліку й оподаткування необхідно застосовувати проблемні питання, залучати студентів

до обговорення складних та мотиваційних тем та різних форм рефлексії, дискусій та дебатів, кейс-методу. Крім того, контекст, який підтримує навчальну атмосферу, яка враховує та поважає різні, а іноді і конкуруючі точки зору, має важливе значення для полегшення розвитку критичного мислення студентів.

Список використаних джерел:

1. Москалюк Г.О., Чернецька О.Ю. Напрямки вдосконалення системи викладання облікових дисциплін у вищих навчальних закладах економічного спрямування. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2897/1/.pdf>
2. Пометун О. Основи критичного мислення / О. Пометун, Л. Пилипчатіна, І. Сущенко, І. Баранова. – Т.: Навчальна книга, 2010. – 216с.
3. Чижевська Л.В. Методика викладання облікових дисциплін: навч. посібник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ПП «Рута», 2003. 504 с.

**Секція 3. Дуальна форма здобуття освіти як модель удосконалення якості
підготовки фахівців з обліку і оподаткування**

УДК 37.091.33:657.1(477+100)

**INTERNATIONAL EXPERIENCE IN THE INTRODUCTION OF DUAL
EDUCATION IN THE TRAINING OF SPECIALISTS IN ACCOUNTING AND
TAXATION**

Andre Torre,
Director of the Institute for Agronomic Research, France (Paris),
Kuzyk N., Kireitseva O.,
Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Ukraine

In today's conditions, no one has any doubt that the traditional training of specialists in any subject area, including accounting and taxation, should be reoriented and adapted following modern requirements and market conditions of national and international labor markets. In recent years, not only does not stop, but is gaining even more discussion by scientists and practitioners to join forces in the educational process to train qualified, competitive professionals capable of effective professional activity in an innovative business, ready for continuous professional growth, professional and social mobility. Motivation processes aimed at increasing the interest and activity of participants in the markets of educational services and employers in the implementation of joint projects. Participants in the market of educational services and national and international labor markets unequivocally state the need for full-scale implementation of dual training (Duales Studium).

Dual education in the training of specialists in accounting and taxation involves a combination of their training in higher education institutions with training directly in the workplaces of accounting and reporting, control (audit) and other leading national and international companies, audit firms, enterprises with foreign investment, financial and banking institutions, regulatory authorities and public authorities. Of course, the dual form of

education involves a significant revision and modernization of educational programs, finding ways to increase motivation and bring them to all participants in the educational process to make them aware of the need for organizational reform and rethinking the existing educational paradigm.

The introduction of the dual form of education has also been the subject of professional discussions by scholars and practitioners in many countries. Many countries have the greatest experience in the existence of this form of education, including Germany, Austria, France, the Netherlands, the United States, Poland, Kazakhstan, and Canada. The practical component of the educational process prevails in higher education in many countries of the world. The combination of theoretical training with the practical activities of students in the workplace in each country operates and develops differently. In general, there are three main models ways to manage dual education: market (UK), cooperative (Denmark) and a model with strong government regulation (France).

In recent decades, Germany has gained positive experience in the application of dual education. For the first time in the country, training in the proportion of "30% of theory, 70% - practice" was introduced. The current model (over fifty years) in this country assumes that the state, educational institutions, and the open economy jointly take responsibility for the education and employment of the younger generation. Using the dual system, you can get an education in Germany in more than 300 specialties, including the profession of the accountant. For comparison, in Ukraine within the pilot project on the introduction of dual education in vocational higher education of Ukraine recorded 98 positions, which accepted applicants who studied dual education in the 2019/2020 academic year [1]. It should be noted that according to the results of monitoring, the largest number of applicants in the first year of the project to introduce a dual form of education in Ukraine mastered the following professions: agronomist, accountant [1, p.25].

The German experience has to some extent contributed to the existence of four types of dual education in Ukraine: Ausbildungsintegrierende duale Studiengänge (combination of bachelor's degree and vocational education) (Bachelor-Abschluss und IHK / HWK-Abschluss); Praxisintegrierende duale Studiengänge (combination of bachelor's degree with integrated practical units; part-time employment or long phases of practice); Berufsintegrierende duale Studiengänge

(combination of bachelor's degree and part-time employment at a company, professional education is required); Berufsbegleitende duale Studiengänge (provides for a combination of study and full-time employment, which means the existence of individual training in parallel with daily work) [2].

As for the experience of France, it was one of the first European countries to implement the ideas of the Bologna Process into the higher education system. The competency approach and the content of the training requirements that underlie the Bologna Process and the European Commission's «Tuning education Structures in Europe» international project has contributed, to some extent, to the rapid development of this country's dual form of education. France's education system is strictly centralized. Training in public and private lyceums is under state control. There is a strong relationship in high education in France. We can notice it between the socio-economic development of local areas and the agricultural sector of the country. Significant achievements in this context exist due to the coordinated interaction of education market participants and employers (farmers, agricultural engineers, business leaders, government officials), due to the dual form of higher education.

In conclusion, this is far from a complete list of countries whose experience with introducing a dual form of education would be valuable for Ukraine and other countries. The main thing is that all these facts confirm the prospects and positive results of the introduction to elements of dual education, including high employment after graduation, improving the quality of training, mutually beneficial cooperation of higher education institutions with employers.

References:

1. Analytical report "Opinions of applicants on dual education" based on the results of the study of applicants' awareness of the dual form of education and the experience of pilot project participants in its implementation at the level of professional higher and higher education in Ukraine "/> for general. edited by O. Davlikanova. Kyiv, 2020. 110 p.
2. Dual education in Germany or "Learn by working". URL: <https://studysou.ua/en/news/dualna-osvita-germaniya> (access date 24.08.2021).

УДК 378. 14 (430)

ДУАЛЬНА ФОРМА ОСВІТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ В ФАХОВИХ КОЛЕДЖАХ

**Грубінка І.І. к.е.н., викладач економічних дисциплін
ВСП «Мукачівський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», м. Мукачєво**

Розвиток дуальної освіти є вимогою часу в сучасній економіці, яка характеризується перманентністю змін у використанні ресурсів виробництва, технологічних процесах, технічному прогресі та інших факторах суспільного виробництва.

Освіта як невід’ємна складова підготовки робочої сили до участі у виробничих процесах повинна забезпечувати максимальну готовність трудових ресурсів створювати пропозицію на ринку праці. Це й стало основною передумовою розвитку дуальної форми освіти, як конкурентної переваги всієї економічної системи країни. Першою країною, де дуальна форма освіти отримала нормативне визначення і регулювання стала Федеративна Республіка Німеччина на початку 70-х років ХХ століття[1]. Основна ідея полягала в проведенні практичної частини навчання безпосередньо на підприємствах із можливістю подальшого працевлаштування. Дуже часто, можна зустріти хибну думку, що навчальний заклад дозволивши студентам працювати, тим самими забезпечує реалізацію дуальної форми здобуття освіти, однак така теза є правильною лише частково, тому, що дуальна форма освіти потребує відповідного документального оформлення. В першу чергу це відповідні договори з підприємствами, навчальні плани, навчальні програми і робочі навчальні програми. Тобто сам процес її оформлення є досить документоємким і бюрократичним, однак саме ця форма освіти забезпечує її максимальну ефективність з точки зору пристосованості до потреб ринку праці.

На нашу думку, перевагами дуальної форми освіти є:

- можливість студентам освоювати найновіші методи роботи, програмне забезпечення, техніку і технології відповідно до обраної спеціальності ще під час навчання;
- двічі або тричі на тиждень заняття відбуваються на підприємствах; студентам виплачується стипендія;
- студент має ментора, у якого вчиться практичних навичок;
- підвищується конкурентоспроможність випускника на ринку праці і навчального закладу на ринку освітніх послуг;
- цілком імовірно, що найкращі студенти після завершення програми отримають пропозиції повноцінної роботи.

Для підготовки фахівця-обліковця важливе значення має освоєння сучасних методів, обліку, зокрема спеціалізованих бухгалтерських програм і мережевих технологій, програмного забезпечення для ведення податкового обліку і передачі даних та звітності до контролюючих органів. Нажаль навчальні заклади в сучасних умовах дуже часто обмежені в своїх фінансових можливостях для відповідного оновлення матеріально-технічної бази. Зважаючи на структурні зміни в освіті і активного впровадження практично-орієнтованого навчання в закладах фахової передвищої освіти та нових вимог до випускників - фахових молодших бакалаврів дуальна освіта стає активним інструментом забезпечення досягнення завдань, які держава ставить перед фаховими коледжами.

Відповідно до концепції розвитку дуальної освіти, схваленої Кабінетом Міністрів України, її розвиток передбачає:

- модернізацію освітніх програм;
- підвищення якості підготовки фахівців;
- зближення освіти з вимогами ринку праці;
- посилення ролі та впливу роботодавців на освіту;
- підвищення мотивації до навчання серед учнів та студентів;
- ріст рівня зайнятості молоді;

- скорочення адаптаційного періоду випускників на роботі;
- підвищення конкурентоздатності працівників[2].

Ми вважаємо, що реалізація вказаних цілей, безумовно поліпшить практичну підготовку студентів, однак необхідною є подальша роз'яснювальна робота профільного Міністерства, щодо правильності оформлення проведення і результатів дуальної освіти, а також її додаткових переваг. Це зокрема і можливість реалізації пілотних проектів, залучення додаткового фінансування, створення науково-виробничих кластерів, стажування викладачів та ряду інших опцій.

Список використаних джерел

1. Сайт Освіта UA [Електронний ресурс] URL: <http://osvita.ua/vnz/reform/54683/> (дата звернення: 05.08.2021)
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс] URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/vid-25-do-50-navchannya-na-robochomu-misci-robotodavec-osinyuye-uchnya-ta-bere-uchast-u-vidbori-na-navchannya-uryad-zatverdiv-koncepciyu-dualnoyi-osviti> (дата звернення: 17.08.2021)

УДК 374.7-022.215

ДУАЛЬНА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Дерев'янка С.І., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м.Київ*

Дуальна освіта – це такий вид освіти, при якій поєднується навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах (в установах, організаціях) для набуття певної кваліфікації. Зазвичай, дуальна форма передбачає не

менше 50% практики та охоплює робітничі і технічні спеціальності, де необхідними та важливими є практичні навички. Та зарубіжний досвід свідчить, що спектр застосування моделі є набагато ширшим. Батьківщиною такого підходу до організації навчання є Німеччина, яка започаткувала цю форму ще в 60-х роках ХХ століття [1]. Згодом цей досвід запозичили інші країни, зокрема Канада, Австрія, Швейцарія та ін. З 2015 р. Україна теж долучилася до цього процесу. Перший випуск трьох експериментальних груп засвідчив позитивні результати впровадження елементів дуальної форми навчання, які полягали у високому рівні працевлаштування, підвищенні якості професійної підготовки, більш стійкій та взаємовигідній співпраці з роботодавцями [2].

Проблеми впровадження та розвитку дуальної форми здобуття освіти вивчали багато науковців, зокрема Абашкіна Н.В., Бойчевська І.Б., Дзвінчук Д., Іщенко Т.Д., Осипчук Н. та інші. Проте для досягнення широкомасштабного використання цієї форми у закладах вищої та професійної освіти потрібно продовжувати дослідження для вирішення практичних проблем її реалізації. У вересні 2018 р. Кабінетом Міністрів України було схвалено Концепцію підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти. У квітні 2019 р. затверджено План заходів з реалізації цієї Концепції, яким передбачено конкретні завдання щодо розробки нормативних актів, проведення аналітичних та організаційних заходів на шляху впровадження дуальної форми освіти у навчальний процес. І уже на виконання Плану заходів в кінці 2019 р. було затверджене Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти, яким визначено підстави, умови та порядок здобуття такої освіти за дуальною формою [3].

Для якісної організації практичного стажування на підприємстві, на нашу думку, доцільно з кожної навчальної дисципліни розробити програму стажування, в якій має бути відображено: мету, завдання, шаблони (таблиці, формули, графіки тощо), рекомендації щодо змісту висновків, список рекомендованих першоджерел і критерії оцінки знань, засвоєних під час стажування, умінь і практичних навиків. Оцінка за практичне стажування має бути

невід'ємною складовою загальної оцінки засвоєння навчальної дисципліни, тобто в екзаменаційну оцінку навчальної дисципліни, з якої передбачене практичне стажування, крім балів за лекції, практичні заняття, модульний контроль, індивідуальні завдання, іспит, має бути обов'язково врахована оцінка за проходження стажування.

У світі існує дві моделі дистанційної форми здобуття освіти – модель із інтегрованою практичною підготовкою (передбачає поєднання періодів навчання здобувачів першої вищої чи фахової передвищої освіти в закладі освіти та на підприємстві) та із інтегрованою професійною діяльністю (розроблено для поєднання навчання в закладі вищої освіти та на підприємстві для тих, хто вже здобув фахову передвищу або першу вищу освіту, працює на підприємстві та має бажання продовжити навчання за своїм профілем або профілем, визначеним підприємством).

До основних переваг запровадження дуальної системи у закладах освіти належить: цільова підготовка майбутніх фахівців для конкретного підприємства; використання матеріально-технічної бази підприємства для навчання студентів на сучасному виробничому обладнанні з урахуванням інноваційних змін у виробничих технологіях; розподіл витрат між закладом освіти та роботодавцями щодо підготовки майбутніх фахівців; додаткові можливості підвищення кваліфікації та стажування педагогів на виробництві.

Впровадження дуальної освіти супроводжують такі проблеми: відсутність можливості на підприємстві забезпечити методичну складову (наявність відповідних програм, методичних вказівок тощо) організації практичних занять, практики через брак кваліфікованих фахівців, їх методичного досвіду; відсутність нормативно-правового та методичного забезпечення проведення акредитації, ліцензування підприємства, яке виступає партнером українського закладу освіти у системі дуальної освіти; відсутність фінансової можливості підприємства в деяких випадках виплачувати студентам зарплату, здійснювати виплати за соціальним страхуванням; нерегульованість нормативно-правових питань щодо зарплати та стипендій студентів.

Впровадження дуальної системи дає можливість, з однієї сторони, здобувачам освіти одержати перше робоче місце за спеціальністю з офіційним працевлаштуванням, з іншої

сторони, заохочує роботодавців інвестувати в освіту, адже як результат вони отримують підготовленого фахівця. Дуальна форма навчання в Україні лише починає впроваджуватися в навчальний процес. Її мета – налагодити ефективну співпрацю навчальних закладів із ринком праці та створити реальну можливість впливу фахівців ринку на зміст освітніх навчальних програм.

Список використаних джерел:

1. Дрозач М. І. 2008. Розвиток професійного навчання кадрів на виробництві в контексті зарубіжного досвіду. Наука та інновації. 3: 88–94
2. Нікітіна Г. Що таке дуальна освіта і чи справді це «добре забуте старе»? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sukhari.com.ua/shho-take-dualna-osvita-i-chi-spravdi-tse-dobre-zabute-stare.html>
3. Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України 12.12.2019 р. № 1551 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0193-20#Text>

УДК.378.4:336.221

ДУАЛЬНА ФОРМА ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ ЯК МОДЕЛЬ УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

Книш І.І., викладач-спеціаліст першої кваліфікаційної категорії

Відокремлений структурний підрозділ

«Заліщицький фаховий коледж імені Є.Храпливого

Національного університету біоресурсів і

природокористування України», м. Заліщики

У колективній праці авторів Олійника В.В., Ляховецької Л.Л., Гравіт В.О. зазначається, що одним з системоутворюючих принципів відкритої освіти, яка базується на сучасних освітніх потребах людини і суспільства є принцип незалежності навчання в часі [1]. Цей принцип є особливо актуальним при підготовці фахівців з

бухгалтерського обліку оскільки бухгалтерський облік є надзвичайно прикладним фахом.

Це вимагає від закладів вищої освіти налагодження тісних зв'язків з працедавцями щодо забезпечення належного рівня якості практичної підготовки студентів. Водночас, дефіцит кадрів зазначених професій, характерний для українського ринку праці в останні роки, призвів до тенденції дочасного (ще у процесі навчання) працевлаштування студентів спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

У Вступі до Міжнародних стандартів освіти для професійних бухгалтерів зазначено, що розвиток і підтримання компетентності при підготовці бухгалтерів досягається за допомогою освіти, практичного досвіду і подальшого професійного розвитку [2]. Останнім часом увага приділяється розвитку дуальної освіти. Термін «дуальна система» (від лат. *dualis* – подвійний) був введений у педагогічну термінологію в середині 60-х років минулого століття у ФРН – як нова, більш гнучка форма організації професійного навчання [3].

Основне завдання упровадження елементів дуальної форми навчання – усунути основні недоліки традиційних форм і методів навчання майбутніх фахівців, подолати розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом, та підвищити якість підготовки кваліфікованих кадрів із урахуванням вимог роботодавців у рамках нових організаційно-відмінних форм навчання.

Дуальна освіта має низку переваг, найважливішими серед яких є можливості:

1) одночасно навчатись і працювати та отримувати заробітну плату, що є важливим для студентів, які, як правило, не мають постійного доходу належного обсягу для задоволення своїх життєвих потреб;

2) набуття студентами у процесі навчання належного рівня якості практичних професійних компетентностей.

Однак, поєднання навчання та праці передбачає необхідність формування гнучкого графіку освітнього процесу, адаптованого до потреб працедавця розкладу занять, оптимізації аудиторного та позааудиторного навчального навантаження

студентів. Аналіз чужоземного досвіду та проєкту Положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти [4], розробленого Міністерством освіти і науки України, дає змогу зробити висновок, що для реалізації дуальної форми здобуття вищої освіти при підготовці фахівців зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» найоптимальнішою моделлю графіку освітнього процесу, розкладу занять та поділу навчального навантаження між закладом вищої освіти і працедавцем є модель поділеного тижня, за якої навчання упродовж тижня певну кількість днів відбувається у закладі освіти, а інші дні тижня – на робочому місці.

Ця модель дає змогу:

- обмежити довготермінове відлучення студентів від виконання своїх професійних обов'язків у працедавця, що є надважливим з огляду на специфіку професійної відповідальності фахівців, які займають посади бухгалтера, помічника бухгалтера, асистента аудитора, аналітика тощо;

- оптимізувати непродуктивні щоденні додаткові витрати часу на добирання студентів від закладу вищої освіти до свого робочого місця у працедавця чи навпаки;

- поєднати (навіть в одній академічній групі) графік освітнього процесу та розклад занять студентів, які обрали дуальну форму здобуття вищої освіти, зі студентами, які навчаються за денною формою, для усунення можливого зростання обсягу навчального навантаження закладу вищої освіти;

- вивільнити від навчання один робочий день за рахунок використання у навчальному процесі суботи, яка у працедавця переважно є вихідним днем тижня, а у ЗВО з шестиденним робочим тижнем – робочим днем.

Як засвідчує досвід, описана модель реалізації дуальної форми здобуття освіти при підготовці фахівців з обліку та оподаткування є можливою і прийнятною, як з боку працедавців, так і з боку студентів.

Список використаних джерел:

1. Олійник В.В., Ляхоцька Л.Л., Гравіт В.О. Методика підготовки і проведення занять з навчального модуля «Відкрита освіта та дистанційне навчання»: метод. посіб. Гравіт : НАПН України. Ун-т менедж. освіти. К., 2010. 280 с.
2. Міжнародні стандарти освіти для професійних бухгалтерів [Текст], перекл. з англ. за ред. Н. Непийводи. К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2004. 78 с.
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти», затверджене 19.09.2018 № 660-р URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-p#Text>
4. Проект Положення про дуальну форму здобуття вищої та фахової передвищої освіти // Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogo-obgovorennya-proyekt-polozhennya-pro-dualnu-formu-zdobuttya-vishoyi-ta-fahovoyi-peredvishoyi-osviti>

УДК 378.1

ДУАЛЬНА ОСВІТА – ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ

Талько Т.В., викладач

*ВСП «Ірпінський фаховий коледж
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», м. Ірпінь*

Однією з умов економічного зростання нашої країни є підготовка фахівців з високим рівнем професійної компетентності. Випускники коледжу мають бути конкурентоспроможні з високим рівнем професійної компетентності, мобільності, готовності до впровадження нових технологій, здатних до самореалізації, швидкого реагування на запити ринку праці.

Сьогодні освітні програми навчальних закладів базуються переважно на вивченні теоретичного матеріалу, а цього, зазвичай, не достатньо. Випускникам не вистачає досвіду практичного застосування компетентностей, їм важко адаптуватися в умовах реальної професійної діяльності. Стрімкий розвиток нових технологій, модернізація обладнання, оснащення виробництв комп'ютерною технікою – все це вимагає нового покоління кваліфікованих кадрів, здатних включатися в роботу відразу після закінчення навчального закладу, не витрачаючи дорогоцінний час на додаткову підготовку або стажування.

Дуальна форма здобуття освіти – це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, зазвичай, на основі договору[1].

У дуальній системі навчання посилюється і якісно змінюється роль роботодавця, а точніше проявляється співпраця навчального закладу і підприємства. На території підприємства створюють навчальні робочі місця для студентів та призначають спеціальних підготовлених кадрів, які виступають у ролі наставників.

Дуальна освіта може забезпечити отримання кваліфікованих кадрів, підготовлених до потреб конкретного підприємства і його специфіки.

Одним елементом дуальної освіти під час підготовки фахівців з обліку і оподаткування є написання курсових робіт на підставі реальних даних підприємства. Отримавши завдання для виконання курсової роботи, студентів направляють на підприємства. Разом з бухгалтерами відповідного напрямку їх ознайомлюють з організаційно-економічною характеристикою підприємства, робочим місцем та посадовими обов'язками відповідно до обраної теми. На підприємстві формують вихідні дані для розрахункової частини курсової роботи на основі звітно-облікової документації.

Студенти після повернення з підприємства виконують курсову роботу на основі отриманих вихідних даних. Після рецензування викладачами коледжу курсових робіт

їх допускають до відкритого захисту. Члени комісії запрошують представників підприємств, на підставі даних яких виконано курсові роботи.

Одним із завершальних етапів навчання фахівців з обліку і оподаткування є виробнича переддипломна практика, яка надає можливість студентам використати свої теоретичні знання на виробництві. Від правильно підібраної бази залежить якість проходження і виконання звіту студента. Студент, виконуючи програму практики, дублює основні посади працівників бухгалтерії, зокрема головного бухгалтера, а також збирає матеріали для виконання наскрізного завдання звіту з практики на реальних даних підприємства. По завершенні практики прорецензований звіт студент захищає перед комісією, до складу якої входять представники виробничих баз практики.

Дуальна освіта має низку переваг, найважливішими серед яких є можливості:

- 1) одночасно навчатись і працювати та отримувати заробітну плату, що є важливим для студентів, які, як правило, не мають постійного доходу належного обсягу для задоволення своїх життєвих потреб;
- 2) набуття студентами у процесі навчання належного рівня якості практичних професійних компетентностей.

Однак, поєднання навчання та праці передбачає необхідність формування гнучкого графіку освітнього процесу, адаптованого до потреб працедавця розкладу занять, оптимізації аудиторного та позааудиторного навчального навантаження студентів.

Однак дуальну освіту не слід ідеалізувати, вона має не тільки переваги, але й певні обмеження та проблеми. Так, існує протиріччя між цілями конкретних роботодавців (не підтримують включення в навчальні плани дисциплін, що безпосередньо не пов'язані з виконанням завдань конкретної професійної діяльності) та державою (віддає перевагу підготовці широко освічених і соціально мобільних громадян). Також серед проблем – практична відсутність законодавчого регулювання дуальної освіти у сферах правового, матеріально-технічного та фінансового забезпечення: питання

заробітної плати, відпусток, підпорядкованості згідно з вимогами трудового кодексу, наявність та дієвість санкцій за порушення вимог тристороннього договору між підприємством, закладом освіти та здобувачем освіти та багато інших [2].

Отже, дуальна система навчання дозволяє студентам отримувати теоретичні навички та брати участь у певних виробничих процесах конкретного підприємства. Таке поєднання теорії та практики дає реальний старт у роботі: на той час, як студент закінчить навчання, у нього будуть не тільки необхідні технічні знання, а й практичний досвід роботи. Перспективи працевлаштування для студентів, які закінчили програму подвійної професійної освіти, дуже добрі.

Список використаних джерел

1. Самчук Л. І. Дуальна освіта в Україні – інноваційна технологія навчання (рекомендаційний бібліографічний список). Аналітичний вісник. ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. 2018. Вип. VII.С. 2–15.

2. Кулалаєва Н. В. SWOT-аналіз упровадження елементів дуальної форми навчання в професійну підготовку майбутніх кваліфікованих робітників. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка : зб. наук. праць. Київ: Вид-во ІПТО НАПН України, 2018. Вип. 15. С. 51–59.

Секція 4. Освітні технології у забезпеченні конкурентоспроможнос
майбутніх фахівців

УДК 378.147

**ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ
ОСВІТИ ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ
НАВЧАННЯ**

Алексєєнко О.А., старший викладач
Вінницький технічний фаховий коледж, м. Вінниця

Сучасний світ є настільки динамічним, що знання і технології оновлюються швидше, ніж життя одного покоління людей. Виникає необхідність у соціально і професійно активній особистості, яка володіє високою компетентністю, професійною мобільністю, самостійністю, вмінням постійно удосконалювати свої професійні навички, професійно реалізовувати подальше творче зростання. Реформування системи освіти, зокрема створення фахової передвищої освіти, змінює пріоритети її розвитку, які насамперед визначаються процесами формування нових моделей навчання, орієнтованих на досягнення якості освітніх послуг у закладах освіти, з метою здобуття особою високого рівня не тільки наукових, професійних і загальних компетентностей, але й особистих компетентностей необхідних для професійної діяльності в певній галузі.

Компетентнісний підхід - це сукупність загальних принципів визначення цілей, добору змісту освіти, організації освітнього процесу і оцінки результатів освіти, який означає поступову переорієнтацію існуючої освітньої системи з переважною трансляцією знань, формуванням навичок на створення умов для активного набуття студентами системи компетенцій. Тому проблема оптимізації професійної підготовки фахівців у системі фахової передвищої освіти є на сьогодні дуже актуальною. Це

пов'язано з необхідністю зміцнення авторитету і конкурентоспроможності України на міжнародній арені.

Компетенція - це сукупність взаємозв'язаних якостей особи (знань, умінь, способів діяльності, досвіду), відчужена, наперед задана соціальна вимога до освітньої підготовки особи, яка необхідна для її якісної продуктивної діяльності в певній сфері. Поняття «компетенції» фіксує коло заданих ззовні цілей і способів діяльності, тобто відображує переважно соціальний бік діяльності суб'єкта. Так, у професійній діяльності компетенція суб'єкта визначається посадовими обов'язками й посадовою інструкцією, а в системі освіти цілями навчальної діяльності суб'єкта освіти і навчальним планом.

Система компетентностей в освіті має ієрархічну структуру, основним рівнем якої є формування ключових компетентностей. Ключові компетентності включають [1]:

- навчальну компетентність (інтелектуальний розвиток особистості та здатність навчатися впродовж усього життя);
- культурну компетентність (здатність жити та взаємодіяти з іншими в умовах полікультурного суспільства);
- громадянську компетентність (здатність захищати і піклуватися про відповідальність, права, інтереси та потреби людини);
- соціальну компетентність (володіння сукупністю засобів, що дають можливість особистості взаємодіяти з різними соціальними групами);
- підприємницьку компетентність (володіння засобами, що дають особі можливість ефективно організувати власну трудову й підприємницьку діяльність).

Ефективність підготовки здобувачів освіти залежить також від формування професійної спрямованості. Вирішення цієї проблеми сприяє забезпеченню готовності майбутніх фахівців до творчої праці, освоєнню і впровадженню інноваційних технологій, сталого розвитку наукового світогляду. Також головним стимулятором мобільності є зміна вимог ринку, яка, з одного боку, спрямовує кваліфікованих працівників на пошук місць кращого застосування своєї праці на робочих місцях з

високим творчим змістом і оплатою праці, а з другого - значна частина працездатного населення, яка вивільняється з виробництва і тимчасово не має роботи, мусить проходити професійну перепідготовку. В цих умовах важливим завданням професійної освіти стає формування професійно мобільних фахівців. Важливу роль в цьому процесі відіграє активна інтеграція навчального закладу в професійну діяльність підприємств і організацій під час практичних занять, в період практик, курсового і дипломного проектування з метою набуття практичного досвіду роботи ще під час навчання. Саме тому слід спрямувати навчальний процес не тільки на засвоєння базових знань, а й на набуття потреби, умінь і навичок самостійно засвоювати нові знання та інформацію протягом усього життя й ефективно використовувати їх на практиці. Результатом такої співпраці навчальних закладів з роботодавцями і стане конкурентоспроможний і соціально активний фахівець з високим особистісними і професійними компетентностями, готовий до їх застосування в реальних умовах роботи.

Професійна компетентність випускника є найголовнішою його якістю й може слугувати гарантією успіху, а компетентнісний підхід – один із чинників, що сприяє модернізації змісту освіти, який збагачує ту низку освітніх інновацій і класичних підходів, що допомагають ВНЗ гармонійно поєднувати позитивний досвід для реалізації сучасних освітніх цілей. Компетентнісний підхід, на відміну від традиційного, є більш ефективним, оскільки дає змогу спонукати до творчості, забезпечує максимальне розкриття потенціалу кожного студента.

Список використаних джерел:

1. Овчарук О. О. Компетентнісний підхід в освіті: загальноєвропейські підходи [Електронний ресурс] / О. О. Овчарук // Інформ. технології і засоби навчання. – 2009. – № 5(13). – Режим доступу до журн. : <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>
2. Заблоцька О. С. Компетентнісний підхід як освітня інновація: порівняльний аналіз / О. С. Заблоцька // Вісник Житомирського держ. ун-ту. — 2008. — Вип. 40. — С. 63–68. — (Серія «Педагогічні науки»).

УДК 378.147:657

НОВІТНІЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН

Миськів Л.П., к.е.н., ст. викладач
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

В сучасних інформаційних технологіях процес підготовки кваліфікованих фахівців вимагає впровадження інноваційних методів навчання, що дозволять інтенсифікувати процес вивчення матеріалу та підвищити мотивацію студентів до навчання.

Найбільш професійно необхідними в сучасному навчанні є використання новітніх освітніх методик, а саме застосування сучасної технології веб-квесту розробленої, для формування професійних компетентностей фахівців з обліку і оподаткування в закладі вищої освіти, яку в майбутньому заплановано застосувати в навчальному процесі при викладанні дисципліни «Облік в установах державного сектору».

Розробниками веб-квестів з використанням інформаційно-комунікаційних технологій та мережі Інтернет, є Б. Додж та Т. Марч. Веб-квест визначається ними як «орієнтовна діяльність, тому інформація, яка потрібна здобувачам для виконання поставлених перед ними завдань використовується з мережі Інтернет».

Технологія WebQuest. *Web* перекладається як «павутина» (World Wide Web – «всесвітня павутина», «мережа Internet»). В епоху інформатизації Internet – універсальний, загальнодоступний інструмент, середовище для пошуку і розміщення інформації, а також для спілкування. *Quest* – це «пошук»; гра, яка формулює кінцеву ціль, в процесі досягнення якої здобувач освіти оволодіває новими знаннями, вміннями та навичками. Отже, веб-квест в освітньому процесі – це проблемно-пошукове завдання з елементами рольової гри, для виконання якого використовують інформаційні

ресурси Інтернету [1].

При підготовці веб-квестів викладач попередньо визначає область пошуку інформації, пропонує здобувачам освіти конкретний перелік сайтів (статей, відомостей) для того, щоб лише узагальнили інформацію, обробити її та сформулювали рішення на основі рекомендованих джерел.

Застосування Веб-квесту, на нашу думку, наприклад, доцільно застосувати при вивченні студентами дисципліни «Облік в установах державного сектору» розглядаючи тему «Облік видатків та доходів бюджетних установ» створений за допомогою додатку Google Blogger. Це свого роду аналітичний веб-квест, який надає змогу дослідити взаємозв'язок певних бізнес процесів, в межах заданої теми. Завдання веб-квесту дають підґрунтя для одержання здобувачами освіти знань в умовах, за яких вони мають уважно вивчати методiku обліку в бюджетній сфері та змістовно провести дослідження щодо доходів і витрат бюджетної установи, знаходити їх особливості та розуміти, що належить до доходів і видатків бюджету, обговорюючи їх походження.

Структура веб-квесту складається з таких елементів: головна веб-сторінка; вступ (опис основної проблеми); мета, завдання та правила квесту; визначення певних ролей; перелік джерел та ресурсів; критерії оцінювання; завершальний етап – підсумок; сторінка викладача – методична веб-сторінка, що містить можливі варіанти розв'язання проблеми та рекомендації щодо виконання веб-квесту.

Згідно із правилами структурування першочергове завдання пропонованого веб-квесту має бути сформульоване, як комунікативне завдання з рольовим компонентом [2], а саме – необхідно правильно здійснити розподіл елементів доходів і видатків й скласти план кошторису, розглянувши бюджетну установу, де учасники мають продемонструвати вміння щодо правильності сформованих фахівцями з обліку і оподаткування планово-фінансових документів за допомогою розробленої комп'ютерної програми та інформації, одержаної з мережі Інтернет. У цьому завданні симульовані: реальна життєва ситуація; робота в команді, яка складається із декількох учасників та міждисциплінарний характер завдання.

Використання веб-квесту має реалізовуватися у три етапи: орієнтаційно-мотиваційний, виконавчий та презентаційно-оцінювальний.

Отже, застосування веб-квестів підсилить мотивацію до навчання, вибудує розвиток критичного мислення у молодих фахівців, сформує необхідні навички здійснюючи порівняння окремих складових, аналізу певних неточностей та недоліків при поетапному виконанні завдань, знаходження основних пріоритетних напрямів щодо розв'язання поставлених завдань. Веб-квест, використовуючи інформаційні ресурси Інтернет і інтегруючи їх у навчальний процес, допомагає, як показало дослідження, ефективно вирішувати низку практичних завдань:

- учасник квесту вчиться виходити за рамки змісту та форм подання навчального матеріалу викладачем;
- створюється можливість розвитку навичок використовувати інформаційний простір мережі Інтернет для розширення сфери своєї творчої діяльності та спілкування в Інтернеті;
- веб-квест підтримує навчання на рівні мислення, аналізу, синтезу та оцінки;
- підвищується мотивація здобувачів освіти до вивчення дисципліни та до використання комп'ютерних технологій у освітній діяльності.

Загалом, варто зазначити, що використання вищезазначеної методики навчання, сприятиме формуванню компетенцій роботи з комп'ютером, обробки інформації, підвищення аналітичного інтелекту, комунікативних здібностей та забезпечить високий рівень фахових компетентностей здобувачів освіти в галузі обліку та оподаткування.

Список використаних джерел:

1. Гонгало Н. В. (2018) Технологія WebQuests у процесі організації самостійної роботи студентів з метою формування професійних компетентностей. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Київ; Планер, Вип. 51. (С. 222–228) (Вінниця)
2. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., Шевченко Л. С. (2012) Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід : навч. посіб. / за ред. Р. С. Гуревича. Планер, 348 с. (Вінниця)

УДК 354.1

ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Мулик Т.О., к.е.н., доцент
*Вінницький національний аграрний
університет, м. Вінниця*

В сучасних умовах функціонування, навчальні заклади всіх країн повинні оперативного реагувати на виклики та зміни у нестабільному зовнішньому середовищі та приймати ефективні та адаптивні рішення щодо організації освітнього процесу, застосовуючи при цьому, різні форми та методи навчання, освітні технології, запроваджуючи сучасний менеджмент тощо. Однією із форм освітніх технологій виступає дистанційне навчання, яке набуло особливої актуальності в умовах Пандемії COVID-19 та пов'язаних з нею карантинних обмежень.

Дистанційне навчання – сукупність інформаційних технологій, що забезпечують студентів матеріалом, що вивчається у повному обсязі, інтерактивна взаємодія студентів та викладачів у процесі навчання, а також надання студентам можливості самостійної роботи для засвоєння навчального матеріалу [1].

Головною перевагою дистанційного навчання є індивідуальність самого навчання, що визначає студент, який самостійно обирає не тільки ритм, темп і час навчання, але й розстановку вивчення предметів. А метою навчання є набуття професійних навиків, нових знань, ступеня кваліфікації, спеціальності [1].

Активне впровадження дистанційної форми навчання в умовах карантинних обмежень, спричинених пандемією COVID-19, пов'язане із низкою проблем, недоліків та труднощів з якими зіштовхнулись освітні заклади, студенти та науково-педагогічні працівники.

Це підтверджують дані Державної служби якості освіти України, якою в квітні 2021 року було проведено анонімне онлайн-опитування здобувачів освіти, педагогічних та науково-педагогічних працівників, а також представників адміністрацій закладів фахової передвищої та вищої освіти всіх типів та форм власності [2], з метою оцінки рівня задоволеності учасників освітнього процесу організацією та якістю дистанційного навчання, визначення проблемних питань якості освітніх послуг в період карантину, а також визначення динаміки процесів, що пов'язані із використанням технологій дистанційного навчання в умовах загальнонаціонального карантину.

Практика свідчить, що здобувачі вищої освіти стикаються з наступними проблемами: відсутність безперебійного доступу до мережі Інтернет; -ризик необ'єктивного оцінювання; недостатня самоорганізація; нерегулярність комунікації з викладачем; відсутність необхідної техніки вдома; відсутність необхідних навичок роботи з технікою та дистанційними технологіями [2].

Науково-педагогічні працівники закладів вищої освіти зіштовхуються з такими труднощами дистанційного навчання: відсутність «живого» контакту між викладачем і студентом; недостатнє технічне забезпечення освітнього процесу; недостатній рівень володіння учасниками освітнього процесу засобами інформаційних і комунікаційних технологій; ризик проявів академічної недоброчесності; ризик необ'єктивного оцінювання студентів; відсутність досконало розроблених он-лайн курсів; ризик використання он-лайн курсів сумнівної якості в умовах екстреного розроблення матеріалу та неможливості повноцінного його обговорення на засіданні кафедри [2].

Загалом, необхідно зазначити, що дистанційному навчанню властиві ряд переваг перед іншими освітніми технологіями. Так, фактично не виходячи з дому чи не залишаючи свого робочого місця, можна постійно комунікувати з викладачем за допомогою телекомунікаційних технологій (месенджерів (Viber, Messenger, Telegram та інші); віртуальних освітніх середовищ (Moodle, iSpring,

WebTutor, Teachbase, GetCourse та інші); засобів відеозв'язку (ZOOM, Skype, Meet та інші); електронної пошти), та одержувати структурований навчальний матеріал, представлений в електронному вигляді.

Дистанційне навчання дає можливість здобувачам освіти мати доступ до нетрадиційних джерел інформації, поліпшує ефективність самостійної роботи, надає нові можливості для самовираження, знаходження та закріплення різних професійних навичок, а науково-педагогічним працівникам дозволяє реалізовувати абсолютно нові форми та методи навчання з використанням концептуального і математичного моделювання різних процесів.

Отже, технології дистанційного навчання стрімко розвиваються і нині є перспективним інструментарієм надання освітніх послуг. Втім, навіть маючи певний досвід, якого набули заклади освіти в зв'язку із використанням дистанційної форми навчання в умовах загальнонаціонального карантину, ще залишається багато проблемних питань, що призводять до певних труднощів та недоліків. Нині активно дискутуються та обговорюються питання якості показників освітнього процесу.

Список використаних джерел:

1. М.В., Рудик Я.М. Освітні технології: навч. посіб. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2016. 583 с.
2. Аналітична довідка щодо тенденцій організації дистанційного навчання у закладах фахової передвищої та вищої освіти в умовах карантину у 2020/2021 навчальному році (за результатами онлайн-анкетування учасників освітнього процесу). URL: <https://new.sqe.gov.ua/diyalnist/monitoringovi-doslidzhennya/monitoringovi-doslidzhennya-za-2021-rik/>

УДК 657.422.1

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ УДОСКОНАЛЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ З ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ

Садовська І. Б., д.е.н., професор

Волинський національний університет імені Лесі Українки, м. Луцьк

Нагірська К.Є., к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет, м. Луцьк

Магістри зі спеціальності 071 Облік і оподаткування для забезпечення компетентностей відповідно до чинного Стандарту вищої освіти України: другого (магістерського) рівня, галузі знань 07 – Управління та адміністрування, спеціальності 071 – Облік і оподаткування [1], повинні пройти курс навчання з організації обліку. Ця дисципліна є ключовою у навчальному плані, оскільки формує у майбутнього фахівця організаційні навички в галузі обліку і оподаткування, що дозволить мислити комплексно, бачити цілісну модель облікового забезпечення на підприємстві чи в установі. Відповідно, виникає потреба у використанні інноваційних або, перевірених практикою, традиційних освітянських технологій, які би мали максимальну ефективність засвоєння лекційного матеріалу і набуття практичних навичок.

Одним з важливих і дієвих методів, які вже більше як століття застосовуються у міжнародній практиці університетської освіти, є кейс-метод. Загалом, кейс-метод визначається як формулювання практичної ситуації чи події, яка реально відбулась, і яка максимально відображає практичну задачу і практичні проблеми. Отже, прослідковується відмінність традиційного практичного завдання від кейсу. У формулюванні кейсу задані параметри повинні відповідати сьогоdnішнім реаліям, що не завжди виконується в практичних завданнях (розрив у часі від початку написання, затвердження і опублікування методичних вказівок, навчальних посібників чи підручників до практичного їх застосування). Також кейси не містять наперед заданих запитань. Запитання самоформулюються в процесі ознайомлення з кейсом, при

встановленні причин, факторів, інституційних впливів на ситуацію. Тобто, кейс спонукає студентів до концентрації уваги і мислення, до міждисциплінарного поєднання знань. Викладач в процесі навчання з допомогою кейс-методу виступає здебільше коучем, наставником, здатним вміло повести групу студентів у правильному напрямку вирішення проблематики кейсу. Наш досвід у застосуванні в навчальному процесі кейсів, що різні групи студентів по-різному вирішують виявлені проблеми. І виявляють проблеми також по-різному. Отже, така важлива мета кейсів, як виявлення проблеми і правильне її формулювання має суттєвий вплив на формування компетентності магістрів, які в майбутньому планують стати керівниками облікових служб чи підрозділів.

Традиційна дисципліна Організація бухгалтерського обліку, яка сьогодні викладається в магістратурі ЗВО України, на наш погляд, потребує удосконалення не лише з огляду на використання кейс-методу, але й з огляду на розширення змістовного її наповнення. Нами проведено опитування стейкхолдерів і роботодавців, в результаті якого ми отримали конкретні пропозиції щодо розширення тематичних питань дисципліни, що призвело до уточнення її назви і, відповідно, до змістовного розширення модулів і тем. Таким чином, запропонована назва дисципліни наступна – Організація обліку, контролю, аналізу і оподаткування. Така назва відповідає чинному Стандарту і вимогам реального бізнесу. Ця дисципліна є підсумковою у загальній траєкторії підготовки магістра з обліку і оподаткування, і стартом у практичну діяльність. Адже, ніхто не заперечить проти дієвої вже багато століть тріади, якою є облік, контроль і аналіз. Відповідно, ніхто не заперечить, що управляти бізнесом – це ефективно використовувати вкладені власником кошти, при цьому не виходити за межі правового поля і сумлінно виконувати зобов'язання щодо нарахування і сплати податків відповідно до чинного законодавства.

Висновок нашої короткої публікації очевидний: організація обліку, контролю, аналізу і оподаткування вимагає нового підходу до її викладання для магістрів. Вирішенням такої постановки питання є застосування кейс-методу. В результаті

застосування такого методу стають не прийнятними традиційні задачі, створені в минулих роках і які не можуть по своїй природі враховувати реальні зміни законодавства в сфері обліку і оподаткування.

Список використаних джерел:

1. Стандарт вищої освіти України: другий (магістерський) рівень, галузь знань 07 – Управління та адміністрування, спеціальності 071 – Облік і оподаткування. Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 р. № 958.

УДК 377:657.11

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСТНОГО ПІДХОДУ В ПІДГОТОВЦІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО ФАХІВЦЯ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

*Пилипенко А.А., д.е.н., професор
Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, м. Харків*

Четверта промислова революція та зростання турбулентності середовища господарювання значної мірою ускладнюють функціонування підприємств та вимагають від них розвитку адаптаційного потенціалу, а також залучення нових методів та інструментів ведення бізнесу. Цілком природним є прагнення відповідної зміни системи обліково-аналітичного забезпечення менеджменту підприємства. Такі зміни полягають у додаванні ознак превентивності обліковим даним та забезпечені інтеграції обліку з сучасними інструментами інтелектуального аналізу даних. Аналогічних змін мають набувати й освітньо-професійні програми підготовки фахівців з обліку, аудиту та оподаткування.

У даному контексті виникає певна проблема. З одного боку формовані у студентів компетентності мають відповідати вимогам поточного ринку праці та описаним у Класифікаторі професій посадам (на жаль дані посади в останні роки втрачають «популярність» з точки зору вступників до вищих закладів освіти»). З іншого боку при підготовці фахівця обов'язково слід враховувати тренди у розвитку предметної області, адже змістовне наповнення професії може певною мірою змінитися за період навчання студента. Сучасне законодавство зі сфери освіти значна розширило автономію закладів вищої освіти та змінило підхід до регламентації змісту навчання фахівців. Кожен навчальний заклад має змогу регламентувати зміст навчання в рамках розробки відповідних освітньо-професійних програм. Такі програми є кінцевою та найнижчою ланкою регламентування підготовки фахівців у певній галузі, яка підпорядковується у тому числі стандартам вищої освіти. Зазначені стандарти регламентують вимоги до результатів навчання та визначають вимоги до освітнього процесу. Отже, заклад освіти має формувати компетентності фахівців не лише орієнтуючись на поточні запити ринку праці, а й з оглядом на тренди у зміни професії.

При формуванні набору компетентностей в нагоді можуть постати вимоги професійних організацій, які мають власні сертифікаційні програми. Окрім того, говорячи про підготовку фахівців з обліку та оподаткування, необхідно враховувати наявність Міжнародних стандартів професійної освіти бухгалтерів. Поточна версія стандартів тісно перетинається з вимогами щодо розкриття нормативного змісту підготовки фахівців у термінах компетентностей та результатів навчання. Так, в основу Міжнародних стандартів професійної освіти бухгалтерів покладено ідею постійного професійного розвитку. Така ідея в цілому відповідає закладеній й Закон про вищу освіту концепції «навчання впродовж життя». Стандарти освіти розрізняють етапи початкового та безперервного професійного розвитку. Відповідно й освітні програми вищих закладів освіти мають враховувати вимоги цих етапів, а бакалаврський рівень освіти має забезпечувати проходження етапу початкового професійного розвитку (забезпечувати опанування технічної компетентності).

Разом з тим, реалізація всіх вимог міжнародних стандартів освіти бухгалтерів на рівні вищих закладів освіти стискається з певними труднощами. По-перше, будь яка стандартизація освітньої діяльності закладає інерційність до системи освіти. Відповідно під час розробки освітньо-професійних програм підготовки фахівців з обліку та оподаткування слід підтримувати відповідну гнучкість та враховувати появу нових концепцій. По-друге, стандарти освіти формують «ідеальний образ» обліковця, який в умовах конкретної країни такий образ має фіксуватися у вигляді певного власного стандарту, прийнятого професійними організаціями. За відсутності такого стандарту саме заклади освіти забезпечують наближення до зазначеного «ідеального» образу. По-третє, університетська освіта має надавати цілий спектр загальних компетентностей, які не залежать від предметної області, але важливі для особистісного здобувача.

УДК 37.091.33

РОЛЬ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Слесар Т.М., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м. Київ*

Поетапна модернізація системи вищої освіти України, постійна зміна соціально-економічних умов в Україні, значна конкуренція на ринку праці та освітніх послуг призвели до того, що інноваційні освітні технології стали необхідною умовою успішності при підготовці бухгалтерів як висококваліфікованого, конкурентоспроможного, компетентного фахівця, який вільно володіє своєю професією і орієнтується в суміжних областях економіки на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного зростання, професійної мобільності. В процесі

навчання у вищих навчальних закладах у майбутніх спеціалістів формується не тільки цілісна система універсальних знань, умінь та навичок, а також здатність і готовність до майбутньої професійної діяльності, тобто базові компетентності, які визначають сучасну якість змісту вищої освіти України. Визначаються певні компетентності на основі вимог потенційних роботодавців, що має визначати складові навчальних планів.

Питанням дослідження підготовки фахівців з обліку та оподаткування в Україні присвятили свої праці: М.І. Бондар, В.А. Дерій, Л.М. Кіндрацька, Я.Д. Крупка, Н.М. Малюга, А.С. Мохненко [1], М.С. Пушкар, Л.В. Чижевська [2], М.М. Шигун [3] та інші. Проте на даний час проблемам, які сприяють підвищенню ефективності підготовки майбутніх фахівців з обліку шляхом забезпечення якісного викладання облікових дисциплін в умовах застосування сучасних інноваційних технологій, активних форм і методів навчання варто надавати більше уваги тому, що вони залишаються недостатньо вивченими та потребують подальшого дослідження.

Вища профільна освіта з бухгалтерського обліку (аудиту) та оподаткування передбачає знання процесів не лише фінансового, а й управлінського обліку. Також має бути чітке знання документообігу з первинної документації та правил розрахунку з постачальниками. Крім того в умовах комп'ютеризації обліку висококваліфікованим працівникам має бути притаманне впевнене володіння програмою 1С 8.3 Підприємство чи прикладного рішення «БУХГАЛТЕРІЯ. РЕДАКАЦІЯ 2.0».

В обов'язки працівника обліку може входити будь-яка з топологічних облікових ділянок: облік запасів, облік взаєморозрахунків із контрагентами, облік операцій з грошовими коштами та розрахунків з підзвітними особами, облік ПДВ, облік кадрів та розрахунків із заробітної плати, облік необоротних активів та малоцінних швидкозношуваних предметів, облік отримання та надання послуг, облік виробничої діяльності. Більш досвідченим працівникам доручаються процедури закриття періоду, а також облік операцій в іноземній валюті.

Але не лише професійні знання формують кваліфікованого бухгалтера. Необхідність роботи зі зведеними таблицями та формулами передбачають потребу в досконалому знанні програм MS Office: Excel.

Також роботодавці цінують високий рівень продуктивності в режимі багатозадачності, вміння швидко сприймати нову інформацію та засвоювати її, вміння працювати з великою кількістю облікових документів, виконання доручень керівника відділу, уважність до дрібниць, відповідальність та пунктуальність, відданість в роботі, комунікабельність.

Важлива в командній роботі орієнтація на результат та підтримка нормального виробничого мікроклімату, що передбачає створення необхідного соціального, морального та психологічного клімату для ефективного функціонування.

Сприятиме накопиченню необхідних для роботодавців професійних знань та особистих якостей досконалий навчальний план. Саме для розробки таких планів мають об'єднувати свої зусилля адміністрації вищих учбових закладів та ради роботодавців.

Список використаних джерел:

1. Мохненко А. С. Використання інноваційних технологій у підготовці майбутніх фахівців з бухгалтерського обліку / А. С. Мохненко // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції „Розвиток соціально-економічних систем в геоекономічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування“, 11-12 травня 2017 року. — Т. : ФОП Паляниця В.А., 2017. — С. 174–177. — (Секція 3. Сучасний стан та перспективи розвитку системи оподаткування в умовах інституційних змін національної економіки).
2. Чижевська Л.В. Бухгалтерський облік як професійна діяльність: теорія, організація, прогноз розвитку : [монографія] / Л.В. Чижевська. – Житомир : ЖДТУ, 2007. – 528 с., с. 351–356
3. Шигун, М. М. Професійна бухгалтерська освіта і кваліфікація : європейські орієнтири [Текст] / М. М. Шигун // Облік, оподаткування і контроль : теорія та методологія : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. [м. Тернопіль, 30 черв. 2017 р.] / редкол. : Bartosiewicz Sławomir, Henning Dräger, Korzeb Zbigniew [та ін.]. - Тернопіль : ТНЕУ, 2017. - С. 335-337.

УДК 331.5

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ – ЗАПОРУКА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ НА РИНКУ ПРАЦІ

**Стрільчук Л.В., викладач вищої категорії циклової комісії
ВСП Заліщицький фаховий коледж імені Є.Храпливого
Національного університету біоресурсів і
природокористування України, м. Заліщики**

Практична підготовка студентів – це обов’язкова компонента освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня, що має на меті інтегрування теоретичних знань, практичних умінь і навичок студентів в єдиному процесі.

Вона повинна сприяти підготовці майбутніх фахівців до практичної роботи, формуванню професійних якостей та отримання навичок роботи.

Однією з головних особливостей підготовки фахівців у вищій школі повинен бути її зв’язок з життям, конкретними завданнями майбутньої практичної діяльності. [4,с.137]

Відповідно до Закону України «Про фахову передвищу освіту» важливою особливістю освітнього процесу є забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі теоретичного та практичного навчання, дослідницької та інноваційної діяльності. [1,ст. 28,п.6] .

Сучасний ринок праці вимагає від випускників навчального закладу вміння використовувати набуті теоретичні знання у нестандартних ситуаціях і ситуаціях, що постійно зазнають змін. Сьогодні на перший план виходять завдання щодо підготовки фахівця нового типу, якому притаманна професійна гнучкість та мобільність, тобто здатність у разі потреби швидко перекваліфікуватись чи змінити професію вважає Шевчук Т.В. [3, с.189] .

Недостатність практичної підготовки в теперішній час обумовлює зниження попиту на фахівців.

Слід зазначити, що на сучасному етапі реформування економічної освіти немає сталої практики обов'язкового працевлаштування молодих фахівців – випускників вищих та фахових навчальних закладів України. Більш того, воно відбувається в умовах гострої конкуренції де основними критеріями підбору кадрів є рівень освіти і досвід роботи. Причому, досвіду в молодих випускників вузів, як правило немає і роботодавці оцінюють їх рівень працездатності з таких позицій, як прикладна теоретична підготовка, практичні навички і особисті якості, набуті та розвинені під час навчання. Все це ще більш підсилює значення практичної підготовки студентів, робить її дієвою складовою процесу формування висококваліфікованих фахівців у вищих навчальних закладах країни [2,с.45].

У ВСП Заліщицький фаховий коледж імені Є.Храпливого НУБіП України практична підготовка студентів складається з: практичних занять, навчальних практик, виробничої практики.

Практика студентів проводиться у відповідності з діючими Державними та галузевими стандартами вищої освіти, здійснюється безперервно та послідовно на всіх етапах підготовки фахівців відповідно до навчальних планів.

Метою практичної підготовки є закріплення теоретичних знань та практичних вмінь, які були отримані в процесі навчання під час вивчення дисциплін з фахової підготовки, що повинно сприяти підготовці майбутніх фахівців до практичної роботи, формуванню професійних якостей та отримання навичок роботи. Зміст практичного навчання визначається робочими навчальними програмами, які розробляються цикловими комісіями на основі типових навчальних програм дисциплін

Методичне забезпечення практичного навчання студентів включає: робочі навчальні програми з відповідних дисциплін; методичні вказівки до проведення лабораторних робіт і практичних занять; програми практики та методичні вказівки до їх проведення для відповідних спеціальностей; календарні плани проведення практик.

В процесі професійної підготовки студентів увага керівників практики повинна акцентуватися на: розвитку творчих здібностей студента; розвитку самостійності

студента; формуванні у студентів умінь приймати управлінські рішення; розвитку у студентів спроможності працювати в колективі.

Важливою складовою практичної підготовки на економічному відділенні зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» є лабораторія «Навчальна бухгалтерія», метою роботи якої є забезпечення оволодіння студентами сучасними методами і формами організації праці, формування та розвиток практичних умінь і навичок, необхідних для здійснення професійної діяльності та прийняття самостійних рішень у реальних ринкових виробничих умовах, формування творчого підходу до практичної діяльності, виховання в майбутніх фахівців потреби систематично оновлювати свої знання та застосовувати їх у практичній діяльності. Для цього у коледжі використовується ліцензійне програмне забезпечення: Програмний продукт «BAS» Бухгалтерія; 1С Бухгалтерія 8.2 для України. Це дає можливість студентам самостійно виконувати набір бухгалтерських операцій, економічних розрахунків, що виконуються бухгалтерами чи економістами на виробництві.

Отже, практичне навчання, поряд з навчальними заняттями і самостійною роботою є однією зі складових якісної підготовки конкурентоспроможних на ринку праці фахівців, які здатні постійно поглиблювати свої знання і прагнути до нового.

Таким чином, у ВСП Заліщицький фаховий коледж імені Є.Храпливого НУБіП України здійснюється реалізація підготовки конкурентоспроможних, висококваліфікованих, креативних, здатних до постійного фахового самовдосконалення протягом трудової діяльності фахівців, які зроблять вагомий внесок у розбудову сучасної української держави.

Список використаних джерел:

1. Про фахову передвищу освіту. Закон України від 06.06.2019.
2. Макуха С.М., Мужайло В.Д. Матеріали науково – методичної конференції. Проблеми та шляхи забезпечення якості економічної освіти в умовах євроінтеграції. Одеса: ОНЕУ, 2015. 276 с.
3. Шевчук Т.В., Сідельник О.П. Науковий вісник НЛТУ України. Серія економічна, 2017, вип. 27, № 2.
4. Чижевська Л.В. Методика викладання облікових дисциплін. Навчальний посібник. Житомир: ПП «Рута», 2003.

УДК 378.147.88

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Щегоцька Н.М., викладач, завідувач відділенням
Вінницький технічний фаховий коледж, м. Вінниця

Методологічною основою розробки сучасної освітньої стратегії є саме компетентнісний підхід. Особливість професійної компетентності особистості полягає в тому, що компетентність має реалізацію на сучасному етапі, проте орієнтована на майбутнє. Однією з проблем сучасної освіти є те, що випускники не завжди можуть застосувати свої теоретичні знання на практиці. Цьому їх потрібно навчати. І цьому неабияк сприяє проектна технологія навчання. Підготовка конкурентоспроможного, мобільного фахівця, що володіє готовністю до самоосвіти впродовж всього життя – основне завдання сучасної освіти.

У вітчизняній педагогіці спочатку ХХ ст. метод проектів розглядався як засіб: всебічного вправи розуму і розвитку мислення (П. Ф. Каптерев); формування творчих здібностей (П. П. Блонський). У роботах вітчизняних авторів проектування розглядається: як процес створення умов, що забезпечують єдність особистісних і предметних цілей, перетворення потенційних можливостей учнів в актуальні (А. П. Тряпціна); Е. С. Полат вважає, що в проектуванні поєднується логіка науки, мистецтва, математики, технології.

Під методом, в основі якого лежить розвиток пізнавальних, творчих навичок студентів, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі й критично мислити, відповідно до О.П. Буйницької [1], мають на увазі метод проектів (від лат. *projectus*– висунутий уперед). Він припускає можливість вирішення деякої проблеми і передбачає, з одного боку, необхідність використання різноманітних методів, засобів навчання, а з іншого – інтегрування знань, умінь з різних галузей науки й мистецтва.

Особливим видом інтелектуальної діяльності, характерними рисами якого є самостійний пошук необхідної інформації, її творче перетворення в матеріалізований продукт є проектна діяльність. Під терміном «проект», у свою чергу, розуміються особливий вид пізнавальної діяльності та її результат, що характеризуються такими ознаками: наявність соціально значущого завдання; орієнтованість на дію; самоорганізація здобувачів освіти; робота в команді; пошук інформації, яка потім буде оброблена й осмислена; цілісність; орієнтованість на продукт, результат; презентація кінцевого продукту.

Робота над проектом здійснюється поетапно, за словами О.М. Пехоти [3]. Зазначимо кожен із них у послідовності виконання:

Обґрунтування проекту: формулювання мети й завдання проекту, обґрунтування його соціальної значущості, визначення теми, організація робочих груп, розподіл завдань між учасниками;

Пошуковий: дослідження проблеми й збір інформації, вибір оптимального варіанта виконання проектного завдання, розроблення плану роботи над проектним завданням, добір матеріалів, вибір форми презентації проекту;

Технологічний: здійснення діяльності кожного учасника проекту згідно із планом роботи над проектним завданням, підготовка презентації проекту;

Заключний: проведення презентації, оцінка результатів виконання проекту, колективних і особистих досягнень учасників.

В своїй педагогічній діяльності, при викладанні дисципліни «Податкова система», використовую метод проектів як форму залікової роботи здобувачів освіти. Студенти, як підсумок вивчення дисципліни, готують проекти податкових реформ.

Проекти здобувачів освіти мають наступну структуру: 1. Назва реформи (назва роботи). 2. Головні проблеми сучасного стану досліджуваної сфери. 3. Мета та основні завдання реформи. 4. Основна суть, механізм та терміни проведення реформи. 5. Обґрунтування доцільності реформи (у тому числі розкриття основних переваг реформи). 6. Висновки та пропозиції.

Захист проекту податкових реформ включає в себе презентацію роботи (до 5 хв.) комісії у складі викладача та представників ГУ ДПС у Вінницькій області. Робота повинна мати характер самостійних досліджень.

Оцінювання робіт базується на принципах прозорості та відкритості процедур з чітко визначеними критеріями оцінки поданих матеріалів.

Основними критеріями оцінювання робіт є: вміння лаконічно (до 5 хв.) презентувати власний проект податкової реформи; оформлення роботи згідно встановлених вимог; інноваційність проекту; готовність проекту до виконання; перспективність проекту; відповідність проекту принципам податкової системи України; актуальність та значущість ідеї для громади міста; аргументованість висновків та вміння вести наукову бесіду.

Підсумовуючи результат дослідження відмітимо, що використання методу проектів при підготовці майбутніх фахівців, дозволяє, дотримуючись традиційної системи навчальних занять, уникати їх відриву від реальної діяльності, досягаючи тим самим глибокого і надійного засвоєння матеріалу, що вивчається. Застосування методу проектів при вивченні дисципліни Податкова система сприяє: підвищенню якості підготовки фахівців; популяризації податкової культури серед молоді; системного вдосконалення навчального процесу, активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти; виявленню та розвитку обдарованої молоді; стимулюванню творчої праці здобувачів освіти, педагогічних працівників та органів податкової служби України.

Список використаних джерел:

1. Буйницька О.П. Інформаційні технології та технічні засоби навчання: [навчально-методичний посібник для самостійного вивчення курсу]. – Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький, 2009. – 100 с.
2. Дяченко-Богун М. Активні методи навчання у вищому навчальному закладі. Витоки педагогічної майстерності. 2014. Вип. 14. С. 74 – 79.
3. Пехота О.М. Освітні технології: [навчально-методичний посібник]./ О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін. – К.: А.С.К., 2004. – 256 с.

Секція 5. Модернізація підготовки фахівців з обліку і оподаткування в умовах цифрової трансформації економіки

УДК: 001.2

ВИКОРИСТАННЯ ІКТ В ЕКОНОМІЧНІЙ ОСВІТІ – КАТАЛІЗАТОР ФОРМУВАННЯ ПРОЦЕСУ ОТРИМАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТАМИ

Галайдіда О.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист
*Відокремлений структурний підрозділ
«Заліщицький фаховий коледж імені Є.Храпливого
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», м. Заліщики*

Динамічність соціально-економічних процесів формує потребу у забезпеченні ринку праці фахівцями, здатними швидко переорієнтуватися до нових умов, бути готовими брати на себе відповідальність за наслідки своєї роботи. Особливо це стосується фахівців економічного спрямування, які мають не лише оволодіти необхідними професійними навичками, вміти орієнтуватися у змінах нормативно-правової бази, передбачати можливі зміни економічної ситуації як на національному, так і на глобальному рівнях, але й володіти ІКТ.

Вимоги до майбутнього економіста на ринку праці є: знання та досвіду роботи з мережею-Інтернет, ПК та програмним забезпеченням, засобами електронного листування, знання англійської мови, аналітичний склад розуму, вміння працювати в колективі.

Дослідження вимог ринку праці в умовах сьогодення вказує на важливу роль впровадження ІКТ у підготовку майбутніх економістів. Використання ІКТ сприяє трансформації ролі студента в освітньому процесі, завдяки появі можливості активно формувати власний процес отримання знань, визначати індивідуальний напрямок руху в освітньому середовищі

ІКТ є не лише найбільш ефективним дидактичним засобом, але й сприяють швидкому зворотному зв'язку студента з викладачем. Під час використання ІКТ в освітньому процесі, у студентів формуються навички для здійснення самостійної роботи.

Вважаємо, що для підготовки майбутнього висококваліфікованого конкурентоспроможного фахівця економічного профілю ІКТ відіграють важливу роль, оскільки в умовах швидкого розвитку науки та техніки, динамічного оновлення інформації необхідно привчати студентів до потреби в здійсненні безперервної самоосвіти впродовж всього життя.

Окрім того, поява нових комп'ютерних програм у сферах бухгалтерського обліку та економічного аналізу формує потребу в оволодінні студентами відповідними компетентностями. Відповідно, перед системою вищої освіти постає завдання до підготовки майбутнього фахівця, спроможного до постійного професійного зростання, соціальної та фахової мобільності в умовах динамічно поновлюваної інформації. Разом з тим, ІКТ повністю не замінюють традиційні методи та прийоми навчання, а сприяють їх наближенню до вимог сьогодення.

Навчальні вимоги визначаються соціально-економічними змінами у суспільстві та науково-технічним прогресом. Дані зміни створюють вимогу до постійного задоволення інформаційних потреб. З цією метою важливим є забезпечення розширеного використання ІКТ не тільки для подання навчального матеріалу, а й з метою формування у майбутніх фахівців економічного профілю ІК-компетентності, застосовуючи при цьому різні засоби (програмно- імітаційні комплекси чи електронні освітні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення та ін.).

УДК 657:004.4

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНОГО БУХГАЛТЕРСЬКОГО КОМП'ЮТЕРНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

*Данілочкіна О.В. к.е.н., доцент
Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м.Київ*

В наш час, рівень розвитку технологій дозволяє вести рахунки, накладні, робити обробку документів, формувати звіти і т.д. за допомогою комп'ютера.

Сьогодні, працюючи на підприємствах, в бухгалтеріях неможливо собі уявити роботу без комп'ютерних програм.

Питанням автоматизації бухгалтерських процесів присвячені публікації вчених, таких як: М.Ф.Аверкіна, С.А.Гаркуши, В.М.Гужви, С.В.Івахненкова, Т.П.Караванової, Ю.А.Кузьмінського, В.С.Литвиненка, В.Д.Шквіра та інш.

Ніколашиним А.О. запропоновано нову систему бухгалтерського комп'ютерного обліку, що має стати актуальною в сьогоднішніх умовах. Саме такою системою має стати «Бухгалтерська комп'ютерна система».[1]

Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» №80/94-ВР від 05.07.1994 р. визначає інформаційну (автоматизовану) систему, як організаційно-технічну систему, в якій реалізується технологія обробки інформації з використанням технічних і програмних засобів.[3]

Указом Президента України від 15.05.2017 року за №133/2017 введено в дію Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28.04.2017 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», яке дало «поштовх» для створення нових комп'ютерних програмних продуктів в Україні, а саме для застосування їх в бухгалтерському обліку.

З кожним роком в Україні з'являються нові бухгалтерські комп'ютерні програмні продукти такі, як BitFaktura, jSolutions, SMARTFIN.UA, Торгсофт, Trisale, «BAS Бухгалтерія» та інші.

Більшість комп'ютерних бухгалтерських програм інтегрується з різними програмами для здачі електронної звітності в фіскальні органи. Зупинимось на деяких:

1. BitFaktura – це програма для видачі рахунків-фактур, яка дозволяє зручно керувати обліковою документацією - роздруківкою в будь-який час або виставленням аналогічного рахунка-фактури, якщо послуга або товар продаються циклічно.

2. jSolutions – це хмарна система для автоматизації управлінських та облікових завдань підприємств, що дозволяє не лише повністю автоматизувати бізнес-процеси, а й мінімізувати витрати на користування системою. Система jSolutions інтегрується з різними програмами для здачі електронної звітності в фіскальні органи.

3. SMARTFIN.UA – це бухгалтерська програма, в якій є все необхідне для ведення ФОП. Зарплата, кадри, облік, подання звітності.

4. Торгсофт – забезпечує кожного підприємця комп'ютерною системою для управління торгівлею, складом та виробництвом, зрозумілою й без бухгалтерської освіти.

5. TriSale – програма, яка може синхронізувати всі свої сервіси і керувати ними з однієї платформи. Є можливість розміщувати товари та модуль доставки, завдяки якому, контролюються та задаються маршрути водіям прямо на платформі.

6. «BAS Бухгалтерія» є готовим інструментом для вирішення всіх завдань, що стоять перед бухгалтерською службою підприємства, якщо бухгалтерська служба повністю відповідає за облік на підприємстві, включаючи, наприклад, виписку первинних документів, облік продажів тощо. Призначений для автоматизації бухгалтерського і податкового обліку, зокрема й підготовки обов'язкової (регламентованої) звітності, в організаціях, що здійснюють будь-які види комерційної діяльності: гуртову і роздрібну торгівлю, комісійну торгівлю (включно з субкомісією), надання послуг, виробництво тощо

Список використаних джерел:

1. Бухгалтерська комп'ютерна система. А.О.Ніколашин <http://magazine.faaf.org.ua/buhgalterska-komp-yuterna-sistema-42.html>.
2. Сучасні комп'ютерні системи бухгалтерського обліку в Україні. Аверкина М.Ф., Тихонюк К.О. Науковий вісник Херсонського державного університету. Випуск 30 ч.2, 2018р. <http://ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/299/295>.
3. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах Закон України №80/94-ВР від 05.07.1994р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80#Text>.

УДК 378.147:657

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПЛАТФОРМИ CLASSTIME ПРИ ВИКЛАДАННІ ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИХ ДИСЦИПЛІН

Жлуховська Р.С., викладач I категорії
Відокремлений структурний підрозділ
«Заліщицький фаховий коледж імені Є. Храпливого
Національного університету біоресурсів і
природокористування України», м. Заліщики

Пріоритетним напрямом розвитку вищої освіти України сьогодні є модернізація її змісту з метою інтеграції до європейського та світового освітнього простору. Вхідження України в сучасні соціально-економічні умови вимагає від молодого покоління володіння науковими знаннями на високому рівні. Реформування змісту вищої освіти, її розбудова відповідно до міжнародних стандартів забезпечує вирішення цього завдання.

Мета роботи – розкрити комплексний підхід до системи контролю успішності студентів з використанням інноваційних методів при вивченні обліково-фінансових дисциплін.

Одним із шляхів підвищення якості освіти є підвищення ефективності контролю знань. Здійснення контролю в навчальному процесі має на меті виявити якість засвоєння знань, виміряти її величину та присвоїти цій якості певну оцінку. Завдання викладача - знайти найефективніший засіб перевірки знань, щоб виявити досягнення студентів і стимулювати їх надалі оволодівати знаннями.

Підвищення якості навчання студентів безпосередньо пов'язане зі створенням і послідовним використанням системи тестового контролю засвоєння знань. Позначена проблема набуває особливої актуальності в наш час, коли здійснюються суттєві кроки у напрямі інтеграції української системи освіти до європейської університетської спільноти.

Молоде покоління студентів все більше прагне працювати із сучасними, інноваційними методиками, які суттєво відрізняються від традиційних. Саме тому доцільно використовувати інноваційну платформу Classtime на заключному етапі лекційних занять з метою перевірки якості засвоєння лекційного матеріалу.

Classtime дає змогу швидко перевірити знання студентів і скоротити час очікування ними оцінки. А це — суттєвий психологічний та виховний фактор.

Classtime забезпечує постійну комунікацію «викладач — студент», «студент — група». Під час сесії всі відповіді автоматично відображаються на екрані планшета. Це дає змогу миттєво оцінювати рівень розуміння та прогресу кожного студента окремо та всієї групи в цілому. Аналіз відповідей по кожному завданню дає можливість зрозуміти, які питання студенти засвоїли краще, які гірше, і зробити відповідні акценти під час традиційного розбору теоретичного матеріалу. Коли всі результати отримані, можна зайнятись аналітикою, прокоментувавши найбільш поширені помилки .

Сервіс **Classtime** допомагає швидко і якісно опитати групу і миттєво відстежити, наскільки студенти опанували матеріал. З ним можна легко зацікавити та згуртувати студентів і додати ігрові елементи в навчання. Це швидка, автоматична перевірка тестів, узагальнення матеріалу, сучасність навчання (вирішення тестів завдяки смартфонам) — у тренді зі студентами та всім світом, це значно економить час.

Можливості платформи дають змогу показувати запитання з різною послідовністю варіантів відповідей. Це змушує студента думати і запам'ятовувати правильну відповідь, а не її номер. Використання платформи підвищує мотивацію студентів. Це онлайн-сервіс для миттєвих тестів, які можна проводити як під час заняття, так і давати на домашнє завдання.

Для використання сервісу Classtime необхідно : зареєструватись на **платформі**; створити групу питань; провести сесію на занятті.

Для успішного використання в класі, потрібний Інтернет, комп'ютер/ноутбук/планшет у вчителя та ноутбук/планшет/телефон в студентів.

Classtime - це помічник вчителя, що збагачує заняття миттєвою візуалізацією рівня розуміння та прогресу усього класу в живому часі. Допомагає швидко і якісно опитати клас і миттєво відстежити, наскільки студенти опанували матеріал.

Отже, важливою умовою тестування є частота його проведення, яка залежить від ролі дисципліни і місця в навчальному плані, особливостей засвоєння знань. Слід зробити тестування звичною і зручною формою регулярного контролю знань студентів. Тестування - це не самоціль, а ефективна форма повторення, узагальнення і впорядкування вивченого. Використання платформи **Classtime** дає можливість організувати швидке тестування за допомогою смартфонів, економити час викладачу під час перевірки робіт. Це креативно, інноваційно та просто, подобається як викладачам так і студентам.

Список використаних джерел:

1. Алексейчук І.С. Нові технології навчання. Науково-методичний збірник. 2000. С.43-92.
2. Дуженков В.Д. Деякі аспекти методики складання тестових завдань. Організація навчально-виховного процесу. Випуск 8, 2006. С. 104–109.
3. Канівець Т.М. Основи педагогічного оцінювання. Навчально-методичний посібник. 2012. С. 58-100. URL: http://moodle.ndu.edu.ua/file.php/1/Konivets_Osnovy_Ped_Jtsinuvannia.pdf (дата звернення: 25.08.2021).
4. Сімончук О. Інновації в дії: Як платформа Classtime допомагає на уроках. 2018. URL: <https://osvitoria.media/experience/innovatsiyi-v-diyi-yak-platforma-classtime-dopomagaye-na-urokah/> (дата звернення: 24.08.2021).

УДК 657.01

МОДЕРНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Іванова С.М., викладач

Гурська Л.Л., викладач

*Відокремлений структурний підрозділ
«Ірпінський фаховий коледж НУБіП України», м. Ірпінь*

В даний час все більш важливим стає питання використання передових інформаційних технологій в різних сферах діяльності, зокрема, в бухгалтерському обліку, який є центральним компонентом системи управління будь-яким об'єктом. Розвиток цифрової економіки вимагає вдосконалення сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій, що надає нові можливості для ведення бухгалтерського обліку. Використання інформаційних технологій сприяє підвищенню конкурентоспроможності організацій за рахунок скорочення витрат, зниження впливу людського фактора і прискорення роботи.

Наявність вимоги до єдиного інформаційного простору стає головною ознакою цифрової епохи. Таким чином, шлях розвитку бухгалтерського обліку повинен втілювати результати сучасних цифрових технологій, фундаментальної та прикладної науки. Існує проблема удосконалення змісту інновацій в системі бухгалтерського обліку, що відображає вже існуючі практики цифрової економіки [1].

На сьогоднішній день моделі бізнесу компаній, які кілька років тому вважалися успішними і прибутковими перестають приносити очікувані результати і стають неефективними. Щоб постійно розвиватися і збільшувати свій прибуток компаніям необхідно переосмислювати власні дії та слідувати сучасним тенденціям взаємодії між споживачами й розвитку внутрішніх бізнес-процесів.

В рамках цифрових змін відбувається досить вагомим переосмислення власних дій та процесів, що існували роками. Раніше робота з даними вибудовувалась на основі звітів за минулі періоди, які в умовах змін ринкового середовища не надавали керівництву компанії

необхідної інформації в повній мірі. Зараз це вже не просто звіти і елементи Big Data, а це вже «deep machine learning» та використання штучного інтелекту (IoT).

Діджиталізація бізнесу – це досить еволюційний та органічний процес, оскільки з'являються більш прозорі правила гри учасників бізнесу на ринку, і учасники розуміючи всю складність змін, пристосовуються до них та розвиваються. Ті підприємства, що готові до цифрової трансформації і адаптації до більш гнучких моделей мають високий потенціал до розвитку.

Деякі державні підприємства активно впроваджують комплексні рішення для автоматизації бізнес-процесів, використовуючи найновішу систему ERP. Ці компанії є прикладами нового етапу модернізації внутрішньої IT –інфраструктури, а саме переходу від автоматизації до інтегрованих систем управління.

Під впливом нових концепцій обробки інформації та комунікації, цифровізація бухгалтерського обліку може мати серйозні наслідки, тому доцільно виокремити такі: бухгалтерський облік господарських операцій в режимі реального часу (RTA); обмін електронними даними - від первинних до звітних (EDI); розширена мова фінансової, управлінської, податкової звітності різних сфер бізнесу (XBRL); «хмарні технології» обчислення, облікові операції, що базуються на хмарах; штучний інтелект (AI); BigData – використання у розрахунках для підвищення ефективності, точності та швидкості; блокчейн – систематизація і ефективний контроль; м'які цифрові інфраструктури (інфраструктура ідентифікації та довіри, інфраструктура відкритих даних, інфраструктура інтероперабельності, інфраструктура електронних розрахунків та транзакцій, інфраструктура електронної комерції та онлайн-взаємодії суб'єктів бізнесу) [2].

Світові лідери «цифрового» ринку (Cisco, IBM, Intel, Oracle, Deloitte, SAP, Ericsson, MasterCard, Vodafone, Kyivstar, Lifecell, International Data Corporation), вітчизняні консультанти та експерти, підтримані Міністерством економічного розвитку та торгівлі та ГО «ХайТек Офіс», розробили «Цифровий порядок денний України 2020», - документ, який визначає ключові політики, першочергові сфери, ініціативи та проекти «цифровізації» України на найближчі 3 роки [3].

Отже, трансформація бухгалтерського обліку відповідно до нових потреб епохи загальної цифровізації є необхідним етапом в його розвитку. Найближчими роками бухгалтерську сферу чекають величезні зміни, каталізаторами яких виступають технології Blockchain та штучного інтелекту, хмарні технології. Модернізація бухгалтерського обліку завдяки цифровим технологіям дозволить зробити процес його ведення для суб'єктів господарювання конкурентоспроможним, більш ефективним та якісним, а також простішим й дешевшим.

Список використаних джерел:

1. Шендригоренко М.Т. Проблеми та перспективи розвитку обліку в умовах цифрової економіки. *Економіка і суспільство*, 2020, №22.
2. Шишкова Н. Л. Перспективи it-модернізації бухгалтерського обліку: актуалізація теорії і практики. *Economics Bulletin*, 2019, №3. С. 146-159
3. Tsyfrova adzhenda Ukrainy – 2020. Pershocherhovi sfery, initsiatyvy, proekty «tsyfrovizatsii» Ukrainy do 2020 roku (2016). Retrieved from <https://uccr.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>

УДК 657.1

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

Литвиненко В.С., к.е.н., доцент
*Національний університет біоресурсів і
природокористування України, м.Київ*

Стрімкий розвиток інформаційних технологій значно змінив більшість сфер людського життя. Загалом, ці зміни призводять до економічного зростання, але можуть спричинити і соціальні заворушення та екологічні проблеми. Згідно зі звітом

Всесвітнього економічного форуму, впровадження інформаційних технологій і автоматизація операцій призведуть до втрати 85 мільйонів робочих місць у розвинених країнах і країнах, що розвиваються, до 2025 року. Але має з'явитися 97 мільйонів нових робочих місць, найбільш пристосованих до поділу ролей між людьми, машинами й алгоритмами [1].

Діджиталізація та автоматизація облікових процесів підвищує продуктивність праці, ефективність взаємодії з клієнтами та контрагентами. Осучаснення технологій сприяє виникненню запиту на нові навички, а отже, й зростанню кваліфікації працівників, які з ними працюють. Пандемія COVID-19 прискорила розвиток віддаленої роботи, що сприяє популяризації аутсорсингу, аутстафінгу та краудсорсингу, переходу до гнучкого графіка роботи.

Усе більшого значення набувають знання і вміння використовувати спеціалізоване програмне забезпечення для ведення бухгалтерського обліку та складання звітності.

Такі зміни умов праці потребують переосмислення і належної оцінки з метою адаптації системи підготовки фахівців з бухгалтерського обліку та оподаткування до нових вимог ринку праці. Уже зовсім скоро професії аудитора, бухгалтера, економіста цілковито видозміняться, адже їх досить легко алгоритмізувати і/або замінити машинною аналітикою. Крім того, вони є достатньо масовими для того, щоб інвестиція в розроблення алгоритму була економічно вигідною [4, с. 51].

Як відзначає Жук В.М. та інші, декларуючи в епоху цифрової економіки своїм предметом відображення фактів господарської діяльності, вчені-бухгалтери розписуються у безперспективності такої професії та мізерності її місії в сучасному соціально-економічному просторі. Натомість у практичному задіянні бухгалтерська діяльність має лідируючі позиції у застосуванні цифрових технологій, розширенні знань і навичок бухгалтерів на сфері суміжних професій, на цьому наголошує [3, с. 43].

Бардаш С.В. та Кузик Н.П. зауважують, що сучасний розвиток бухгалтерського обліку супроводжується переконаністю в тому, що його майбутнє знаходиться у

площині застосування комп'ютерної форми, а також суттєвому збільшенню інформативності звітності [2, с. 62].

Тому система підготовки бухгалтерських кадрів має терміново зосередитися на активнішому впровадженні інформаційних технологій у навчальний процес. На перший план виходить необхідність підсилення таких компетентності як:

- навички використання сучасних інформаційних та комунікаційних технологій;
- здатність здійснення облікових процедур із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій;
- здатність застосовувати та формувати інформаційну підтримку управління підприємством з використанням сучасного технічного та методичного інструментарію.

На нашу думку, для вивчення методики ведення бухгалтерського обліку доцільно використовувати у навчальному процесі такі програмні продукти як BAS Бухгалтерія, MASTER:Бухгалтерія або SAP B1.

Автоматизація управління підприємством – об'єктивний процес, який є основою створення високоорганізованого середовища, що має об'єднувати інформаційне, телекомунікаційне, програмне забезпечення, інформаційні технології, мережі, бази даних знань, інші засоби інформації [5, с. 42]. Сучасна концепція управління підприємством представлена рішеннями ERP. Для застосування у навчальному процесі підходять рішення: BAS ERP, SAP S/4HANA Cloud, BAS Комплексне управління підприємством, MS Dynamics ERP, IT-Enterprise або ISpro.

Важливу роль у роботі бухгалтера відіграють системи електронного документообігу. Для навчального процесу доцільно використовувати такі програми як M.E.Doc, FREDO або Соната. Також цінними будуть навички роботи із системами клієнт-банк та CRM.

Список використаних джерел:

1. The Future of Jobs Report 2020. URL: <https://www.weforum.org/reports/the-future-of-jobs-report-2020> (дата звернення 31.08.2021 р.).
2. Бардаш С. В., Кузик Н.П. Ідентифікація відмінностей бухгалтерського обліку як галузі наукових знань та практичної діяльності: основа трансформаційних перетворень. Економіка АПК. 2021. № 2. С. 59-70.
3. Жук В. М., Попко Є. Ю., Шендерівська Ю. Л. Бухгалтерський облік: перегляд предмета і назви професії. Облік і фінанси. 2020. № 1(87). С. 36-44.
4. Зайцева-Чіпак Н.О., Саприкіна М.А., Гондюл О.Д. Future of work 2030: Як підготуватись до змін в Україні. URL: <https://careerhub.in.ua/future-of-work-research.pdf> (дата звернення 31.08.2021 р.).
5. Томілова Н.О., Хомовий С.М., Литвиненко В.С. Сучасні автоматизовані системи – новий рівень бухгалтерського сервісу. Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe. №5 (45). 2019. С. 67-72.

УДК 378.147:004.9

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЙ – ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Пронь М.Б., викладач
ВСП Заліщицький ФК імені Є.Храпливого
НУБіП України, м. Заліщики

Підготовка майбутніх фахівців передбачає засвоєння ними знань, умінь та навичок необхідних для професійної діяльності. Однак, як показує практика, стара система освіти не може надати відповідну підготовку фахівців, тому необхідністю є запровадження у навчальний процес нових методів навчання, які б забезпечили конкурентоспроможність молодих фахівців на ринку праці. Саме вирішення цієї задачі займає одне з центральних місць в освітніх реформах.

На сьогоднішній час ефективним методом підготовки фахівців є впровадження в систему освіти інформаційно-комунікаційних технологій.

Актуальність інформаційних освітніх технологій зумовлена тим, що вони вдосконалюють систему освіти і роблять ефективнішим навчальний процес. Сьогодні найбільше розповсюдження отримали комп'ютерні навчальні програми, зокрема, комп'ютерні підручники, діагностично-тестові системи, лабораторні комплекси, експертні системи, бази даних, консультаційно-інформаційні системи, прикладні програми, які забезпечують обробку інформації.

Сучасні темпи розвитку інформаційно-комунікаційних технологій вимагають набуття знань майбутніми фахівцями відповідно до міжнародних стандартів та дають можливість майбутнім фахівцям стати конкурентоспроможними на ринку праці.

У створенні ефективних систем інформатизації освіти і єдиного інформаційного простору системи освіти важливу роль відіграють використовувані засоби інформаційно-комунікаційних технологій, які включають:

- технічні засоби (комп'ютери, комп'ютерні комплекси, мультимедійні проектори, сенсорні дошки тощо);
- програмні засоби (системні, загального призначення, прикладне програмне забезпечення, у тому числі навчального призначення);
- засоби для під'єднання до Інтернет та забезпечення можливості повноцінної роботи в ньому (сервери, лінії зв'язку, модеми, програми пошуку різноманітних даних в Інтернет тощо);
- спеціально створене для системи освіти інформаційне наповнення (контент) в Інтернет;
- методичне забезпечення стосовно використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій в освіті.[1;55]

За результатами наукових робіт фахівців, які займалися вивченням засобів сучасних інформаційних технологій, можна виокремити такі способи їх використання з метою організації навчального процесу:

- комп'ютерна підтримка організації навчального процесу, за якої комп'ютер виступає як засіб, що забезпечує індивідуальну роботу студентів;
- демонстрація навчальної інформації для групової роботи під керівництвом викладача. Комп'ютер використовується як джерело структурованої інформації чи як засіб для організації навчання в груповому режимі під керівництвом викладача;
- обробка та збереження інформації. Такий спосіб використання комп'ютера доречно застосовувати з метою створення різноманітних баз даних, таких як спеціалізовані чи додаткові словники тощо;
- обмін повідомленнями з метою організації спілкування на міжнародному рівні за допомогою телекомунікаційної мережі. У такий спосіб відбувається практичне застосування знань з фахових дисциплін в процесі роботи над спільними міжнародними проектами [5;149].

Інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі забезпечують індивідуалізацію процесу навчання, зменшуючи фронтальні види робіт і збільшуючи частку індивідуально-групових форм і методів навчання; сприяють підвищенню мотивації до навчання, розвитку креативного мислення, дають змогу економити навчальний час; інтерактивність і мультимедійна наочність сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу [3].

Отже, оволодіння сучасними інформаційними та інформаційно-комунікаційними технологіями, методикою їх використання в освітньому процесі збільшить доступність освіти, забезпечить потреби суспільства в кваліфікованих працівниках, сприятиме підвищенню якості професійної підготовки майбутнього фахівця та забезпечить його конкурентоспроможність на ринку праці.

Список використаних джерел:

1. Гуревич Р.С., Кадемія М.Ю. Інформаційно-телекомунікаційні технології в навчальному процесі та наукових дослідженнях : навчальний посібник для

студентів педагогічних ВНЗ і слухачів інститутів післядипломної освіти. Київ : Освіта України, 2006. 390 с.

2. Засоби інформаційно-комунікаційних технологій єдиного інформаційного простору системи освіти України: монографія / [В.В. Латиський, А.Ю. Пилипчук, М.П. Шишкіна та ін.]; за наук. ред. проф. В.Ю. Викова - К.: Педагогічна думка, 2010. 160 с.
3. Зубик Л. В. Формування професійних компетентностей майбутніх бакалаврів з інформаційних технологій у процесі вивчення фахових дисциплін: дис. канд. пед. наук. Рівне, 2016. 342 с.
4. Кадемія М.Ю., Шахіна І.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі : навчальний посібник. Вінниця : ТОВ «Планер», 2011. 220 с.
5. Крамаренко Т.В. Переваги використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці майбутніх фахівців з товарознавства та комерційної діяльності. - Міжнародний науковий журнал «Науковий огляд» № 6(16), 2015. ст.145-152.

Наукове видання

Збірник містить матеріали

**«Міжнародні тенденції формування професійної компетентності фахівців з
обліку і оподаткування»: збірник тез доповідей**

**I Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції,
16-17 вересня 2021 р., м. Київ [Електронний ресурс]**

Комп'ютерне макетування – Л.П. Миськів

**Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 13,16
Національний університет біоресурсів і природокористування України, 03041, Київ,
вул. Героїв Оборони, 11**